

habet plus de rōne debiti: et pōt' b' debitum
attēdi ex pte ipsi' debētis: et sic ad h' debituz
ptinet q' hō talē se exhibeat alteri in v'bis et
factis q'lis ē. et ita adiungit iusticie veritas:
p' quā vt Tullius dicit: imutata sūt ea q' sūt
aut factū aut futura sūt. Pōt' etiā attēdi ex
pte eius cui debet: put. s. aliqs recōpensat
alicui s'z ea q' fecit. Quōq' qdē in bonis: et sic
adiungit iusticie grā: in qua vt Tullius dicit:
amicitiar' et officioz alterius memoria remu-
nerādi volūtas p'tinet alteri'. Quōq' qdem in
malis: et sic adiungit iusticie vindicatio p' quā
vt Tullius dicit. vis aut iniuria et oio q'eqd ob-
scuz ē defendēdo aut vlciscēdo ppulsatur.
Aliud hō debitū ē necium: sic v'serēs ad ma-
iore honestatē sine q' tñ honestas p'seruari
pōt. qd' qdē debitū attēdit liberalitas: affabi-
litas siue amicitia: aut alia huiusmodi: q' Tul-
lius p'termittit ī p'dicta enumeratōe: q'z p'az
hnt de rōe debiti. ¶ Ad p'mum g' dīcēdū q'
vindicta q' fit auctoritate publice p'tatis s'm
s'nam iudicis p'tinet ad iusticiā mutatiuaz
s'z vindicta quā qs facit p'po motu: non tñ s'
legē: vt quā qs a iudice regit p'tinet ad v'tu-
tē iusticie adiūctā. ¶ Ad secūdū vō q' Ma-
crobi' v' attēdisse ad duas p'tes itegrale ius-
ticie. s. declinare a malo: ad qd' p'tinet inno-
cētia: et facē bonū: ad qd' p'tinet sex alia: q' rū
duo vidē p'tinet ad eq'les. s. amicitia ī ext'io-
ri iuicuz: et cōcordia interi'. duo vō ad sup'io-
res. s. pietas ad parentes et religio ad deum:
duo vō ad inferiores: s. affect' in q'ntū placent
bona eoz: et hūanitas p' quā subueit eoz de-
secit'. Dicit. n. Jsidor' li. et h'mol. q' hūan'
v' aliqs q'z hēat circa boiem amorē et mise-
ratōis affectū. Cū humanitas dicta ē q' nos
inuiçes tuemur: et s'm hoc amicitia sumit' p'
ut ordinat exteriorē iuicū: sicut de ea p'hs
tractat in 4.º et h'i. Pōt' ēt amicitia sumi s'm
q' p'pe respicit affectū pur' deimnat' a p'ho
in 8.º et 9.º et h'i. et sic ad amicitia p'tinent tria
s. beniuolētia q' hic v' affect': et cōcordia et
bñficētia q' hic vocat' humanitas. h' at' Tul-
lius p'termittit: q'z p'az hnt de rōe debiti: vt vi-
ctū ē. ¶ Ad tertiu' vō q' obediētia includi-
tur in obf'uātia quā Tullius ponit. nā p'cel-
lentib' p'sonis debet et reuerētia honoris et
obediētia. fides aut' p' quā fiunt dicta iclu-
dit in h'itate q'ntū ad obf'uātia p'missoz. veri-
tas at' in plus se habz: vt. i. patebit. disciplina
aut' nō debet ex debito necitatis: q'z inferior

ri nō ē aliqs obligat' inquātū ē inferior: pōt'
tñ aliqs sup'ior obligari vt inferiorib' p'uide
at: s'm illud Math. 24. Fidelis s'uus et pru-
dēs quem constituit dñs sup' familiā suā. et iō
a Tullio p'termittit. pōt' aut' p'tineri sub hu-
manitate quam Macrobi' ponit: egas vō
sub epicheia vel amicitia. ¶ Ad quartū vō
q' in illa enumeratōe ponitur quedā p'tinē-
tia ad particularē iusticiā: quedā aut' ad le-
galem. ad particularem qdem bona cōmu-
tatio: de qua dicit q' ē h'itus ī cōmutatōib'
eq'litatē custodiēs. ad legalē at' iusticiā q'ntū
ad ea que cōiter sunt obf'uāda ponit legis
positiua que vt ipse dicit est scia cōmutatio
nū politicaz ad cōitatē relataz. q'ntū vō ad
ea que q'ntū particu. ariter agēda occurrunt
p'ter cōes leges ponit eugnomosia q' bona
gnomin: q' est in talibus directiua: vt s' h'itū
ē in tractatu de prudētia. et iō dicit de ea q'
ē uolūtaria iustificatio: q'z. s. ex p'po arbitrio
id qd' iustū est homo s'm eā seruat: nō s'm le-
gē scriptā. attribuitur aut' h' duo prudentie
s'm directōem iusticie: nō s'm executōem.
eusebia hō v' q' bon' cultus: vñ ē idē q' re-
ligio. iō de ea dicit q' ē scia dei famulatus.
et logē s'm modū q' Socrates dicebat oēs
h'utes eē scias. et ad idē reducit scitias: vt
postea dicit. eucharistia aut' est idē q' bona
grā: quā Tullius ponit: sicut et vindicatiua. be-
nignitas aut' v' eē idē cū affectu quē ponit
Macrobi'. Cū et Jsidor' dicit in li. et h'mol.
q' benignus ē vir spōte ad bñ faciēdū para-
tus: et dulcis ad eloquū. Et ipse Andronic'
dicit q' benignitas ē h'itus volūtarie bñfa-
ctiuus. liberalitas at' v' ad humanitatē p'ti-
nere. ¶ Ad qntū vō q' epicheia non adiun-
git iusticie particulari sed legali. et v' eē idē
cū ea que dicta est eugnomosia.

Onde r'side
randū ē de singulis p'tibus
p'dictaz v'tutū q'ntū ad p'ntez
intentōem p'tinet. Et p' cō-
siderandū est de religione.
2.º de pietate. 3.º de obseruātia. 4.º de grā.
5.º de vindicta. 6.º de veritate. 7.º de amici-
tia. 8.º de liberalitate. 9.º de epicheia. De
alijs aut' hic enumeratis s' dictū est: partim
in tractatu de caritate. s. de cōcordia et alijs
huiusmodi partim in hoc tractatu de iusti-
cia sicut de bona cōmutatōe et innocentia.

De legis positina aut in tractatu de prudentia
Circa religionē hō tria consideranda occurrūt
p̄ quidem de ipsa religioe s̄m se. 2^o de acti-
bus ei⁹. 3^o de virtutis oppositis. Circa p̄mū
q̄runt octo. p̄ vtz religio consistat tū in ordi-
ne ad deū. 2^o vtz religio sit virtus. 3^o vtrū
religio sit vna virtus. 4^o vtrū religio sit sp̄a-
lis virt⁹. 5^o vtz religio sit v̄tus theologica.
6^o vtrū religio sit p̄ferēda alijs v̄tutib⁹ moza-
libus. 7^o vtz religio habeat exteriores act⁹
8^o vtrū religio sit eadem sanctitati.

Ad primum sic pro

cedit. **U**t q̄ religio nō ordinet hōiem soluz
ad deū. **D**icit. n. Jaco. p̄. Religio munda et
imaculata apud deū et p̄rem: h̄ ē visitare pu-
pillos et viduas i tribulatioe eoz: et imacula-
tum se custodire ab h̄ seculo: sed visitare vi-
duas et pupillos d̄r s̄m ordinē ad primū. q̄
aut dicit: imaculatū se custodire ab h̄ seculo:
p̄tinet ad ordinē quo ordinatur homo in se
ipso. q̄ religio nō solū d̄r in ordine ad deum.

Aug⁹ dicit in .io. de ciui. dei. q̄ latria
loquēdi cōsuetudine nō imperitorū verum
ēt doctissimoz cognatōibus humanis atq̄
affinitatib⁹ et q̄buscunq̄ necessitudinibus
d̄r exhibēda religio: vt eo vocabulo vtaf am-
biguū cū de cultu diuinitatis v̄tū q̄stio vt si-
dent dicē valeam⁹ religionē nō eē nisi cultū
dei. q̄ religio d̄r nō solū in ordine ad deū:
sed ēt in ordie ad p̄p̄inos. **A**d religi-
onē v̄r latria p̄tinere. Latria. n. in p̄trefat ser-
uitus: vt Aug⁹ dicit i. io. de ciui. dei. seruire
aut debem⁹ nō solū deo: s̄ ēt p̄m̄is s̄m illō
gal. 5. Per caritatē sp̄s fuit adiuicē. q̄ reli-
gio ipoztat ordinē etiā ad p̄m̄ū. **A**d
religionē p̄tinet cultus: sed hō d̄r nō solum
colere deū: s̄ etiā p̄m̄ū s̄m illud Catonis
Cole parentes. q̄ ēt religio nos ordinat ad p̄-
rimū et non solū ad deū. **A**d. Q̄s in sta-
tu salutis existētes sunt deo subiecti: nō aut
dicunt⁹ religiosi hoies q̄ sūt in statu salutis:
sed solū illi q̄ q̄busdā votis et obseruantijs et
ad obediēdū aliq̄bus hoibus se astringunt.
q̄ religio non videt ipoztare ordinē subiecti-
onis hois ad deū. **S**z̄ ē q̄ dicit Tulli⁹
i. 2. rhetorice: q̄ religio ē q̄dam tuitio nāe:
quā diuinā vocāt: q̄ cultum vel ceremoniaz
affert. **A**n⁹ v̄d q̄ sicut Zfidor⁹ dicit in li^o
ethimol. Religiosus vt ait Cicero: a religio-
ne appellatus q̄ retractat et tanq̄ reeligit ea

que ad cultū diuinū p̄tinet: et sic religio v̄r
dicta a religendo ea que sūt diuini cultus:
q̄ huiusmodi sunt frequēter in corde reuol-
uēda: s̄m illud puer. 3. In oibus v̄s tuis co-
gita illū: q̄uis ēt possit intelligi religio ex h̄
dicta q̄ deū reeligere debem⁹: quē amifera-
mus negligētes. sicut Aug⁹ dicit in .io. de ci-
ui. dei. vel pōt intelligi religio a religādo di-
cta. **U**nde Aug⁹ dicit in li. de v̄a religione.
Religet nos religio vni d̄ipotēti deo. Si-
ne aut religio dicat a frequēti electōe sine ex-
iterata electōe eius q̄ negligēt amiffū est:
sive dicat a religādo: religio p̄p̄e ipoztat or-
dinē ad deū: ipse. n. ē cui p̄ncipalr alligari
debem⁹ tanq̄ indeficienti p̄ncipio ad quez
etiā n̄ra electio assidue dirigi d̄z sicut i vlti-
mū finē: quē etiā negligēter peccādo amitti-
mus: et credēdo et fidē p̄tēstādo recuperare
debem⁹. **A**d p̄mū q̄ d̄d q̄ religio hēt du-
plices act⁹. Quosdā q̄dē p̄pos et imēdiatos
quos elicit: p̄ quos hō ordinat ad solū deū
s̄c sacrificat: adorat: et alia huiusmōi. **A**lios
at̄ act⁹ h̄z quos p̄ducit mediātib⁹ v̄tutib⁹ q̄d⁹
īperat ordinās eos ad diuinā reuerentiā: ga-
s̄. v̄tus ad quā p̄tinet finis īperat v̄tutib⁹
ad quas p̄tinet ea q̄ sunt ad finē: et s̄m h̄ act⁹
religionis p̄ modū īperij ponit esse visitare
pupillos et viduas in tribulatioe eoz: q̄d est
actus elicit⁹ a m̄ia. imaculatū aut se custodi-
re ab h̄ seculo īperatiue q̄dem ē religionis:
elicitivē aut p̄tante: vel alie⁹ huiusmōi v̄tu-
tis. **A**d secūdū d̄d q̄ religio refert ad ea
q̄ exhibēt cognatōibus hūanis extēio noīe
religionis: nō at̄ s̄m q̄ religio p̄p̄e d̄r. **U**nde
Aug⁹ paz añ v̄ba inducta p̄mittit. Religio
d̄istricti nō quēlibet: s̄z dei cultū significare
v̄r. **A**d tertiu⁹ dicēdū q̄ cū seruus dicat
ad d̄m̄ necesse ē q̄ vbi ē p̄p̄a et sp̄alis ratio
d̄m̄: ibi sit sp̄alis et p̄p̄a rō seruitutis. māise
stū ē aut q̄ d̄m̄ium venit deo s̄z p̄p̄iā et fin-
gularē quādā rōem: q̄. s̄. ipse oīa fecit: et ga-
s̄mū in oibus reb⁹ obtinet p̄ncipatū: et iō
sp̄alis rō seruitutis ei debet: et talis seruitus
noīe latrie designat apud grecos. et iō ad re-
ligionē p̄p̄e p̄tinet. **A**d quartū dicēdū
q̄ colere dicimur hoies quos honorificatio-
ne v̄r recordatōe vel p̄ntia frequētā. et ēt
aliq̄ que nobis subiecta sunt colū a nob̄ d̄cū-
tur: sicut agricolē d̄cūf ex eo q̄ colūt agros
et incole d̄cūf ex eo q̄ colūt loca q̄ inhabitant
ga tñ sp̄alis honor debetur deo tanq̄ p̄mo

oium pncipio: et spalis ratio cult? ei debet q greco noie vocat eusebia vt theusebia: vt pz Aug. io. de ciui. dei. ¶ Ad qntu dō q religio q̄uis dici possint cōit oēs q deū colūt spāl̄r tñ religioſi dicunt q totā vitā suā diuino cultui dedicāt a mūdāis negocys se abstrahētes: sicut ēt cōtēplatiui dicunt nō q cōtēplant s̄z qui cōtēplatiui totā vitā suā deputant. huiusmōi aut nō se subyciūt hōi ppter hoīem s̄z ppter deū: s̄m illud apli Gal. 4. Si cut āgelū dei excepistis me: sic xpm ihm.

Ad secundum sic procedit.

Videť q religio n̄ sit v̄tus. Ad religionē. n. p̄tinere v̄t deo reuerentiā exhibere. s̄z reuereri ē act? timoris q est donū: vt ex s̄ dictis pz. ḡ religio nō ē v̄t? s̄z donū. ¶ Dis v̄t? i liba volūtate cōsistit: vñ dī bitus electi uis v̄t? volūtarius. s̄z sicut dictū ē ad religionē p̄tinet satria q̄ seruitutē quādā importat ḡ religio nō ē v̄tus. ¶ Sicut dī i 2. ethi. aptitudo v̄tutis inest nobis a nā: vñ ea que p̄tinet ad v̄tutes sūt de dictamine rōis nālis. s̄z ad religionē p̄tinet cerimonialia vine nāe asserre. cerimonialia aut vt dictū ē s̄ n̄ sūt de dictamine rōis nālis. ḡ religio nō est v̄tus. ¶ Sed s̄ ē. q̄ numerat alijs v̄tutib? vt ex p̄missis pz. B? dō q sicut s̄ dictū est: virtus ē que bonū facit h̄ntē: z opus ei? bona reddit. z iō necesse ē dicere oēs actū bonū ad v̄tutē p̄tinere. Manifestū ē aut q̄ reddere debitū alicui hēt rōem boni: q̄a p̄ h̄ q̄ alijs alteri debitū reddit cōstitutū i p̄portione duentē respectu ipsi? q̄i duentē ordiat ad ipm. ordo aut ad rōem boni p̄tinet: sicut z modus z spēs: vt p̄ Aug. pz in li. de nā boni. cū ḡ ad religionē p̄tineat reddere bonorē debitū alicui. s. deo: manifestū ē q̄ religio v̄tus ē. ¶ Ad p̄imum ḡ dō q̄ reuereri deū ē act? doni timoris: ad religionē aut p̄tinet facere aliq̄ ppter diuinā reuerentiā: vñ non seqtur q̄ religio sit idē qd donū timoris: s̄z q̄ ordinat ad ipm sicut ad aliqd p̄ncipali? sūt. n. dona p̄ncipaliora in v̄tutib? moralib?: vt s̄ bitum ē. ¶ Ad secūdu dō q̄ q̄a etiā seruus pōt volūtarie exhibere dño suo qd d̄z. z sic facit d̄ necitate virtutē debitū volūtarie reddēs: z sicut exhibere deo debitū seruitutes potest eē actus virtutis: s̄m q̄ hō hoc volūtarie facit. ¶ Ad tertiū dō q̄ d̄ dictamine rōis nālis ē q̄ hō aliqua faciat ad reuerentiā diuini

nā: sed q̄ h̄ deūmiate faciat v̄tilla ista non ē de dictamine rōis nālis: sed de institutōe iuris diuini v̄t humani.

Ad tertium sic procedit.

Videť q̄ religio non sit vna v̄tus. Per religionē. n. ordi namur ad deū: vt dictū est. in deo at ē accipe tres p̄sonas: z itez mlta at tributa que saltē rōe differūt: diuersa aut rōobi sufficit ad diuersificādū v̄tutes: vt ex s̄ dictis pz. ḡ religio nō ē vna v̄t? ¶ Unū v̄tutis vñ ē act? bitus. n. distinguuntur s̄m act? religionis aut in t̄i sūt act? sicut colē z seruire: vouere ozare: sacrificare: z mlta huiusmodi. ḡ religio nō ē vna v̄tus. ¶ Ad ratio ad religionē p̄tinet. sed adoratio alia rōne adhibet imaginibus: z alia ipsi deo. cū ḡ d̄sa rō distinguat v̄tutes: v̄t q̄ religio nō sit vna v̄tus. ¶ Sed s̄ ē qd d̄ Eph. 4. Unus d̄s vna fides: sed v̄a religio p̄testat fidē vni? dei ḡ religio est vna v̄t? ¶ B? dō q̄ sicut s̄ bitū est: bitus distinguūt s̄m diuersā rōem obiecti. Ad religionē aut p̄tinet exhibere reuerentiā vni deo s̄m vñā rōem: in q̄st̄i. s. ē p̄ncipiū creatōis z gubernatōis rez. Unū ipse dicit Malach. p̄. Si ego p̄tius vbi honor: me? p̄ris. n. ē z p̄ducere z gubernare. z iō manifestū ē q̄ religio ē vna v̄t? ¶ Ad p̄mū ḡ dō q̄ tres p̄sone diuine sūt vñū p̄ncipiū creatōis z gubernatōis rez. z iō eis vna religione seruit. d̄se aut rōes attributorz cōcurrūt ad rōem p̄mi p̄ncipij: q̄ d̄s p̄ducit oīa: z gubernat sapiētia volūtate z potentia bonitatis sue. z ideo religio est vna virtus. ¶ Ad secūdu dō q̄ eodē actu hō seruit deo z colit ipm. nā cultus respicit dei excellētiā cui reuerentiā debet: seruit? aut respicit subiectōem hominis qui ex sua cōditōe obligat ad exhibendū reuerentiā deo: z ad h̄ duo p̄tinet oēs actus q̄ religioni attribuūtur: q̄ per oēs hō p̄testat diuinā excellētiā z subiectiōnē sui ad deū: vel exhibēdo aliqd ei: vel itez assumēdo aliquid diuinū. ¶ Ad tertiū dō q̄ imaginib? nō exhibet religionis cult? s̄m q̄ in seipsis cōsiderant q̄ res qdā: sed s̄m q̄ sunt imagines ducētes in deū incarnatum mot? aut q̄ est in imaginē put ē imago non cōsistit in ipsa sed tendit in id cuius est imago. z ideo ex hoc q̄ imaginib? xpi exhibet religionis cult? nō diuersificat rōe latrē nec virtus religionis.

Ad sextum sic proce

dit. **V**idetur quod religio non sit preferenda alijs virtutibus moralibus. Perfectio enim virtutis moralis consistit in hoc quod attingit medium: ut patet in 2. ethi. sed religio deficit in attingendo medium iusticie: quia non reddit deo omnino equale. ergo religio non est potior alijs virtutibus moralibus. **R.** In his quod hominibus exhibetur tanto vult aliquid esse laudabilius quanto magis indigenti exhibetur. **U**n de **1. Mai. 58.** Frange esurienti panem tuum. scilicet deus non indiget aliquo quod ei a nobis exhibeatur: sed illud dicitur. **D**ixi dominus deus meus est tu qui in bonorum meorum non egesset. ergo religio vult minus laudabilis alijs virtutibus pro quas hominibus subvenitur. **R.** Quanto aliquid fit ex maiori necessitate tanto minus est laudabile: sed illud. i. ad Cor. 9. Si euangelizauero non est mihi gloria: necessitas mihi incumbit. ubi autem est maior debetum ibi est maior necessitas cum ergo deo maxime sit debetum quod ei ab homine exhibetur: vult quod religio sit minus laudabilis inter virtutes humanas. **R.** Sed dicitur quod **1. Pro. 20.** ponuntur precepta ad religionem pertinentia tanquam precipua. ordo autem preceptorum proportionat ordini virtutum: quia precepta legis dantur de actibus virtutum. ergo religio est precipua inter virtutes morales. **R.** Sed dicitur quod ea que sunt ad finem sortiuntur bonitatem ex ordine in finem: et ideo quanto sunt fini propinqua tanto sunt meliora. virtutes autem morales vult habere bitum est circa ea que ordinantur in deum sicut in finem: religio autem magis depropinquo accedit ad deum quam alie virtutes morales: in quantum operatur ea que directe et immediate ordinantur in honorem diuinum: et ideo religio preeminet inter alias virtutes morales. **A**d primum ergo dicitur quod laus virtutis in voluntate consistit: non autem in potestate. et ideo deficere ab equalitate que est medium iusticie propter defectum potestatis non diminuit laudem virtutis si non fuerit defectus ex parte voluntatis. **A**d secundum dicitur quod in his que exhibentur alteri propter eorum utilitatem est exhibitio laudabilior quam sit magis indigenti: quia est utilior deo autem non exhibetur aliquid propter eius utilitatem: sed propter eius gloriam: namque autem utilitatem. **A**d tertium dicitur quod ubi est necessitas tollitur gloria superrogatōis: non autem excluditur meritum virtutis si assit voluntas. et propter hoc ratio non sequitur.

Ad septimum sic pro

cedit. **V**idetur quod religio non habeat aliquem exteriorē actum. dicitur enim **1. Job. 4.** deus spiritus est: et

eos qui adorant eum in spiritu et veritate adorare oportet: sed exteriores actus non pertinent ad spiritum: sed magis ad corpus. ergo religio ad quam pertinet adoratio non habet actus exteriores sed interiores. **R.** Religionis finis est deo reverentia et honorem exhibere: sed vult ad reverentiam aliquid excellētis pertinere si ea sibi exhibeantur que proprie ad inferiores pertinent. cum ergo ea que exhibet homo corporalibus actibus proprie videantur ad indigentias hominum ordinari: vult ad reverentiam inferiorum creaturarum. ideo videtur quod non congrue possunt assumi in diuinam reverentiam. **R.** **Aug.** in 6. de ciuitate dei commendat **Senecam** de hoc quod vituperat quosdam qui idolis ea exhibebant que solent hominibus exhiberi: quia si immortalibus non inueniunt ea que sunt mortalium. sed hoc multo minus inueniunt deo deo qui est excelsus super omnes deos. ergo vult reprehensibile est quod aliquis corporalibus actibus deum colat. nisi ergo habeat religio corporales actus. **R.** Sed dicitur quod in ps. **137.** Cor meum et caro mea exultauerunt in deum viuum. sed sicut inferiores actus pertinent ad corpora exteriores actus pertinent ad membra carnis ergo vult quod deus sit colendus non solum interioribus actibus: sed et exterioribus. **R.** Sed dicitur quod deo reverentia et honorem exhibemus: non propter seipsum: quia in seipso est gloria plenius cui nihil a creatura adici potest: sed propter nos: quia videlicet propter deum reueremur et honoramus: mens nostra ei subijcit: et in hoc eius perfectio consistit. quilibet enim res perficit per hoc quod subdit suo superiori sicut corpus propter se viuificatur ab anima. et aer propter se illuminatur a sole. mens autem humana indiget ad hoc quod coniungatur deo sensibili manu ductio. quia inuisibilia propter ea que facta sunt intellecta conspiciunt: ut **Ap. 1.** dicit **R. o. p.** et ideo in diuino cultu necesse est aliquid corporalibus vti ut eis quasi signis quibusdam mens hominis excites ad spirituales actus quibus deo coniungitur. et ideo religio habet quod inferiores actus que precipuales et proprie ad religionem pertinentes. exteriores vero actus que secundarios et ad interiores actus ordinatos. **A**d primum ergo dicitur quod dominus loquitur quantum ad id quod est principale et proprie intentum in cultu diuino. **A**d secundum dicitur quod huiusmodi exteriora non exhibentur deo que hiis indigeat: sicut illud **ps. 114.** **N**umquam manducabo carnes taurorum: aut sanguinem hircorum potabo: sed exhibentur deo tanquam signa interiorum et spiritualium operum que proprie deus acceptat. **U**n **Aug.** dicit **1. io. de ciuitate dei.** Sacrificium visibile inuisibilis sacrificij sacrificij. i. sacrum signum est. **A**d tertium dicitur quod idolatre dicitur ex hoc quod ea que ad homines pertinent idolis exhibebantur: non

tāq; hūc exercitātia eol ad aliq̄ spūalia: s; tāq; p
se eis accepta: z p̄cipue qz erāt vana z turpia

Ad octauum sic pro

cedit. **V**idetur q̄ religio nō sit idē scitāti. Re-
ligio. n. ē q̄dā spālis v̄tus: vt h̄itū ē. s̄citas
aut̄ d̄r eē gnālis v̄tus: est. n. faciēs fideles z
seruātes ea que ad deū sūt iusta: vt **Andro-**
nicus dicit. q̄ s̄citas nō ē idē religiōi. **P̄.**
Scitas mūdiciā importare v̄r. **Diē. n. Dio?**
i. z. c. de diu. no. q̄ scitas ē ab oī imundicia
libera z perfecta z oīno imaculata mūdicia
mūdicia āt maxie v̄r pertinē ad t̄pantiā que
turpitudines corpales excludit. cū q̄ religio
ad iusticiā pertinēat: v̄r q̄ scitas nō sit idem
religiōi. **P̄. Ea** que diuidit̄ ex opposito
nō sūt idē. sed in quadā enumeratōe p̄tū iu-
sticie scitas diuidit̄ religiōi: vt s̄ h̄itū est.
q̄ sanctitas nō ē idē q̄d religiō. **H; 3 ē** q̄d
d̄r **Luc. p̄. Seruiam?** illi in scitate z iusticia
sed f̄uire deo p̄tinet ad religiōnē vt s̄ h̄itū
ē q̄ religio ē idē scitāti. **B̄n?** d̄r q̄ nomē
scitātis duo v̄r ip̄ortare. **Q̄no** q̄dem modo
mūdiciā: z huic significatōi op̄etit nomē gre-
cū: d̄r. n. agyos. i. sine terra. **Alio?** ip̄ortat fir-
mitatē. v̄n apud antiquos scā dicebant̄ q̄ le-
gib' erāt munita vt violari nō deberēt: vnde
z d̄r aliqd eē sancitū: qz ē lege firmatū. **P̄d̄r**
ēt s̄m latinos hoc nomē s̄cīt' ad mūdiciā p̄-
tinere vt intelligat̄ sc̄is q̄i sanguine tinctus
eo q̄ antiquit' illi qui purificari volebāt s̄a-
guine hostie tingebāt: vt **Isido?** dicit i li. ethi-
mol. z v̄raaq; significatio cōpetit vt scitas at-
tribuat̄ his q̄ d̄ino cultui applicant̄: ita q̄ n̄
solū hoies: sed et tēplū z vasa: z alia b' i san-
ctificari dicūt̄ ex hoc q̄ cultui diuino appli-
cant̄. mūdicia. n. nccia ē ad B̄ q̄ mēs deo ap-
plicet̄: qz mēs hūana ignat̄ ex h̄ q̄ inferiori-
bus reb' diungit̄: sicut q̄libet res ex imixtio-
ne peioris sozdescit: vt argētū ex imixtione
plūbi. **Opz** aut̄ q̄ mēs ab inferiorib' reb' ab-
strabat̄ ad B̄ q̄ sup̄me rei possit diungi. z iō
mēs sine mūdicia deo applicari nō p̄d̄t. **Un̄**
ad **Hebr. p̄st. d̄r. Pacē** segmini cū oibus z
scimonia sine qua nemo videbit deū. **Sirmi-**
tas etiā exigit̄ ad B̄ q̄ mēs deo applicet̄. ap-
plicat̄. n. ei sicut vltio fini z p̄mo p̄ncipio. h̄
modi āt opz maxie imobilia eē. **Un̄** dicebat
ap̄ls **R. o. 8. Cert?** sum q̄ neq; mors neq; vi-
ta separabit me a caritate dei. **Sic** q̄ scitas
d̄r p̄ quā mēs hois seip̄am z suos act' appli-

cat deo: v̄n nō differt a religione: s̄m eēntia:
sed solū rōe. **Nā** religio d̄r s̄m q̄ exhibz dō
debitū famulatū i his q̄ p̄tinet spāl' ad cul-
tū d̄inu: sicut in sacrificijs: oblatiōib': z ali-
is huiusmōi. **Scitas** aut̄ d̄r s; q̄ hō non so-
lū h̄ s; aliaz v̄tutū opa refert i deū: s̄m q̄ hō
se disponit p̄ bona q̄dā opa ad cultū d̄iui-
pti nētia. **Ad** p̄mū q̄ dicendum q̄ scitas
ē q̄dā spālis v̄tus s̄m eēntia: z s̄m h̄ ē quo-
dāmodo eadē religiōi. h̄t aut̄ quādā gnā-
litate s̄m q̄ oēs v̄tutū act' p̄ ip̄erū ordinat i
bonū d̄inu: sicut z iusticia legalis d̄r gnālis
v̄tus in quātū ordinat oīum v̄tutū act' in bo-
nū cōe. **Ad** secūdū d̄r q̄ t̄pantiā mundi-
ciā q̄dē opat̄: nō t̄n ita q̄ h̄t rōem scita-
tis nisi referat̄ in deū. **Un̄** de ip̄a v̄ginitate
dicit **Aug?** in li. de v̄ginitate: q̄ nō q̄ v̄gini-
tas ē: sed q̄ deo dicata est: honorat̄. **Ad**
tertū d̄r q̄ sanctitas distincta ē a religione
p̄p̄t̄ oriam p̄dictā: nō qz differūt re sed rōe:
vt dictum est.

Deinde de

Orandū ē de actib' religionis
Et p̄ de actib' interioribus
q̄ s̄m p̄dicta sūt p̄ncipalio-
res. 2. d̄ actib' exteriorib'
q̄ sūt sc̄ary. infiores aut̄ act' religiōis vidē-
tur eē deuotio z ōs. p̄ q̄ de deuotōe agen-
dū est. 2. de ōs. **Circa** p̄mū querūt̄ q̄tu-
or. p̄ v̄tū deuotio sit spālis act'. 2. v̄tū sit
act' religionis. 3. de cā deuotōis. 4. de
eius effectu.

Ad primum sic pro

cedit. **V**idetur q̄ deuotio nō sit spālis actus.
Illud. n. q̄d p̄tinet ad modū alioz actū nō
v̄r eē spālis act'. sed deuotio v̄r p̄tinere ad
modū alioz actū. **D̄r. n. 2. palipo. 29.** **Obtu-**
lit vniuersa mltitudo hostias z laudes z ho-
locasta mēte deuota. q̄ deuotio nō ē spālis
act'. **P̄. Nullus** spālis act' inuenit̄ i d̄ffis
generib' actū: s; deuotio inuenit̄ in d̄ffis ge-
nerib' actū. s. i actib' corp'alibus: z et spūali-
bus. **d̄r. n.** aliq; z deuote meditari z deuote
gen' asseclere. q̄ deuotio nō ē spālis act'. **P̄**
Dis act' spālis aut̄ ē appetitue aut̄ coḡsciri-
ue v̄tutis: s; deuotio neutri eaz appropat̄: vt
p̄z discurreti p̄ singulas spēs actū v̄tutū q̄
partis q̄ s̄ enumerate sūt. q̄ deuotio nō est
spālis act'. **H; 3 ē** q̄ actib' meremur: vt

s̄ hitū ē: sed deuotio h̄z sp̄alem rōem meren-
 di. ḡ deuotio ē sp̄alis actus. ¶ **R**ō dō q̄ de
 notio d̄ a deuotō: vñ deuoti dicunt q̄ se
 ip̄os quodāmodo deo deuotēt vt ei se totatr
 subdāt: pp̄ qd̄ r̄ oliz apud gētilēs deuoti di-
 cebant q̄ se ip̄os idolis deuonebāt i mortē
 p̄ sui salute exercit̄: sic de duob̄ decys **Lii**
 l̄ iiii narrat. ¶ **U**ñ deuotio nihil aliud eē vñ q̄
 volūtas q̄dam p̄opte tradēdi se ad ea q̄ pri-
 nēt ad dei famulatū. ¶ **U**ñ **Exo. 35**. d̄. q̄ mul-
 titudo filioꝝ isrl̄ obrulit mente p̄optissima
 atq̄ deuota p̄mitias d̄no. ¶ **M**anifestū ē aut̄
 q̄ volūtas p̄opte faciēdi qd̄ ad dei seruitiū
 p̄inet ē qd̄ā sp̄alis act̄. vñ deuotio ē sp̄alis
 actus volūtat̄. ¶ **A**d p̄mū ḡ dō q̄ mouēs
 ip̄onit modū mortū mobilis: volūtas autez
 mouet alias vires aīe ad suos act̄. r̄ volun-
 tas fin q̄ est finis mouet seip̄am ad ea que
 sūt ad finē: vt s̄ hitū est. r̄ iō cuz deuotio fit
 act̄ volūtat̄is hoīs offerētis seip̄m deo ad ei
 seruiēdū qui ē vltim̄ finis: oīeq̄s ē q̄ deuo-
 tio ip̄onat modū hūanis actib̄: siue sint ip̄i
 volūtat̄is circa ea q̄ sūt ad finem: siue ēt sint
 aliaz potētiaz que a volūtatē mouēt. ¶ **A**d
 secunduz dō q̄ deuotio iuenit̄ in d̄sis gene-
 ribus actuū: nō sicut motio mouētis iuenit̄
 v̄tute i motibus mobiliū. ¶ **A**d tertium dō
 q̄ deuotio ē act̄ appetitiue part̄is aīe: r̄ est
 qd̄ā mot̄ volūtat̄is: vt dictū est.

Ad secunduz sic pro-
 cedē. ¶ **U**ñ q̄ deuotio nō sit actus religiōis
 Deuotio. n. vt dictū ē ad hoc p̄inet q̄ aliḡ
 deo se tradat. s̄ hoc maxime fit p̄ caritatem
 q̄ vt **Dio** dicit. 4. c. d̄ diui. no. diuin̄ amor
 extasim facit: nō finēs amātes sui ip̄soꝝ eē: s̄
 eoz q̄ amāt. ḡ deuotio magis ē act̄ caritatis
 q̄ religiōis. ¶ **C**aritas p̄cedit religiōez:
 deuotio aut̄ vñ p̄cedere caritatē: q̄ caritas
 i scripturis s̄gt̄ p̄gnē: deuotio v̄o p̄ pingue-
 dinē q̄ ē ignis mā. ḡ deuotio nō ē actus reli-
 gionis. ¶ **P**er religiōē hō ordinat̄ solū
 ad deū vt dictū ē: s̄ deuotio ē h̄ ad hoīes:
 dicunt. n. aliḡ eē deuoti aliq̄bus sc̄is viris.
 r̄ ēt subditi dicunt̄ eē deuoti d̄nis suis: sicut
Leo papa dicit q̄ iudei q̄i deuoti romanis
 legib̄ dixerūt: nō hēmus regē nisi cesarem.
 ḡ deuotio nō est act̄ religionis. ¶ **S**z ē: q̄
 deuotio a deuotō d̄: vt dictū est. sed vo-
 tum ē actus religionis. ḡ r̄ deuotio. ¶ **R**ō: di-
 cendū q̄ ad eādē v̄tutē p̄inet velle facere

aliḡ r̄ p̄optā volūtatē h̄re ad illud facien-
 dū: q̄ v̄triusq̄ act̄ ē idē obz: pp̄ qd̄ vt p̄hs
 dicit i. 5. ethi. iusticia ē q̄ volūt hoīes r̄ ope-
 rant̄ iusta. ¶ **M**anifestū ē aut̄ q̄ operari ea q̄
 p̄inet ad d̄nū cultū seu famulatū p̄inet p̄
 prie ad religiōē: vt ex p̄dictis p̄z. ¶ **U**ñ ēt ad
 eā p̄inet h̄re p̄optā volūtatē ad huiusmōi
 exeq̄nda: qd̄ ē eē deuotū: r̄ sic p̄z q̄ deuotio
 ē act̄ religiōis. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicendū q̄ ad
 caritatē p̄inet imediate q̄ hō tradat seip̄m
 deo adherēdo ei p̄ quādā sp̄is vnionē. sed
 q̄ hō tradat seip̄m deo ad aliq̄ opera d̄ni
 cultus: s̄ imediate p̄riet ad religiōē: medi-
 ate aut̄ ad caritatē que ē religiōis p̄ncipiuz.
 ¶ **A**d secūdū dō q̄ pinguedo corporalis gnā-
 tur p̄ calozē nālē dirigētē: r̄ ip̄e nāl̄is caloz
 h̄t pinguedinē q̄i eius nutrimentū. r̄ s̄lt̄ ca-
 ritas r̄ deuotōem cāt̄ inq̄tuz ex amore ali-
 q̄ reddidit̄ p̄optus ad fuiēdū amico. r̄ ēt p̄
 deuotōez caritas nutrit̄: sicut r̄ quelibz ami-
 citia r̄ seruat̄ r̄ auget̄ p̄ amicitiaū opez exer-
 citiū r̄ meditatōem. ¶ **A**d tertium dicendum
 q̄ deuotio q̄ habet̄ ad sc̄os dei mortuos vñ
 viuos: nō terminat̄ ad ip̄os: s̄ transit̄ i deum
 inq̄tum. s. i. m̄stris dei deū veneramur. de-
 uotio aut̄ quā subditi dicunt̄ h̄re ad d̄nos tē-
 porales alteri ē rōnis: sicut r̄ tp̄alibz d̄nis sa-
 mulari differt a famulatu diuino.

Ad tertium sic proce-
 dit. ¶ **V**idēt̄ q̄ cōtēplatio seu meditatio nō sit
 deuotōis cā. ¶ **N**ulla. n. cā ip̄edit suū effectuz
 sed subtiles meditatōes itelligibiliū multo
 tiēs deuotōem ip̄ediūt. ḡ cōtēplatio seu me-
 ditatio nō est deuotōis cā. ¶ **P**. Si cōtēpla-
 tio eēt p̄pria r̄ p̄ se deuotōis cā oporteret q̄
 ea q̄ sūt altioris cōtēplatiōis magis deuotōez
 excitaret̄. huius aut̄ d̄nium apparet: frequēter
 .n. maior deuotio excitat̄ ex cōsideratōe passi-
 onis xpi r̄ alijs mysterijs hūanitat̄is ip̄ius
 q̄ ex cōsideratōe d̄ine magnitudis. ḡ cōtēpla-
 tio nō est p̄pria deuotōis cā. ¶ **P**. Si cōtē-
 platio eēt p̄pria cā deuotōis: oporteret q̄ illi
 q̄ sūt magis apti ad cōtēplatiōez eēt̄ ēt magl
 apti ad deuotōem cui d̄nium videm̄: qā d̄uo-
 tio frequēter magis iuenit̄ in q̄busdā simpli-
 cibus viris: r̄ in sem̄ico sexu i q̄bus inuenit̄
 cōtēplatiōis d̄fectus. ḡ cōtēplatio nō ē p̄pria
 cā deuotōis. ¶ **S**z ē qd̄ i ps. d̄. In medita-
 tiōe mea exardescet ignis. sed ignis sp̄ualis
 causat̄ deuotōem. ḡ meditatio ē deuotōis

pcipue cū considerat aliqd delectabile cum
pmixtione alie tristabilis: sicut solēt hoīes
lachrymari ex pietatis affectu: cū recuperāt
filios v'l caros amicos quos estimauerūt se
pdidisse: et hunc modū lachryme ex deno
tōe procedunt.

Quinde cōside
randū ē de orōe. Et circa
hoc q̄runt decēz septē. p̄
vtruz orō sit act⁹ appetitiue
v'tuz v'l cognitiue. 2⁹ vtruz
sit ueniēs orare deū. 3⁹ v'tuz orō sit act⁹ reli
gionis. 4⁹ v'tuz solus d̄s sit orādus. 5⁹ v'tuz
in orōne sit aliqd dēfinate petēdū. 6⁹ v'tuz
orādo debeam⁹ spalia petere. 7⁹ v'tuz p̄ alijs
orare debeam⁹. 8⁹ v'tuz debeam⁹ orare p̄ ini
micis. 9⁹ d̄ septē petidib⁹ orōis d̄nice. .io.
v'tuz orare sit ppriū rōnalis creature. xi⁹ v'tuz
sācti i patria orēt p̄ nob. 12⁹ v'tuz orō d̄beat
ēē vocalis. 13⁹ v'tuz attētio regrā ad orōem
14⁹ v'tuz orō d̄beat ēē diuturna. 15⁹ v'tuz orō
sit efficax ad ipetrandū qd̄ petitur. 16⁹ v'tuz
sit meritoria. 17⁹ de speciebus orōnis.

Ad primum sic pro
cedit. Videt q̄ orō sit act⁹ appetitiue virtu
tis. Orōnis. n. ē exaudiri: s̄z d̄sideriū ē qd̄ ex
audis a deo: s̄m illud ps. Desideriū pauper
exaudiat d̄ns. ḡ orō ē desideriū: s̄z desideriū
ē act⁹ appetitiue virtutis. ḡ r orō. **P̄. Dyo**
dicit 4. c. de diu. no. An̄ oīa ab orōne inci
pere ē vtile: sicut deo nosipos tradentes et
vniētes. s̄z vniō ad deū p̄ amorē sit q̄ p̄inet
ad vim appetitiuā. ḡ orō ad vim appetitiuā
p̄tinet. **P̄. P̄hs** 13. de aīa ponit duas ope
ratōes intellectiue partis: quaz p̄ma ē indi
uisibiliū itelligētia: per quā .s. apprehēdim⁹
de vnoquoq; qd̄ ē. secūda hō ē cōpositio et
diuisio: p̄ quā .s. apprehēdit aliqd ēē v'l nō ēē
se: q̄bus addit tertia rōcinari: p̄cedēdo .s. de
notis ad ignota. s̄z orō ad nullā istaz opatio
nū redncit. ḡ non ē act⁹ intellectiue virtutis:
sed appetitiue. **S̄z** ē qd̄ **Thodor** dicit in
li. ethumol. q̄ orare idē ē qd̄ dicere. s̄z dictio
p̄tinet ad intellectū. ḡ orō nō ē act⁹ appetitiue
virtutis: s̄z intellectiue. **Bn** dō q̄ s̄z **Cal**
sodox orō d̄r q̄i oris ratio. Ratio at̄ spectu
latiua et practica in b̄ differūt: q̄ rō specula
tiua ē apprehēsiua solū rez. rō vō practica ē
nō solū apprehēsiua: sed et̄ causatiua. **Est** at̄

aliqd alteri⁹ cā duplicif. Uno qdem modo p̄
fecte nccitatē inducēdo: et h̄ ctingit q̄i effe
ctus totalr subdit p̄tati cāe. Alio hō modo
imperfecte. solū disponēdo: q̄i .s. effect⁹ nō
subdit p̄tati cāe totalr. Sic ḡ rō duplr ē
cā aliquoz. Uno qdē mō sicut nccitatē ipo
nēs: et hoc mō ad rōem p̄tinet nō solū impe
rare iseriorib⁹ potētys et mēbris corpis: sed
et hoībus et subiectis: qd̄ qdē sit imperādo.
Alio sicut iducēs et quodāmodo disponēs
et hō mō rō petit aliqd fieri ab his q̄ ei n̄ suby
ciunt siue sint eq̄les siue sint supiores. v'tuz
aut̄ hoī. .s. imperare et petere siue dēpcari:
ordinatōem quādā importat: put. s̄. hō d̄i
sponit aliqd p̄ aliud ēē faciēdū. v̄n p̄tinet ad
rōem cui⁹ ē ordinare: pp̄t qd̄ p̄hs dicit in p̄
ethi. q̄ ad optima dēpcat rō. Sic aut̄ nunc
loq̄mur de orōne. put s̄ḡt quādā dēpcatōes
v'l petidēem s̄m q̄ **Aug** dicit in 11. de v̄bis
domini q̄ orō petitio quedā ē. Et **Damas**.
dicit in .3. li. q̄ orō ē petitio decentiū a deo.
Sic ḡ p̄z q̄ orō de qua nunc loq̄mur ē rōis
act⁹. **Ad** p̄mū ḡ dicendū q̄ desideriū pan
per dicit d̄ns exaudire: vel q̄ desideriū est
cā petēdi cū petitio quodāmodo sit deside
ry interpret: v'l hoc d̄r ad on̄dēdū exauditi
nis velocitatē: quia .s. dum adhuc aliqd in
desiderio pauperum est: d̄s exaudit anteq̄
orōem pponat: s̄m illud **Isa**. 65. **Eritq;** anteq̄
clamēt ego exaudia eos. **Ad** secūdū d̄ q̄
sicut supra dictū est volūtas mouet rōez ad
suum finē: v̄n nihil p̄hibet mouēte volūtare
actū rōnis tendere in finem caritatis q̄ ē d̄o
vni. Tendit aut̄ rō in deū q̄i a volūtare ca
ritatis mota duplr. Uno qdem mō ex pre
ei⁹ qd̄ petit: q̄ h̄ p̄cipue ē in orōne petēdūz
vt deo vniamur: s̄m illud ps. Unā pety a do
mīo: h̄ac regrā: vt inhīte in domo d̄ni oib⁹
diebus vite mee. Alio ex pre ipius petentis:
quē opz accedere ad eū a quo petit: v'l loco
sicut ad hoīem: v'l mente sicut ad deuz. Un̄
dicit ibidē q̄ q̄i orōibus inuocamus deum
reuelata mēte assum⁹ ipsi. et s̄m h̄ ē **Damas**.
dicit q̄ orō ē ascēsus mentis in deū. **Ad**
tertium dicendū q̄ illi tres act⁹ p̄tinet ad
rōem speculatiuā: sed vltierius ad rōem pra
cticā p̄tinet cāre aliqd per modū impery v'l
p̄ modū petitiōis: ut dictū est.

Ad secunduz sic pro
cedit. **U**t q̄ nō sit ueniēs orare. **Oratio. n.**

videat eē necessaria ad h q̄ intinem⁹ et a q̄
petimus id qd̄ indigem⁹. sed sic d̄r Math.
.6. scit p̄r v̄r qz his oib⁹ indigetis. q̄ nō est
conueniens deū orare. ¶ Per orōem flectit
anim⁹ eius q̄ adorā vt faciat qd̄ ab eo petit
sz ai⁹ dei ē imutabilis ⁊ inflexibilis: fm̄ il
lud. i. Reg. 15. Porro triūphator in isrl̄ non
parcet: nec penitudine flectet. q̄ nō ē conueni
ens q̄ deū oremus. ¶ Liberali⁹ est dare
aliquid nō petēti q̄ dare petēti. qz sicut Gene
ca dicit: nulla res cari⁹ emif q̄ que p̄cib⁹ em
pta ē. sed d̄s ē liberalissim⁹. q̄ non v̄r eē conue
niens q̄ deū orem⁹. ¶ Sz ē qd̄ d̄r Luc. 18.
Opz sp̄ orare ⁊ nō deficē. R̄ d̄s q̄ triplex
fuit circa orōem antiq̄ error. Quidā .n. po
suerūt q̄ res hūane nō regūtur d̄na puidē
tia ex q̄ leḡ q̄ vanū sit orare ⁊ oīno deū co
lere. ⁊ de his d̄r Malach 3. Dixistis van⁹ ē
q̄ seruit deo. Secda fuit opinio ponētū oīa
etiā in rebus hūanis ex necessitate cōtingē: siue
ex imutabilitate d̄ne puidētie: siue ex necē
tate stellaz: siue ex cōnexionē cāp: ⁊ fm̄ hos
etiā excludit orōis vtilitas. Tertia fuit opi
nio ponētū qd̄ res hūanas d̄na puidētia
regi: ⁊ qz res humane nō pcedunt ex necē
tate: sed dicebāt s̄l̄r dispositōez diuine pui
dētie variabilē eē: ⁊ q̄ orōibus ⁊ alijs q̄ ad
diuinū cultū p̄tinēt dispositio diuine puidē
tie imutat. Dec aut̄ oīa ī p̄ li. improbata sūt.
⁊ iō opz sic inducere orōis vtilitatē: vt neqz
rebus hūanis d̄ne puidētie subiectis necē
tate iponam⁹: neqz et̄ diuinā dispositōem
mutabilē estimem⁹. Ad huius q̄ euidētiā
et̄ cōsiderādū ē q̄ ex diuina puidētia non so
lum disponit q̄ effectus fiant: sed et̄ ex q̄bus
causis ⁊ quo ordie proueniāt. In̄ alias aut̄
cās sūt et̄ quozūdā cāe actus hūani. vñ opz
hoīes agere aliq̄: n̄ vt p̄ suos act⁹ d̄nā dispo
sitōem imutēt: sz vt per actus suos impleāt q̄
dā effectus sz ordinē a deo dispositū. ⁊ idēz
et̄ ē in nālib⁹ cāis. Et̄ s̄l̄e ē et̄ de orōe. nō
.n. pp̄ h̄ oram⁹ ut diuinā dispositōem imu
temus: sz vt id̄ ipetremus qd̄ d̄s disposuit p̄
orōes scōp̄ eē impleādū: vt. f. hoīes postulando
mereant accipere qd̄ eis d̄s oīpotēs an̄ secula
disposuit donare: vt Grego. dicit in li. dialo
goz. ¶ Ad p̄mū q̄ d̄s q̄ non ē necēsum nos
deo p̄ces porrigere: vt ei n̄ras indigētias vel
desideria manifestemus: sz ut nosip̄i cōfide
remus ī his ad diuinū auxiliū eē recurrēdū.
¶ Ad secundū d̄s q̄ sicut dicitū ē: orō n̄ra n̄

ordinat̄ ad imutāōem diuine dispositōis:
sed ut obtineat n̄ris p̄cibus qd̄ d̄s disposuit:
¶ Ad tertū d̄s q̄ d̄s nobis multa p̄stat ex
sua liberalitate: etiā nō petita: sz q̄ aliq̄ vult
p̄stare nob̄ petētib⁹: h̄ ē prop̄ n̄ram vtili
tatē. vt. f. fiducia quādā accipiamus recurrē
di ad deū: ⁊ vt recognoscā eū esse bonoz no
stroz auctore. Un̄ Chriſo. dicit. Cōsidera q̄
ta ē tibi cōcessa felicitas: q̄sta gl̄a attributa
orōnibus fabulari cū deo: cum xp̄o miscere
colloquia: optare qd̄ velis: quod desideras
postulare.

Ad tertū sic proce

dit. ¶ Uides q̄ orō nō sit actus religiōis. Re
ligio. n. cū sit p̄s iusticie ē in volūtate sicut ī
subiecto. sed orō p̄tinēt ad p̄tē intellectiā
vt et̄ s̄ dicitis p̄s. q̄ orō nō v̄r eē actus religio
nis: sz doni intellect⁹ p̄ qd̄ mēs ascendit ī deū
¶ Sz. Act⁹ latric cadit sub necitate p̄cepti: sz
orō nō v̄r cadere sub necitate p̄cepti: sed ex
mera volūtate pcedere: cū nihil aliud sit q̄
volitoz petitio. q̄ orō nō v̄r eē religiōis act⁹
¶ Sz. Ad religiōnē p̄tere v̄r ut q̄s d̄ne na
ture cultū ceremoniāqz assert: sed orō nō v̄r
aliquid deo afferre: sz magis aliquid obtinēdū
ab eo petere. q̄ orō nō ē religiōis act⁹. ¶ Sz
ē qd̄ d̄r in psal. Diriga orō mea sicut incē
sus in aspectu tuo: vbi dicit glo. q̄ in hui⁹ si
gurā in ueteri lege incēsus dicebat offerri ī
odorē suauē d̄no. sz h̄ p̄tinēt ad religiōnē. q̄
orō ē religiōis actus. R̄ s̄deo d̄s q̄ sicut s̄
dicitū ē: ad religiōnē p̄pe p̄tinēt reuerētiaz ⁊
honorē deo exhibere: ⁊ iō oīa illa p̄ que deo
reuerētia exhibet p̄tinēt ad religiōnē. Per
orōem aut̄ hō deo reuerētia exhibet: inq̄
tū. s. ei se subicit ⁊ p̄fitef orādo se eo indige
re sicut auctore suoz bonoz. Un̄ manifestū
ē q̄ orō ē p̄pe religiōis actus. ¶ Ad p̄mū
q̄ d̄s q̄ volūtās mouet alias potētias aīe in
suū finē: sicut s̄ dicitū ē: ⁊ iō religiō q̄ ē ī uo
luntate ordinat act⁹ aliaz potētiaz ad d̄i re
uerētia. in̄ alias aut̄ potētias aīe intellectui
altior ē ⁊ uolūtati p̄pingoz. ⁊ iō p̄ deuotōez
q̄ p̄tinēt ad ip̄az uolūtātē: orō q̄ p̄tinēt ad
partem intellectiā est p̄cipua in̄ act⁹ reli
giōis per quā religiō intellectuz hominis
mouet in deum. ¶ Ad secundū dicitū q̄
nō solum petere q̄ desideram⁹ sz et̄ recte ali
qd̄ desiderare: sub p̄cepto cadit: sed cōsidera
re qd̄ cadit sub p̄cepto caritat̄. petē ar̄ sub

cepto religionis: qd quide pceptu ponit
Marh. 6. ubi dicitur: petite et accipietis. Ad
tertiu dicitur qd oratio tradit homo mente suam deo
qua ei reverentia subicit et quodammodo pre-
terit at: ut patet ex auctoritate Dionysii presbiteri inducta
et id sicut mens humana preminet exterioribus
et corporalibus membris vel exterioribus rebus que ad
dei servitium applicantur: ita etiam oratio preminet
alijs actibus religionis.

Ad quartum sic procedit.

Ubi dicitur qd solus deus debeat orari. Oratio
natura est actus religionis: ut dicitur: et solus deus est
religione colendus. et solus deus est orandus. **P.**
Frustra porrigit oratio ad eum qui orationem non cog-
scit. sicut solus dei est orationem cognoscere: tunc quod ple-
runtque oratio magis agit interiori actu quem solus
deus cognoscit que vocatur: sicut illud quod apostolus dicit
ad Cor. 14. Orabo spiritu: orabo et mente:
tunc etiam quod ut Augustinus dicit in libro de cura pro mor-
tuis agenda: nesciunt mortui etiam sancti quid
agant vni et eorum filij. et oratio non est nisi deo porri-
genda. **P.** Si aliquibus sanctis orationem por-
rigunt: non est nisi in quantum sunt deo coniuncti. sicut qui-
dam in hoc mundo viuentes vel in purgatorio et exi-
stentes: sunt in tantum deo coniuncti per gratiam. ad eos
autem non porrigit oratio. que nec ad sanctos que sunt in
paradiso debentur orationem porrigere. **S.** Sed est
quod dicitur Job. 5. Vocata si est que tibi respondeat: et ad alij
quem factorum convertere. **R.** dicendum quod oratio
porrigit alicui dupliciter. Uno modo quod per ipsum ipsa.
Alio modo sic per ipsum ipse. per quem modo soli deo oratio
non porriguntur: quod omnes orationes nostre ordinari de-
bet ad gratiam et gloriam consequendam que solus deus
dat sicut illud psalmus. Gratias et gloria dabit dominus. Sed
secundo modo orationem porrigunt sanctis angelis et
hominibus: non ut per eos deus nostras petitiones cognoscatur
sicut ut eorum precibus et meritis orationes nostre sortiantur
effectum. Et id dicitur Apoc. 8. quod ascendit fumus in celo
de orationibus sanctorum de manu angeli coram deo
Et hoc etiam patet ex ipso modo que ecclesia vivit in oran-
do. nam a sancta trinitate petimus ut nostri miserere
realiter ab alijs autem sanctis quibuscumque petimus
ut orentur pro nobis. **Ad primum** ergo dicitur quod isti soli im-
pedimus orationem religionis cultu: a quo querimus
obtinere quod oramus: quia in hoc preestamus eum bono-
rum nostrorum auctorem: non autem eis quos regimus
sicut in impellatores nostros apostolus dicit. **Ad secundum**
dicitur quod mortui ea que in hoc mundo aguntur con-
siderata eorum nulli dicitur non cognoscunt: et prece-
pue inferioris motus cordis. sed brevis ut Gregorius

dicit in 12. moralium in verbo manifestat illud quod
debet eos cognoscere de eis que circa nos aguntur
tunc et quantum ad inferiores motus cordis. maxime
autem excellentiam eorum debet ut cognoscatur petitiones
ad eos factas: vel voce vel corde: et idem petitio-
nes quas ad eos dirigimus: deo manifestate
cognoscunt. **Ad tertium** dicitur quod illi que sunt in hoc
mundo aut in purgatorio non dum fruuntur visione
ubi ut possint cognoscere ea que nos cogitamus
vel dicimus. et idem eorum suffragia non imploramus
oratio: sed a vivis petimus colloquendo.

Ad quintum sic procedit.

Ubi dicitur quod in oratione nihil determinate a deo
petere debeamus: quia ut Damascenus dicit. oratio est
petitio decretiva a deo. vni inefficax est oratio pro
qua petitur id quod non expedit secundum illud Iaco.
4. Petitio et non accipitis: eo quod male peti-
tis: sicut dicitur Ro. 8. et quod oremus sicut operis nesci-
mus. ergo non debemus aliquid determinate
petere. **P.** Quicumque aliquid determinate ab alio
petit nititur voluntate ipsius inclinare ad faciendum
id quod ipse vult: non autem ad hoc tendere debemus
ut deus velit quod nos volumus: sed magis
ut nos velimus quod ipse vult: ut dicitur glo-
super illud psalmus. Exultate iusti in domino. ergo non
debemus aliquid determinate a deo in oratione petere.
P. Mala a deo petenda non sunt: ad bona autem
deus nos inuitat. frustra autem ab alioque petitur ad
quod accipiendum inuitat. ergo non est determinate aliquid
a deo in oratione petendum. **S.** Sed est quod dicitur Math.
.6. et Luc. 9. docuit discipulos determinate pe-
tere ea que continentur in petitionibus orationis dominice. **R.**
dicitur quod sicut maximus Valerius refert. Socrates
nihil ultra petendum a dijs imortalibus arbitra-
batur quam ut bona tribuerent: quia hi demum scirent
quod unicuique esset utile. nos autem plerumque id velle
expetere quod non impetrasse melius foret. Que que
de summa dea est quantum ad illa que preter malum
eventum habent quibus est homo potest male et bene velle. sicut di-
vinitate que ut ibidem dicitur multis exitis fuisse. ho-
mines etiam que plures pessimi possederunt re-
gina: quorum exitus sepe miserabiles cernuntur
splendida coniugia que nonnunquam funditus do-
mos evertunt. Sunt tamen quedam bona quibus
homo male velle non potest. sicut malum eventum habere
non preterit. hoc autem sunt quibus bene velle sciamur: et quibus
benivolentiam meremur: que quidem scilicet oratione abso-
lute petuntur secundum illud. Nonne faciem tuam et salu-
erimus. Et iterum. Deduc me in semitam mandatorum tuorum. **Ad primum** ergo dicendum

q̄ lz bō ex se scire nō possit qd ozare dbeat
spūs tñ vt ibidē d̄r in b̄ adiuuat īfirmitez
n̄ram q̄ ispirāda nobis sc̄tā desideria recte
postulare nos facit. **Uñ** dñs dicit Job. 4. q̄
veros adoratores adorare opz in spū z veri
tate. **Ad** sc̄dm dicendum q̄ cū orādo pe
tim⁹ aliq̄ que p̄tinet ad n̄ram salutē: orōma
mus volūtate n̄ram volūtati dei. de q̄ d̄r .i.
ad **Timot.** 2. q̄ vult oēs hoīes saluos fieri
Ad tertiū dicēdū q̄ sic ad bona d̄s nos in
uitat: q̄ ad ea non passib⁹ corporis: s̄z p̄ys de
fiderys z deuotis orōibus accedam⁹.

Ad sextum sic proce

dit. **Videf** q̄ bō non debeat t̄palia petere a
deo orādo. **Que** n. orādo petim⁹ q̄rim⁹: sed
t̄palia nō debem⁹ q̄rere: d̄r. n. **Matth.** 6. **Pr**
mū q̄rite regnū dei z iusticiā eius: z hec oīa
adiucient vobis. s. t̄palia q̄ nō q̄renda dicit:
sed adyiciēda questis. q̄ t̄palia nō sūt i orōe
a deo petēda. **¶** Nullus petit nisi ea de
qb̄ ē sollicit⁹. s̄z de t̄paliibus sollicitudinem
bēre nō possum⁹: s̄m q̄ d̄r **Matth.** 6. **Nol**
ite solliciti eē aīe v̄se qd māducentis. q̄ t̄palia
petē nō debem⁹ orādo. **¶** Per orōez no
strā mēs d̄z eleuari in deū: s̄z petendo t̄palia
descēdit ad ea q̄ is̄ra se s̄it: s̄ id qd ap̄ls dice
bat. 2. ad **Cor.** 4. **Nō** cōtēplātib⁹ nob̄ q̄ vidē
tur: s̄z q̄ non vidētur. q̄. n. vidē t̄palia sūt: q̄
āt nō vidē eterna. q̄ nō d̄z bō t̄palia in orōe
a deo petere. **¶** Bō nō d̄z petē a deo nisi
bona z vtilia. s̄z q̄nq̄z t̄palia b̄ta sūt nociua
nō solū spūalr. s̄z ē t̄pāl. q̄ nō sūt i orōne
a deo petēda. **¶** S̄z ē qd d̄r. **puer.** 30. **Tri**
bue tñ victui meo necia. **¶** B̄n⁹ d̄z q̄ sicut
Aug⁹ dic̄ ad **Probā** de adorādo deū. **Doc**
licet ozare quod licet desiderare: tempora
lia autem licet desiderare: non quidem p̄n
cipalr vt in eis finē cōstituiam⁹: sed sicut q̄daz
āminicula q̄bus adiuuamur ad tēdendū in
beatitudinē: inq̄tū. s. p̄ ea vita corporalis su
stētāf: z cōtū nob̄ organice defuiūt ad act⁹
v̄tutū: vt ēt p̄hs dic̄ i p̄tbi. z iō p̄ t̄pali⁹ li
cet ozare. **Et** h̄ ē qd **Aug⁹** dicit ad **Probā** q̄
sufficiētā vite n̄ idēceter v̄t: q̄s q̄s eā v̄t: z n̄
āplius. que qdē nō appetit p̄p̄ seip̄s: sed p̄
pter salutē corpis z cōgruētē bitū p̄fōe hoīs
ut nō sit in cōueniēs eis cū q̄bus viuēdū est.
Ista q̄ cū b̄nē vt teneant: cū nō b̄nē vt hēan
tur orādū ē. **Ad** primū q̄ dicēdū q̄ t̄pa
lia nō sūt q̄renda p̄ncipalr: sed sc̄dario. **Uñ**

Aug⁹ dicit in li. de sermone dñi in monte.
Qu dixit illud: p̄mo querendū ē. s. regnū d̄i
significauit: qz b. s. t̄pale bonū posteri⁹ q̄rē
dū est nō t̄pe sed dignitate: illud tanq̄z bo
nū n̄m: h̄ tanq̄z neciūz n̄m. **Ad** secundū
dicēdū q̄ nō q̄libet sollicitudo rez t̄paliūz
ē phibita: s̄z supflua z inordinata: vt s̄ b̄tuz
ē. **Ad** tertiū d̄z q̄ q̄n mēs n̄ra intēdit t̄pa
libus reb⁹ vt in eis gescat: remanet in eis de
pressa: sed q̄n itēdit eis in ordine ad bitudi
nē cōsequēdā: nō ab eis dep̄miē sed magis ele
uat sursum. **Ad** q̄rtū d̄z q̄ ex q̄ nō petim⁹
t̄palia tanq̄z p̄ncipalr q̄sita: sed in ordine ad
aliud: eo tenore a deo petim⁹ ip̄a vt nob̄ cō
cedant s̄m q̄ expediūt ad salutē.

Ad septimum sic pro

cedit. **Videf** q̄ nō debeamus p̄ alyz ozare.
In orādo. n. seq̄ debem⁹ fo: mā quā dñs tra
didit. sed in orōne dñica petitōes p̄ nobis fa
cim⁹: nō p̄ alyz dicentes. panē n̄m quotidi
anum da nobis hodie. zc. q̄ nō debem⁹ p̄
alyz ozare. **¶** **Ad** h̄ orō fit vt exaudiat: s̄z
vna de cōditōibus q̄ regunt ad h̄ q̄ orō fit
exaudibilis ē: ut aliq̄s ozet p̄ seip̄o. vñ sup̄ il
lud **Job.** iō. **Si** qd petieritis patrē meū i no
miē meo dabit vobis. **Aug⁹** dicit. **Exaudiū**
tur oēs p̄ seip̄is: n̄ aut̄ pro oib⁹. vñ n̄ simplr
dictū ē dabit: s̄z dabit vobis. q̄ vt q̄ nō debe
m⁹ pro alyz ozare: s̄z solū pro nob̄. **¶** Pro
alyz si sint mali prohibemur ozare s̄m illud
Jer. 7. **Au** q̄ noli ozare pro p̄p̄o hoc: z non
obstas mihi: q̄a nō exaudiā te. pro b̄is at̄
nō opz ozare: q̄a ip̄i pro seip̄is ozantes exau
diūf. q̄ vt q̄ nō debeamas pro alyz ozare.
¶ Sed ē qd d̄r **Jaco.** 5. **Ozate** pro iniucē
vt saluemini. **¶** B̄ d̄z q̄ sic dictū est: illud de
bem⁹ orādo petere qd debem⁹ desiderare
d̄siderare aut̄ debem⁹ bona non solū nob̄: s̄z
ēt alyz: hoc. n. p̄tinet ad rōem dilectōis quā
proximis debem⁹ ipendere: vt ex s̄ dictis p̄z
z iō caritas h̄ regit vt pro alyz ozem⁹. **Uñ**
Chriso. dicit sup̄ **Matth.** **Pro** se ozare neci
tas cogit: p̄ alio aut̄ caritas fr̄nitat̄ hortaf:
dulcior aut̄ aī deū ē orō: non quam necitas
transmittit: sed quam caritas fr̄nitatis cō
mendat. **Ad** p̄mum q̄ d̄z q̄ sicut **Cypria**
nus dicit in li. de orōne dñica: iō nō dicim⁹
p̄r meus: sed noster: nec da mihi: s̄z da nob̄:
qz vnitat̄ mḡ noluit p̄uatiz p̄cē fieri: vt. s.
q̄s. p̄ se tñ p̄cef. vñ. n. ozare p̄ oib⁹ voluit:

Ad nonum sic pro
cedit. **Videf** q̄ nō debem⁹ p̄ alyz ozare.
In orādo. n. seq̄ debem⁹ fo: mā quā dñs tra
didit. sed in orōne dñica petitōes p̄ nobis fa
cim⁹: nō p̄ alyz dicentes. panē n̄m quotidi
anum da nobis hodie. zc. q̄ nō debem⁹ p̄
alyz ozare. **¶** **Ad** h̄ orō fit vt exaudiat: s̄z
vna de cōditōibus q̄ regunt ad h̄ q̄ orō fit
exaudibilis ē: ut aliq̄s ozet p̄ seip̄o. vñ sup̄ il
lud **Job.** iō. **Si** qd petieritis patrē meū i no
miē meo dabit vobis. **Aug⁹** dicit. **Exaudiū**
tur oēs p̄ seip̄is: n̄ aut̄ pro oib⁹. vñ n̄ simplr
dictū ē dabit: s̄z dabit vobis. q̄ vt q̄ nō debe
m⁹ pro alyz ozare: s̄z solū pro nob̄. **¶** Pro
alyz si sint mali prohibemur ozare s̄m illud
Jer. 7. **Au** q̄ noli ozare pro p̄p̄o hoc: z non
obstas mihi: q̄a nō exaudiā te. pro b̄is at̄
nō opz ozare: q̄a ip̄i pro seip̄is ozantes exau
diūf. q̄ vt q̄ nō debeamas pro alyz ozare.
¶ Sed ē qd d̄r **Jaco.** 5. **Ozate** pro iniucē
vt saluemini. **¶** B̄ d̄z q̄ sic dictū est: illud de
bem⁹ orādo petere qd debem⁹ desiderare
d̄siderare aut̄ debem⁹ bona non solū nob̄: s̄z
ēt alyz: hoc. n. p̄tinet ad rōem dilectōis quā
proximis debem⁹ ipendere: vt ex s̄ dictis p̄z
z iō caritas h̄ regit vt pro alyz ozem⁹. **Uñ**
Chriso. dicit sup̄ **Matth.** **Pro** se ozare neci
tas cogit: p̄ alio aut̄ caritas fr̄nitat̄ hortaf:
dulcior aut̄ aī deū ē orō: non quam necitas
transmittit: sed quam caritas fr̄nitatis cō
mendat. **Ad** p̄mum q̄ d̄z q̄ sicut **Cypria**
nus dicit in li. de orōne dñica: iō nō dicim⁹
p̄r meus: sed noster: nec da mihi: s̄z da nob̄:
qz vnitat̄ mḡ noluit p̄uatiz p̄cē fieri: vt. s.
q̄s. p̄ se tñ p̄cef. vñ. n. ozare p̄ oib⁹ voluit:

qm̄ in vno oēs ip̄e portauit. ¶ Ad sc̄dm̄ dī
cēdū q̄ p se orare ponit dīditio orōis: non
qd̄ necessaria ad effectū merēdi: sed sic ne
cessaria ad idēficiētiā impetrādī. contingit
.n. q̄m̄ q̄ ōro p alio facta nō impetrat: et si
fiat pie et p̄seuerant: et de p̄nētibus ad salu
tē: p̄p̄t impediunt qd̄ ē ex parte eius p quo
oraf: fm̄ illud Jerē. 15°. Si steterint Moy
ses et Samuel corā me non ē aīa mea ad po
pulū istū: nihilomin⁹ tñ ōro meritoria erit
oratiō q̄ ex caritate orat s̄z illd̄ ps. Ōro mea ī
sinu meo ouertef: glo. i. tñ non eis p̄sit: ego
tñ nō sū frustrat⁹ mea mercede. ¶ Ad tertiū
dō q̄ ēt p̄ p̄ctōib⁹ orādū ē vt ouertant: et p
iustis vt p̄seuerēt et p̄ficiāt orātes tñ non p
oib⁹ p̄ctōib⁹ exaudiunt: s̄z p q̄busdā. exaudi
unt. n. p p̄destinatis: nō at p̄ p̄scitis ad mor
tē: sicut et correctio q̄ f̄res corrigim⁹ effectū
h̄z ī p̄destinatis: nō ī reprobatis fm̄ illud Ec
clastes. 7. Nemo p̄t corrigere quē d̄s d̄spe
xerit. Et iō d̄r. i. Job. 5. Qui scit frēm suum
peccare p̄ctō nō ad mortē: petat et dabit eē
vita peccati p̄ctū nō ad mortē: s̄z sicut nullū
q̄dīu uiuit hic: subtrahēdū ē correctōis b̄n̄
ficiū. q̄ nō possum⁹ p̄destinatos distinguē
a reprobatis: vt Aug⁹ dicit ī li. de correctōe
et gr̄a: ita et nullū ē denegādū orōnis suffra
giū. Pro iustis et ē orādū triplici rōne. p̄ q̄
dē: q̄ m̄ltōz p̄ces facili⁹ exaudiunt. vñ sup̄ il
lud Ro. 15. Adiuuetis me in orōib⁹ v̄ris: v̄c
glo. Unde rogat ap̄tus apud minores p se
orare: multi. n. minimi dū congregantur vnan
tes sūt magni: et multoz p̄ces impossibile
ē q̄ nō impetrēt illud. s. qd̄ est impetrabile.
2° vt ex m̄ltis gr̄a agat deo de b̄n̄ficijs q̄ cō
feruntur iustis: que etiā ī vtilitatē m̄ltoz
vergūt: vt p̄z p̄ aplm. 2. ad Cor. 1. p. 3. vt maio
res nō sup̄biāt dū considerāt se minoz suf
fragijs indigere.

Ad octauum sic pro

ceditur. ¶ Et q̄ nō debeam⁹ p inimicis orare
q̄ vt d̄r Ro. 15. Quęcūq̄ scripta sūt: ad no
strā doctrinā scripta sūt: sed ī sacra scriptu
ra iducunt m̄lte ip̄ecatiōes ī inimicis: d̄r
.n. in psal. Erubescāt et turbēf oēs inimici
mei: ouertāt et erubescāt valde velocitē. ḡ et
nos debem⁹ orare ī inimicos n̄ros magi q̄
p̄ eis. ¶ Et iudicare de inimicis: ī malū ini
micoy cedit. s̄z sci vidictā de inimicis petūt:
fm̄ illud Apoc. 6. Usq̄q̄ nō vindicas sangui

nem n̄r̄m de his q̄ bitant in terra: vñ et de v̄
dicta ip̄ioz letant fm̄ illud ps. Letabit iust⁹
cū viderit vidictā. q̄ nō ē orādū p inimicis:
sed magis ī eos. ¶ Et opatio hoīs et ei⁹ ōro
nō debent eē d̄ria. s̄z hoīs q̄m̄q̄ licite ipu
gnāt inimicos. alioq̄n oīa bella eēnt illicita:
qd̄ ē ī sup̄radicta. ḡ nō debem⁹ orare p̄ iimi
cis. ¶ Et contra ē qd̄ d̄r Math. 5. Orate pro
p̄sequētib⁹ et calūniātib⁹ vos. ¶ Et d̄r d̄cēduz
q̄ orare p alio caritatis ē: sicut dictū ē. Vñ
eodē mō quo tenemur diligē inimicos: tene
mur p inimicis orare. Quātr autē teneamur
iimicos diligere s̄ bitū ē ī tractatu de carita
te: vt. s. in eis diligam⁹ nām: nō culpā. et q̄ di
ligere inimicos ī gnālī ē in p̄cepto. in spālī
at nō ē in p̄cepto nisi fm̄ p̄paratiōem animi
vt. s. hō eēt parat⁹ et spālī inimicū diligere:
et eū iuuare ī nccitatis articulo. vt si veniāz
petēt. s̄z ī spālī absolute iimicos diligē et eos
iuuare p̄fectōis ē: et filī nccitatis ē vt ī coib⁹
n̄ris orōnib⁹ quas p alyz facim⁹ inimicos n̄
excludam⁹. q̄ autē p eis spālī ozem⁹ p̄fectio
nis ē nō nccitatis nisi ī aliquo casu speciali
¶ Ad primūz ḡ dō q̄ ip̄ecatiōes que ī sacra
scriptura ponunt: q̄drupliciter p̄nt intelligi.
1. uno s̄z q̄ p̄phē solēt in figura ip̄ecantis
futura p̄dicere: vt Aug⁹ dicit ī li. de smone
d̄ni ī monte. 2. put qdā t̄palia mala p̄ctōib⁹
q̄m̄ a deo ī correctōem mittūtur. 3. q̄ itel
ligūt petere nō ī ip̄os hoīs: s̄z ī regnū p̄cti:
vt. s. correctōe hoīum p̄ctā destruant. 4.
conuādo volūtatē suā diuine iusticie circa
d̄natiōem p̄seueratiū in p̄ctō. ¶ Ad secun
dum dō q̄ sicut in eodē li. Aug⁹ dicit: vidicta
martyz ē vt euertatur regnū p̄cti: q̄ regnāte
tanta p̄p̄si sūt. ¶ Et sicut d̄r ī li. de q̄nibus
veteris et notū testam̄ti. postulat se vidicari
non voce s̄z rōe. sicut sāguis Abel clamanit
de t̄ra. letatur at de vindicta nō p̄pter eā: s̄z
p̄p̄t diuinā iusticiā. ¶ Ad tertium dō q̄ licitū
ē ip̄ugnare iimicos vt op̄escatur a p̄ctis:
qd̄ cedit ī bonū eoz et alioz. et sic et licet orā
do petere aliq̄ t̄palia mala iimicoy vt corri
gātur. et sic ōro et opatio nō erūt d̄ria.

Ad nonum sic proce

dit. ¶ Et q̄ icōueniēter septē petitiōes orōnis
d̄nice assignētur. Vanū. n. ē petē illud qd̄ sp̄
ē sc̄m̄: s̄z nomē dei sp̄ ē sc̄m̄: fm̄ illud Luc. p.
Nomē sc̄m̄ ei⁹. Regnū et ei⁹ ē sc̄p̄m̄: fm̄
illud ps. Regnū tuū d̄ne regnum omnium

fectando: de quibus tētatōes sūt in nob. Si sapiētia ē q̄ bñ sunt pacifici: qm̄ filij dei vocabunt: oramus vt liberemur a malo: ip̄a. n. liberatio liberos nos faciet filios dei. ¶ Ad quartū dō q̄ sicut Aug' dicit in enchiridiō. Lucas in orōne dñica petitōes non septē s; q̄nq; p̄plexus ē: ostēdēs. n. tertiā petitōem du az p̄missaz eē q̄dāmodo repetitōem: p̄ter mittēdo eā magis fac̄ itelligi: qz. s. ad b̄ sci- pue volūtas dei itendit: vt eius sāctitatē cognoscām: vt cū ip̄so regnem': qd̄ ēr. ¶ Mat̄h in vltimo posuit libera nos a malo: Lucas non posuit: vt sciat vnusquisq; in eo se liberari a malo qd̄ nō infert in tētatōez. ¶ Ad q̄ntū dō q̄ oīo nō porrigit deo vt ip̄m flectamus. s; ut in nobis fiduciā excitē' postulat: que qd̄ p̄cipue excitat̄ i nob' cōsiderādo ei' caritatē ad nos qua bonū n̄m vult. r. iō dicim': p̄ n̄r: r. ei' excellētia q̄pōr: r. iō dicim' mus qui es in celis.

Ad decimum sic procedit.

Vidēt q̄ orare nō sit p̄p̄riū rōalis creature. Cūsdē. n. vidēt eē petere r. accipere. sed accipere uenit ēr p̄sonis icreatis. s. filio r. spūi scō. q̄ ēr eis uenit orare. nā r. filius dicit Joh. 14. Ego rogabo p̄rem meū. r. de spūi scō dicit apl's. Spūs postulat p̄ nobis. ¶ P. Angeli sūt supra rōales creaturas cū sint intellectuales sube: sed ad āgelos p̄tinet orare vñ in psal. of. Adorate eū oēs angeli eius. q̄ orare nō ē p̄p̄riū rationalis creature. ¶ P. Cūsdē ē orare cui' ē inuocare deum: qd̄ p̄cipue fit orādo: s; b̄ntis aialib' cōuenit inuocare deū s̄m illud psal. Qui dat iuuentis escā ip̄oz r. pullis coruoz inuocātib' eū. q̄ orare nō ē p̄p̄riū rōalis creature: ¶ S; 3. Orare ē act' rōnis: vt s̄bitū est. sed rōnalis creatura a rōne d̄r. q̄ orare ē p̄p̄riū rōalis creature. ¶ Rn' dō q̄ sicut ex supra dictis p̄: oīo est act' rōis p̄ que aliq; supiorē d̄p̄cat: sicut imperiū est act' supioris q̄ inferior ad aliqd̄ ordinat. Alii. n. p̄p̄e cōpetit orare cui uenit rōem b̄re: r. supiorē quē d̄p̄care possit. diuinis autē p̄sonis nihil ē supius. bruta autē aialia nō hēnt rōem: vñ neq; diuinis p̄sonis n; b̄ntis aialibus uenit orare: s; p̄p̄riū ē rōnalis creature. ¶ Ad p̄mum q̄ dō q̄ diuinis p̄sonis uenit accipere p̄ nām. orare autē ē accipientis p̄ grām. dicim' autē filius rogare l' orare s̄m nām assūptā. s. hūanā. nō s̄m diuinaz

spūs autē scūs d̄r postulare: qz postulatēs nos facit. ¶ Ad scōz dō q̄ intellectus r. rō nō sūt in nobis d̄se porētie: vt in p̄bitum est: disse rūt autē s̄m p̄fectū r. imp̄fectū. r. iō q̄nq; intellectuales creature q̄ sunt angeli distinguūt a rōnalibus: q̄nq; autē sub rōnalibus cōp̄rē b̄dunt. r. B̄ mō d̄r oīo eē p̄p̄riū rōnalis creature. ¶ Ad tertium dō q̄ pulli coruoz uenit inuocare deū p̄p̄riū nāle desiderium q̄ oīa suo modo desiderāt cōseq̄ bonitatē diuinam sic etiā bruta aialia dicunt deo obedire p̄p̄riū nāle instinctū q̄ a deo mouentur.

Ad undecimū sic procedit.

¶ q̄ sci q̄ sūt in p̄ria nō orēt p̄ nobis. Act'. n. alicui' magis ē meritorius sibi q̄ aliis. s; sci q̄ sūt in p̄ria nō merēt sibi: nec p̄ se orāt: qz iaz sūt i c̄mino cōstituti: q̄ ēr n; p̄ nobis orant. ¶ P. Sancti p̄fecte suam volūtātē deo cōformāt vt nō uelint nisi qd̄ d̄s vult sed illud qd̄ d̄s vult sp̄ implet. q̄ frustra sancti p̄ nobis orarent. ¶ P. sicut sancti q̄ sūt in p̄ria: sūt supiores nobis: ita r. illi q̄ sūt in purgatorio: qz iā peccare nō possūt: s; illi q̄ sūt in purgatorio nō orant p̄ nobis: s; magis nos p̄ eis. q̄ nec sci q̄ sūt in p̄ria p̄ nobis orāt. ¶ P. Si sancti q̄ sūt in p̄ria p̄ nob' orarēt: supiorū sanctorū eēt efficacior oīo: nō q̄ debēt ip̄o rari suffragiū orōum sāctorū inferioz: s; soluz supioz. ¶ P. Aia Petri nō ē Petr': si q̄ aīe sanctorū p̄ nobis orarēt q̄d̄m s̄c̄ a corpe separte nō deberem' impellare sc̄m Petri ad orādū p̄ nob': s; aīam ei': c' d̄riū eccl'a fac̄: nō q̄ sci ad min' aīā resurrectōez p̄ nob' orāt. S; 3 est qd̄ d̄r 2° Machab. vlt. Hic ē q̄ mltuz orat p̄ pp̄lo r. vniuersa sc̄a ciuitate Jeremi as p̄p̄ha dei. ¶ R̄ n̄deo dō q̄ sic Hiero' dicit Vigilantū error fuit q̄ dū viuim' mutuo p̄ nobis orare possum'. postq̄ autē mortui fuerim' nulli' p̄ alio sit exaudiēda oīo: p̄sertim cū martyres vltōez sui sanquis obsecrātes ip̄etrare nequeunt: s; B̄ ē oīno falsū: ga cum oīo p̄ alyz facta ex caritate pueniat: vt d̄cīm' ē: q̄to sancti q̄ sūt in p̄ria sūt p̄fectioris caritatis: tanto magis orāt p̄ viatoribus q̄ orōibus inuari p̄nt. r. q̄to sūt deo diuinctiores: tanto eoz orōes s̄c̄ magis efficaces: h; n. B̄ diuin' ordo: vt ex supioz excellētia i inferioz rēfūdat: sicut ex claritate solis i aerē. ¶ Vñ r. d̄ r̄p̄o d̄r Heb̄r. 7°. Accedēs p̄ semetip̄s r. ad deū ad impellādū p̄ nob'. r. p̄p̄riū B̄ Hiero'

cōtra Vigilantiū dicit. Si apli & martyres
adhuc in corpe cōstituti qñ pro se adhuc de
bent eē solliciti p alijs orēt qñto magis post
coronas victorias & triūphos. Ad p̄mum
ḡ dicēdū q̄ sc̄tis q̄ sūt in p̄ria cuz sint beati
nihil deest nisi gla corpis p qua orāt. orant
āt p nobis q̄b̄ deest b̄titudinis vltima p̄fe
ctio & eoz orōnes h̄nt efficacīā ipetrādi ex
p̄cedētib̄ eoz meritis: & ex diuina acceptati
one. Ad sc̄dm̄ dō q̄ sancti ipetrāt illō qd̄
ds ult f eri p orōes eoz: & hoc petūt qd̄ est
mant eoz orōnib̄ iplēdū fm dei uolūtatē
Ad tertiū dicēdū q̄ illi q̄ sūt i purgatorio
etsi sint supiores nobis p̄t̄ i peccabilitatē: s̄
tñ iferiores q̄ntum ad penas q̄s patiūt: & fm
b̄ nō sūt i statu orādi: s̄ magis vt orēt p eis
Ad q̄rtū dō q̄ ds ult iferiores p oīa supio
ra iuuari. & iō opz nō solū supiores s̄ et iferi
ores sc̄os iplozare: aliogn̄ esset solū dei mīa
iplozāda. cōtingit tñ qñq̄ q̄ implozatio in
ferioris sancti efficacior: ē vt qz deuoti im
plozāt: vt qz ds ult eius sc̄itatem declarare.
Ad q̄ntū dō q̄ qz sc̄i uiuēt̄ meruerunt
ut p nobis orarēt: iō iuocam̄ eos noib̄ q̄b̄
h̄ uocabāt: q̄bus et nob̄ magi inotescunt: &
itey p̄t̄ fidē resurrectōis insinnādā sicut le
ḡit Exo. 3. Ego sum ds Abraham.

Ad duodecimum sic

pcedit. Vt q̄ orō non debeat eē uocalis.
Dfo. n. sicut ex dictis p̄z: p̄ncipalr deo porri
ḡit. ds aut locutōem cordis cōḡscit frustra.
ḡ uocalis orō adhibet. **S.** Per orōnē mēs
hōis d̄z i deū ascēdere ut dictū ē: sed uoces
retrahūt hoies ab ascēsu cōtēplatiōis i deum
sicut & alia sensu: ilia. ḡ in orōibus nō ē uoci
bus utēdū. **S.** Dfo d̄z offerri deo i ocul
to: fm illud Math. 6. Tu aut cū oraueris:
intra i cubiculū tuū: & clauso ostio ora p̄rem
tuū in abscondito. s̄ p uocē orō publicaf. ḡ
nō d̄z orō eē uocalis. **S.** 3 ē qd̄ d̄r in p̄o.
Voce mea ad dñz clamauī: uoce mea ad do
minū deprecatus sū. **R.** dicendū q̄ duplex ē
oratio cōis & singularis. Cōis qdē orō ē q̄ p
ministros ecclē i p̄sona toti⁹ fidelis ppli dō
offerit: & iō opz q̄ talis orō inotescat toti po
pulo p quo p̄fert: qd̄ nō posset fieri nisi eēt
uocalis. & iō rōabilr institutū ē ut ministri
ecclē huiusmōi orōnes et alta uoce p̄nunci
ent ut ad noticiā oīuz possint puenire. Dfo
vō singularis ē q̄ offerit a singulari p̄sona cu

inscūq; siue p se siue p alijs orātis: & de hui⁹
mōi orōnis necessitate nō ē q̄ sit uocalis. Ad
iūḡit tñ uox tali orōni triplici rōne. p̄ qd̄z
ad excitandū iteriorē deuotōem q̄ mēs orā
tis eleuet i deū: qz p̄ extiora signa sine uocū
sine et aliqz factorz mouet mēs hois fm ap
p̄hēsiōnē: & p̄ oīs fm affectōem. **Uñ Aug⁹**
dicit ad Probā q̄ v̄bis & alijs signis ad au
gēdū desiderū sc̄m̄ nosipos acri⁹ excitam⁹:
& iō i singulari orōe tñ ē uocib⁹ & huiusmodi
signis utēdū quātū p̄ficat ad excitādū iteri⁹
mētē. Si vō mēs p hoc distrahāt l̄ q̄rcūq;
ipediāt. est a talib⁹ cessādū: qd̄ p̄cipue orin
git in his q̄rū mēs sine huiusmodi signis est
sufficiēt̄ ad deuotōem parata. **Unde ps.**
dicebat. Tibi dixit cor meū: exḡsui te faci
es mea. **Et de Anna leḡit p̄ Regl. p̄.** q̄ loq̄
batur i corde suo. 2. ad iūḡit uocalis orō q̄si
ad redditiōem debiti: ut. f. hō deo seruiat fm
illō totū qd̄ ex deo h̄z. i. nō solū mente: sed
et corpe: qd̄ p̄cipue p̄petit orōni fm q̄ ē sa
tisfactoria. vñ d̄r **Dsee vlt.** Dēm aufer inig
tatē: & accipe bonū: & reddem⁹ titulos labio
rū nr̄oz. 3. ad iūḡit uocalis orō ex q̄daz re
dūdātia ab aīa i corpe ex uehemēti affectōe
f̄ illō ps. Letatū ē cor meū: & exstauit lingua
mea. **Ad primū ḡ dicendū q̄ uocalis orō**
nō p̄fert ad h̄ q̄ aliquid ignotum deo mani
festetur: sed ad h̄ q̄ mens orantis ul̄ alioruz
excitet in deū. **Ad secundū dō q̄ v̄ba ad**
aliud prinētia distrahūt mētē: & ipediūt de
uotōem orātis. sed v̄ba significantis aliqd̄
ad deuotōem prinētia excitant mentes p̄ci
pue minus deuotas. **Ad tertiū dō q̄ sicut**
Ariso dicit sup Math. eo p̄posito oīs ue
tat in uentū orare ut a uentū uideat. vnde
orās nihil nouū facere d̄z qd̄ aspiciāt hoies
uel clamando: uel pectus pcutiedo: uel ma
nus expādendo: nec tñ ut **Aug⁹** dicit i li⁹ de
fmone dñi in mōte. uideri ab hoib⁹ nephas
ē: sed ideo hoc agere ut ab hoibus uidearis.

Ad tertiūdecimuz sic

pceditur. Vt q̄ de necessitate orōnis sit q̄ sit
attēta. Dicit. n. **Joh. 4.** Spūs ē ds: & eos q̄
adorant eum in spiritu et ueritate oportet
adorare. sed oratio nōn est in spiritu si nōn
sit attēta. ergo de necessitate orationis est
q̄ sit attēta. **S.** Oratio est ascensūs itel
lectus i deū: s̄ qñ orō nō ē attēta intellect⁹
nō ascēdit in deum. ḡ de necessitate orōnis est

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read. Some legible words include 'Ad quatuordecimum sic', 'Ad quinquagesimum sic', and 'Ad sexagesimum sic'.]

q̄ sit attēta. ¶ **P.** De necessitate orōis ē q̄ ca
reat oī pctō s̄z nō ē absq̄ pctō q̄ aliqs oran
do euagationē mentis patiat: v̄i def. n. veri
dere deū sicut si alicui hōi loq̄ret z nō atten
deret ad ea q̄ pferret ipse. **Uñ** basili^o dic q̄
vini auxiliū ē iplorādū nō remisse nec mē
te huc uel illuc euagāte eo q̄ talis non solū
nō ipetrabit qd̄ petit: s̄z etiā magi deū irrita
bit. **ḡ** de necessitate orōnis videt q̄ sit attēta
¶ **Sz** est q̄ et sci viri orando q̄nc̄ euaga
tionē mentis patiūt: s̄m illud ps. Cor meuz
dereliq̄t me. ¶ **R.** dicendū q̄ questō h̄ p̄ci
pue h̄z locū in orōne vocali. Circa quā sciē
dū ē q̄ neciuz dicit aliqd̄ dupliciter. **Uno**
p̄ qd̄ meli^o puenit ad finē. z sic attētio abso
lute orōni necia ē. **Alio** aliqd̄ dicit necium
sine q̄ res nō pōt c̄seg suū effectū. **Est** at tri
plex effect^o orōnis. **Prim^o** qd̄ cōis oib^o ac
tib^o caritate iformat: qd̄ ē mereri. z ad hūc
effectū nō ex necessitate requir̄ q̄ attētio af
sit orōni p̄ totū: s̄z vis prime intentionis q̄ ali
qs ad orandū accedit. reddit totā orationez
meritoria: sicut i alyz meritoriz actib^o acci
dit. **2^o** at effect^o orōnis ē ei p̄pus qd̄ est ipe
trare. z ad hūc ē effectū sufficit p̄ma intētio
quā de^o p̄ncipalit̄ attēdit. si at p̄ma intētio
d̄st. oīo nec meritoria ē nec ipetratiua. illā
n. orōne de^o nō audit cui ille q̄ orat nō intē
dit: ut **Greg^o** dicit. **3^o** at effect^o orōnis ē quē
presentialit̄ efficit. s̄. qd̄ spūalis refectō mē
tis: z ad **P.** de necessitate requir̄ in oratione at
tentio. **Unde** d̄. i. **Cor. i. 4^o**. Si orē lingua:
mens mea sine fructu ē. **Sciendum** tamen
q̄ triplex ē attētio que orōni vocali pōt ad
biberi. **Una** qd̄ attendit ad v̄ba ne aliqs
i eis erret. **Secūda** q̄ attendit ad sensū v̄boz
Tertia q̄ attendit ad finē orōnis. s̄. ad deuz et
ad rē p̄ q̄ orat: q̄ qd̄ ē maxie necia. z hanc
etiā p̄nt h̄re idiote. z q̄nc̄ in tantuz abūdat
h̄ intētio q̄ mens fert̄ in deū: ut etiā oīum
aliozū mens obliuiscat: sicut dicit **Hugo** de
scō victore. ¶ **Ad** primūz q̄ d̄ q̄ i spū z ve
ritate orat q̄ ex instinctu spūs ad orandū p
cedit ēt si aliq̄ infirmitate mēs postmodum
euaget **Ad** secūdū d̄ q̄ mens humana p
pter infirmitatē nāe diu stare in alto nō pōt
ponderē. n. infirmitatis hūane dep̄missa ad
iferiora. z iō cōingit q̄ q̄ mēs orātis ascē
dit i deū p̄ cōtēplationē: subito euaget ex q̄
dā infirmitate. ¶ **Ad** tertūz d̄ q̄ si qs ex p̄po
sito in orōne mente euaget. **H** peccatū est z

ipedit orōnis fructū. **Et** **B. Aug^o** dicit in re
gula. **Psalmis** z hymnis eū orati deū. **B** ver
set i corde qd̄ p̄fert i ore. euagatio v̄o mētis
q̄ sit p̄ter p̄positū orōnis fructū nō tollit. vñ
Basili^o dicit. **Si** v̄o debilitat^o a pctō fixe ne
quis orare: quātūcūq̄ potes teipsū cobibe
as: z de^o ignoscit: eo q̄ nō ex negligentia: s̄z
ex fragilitate nō potes et oportet assiste^o co
rā deo.

Ad quartūdecimum

sic procedit. **Videt** q̄ orō nō debeat eē diu
turna. **Dicit** n. **Math. 6^o**. Orātes nolite ml
tū loq̄. s̄z oportet multū loq̄ diu orantē: p̄fer
tim si oīo sit vocalis. **ḡ** nō d̄z eē oīo diuor
na. ¶ **P.** **D**fo ē explicatiua desiderij: sed de
siderij tanto ē sancti^o quāto magi ad v̄nuz
restringit: s̄m illud ps. **Unā** petij a d̄no hāc
regrā ut ihabitē. **ḡ** z oīo tanto est deo acce
ptior quāto ē breuior. ¶ **P.** **I**licitū videt eē
q̄ hō transgredit̄ iminos a deo p̄f̄icos. p̄ci
pue i his q̄ p̄tinēt ad cultū d̄ni: s̄z illō **Exo.**
19^o. Cōtestare pplm̄ ne forte velit transcende
re iminos ad videnduz d̄nm. z pereat ex eis
plurima multitudo: s̄z a deo p̄f̄ixus est no
bis terminus orandi p̄ institutionē oratōis
d̄nice: ut p̄ **Math. 6^o**. **ḡ** nō l̄z vltra rōnez p
tendē. ¶ **Sz** eē videt q̄ continue sit orādū
q̄ d̄ns dicit **Luc. 18**. Oportet sp̄ orare z nō d̄
ficere. **Et** i. **Ad thesal. 5^o**. **S**ine intermissio
ne orate. **R.** d̄z q̄ de oratione duplici^o loq̄
possumus. **Uno** s̄m seipsā. **Alio** sc̄dm cām
suā. **Causa** autē orationis ē desiderij carita
tis ex q̄ procedere d̄z oīo: qd̄ qd̄ ē i nobis d̄z
eē cōtinuū uel actu uel virtute. **maner. n. v̄r^o**
hui^o desiderij i oib^o q̄ ex caritate facim^o. oīa
āt debem^o i gloriā dei facē: ut d̄. i. **ad Cor.**
1^o. z s̄m h̄ oīo d̄z eē cōtinua. **Uñ** **Aug^o** dicit
ad **Probam**. **I**n ipsa fide spe z caritate cōti
nuato desiderio sp̄ oram^o. sed ipsa oīo sc̄dm
se cōsiderata non pōt esse assidua: q̄ oī alyz
oib^o occupari. **Sz** sicut **Aug^o** dicit ibidez.
iō p̄ certa interualla horaz z tēpoz ēt verb
rogam^o deū: ut illis rez signis nosip̄sos am
moneam^o quātūq̄ i h̄ desiderio p̄fecerim^o
nobisip̄sis innotescamus. z ad **h̄ agēdū** nos
ip̄sos acri^o excitem^o. vniuscuiusq̄ at rei quā
titas d̄z eē p̄portionata fini: sicut quantitas
potionis sanitati. vñ z cōueniēs ē ut oratō
tantū duret quātū ē vtile ad excitandū inte
riori desiderij feruorē: cū vero hanc mēsurā

excedit. ita q̄ sine tedio durare nō possit nō
est ulterius protēdēda vñ Aug⁹ dicit ad Pro
bam. Dicunt fr̄es i egypto crebras qdē h̄re
orationes: sed eas tñ breuissimas et raptim
quodāmodo iaculatas: ne illa vigilante erecta
q̄ orati plurimū necia ē: p̄ductōres moras
euanesca t atq̄ hebetet inuentio. ac p̄ hoc ē
ipsi satis ostēdūt: hanc intētiōne sicut nō ē
obuendā si p̄durare nō pōt: ita si p̄durare
rit nō cito eē rūpendā. Et sicut h̄ ē attendē
dūz i orōne singulari p̄ orationē ad itentōz
orantis ita etiā i cōi orōe p̄ oratōez ad ppli
deuotionez. Ad primū ḡ dicendū q̄ sicut
Aug⁹ dicit ad Probā. nō est h̄ orare i multi
logo si diuti⁹ oratur. aliud est s̄mo multus.
aliud diuturn⁹ affect⁹. Nā z de ipso dño scri
ptū est q̄ p̄noctauerit in orādo. z q̄ plixius
orauerit ut nob̄ p̄beret exēplū. Et p̄ ea sub
dit. Absit ab orōne mltā locutio: z nō desit
multa p̄catio si feruēs p̄seuerat itētio. nam
multū loq̄ est i orādo rem neciam sup̄fluis
agē v̄bis. plerūq̄ aut̄ h̄ negociuz pl⁹ gemitū
bus q̄ sermoibus agit. Ad scdm̄ dicendū
q̄ plixitas orōnis nō cōsistit i h̄ q̄ multa pe
tantur. s̄ i h̄ q̄ affect⁹ cōtinuet ad vnū d̄side
randū. Ad t̄tū dicendū q̄ dñs nō n̄ istituit
hāc orōne ut his solis v̄bis vti debeamus in
orādo: s̄ q̄ ad h̄ sola ipetranda oz tendere
n̄re orōnis itentio q̄lit cūq̄ ea p̄feramus ul
cogitem⁹. Ad q̄rtū dicendū q̄ aliq̄s conti
nue orat. uel p̄t cōtinuitatē desiderij ut dic
tus est: uel q̄ nō inmittit q̄n̄ rēporibus sta
tutis orat. uel p̄t effectuz. siue i ipso orāte
ḡ etiā p̄ orōne remanet magis d̄uot⁹. siue
ē i alio. puta cūz aliq̄s suis b̄n̄ficijs puocat
aliū ut p̄ se orat etiā q̄n̄ ipse ab orādo cessat
z quiescit

Ad quintumdecimū

sic p̄cedit. Videtur q̄ orō nō sit meritoria.
De n. meritū p̄cedit a gr̄a s̄ orō p̄cedit gra
tiam: q̄ etiā ipsa gr̄a p̄ orōne ipetrat scdm̄
illud Luc. xi. Pat̄ n̄r de celo dabit sp̄m̄ bo
nuz petētib⁹ se. ḡ orō nō est actus meritori⁹
¶ P. Si orō aliqd̄ meret maxime videtur
mereri illud qd̄ orando peti. s̄ h̄ nō s̄p̄ me
ret: q̄ multotiēs etiā scōz orōnes nō exau
diūt. sicut Paul⁹ nō ē exaudit⁹ petēs a se re
moueri stimuluz carnis ḡ orō nō ē act⁹ me
ritori⁹. ¶ P. Orō p̄cipue fidei inicit. s̄m̄ il
lud Jaco. p. Postulet at̄ i fide nihil b̄sitās

fides aut̄ nō sufficit ad merēdū: ut p̄z i h̄is q̄
b̄nt fidē informē. ḡ orō nō ē act⁹ meritori⁹.
¶ S̄z est qd̄ sup̄ illud ps. Oratio mea in
sinu meo uertet dic glo. Et si eis nō p̄sunt.
ego tñ nō sū mea mercede frustrat⁹. merces
aut̄ nō debet nisi merito. ḡ orō h̄z rōne me
riti. ¶ P. dicendū q̄ sicut dictū ē: orō p̄ter
effectū sp̄ual̄ cōsolatiōis quā p̄tialit̄ affert:
duplicē habz v̄tutē respectu futuri effectus
s. v̄tutē merēdi. z v̄tutē ipetrādi. orō aut̄ si
cut z ḡlibz ali⁹ act⁹ v̄tutē habet efficacā me
rendi in q̄ntū p̄cedit ex radice caritatē: cui⁹
pp̄tū obm̄ ē bonū c̄nū cui⁹ fr̄uitiōne mere
mur. procedit tñ orō a caritate mediāte reli
giōe cui⁹ ē actus orō ut dictū ē: cōcomitan
tib⁹ etiā ḡbusdā alyz v̄tutib⁹ q̄ ad bonitatē
orōnis regrunf. s. humilitate z fide. ad reli
gionē. n. p̄tinet ipsam orōne deo offerre. ad
caritatē h̄o p̄tinet desiderij rei cui⁹ cōplemē
tuz orō petit. fides at̄ ē necia ex p̄te dei quē
oram⁹. ut. s. credam⁹ ab eo nos posse obtinē
qd̄ petim⁹. humilitas at̄ ē necessaria ex p̄te
ip̄s⁹ petentis q̄ suā idigentia recognoscit. ē
ēt z deuotio necessaria. s̄ h̄ ad religionē p̄ti
net cui⁹ ē p̄mus act⁹ necessari⁹ ad oēs cōle
quentes ut s̄ dictū ē. Efficaciā at̄ ipetrandi
h̄z ex gr̄a dei quē oram⁹: q̄ ēt nos ad orādūz
iduc. ¶ In Aug⁹ dicit i li. de v̄b. s. dñi. Nō nos
horretur ut peteremus nisi dare vellet. Et
Criso. dicit. Nūq̄ oranti b̄n̄ficia denegar q̄
ut orantes nō deficiant sua pietate inligat.
¶ Ad primū ḡ dō q̄ orō sine gr̄a gratūz faciē
te meritoria nō ē sicut nec aliq̄s ali⁹ act⁹ v̄tu
osus. z tñ ēt orō q̄ ipetrat gr̄am gratūz faciē
tem p̄cedit ex aliq̄ gr̄a quasi ex gr̄uito dono
q̄ ipsū orare ē qd̄daz donū dei: ut Aug⁹ dicit
i li. de p̄seuerantia. ¶ Ad scdm̄ dō q̄ ad ali
ud aliqd̄ p̄ncipalit̄ respicit meritū oratiōis
q̄n̄q̄ q̄ ad id qd̄ petitur. meritū. n. p̄cipue
ordinat̄ ad beatitudinē. s̄z petitio oratiōis
directe se extendit q̄n̄z ad aliqua alia: ut ex
dictis p̄z. Si ḡ illud aliud qd̄ petit aliq̄s p̄ se
ip̄so nō sit ei ad b̄titudinē v̄tile: nō meret̄ il
lud. s̄z q̄n̄z h̄ petēdo z desiderādo: meritū
amittit: puta si petat a deo cōplementū alic⁹
p̄cti qd̄ ē nō pie orare. q̄n̄z h̄o nō ē necessa
riū ad salutē: nec manifeste saluti d̄riū. z tūc
h̄z orās possit orando mereri vitā eternā. nō
tñ meret̄ illud optinē qd̄ petit. ¶ In Aug⁹ dicit
in li. s̄m̄ax. Prosperi Fidelit̄ supplicāz deo
p̄ necitatib⁹ hui⁹ vite. z misericordiē audis

et misericordie non audit. quod n. infirmo fit uti
 le magis nouit medicus quam egrotus et propter
 Betia Paulus non est exauditus petens amoue
 ri stimulum carnis: quia non expediebat. Si vero
 id quod petit fit utile ad beatitudinem bonis quibus
 tinens ad eius salutem: meretur illud non solum oran
 do: sed etiam alia bona opera faciendo. et ideo indubi
 tant accipit quod petit: sed quibus debet accipere. quod
 n. non negat sed ut congruo deest tempore differunt: ut
 Augustinus dicit super Ioh. quod tamen potest impediri si in pete
 do non perseveret. Et propter hoc dicit Basilius. Ideo
 quibus per se et non accipis: quia prope postulas
 uel infidelis uel leuis uel non offerentia tibi uel
 destitisti. quod uero homo non potest alii mereri vitam
 eternam ex condigno: ut sunt dictum. et ideo pro consuetudine
 ea quod ad meritum pertinet potest aliquibus aliis ex co
 digno alteri mereri. et propter hoc non se ille audit
 pro alio orat: ut sunt habitum est. et ideo ponunt quatuor
 orationes quibus curruntur spiritus aliis impetrat
 quod petit: ut. s. pro se petat necesse ad salutem
 pie et perseverant. Ad tertium dicitur quod oratio in
 cipaliter fidei non est ad efficaciam merendi:
 quod sic in initio principaliter caritati: sed est ad effi
 ciam impetrandi: quod perfide habet noticia omni
 tentie diuine et misericordie ex quibus oratio impe
 trat quod petit.

Ad sextumdecimum

sic procedit. Uides quod peccatores orando non impe
 trent aliquid a deo. dicitur n. Ioh. 9. Scimus quia
 peccatores non audit: quod consonat ei quod dicitur ps.
 28. Qui declinat aures suas ne audiat legem
 orationis eius erit execrabilis. oratio autem execrabilis non
 impetrat aliquid a deo. quod peccatores non impetrant ali
 quid a deo. P. Iusti impetrant a deo illud quod
 merentur ut sunt habitum est. sed peccatores nihil potest
 mereri: quod gratia carent etiam caritate que est virtus
 pietatis: ut dicitur glo. 2. ad Thimoth. 3. super illud
 Habentes quidem speciem pietatis. virtutem autem eius
 abnegantes. et ita non pie orant: quod regreditur ad B
 quod oratio impetrat: ut sunt dictum est. quod peccatores nihil im
 petrant orando. P. Crisostomus dicit super Math.
 Pat. non libenter exaudit orationem quam filii non
 dicunt: sed in oratione quam Christus dicunt: dicitur.
 Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimitti
 mus debitoribus nostris: quod peccatores non faciunt.
 quod vel mentium habent dicentes. et sic non sunt exau
 ditoe digni: uel si non dicant: non exaudiuntur: quod
 forma orandi a Christo instituta non fuerat. S. 3.
 est quod Augustinus dicit super Ioh. Si peccatores non ex
 audiret deus: frustra publicanus dixisset: orationem

propter esto mihi peccatorum. Et Crisostomus dicit super
 Math. Quis qui petit accipit. id est siue iustus sit si
 ue peccator. P. dicendum quod in peccatore duo sunt
 consideranda. scilicet natura quam diligit deus: et culpa quam
 odit. Si ergo peccator orando aliquid petit in quantum
 peccator. id est secundum desiderium peccati in se habet a deo non audi
 tur ex misericordia. sed quibus audit ad vindictam dum deus
 permittit peccatore adhuc apostolice ruere in peccata. de
 us. n. quod negat propter: que concedit irat ut
 Augustinus dicit. oratione uero peccatoris ex bono natura
 desiderio procedente deus audit: non quod ex iu
 sticia: quod peccator hoc non meretur: sed ex pura misericordia.
 obseruatis tamen quatuor promissis operantibus ut
 .s. p se petat necesse ad salutem: pie et perseverant.

Ad primum dicitur quod sicut Augustinus dicit super Ioh.
 illud uerbum est ceci adhuc iuncti. id est non dum perfecte
 illuminati. et ideo non est ratio: quibus possit verifi
 cari si intelligat de peccatore in quantum est peccator per
 quem est modum orationis eius dicitur execrabilis. Ad se
 cundum dicitur quod peccator non potest pie orare: quod eius
 oratio ex habitu virtutis in forma. potest tamen eius
 oratio esse pia quantum ad hoc quod petit aliquid ad pie
 tatem pertinens: sicut ille qui non habet habitum iusticie
 potest aliquid iustum uelle: ut ex sunt dictis patet. et
 quibus eius oratio non sit meritoria. potest tamen esse impe
 trativa: quod meritum in initio iusticie: sed impetra
 tio in initio gratie. Ad tertium dicitur quod sicut dictum
 est oratio diuina perfertur ex persona communitatis ecclesie. et
 ideo si aliquis nolens dimittere debita primo di
 cat orationem diuinam. non mentis. quibus si quod dicit
 non sit uerum quantum ad suam personam est tamen uerum quantum
 ad personam ecclesie extra quam est merito. et ideo
 fructu orationis caret. quibus tamen aliqui peccatores pa
 rati sunt debitoribus suis dimittere. et ideo ipsi ora
 tes exaudiuntur: secundum illud Eccl. 28. Relinque
 primo tuo nocenti te. et tunc deprecanti tibi
 peccata soluentur.

Ad decimumseptimum

sic procedit. Uides quod inconuenienter dicant esse
 orationis partes: obsecrationes: orationes: postula
 tiones et gratiarum actiones. Obsecratio. n. uide
 tur esse quod ad adiurationem. sed sicut Origenes dicit
 super Math. non oportet quod uir qui uult secundum euam
 gelium uiuere: adiuret alium. si. n. iurare non licet
 nec adiurare. ergo inconuenienter ponit obsecratio
 orationis pars. P. Oratio secundum damasum. est petitio
 decentium a deo. inconuenienter ergo orationes sunt postu
 lationes diuinitus. P. Gratiarum actiones pertinent
 ad preterita: alia uero ad futura. sed preterita se po
 ra futuris. inconuenienter ergo gratiarum actiones post

alia ponit. In huius est auctoritas ap. i. ad
Thimoth. 2. **R**o dicendum quod ad orationem tria
requiruntur. quorum primum est: ut orans accedat
ad deum quem orat: quod significatur nomine orationis: quod oratio
est ascensus intellectus in deum. 2. requiritur petitio que
significatur nomine postulacionis siue petitionis ut ali-
quid proponat determinate: quod quidam nominant
proprie postulacionem siue ideterminate ut cum
quis petit iuuari a deo: quod nolant supplicatio
nem siue solum factum narret: sicut illud Job. xi.
Ecce que amat infirmas: quod vocant infirmitatem
nem. 3. requiritur ratio impetrandi quod petitio. et hoc uel ex
parte dei uel ex parte petentis. **R**o quidem impetran-
di ex parte dei est eius scititas propter quam petimus exau-
diri: sicut illud Daniel. 9. Propter te metipsum in-
clina deus me auribus tuis. et ad hoc pertinet obsecra-
tio que est per sacra testatio: sicut cum dicimus per na-
tunitatem tuam libera nos domine. **R**o uero impetran-
di ex parte petentis est gratiarum actio: quod de acceptis
beneficiis gratias agentes meremur accipere
portio: ut in collecta dicitur. et ideo dicitur glo. i. ad
Thimoth. 2. quod in missa obsecraciones sunt que
precedunt consecraciones in quibus quidam sacra comemo-
rantur. orationes sunt in ipsa consecratione in qua
mens maxime deus eleuari in deum. postulaciones
autem sunt in sequentibus petitionibus. gratiarum ac-
tiones in fine. In pluribus etiam ecclesie col-
lecti habentur prout attendi sicut in collecta trinitatis
quod dicitur: omnipotens sempiterna deus. per-
tinet ad orationis ascensus in deum quod dicitur: quod de
disti famulis tuis etc. pertinet ad gratiarum actio-
nem quod dicitur: postquam sumus etc. pertinet ad postula-
tionem. quod in fine ponitur: per dominum nostrum etc. perti-
net ad obsecrationem. In collationibus autem
patrum dicitur quod obsecratio est imploratio pro peccatis
oratio cum aliquid deo volumus. postulatio cum pro
aliis petimus. sed primum melius est. Ad primum ergo
dico quod obsecratio non est adiuratio ad compellendum
quod prohibetur: sed ad misericordiam implorandum.
Ad secundum dico quod oratio comiter sumpta includit
omnia que hic dicuntur. sed secundum quod alia diuiditur im-
portat proprie ascensum in deum. **A**d tertium dicendum
quod in diuersis preterita precedunt futura
sed aliquid unum et idem prius est futurum quam sit
preteritum. et ideo gratiarum actio de aliis benefi-
ciis precedit postulacionem aliorum benefici-
orum: sed idem beneficium prius postulatur. et ultimo
cum acceptum fuerit deo gratias aguntur. postulacio-
nem autem precedit oratio: propter quam accedit ad eum a quo pe-
timus. orationem autem precedit obsecratio: quod ex con-
sideratione diuine bonitatis ad eum audemus accedere.

Quod deinde de exterioribus actibus latrice. **E**t per de adora-
tione: propter quam aliquis suum corpus
ad deum uenerandum exhibet.
2. de illis actibus quibus aliquid de rebus exte-
rioribus deo offert. 3. de actibus quibus ea que dei sunt
assumuntur. **C**irca primum quatuor tria. 1. per uerum
adoratio fit actus latrice. 2. uerum adoratio im-
portat actum interiore et exteriore. 3. uerum ado-
ratio regit determinationem loci.

Ad primum sic proce-

dit. **V**idetur quod adoratio non sit actus latrice
siue religionis. **C**ultus enim religionis soli deo obbe-
tur: sed adoratio non debet soli deo. legit enim
Gen. 18. quod Abraham adorauit angelos. Et 3.
Reg. 18. quod Nathan propheta ingressus ad
regem David adorauit eum prout in terra. ergo ado-
ratio non est actus religionis. **R**espondeo. Religionis cul-
tus debetur deo prout in ipso beneficium: ut
per Augustinum. xi. de ciuitate dei. sed adoratio debet ei
ratione maiestatis: quod super illud psalmus. Adorate
dominum in atrio sancto eius. dicitur glo. de his atrius ve-
nit in atrium ubi maiestas adoratur. ergo adoratio
non est actus latrice. **R**espondeo. Unus religionis cultus tri-
bus personis debet. non autem una adoratione
adoramus tres personas sed ad inuocationem
trium personarum singulariter genuflectimus. ergo ado-
ratio non est actus latrice. **S**ed 3. est quod Math. 4.
iducit. Dominum deum tuum adorabis et illi soli
seruies. **R**o dicendum quod adoratio ordina-
tur in reuerentiam eius quod adoratur. Manifestum est autem
ex dictis quod religionis proprium est reuerentiam deo
exhibere. unde adoratio que deo adoratur est religionis
actus. **A**d primum ergo dico quod deo debet reueren-
tia propter eius excellentiam que aliquid creaturam com-
paratur non secundum equalitatem: sed secundum quadam participatio-
nem. et ideo alia ueneratione ueneramur deum quod
pertinet ad latricam. et alia ueneratione que dicitur excel-
lentes creaturas quod pertinet ad uuliam de qua per di-
ceus. **E**t quod ea que exteriori aguntur signa sunt interio-
ris reuerentie. quod exteriora ad reuerentiam pro-
prietatem exhibentur excellentibus creaturis in quibus
maximum est adoratio sed aliquid est quod soli deo ex-
hibetur. scilicet sacrificium. unde Augustinus dicit xi. de ciuitate dei.
Multa de cultu diuino usurpata sunt que honoribus
deferuntur humanis siue humilitate nimia siue adu-
lacione pestifera. ita tamen quod quibus ea deferuntur homines
habentur qui dicuntur colendi et uenerandi

si aut multū eis additur et adorandi: q̄s h̄o f̄a
 ctificadū c̄sūt nisi ei quē deum aut scunt
 aut putant aut finxit. s̄ reuerentiā q̄ q̄ crea
 ture excellēti debet. **N**athā adorauit **D**auid
 s̄m at reuerentiā q̄ debet deo **M**ardoche
 us noluit adorare **A**man. timēs ne honorē
 dei transferret ad h̄oies: ut d̄r **D**ester. 3. et si
 milit̄ s̄m reuerentiā debitā creature excellē
 ti **A**brabā adorauit āgelos: et ēt **J**osue ut
 legis **J**osue 5. q̄uis possit itelligi q̄ adora
 uerit adoratiōe latrīe deū q̄ i p̄sona āgeli ap
 pareat et loq̄bat. sc̄d̄: at reuerentiā q̄ debet
 deo p̄hibet ē **J**ohānes āgelū adorā **A**p̄c.
 vlt. tū ad ostēdēdū dignitatē hoīs quā ade
 ptus ē p̄ x̄pm: ut angelus equetur. **U**nde ibi
 subdit. **C**oseru' tu' s̄m et fratru' tuozū: tū etiā
 ad excludēdū idolatrie occasiōē. **U**n̄ s̄bdi
 tur. **D**eū adora. **A**d secūdū v̄d q̄ sub ma
 iestate diuina itelligitur oīs dei excellētia. ad
 quā p̄tinet q̄ i ip̄o sicut in sūmo bono b̄tifi
 camur. **A**d t̄tū dicendū q̄ q̄ una ē excel
 lentia triū p̄sonarū. un' honor et reuerentia
 eis debetur. et p̄ oīs vna adoratio: in cuius
 figura legitur de **A**brabā **G**en. 18. q̄ tres uī
 ri ei apparuerūt: adorās unū allogtur dicēs
Die si iueni grām et c. **T**erna aut̄ genuflectō
 signū ē t̄nary p̄sonarū: nō at diuersitas ado
 rationū.

Ad secunduz sic pro

cedit. **V**idēt q̄ odoratio non ip̄ortet actuz
 corporalē. dicitur. n. **J**oh. 4. **V**eri adorato
 res adorabunt patrē in spū et veritate. s̄ id
 q̄d fit in spū nō p̄tiet ad corporalē actū. q̄ ado
 ratio nō ip̄ortat corporalē actū. **P**. **N**omē
 adoratiōis ab orōne sumit. s̄ orō p̄cipali
 ter cōsistit in interiori actu: s̄ illud. i. ad **C**or
 14. **O**rabo spū: orabo et iute. q̄ adoratiō ma
 xime ip̄ortat spūalē actū. **P**. **C**orporales ac
 tus ad sensibile cognitionē p̄tinet. deū at̄ n̄
 attingimus sensu corporis: s̄ mētis. q̄ ado
 ratio nō ip̄ortat corporalē actū. **S**3 ē q̄d su
 per illud **E**xo. 20. nō adorabis ea: neq̄ coles
 dicit glo. **N**ec affectu colas: nec sp̄e adores
R. dicendū q̄ sicut **D**amas. dicit in. 4. li.
 q̄ ex duplici nā cōpositi sum'. intellectuali
 .i. et sensibili. duplicē adoratiōē deo. offeri
 mus. s. spūalē q̄ cōsistit in interiori mētis
 deuotione. et corporalē q̄ cōsistit in exteriori cor
 poris humiliatiōe. **E**t q̄ i oib' actib' latrīe
 id q̄d ē ext̄' referet ad id q̄d ē iteri' sicut ad

principali'. iō ipsa exterior adoratio fit pp̄
 iteriōē ut videlicet p̄ signa humilitatis que
 corporalē exhibem' exciet n̄ affectus ad **B**
 uciendū se deo: q̄ cōnāte ē nob̄ ut p̄ sensibi
 lia ad intelligibilia procedam'. **A**d primū
 q̄d q̄d ē adoratio corporalē in spū fit i q̄tuz
 ex spūali deuotione p̄cedit et ad eā ordinat.
Ad secūdū v̄d q̄ sicut orō p̄mordialit' est
 q̄d in mente. secundario aut̄ verbis expr̄mit
 vt s̄ dictū ē. ita etiā adoratio principal' qui
 dē in interiori dei reuerentia cōsistit. secun
 dario aut̄ i q̄busdā corporalib' humilitatis si
 gnis: sicut genuflectim' n̄rā infirmitatem
 designantes in cōparatiōe ad deū. p̄osterni
 mus at̄ nos q̄i profitentes nos nihil esse ex
 nobis. **A**d t̄tū v̄d q̄ et si p̄ sensū deū at
 tingere n̄ possum'. p̄ sensibilia t̄n̄ signa mēs
 n̄ra puocat ut tendat i deū.

Ad tertuz sic proce

dit. **V**idēt q̄ adoratio nō regrat dēmiatiū
 locū. dicitur. n. **J**oh. 4. **V**enit hora q̄n̄ neq̄
 in monte h̄ neq̄ in hierosolymis adorabit
 patrē. **E**adē at̄ rō vidēt eē et d̄aly' locis. q̄ d
 terminatus locus nō requirit ad adorandū
P. **A**doratio exterior ordinat' ad interiorē.
 s̄ iterior adoratio fit ad deū: ut vbiq̄ exi
 stēt. q̄ exterior adoratio nō regrat dēmina
 tū locū. **P**. **J**dē deus ē q̄ in nouo et veteri
 testamento adorat' s̄ in veteri testamēto si
 ebat adoratio ad occidentē. nā ostiū tabnaculi
 respiciebat ad orientē ut h̄etur **E**xo. 26. q̄
 eadē rōe et nūc dēmus adorare ad occiden
 tē. si aliq̄s loc' dēmiat' regrat ad adorandū
S3 ē q̄d d̄r **I**sa. 56. et inducit **J**oh. 2.
 domus mea domus orōis vocabit'. **R**. v̄d
 q̄ sicut dictū ē: in adoratiōe p̄ncipalior ē ite
 rior deuorō mētis. secundariū at̄ ē q̄d p̄tiet
 exteri' ad corporalia signa. mēs autē iteri' ap
 prebendit deū q̄i nō p̄ph̄sū aliq̄ loco: s̄ cor
 poralia signa necesse ē q̄ i dēmiato loco et
 situ sint. et iō dēmiatio loci n̄ regrat ad ado
 rationē p̄ncipalit' q̄i fit de necessitate ipsius: s̄
 s̄m quādā dēctiā: sicut et alia corporalia si
 gna. **A**d primū q̄d q̄d oīs p̄ illa v̄ba p̄e
 nunciat cessatiōē adoratiōis tam s̄m rituz
 iudeozū adorantiū in ierl̄u. q̄ ē s̄m rituz sa
 maritanozū adorantiū i mōte garizim: ut q̄
 .n. rituz cessauit veniente spūali euāgely vi
 tate: sc̄dm quā i oī loco deo sacrificat' ut d̄r
Malach. p'. **A**d secūdū v̄d q̄ dēmiatus

q diuinitatis cōsortes sūt: s; ēt sci hoies effi
 ciuntur dīne nāe cōsortes: ut dī. 2. **Dei. p.**
Un r de eis i ps dī. Ego dixi dy estis. Ange
 li etiā filij dei nōiant: ut pz Job. p. g. oib' his
 debet sacrificiū offerri. ¶ **P.** Quāto aliquis
 maior ē. tāto ei maior honor debz exhiberi.
 s; angeli r sancti sūt multo maiores qbuscū
 q; frenis pīncipib': qbus tū eoz subditi m' t
 to maiorē honorē ipendūt: se corā eis pster
 nentes: r munera offerentes: q; sit oblatō ali
 cuius aialis vel rei alteri' i sacrificiū. g mltō
 magis angelis r scis pōt sacrificiū offerri.
 ¶ **Tēpla** r altaria istituūt ad sacrificia of
 ferenda: s; tēpla r altaria instituūt āgelis et
 sanctis. g ēt sacrificia pnt eis offerri. ¶ **S; 3**
 ē qd dī **Exo. 22.** Qui imolat dīs occidetur
 pter dño soli. ¶ **R.** dicendū q; sicut dictū ē
 oblatio sacrificij sit ad aliqd significādum:
 significat āt sacrificiū qd offerē exteri'. iteri
 us spūale sacrificiū qāia seipsā offert dō: s; 3
 illud ps. Sacrificiū deo spūs tribulat': qz
 sicut s dictū ē: exteriores act' religiōis ad i
 teriores ordinant. aia āt se offert deo i sacri
 ficiū sicut pncipio sue creatiōis: r sicut fini
 sue beatitudis: scdm āt veram fidē solus de'
 ē creator aiarū n'fay: ut i p habitū ē. in solo
 ēt eo aie nre bītudo cōsistit: ut s dictum ē
 r iō sicut soli deo sūmo debent' sacrificium
 spūale offerre: ita ēt soli ei debemus offerre
 exteriora sacrificia: sic ēt orātes atq; laudā
 tes ad euz dirigit' significantes voces cui
 res ipsas i corde q; significam' offerim' ut
Aug' dīc i 2. de ciui. dei. **Doc** ēt videmus i
 oī re publica obseruari q; sūmū rectorē aliq'
 signo singulari honorā: qd qeūq; alēi defer
 ret ēt crimē lese maiestatis. r iō i lege dīna
 statuē pena mortis his q; dīnū honorē alijs
 exhibēt. ¶ **Ad** pīmū qd q; nomen diuini
 tatis cōicaf aliqb' nō p'equalitate: s; p' pnci
 pationē. r iō nec eq̄lis honor eis dbeē. ¶ **Ad**
 secūdū qd q; i obligatōne sacrificij nō pēsa
 tur pciū ociosi pecoris: s; significatio q; s; sit
 i honorē sūmi rectoris tot' vniuersi. ¶ **Un** sic
Aug' dīc i 2. de ciui. dei. demōes nī cadaveri
 nis nitorib': s; diuinis honorib' gaudēt.
 ¶ **Ad** tertiū qd q; sicut **Aug'** dīc 8. de ciui.
 dei: nō cōstituim' martyrib' tēpla sacerdo
 talia: qm nō ipsi s; de' eoz nob est de'. vñ sa
 cerdos nō dīc. offero tibi sacrificiū **Petre**
 uel **Paule**: s; deo de illorū victorijs grās agi
 mus. r nos ad imitationē eoz exhortamur.

Ad tertius sic proce

ditur. **Vide** q; oblatio sacrificij nō sit spūalis
 actus v̄tutis. dīc. n. **Aug'** 2. de ciui. dei. **Ve**
 rū sacrificiū ē oē op' qd agit ut scā societa
 te inheream' deo. s; oē opus bonū nō ē spūal
 actus alicui' dētminate v̄tutis. g oblatō sa
 crificij nō ē spūalis actus dētminate v̄tutis.
 ¶ **P.** **Maceratio** corpis q; sit p ieiuniū: p̄tinet
 ad abstinētiā: q; āt sit p cōtinētiā: p̄tinet ad
 castitatē. q; āt i martyrio: p̄tinet ad fortitudi
 nē. q; oia vidēt' cōp̄bēdi sub sacrificij oblatō
 ne. s; illud **Ro. 12.** Exhibeat' corpora v̄ra
 hostiā viuiētē. **Diē** ēt apl's ad **Heb.** vlti. **Be**
 neficiētē r cōionis nolite obliuisci. talibus
 .n. hostijs promeret' de'. beneficiētia aut' r
 cōio p̄tinet ad caritatē misericordiā r libali
 tatē. g sacrificij oblatio nō ē spūalis act' dē
 tminate v̄tutis. ¶ **P.** **Sacrificiū** vidēt' qd dō
 exhibet'. s; multa sūt q; deo exhibēt': sic duo
 tio: oīo: decime: p̄tinet: oblationes r holo
 causta. g sacrificiū nō vidēt' eē aliqs spūal
 actus dētminate v̄tutis. ¶ **S; 3** ē q; i lege spū
 alia p̄cepta d' sacrificijs dātur: ut pz i pncipio
Leuit. ¶ **R.** dicendū q; sic s; habitū ē: qm ac
 tus vni' v̄tutis ordinat' ad finē alteri' v̄tutis.
 p̄ticipat qdāmō speciē ei': sicut cū qs furat'
 ut fornicet'. ipsū furtus accipit qdāmō forni
 catōis deformitatē: ita q; si etiam al' nō. eēt
 pctn. ex **B** iā pctn. eēt q; ad fornicatiōem
 ordinat'. **Sic** g sacrificiū ē qdā spūalis actus
 laudē hīs ex **B** q; i dīnā reuerentiā sit. p̄p
 qd ad dētminatā v̄tutē p̄tinet. s; ad religiōez
Cōtingit āt r ea q; s; alias v̄tutes sūt. i diui
 nā reuerentiā ordinari: puta cū aliqs elemo
 synā facit de reb' p̄p̄ys p̄p̄ deū: uel cū ali
 qs p̄p̄iū corp' alicui afflictōni subycit. p̄p̄
 diuinā reuerentiā. r s; iā etiam acc' alia
 rū virtutū sacrificia dīcī p̄nt. **Sūt** tam qdā
 act' q; nō hnt ex alio laudē nisi q; s; sūt p̄p̄
 reuerentiā diuinā. r isti act' p̄p̄e sacrificia di
 cunt': r p̄tinet ad virtutē religiōis. ¶ **Ad** p
 mū g dō q; hoc ipsum q; deo quadā spūali
 sociate volum' inherere: ad diuinā reuerē
 tiā p̄tinet. r iō cuiuscūq; virtutis act' ratōez
 sacrificij accipit ex **B** q; agitur ut scāta socie
 tate deo inhereamus. **Ad** secundum dō q;
 triplex ē hōis bonū. **P**īmū qdē ē bonū aie
 qd deo offerē interiori qdā sacrificio p duo
 tionē r orōnē r alios h' mōi iteriores act'.
 r **B** ē principale sacrificiū. **Secūdū** ē bonū

q̄ i cultū dei exhibent: ita q̄ si aliqd exhibeatur i cultū dñi q̄ i aliqd sacz qd̄ inde siēi debeat: cōsulendū ē. ⁊ oblatio ē ⁊ sacrificiū. vñ Exo. 29. of. Offeres totū arietē in icesū sup altare. oblatio ē dñi odor: sitauiissim⁹ vi ctine dei. ⁊ Leuit. 2. of. Aia cuz obtulerit oblationē sacrificij deo. simila erit ei⁹ oblatio. Si vō sic exhibeat ut itegz maneat diuini cultu deputandū: vel i vsus mistroz ex pendēdū erit oblatio ⁊ nō sacrificiū. Dicitur mōi q̄ oblationes de sui rōne hñt q̄ voluntarie offerātur: fm̄ illud Exo. 25. Ab homine q̄ offert vltione accipietis eas. Pōt tñ contingere q̄ aliqs ad oblatōes teneat q̄drupli ci rōne. p̄ qd̄ ex precedētī cōuicōe: sicut cū alicui cōcedit aliqs fundus ecclie: ut certis tēporib⁹ certas oblatōes faciat. qd̄ tñ hz rōnem census. 2. p̄ p̄cedentē deputatōz siue p̄missiōez: sicut cū aliqs offert donatōe inter viuos. vel cū relinq̄t i testō ecclie aliqua rē mobilē vel imobilē i postez soluedā 3. modo p̄pter ecclie necessitatē: puta si ministri ecclie nō haberēt vñ sustētarent. 4. p̄pter cōsuetudinē. tenēt. n. fideles i aliqbus solēnitatib⁹ ad aliqs oblatōes cōsuetas. tñ i his duob⁹ vltimis casibus remanet oblatio qd̄āmo voluntaria. s. q̄tū ad q̄tū uel sp̄ez rei oblate. Ad primū q̄ dō q̄ in noua lege hōies nō tenent ad oblatōes cā solēnitatuz legalū. ut i Exo. of. sed ex q̄busdāz alijs causis: ut dicitur ē. Ad secundū dō q̄ ad oblatōnes faciendas tenent aliq̄ ⁊ anteq̄z fiant: sic i p̄ 2. ⁊ 4. modo. ⁊ etiā postq̄z eas fecerint p̄ deputatiōnes siue p̄missiōnes. tenent. n. re aliter exhibere qd̄ ē ecclie p̄ modū deputatiōnis oblatū. Ad tertiū dō q̄ illi qui oblatōes debitas nō reddūt p̄nt puniri per subtractionē sacramentozū: nō p̄ ipsū sacerdotē cui sūt oblatōes faciende: ne videatur p̄ sacramentozū exhibitōem aliqd̄ exigere. s. p̄ superiorē aliquē.

Ad secunduz sic pro

cedit. Videt q̄ oblatōes nō solū sacerdotibus debeant. Inter oblationes. n. p̄cipue videmus eē q̄ hostiarū sacrificijs deputantur s. ea q̄ pauperib⁹ dant i scripturis hostie dicitur: s. illd̄ Heb. vlt. Beneficiētē ⁊ cōiōnis nolite obliuisci. talibus. n. hostijs p̄mere tur de⁹. q̄ multo magis oblatōes paupibus debētur. In multis parochijs mōachi

de oblationib⁹ p̄tē hñt. alia at̄ ē cura clericoz alia mōachoz: ut Jero⁹ dicit. q̄ nō solū sacerdotibus oblatōes debēt. Laici de voluntate ecclie emūt oblatōes: ut p̄as ⁊ h⁹ modi. s. nō nisi ut bec i suos vsus conuertāt. q̄ oblatōes p̄nt etiā ad laicos p̄tinere. qd̄ dicit canō Damasi pape. ⁊ hñ. x. q. i. Oblationes q̄ intra scām ecclia offerūt tñ modo sacerdotibus q̄ q̄tidie dño seruire vidēt. licz comedere ⁊ bibere: qz in veti testō phibuit dñs panes scōs comedē filijs isrl: nisi tñmō Aaron ⁊ filijs ei⁹. dicendū q̄ sacerdos quodāmo cōstituit scq̄ster ⁊ medi⁹ inter populū ⁊ deū: sicut de Moysē legi⁹ Deut. 5. ⁊ iō: ad eū p̄tinet dīna dogmata ⁊ sacra exhibere populo. Et iterū ea q̄ sūt ppli: puta p̄ces ⁊ sacrificia ⁊ oblatōes: p̄ eū dño debēt exhiberi: fm̄ illud apli ad Heb. 5. Dñs pontifex ex hōibus assūptus: p̄ hōib⁹ cōstituit in his que sūt ad deū ut offerat dona ⁊ sacrificia p̄ peccatis. ⁊ iō oblatōes q̄ a populo deo exhibētur: ad sacerdotes p̄tinet: nō solū ut eas i suos vsus conuertāt: vep̄ et ut fideliter eas dispensent. p̄tim qd̄ expēdēdo eas i his q̄ p̄tinent ad cultū dñi. p̄t vō i his q̄ p̄tinent ad p̄p̄iū victū: qz q̄ altari deseruiūt: cū altari p̄ticipant ut of. i. ad Cor. 9. parti etiā i vsus paup̄ez q̄ sūt q̄tum fieri pōt de rebus ecclie sustentandi: qz ⁊ dñs i vsu pauperuz loculos habebat: ut Jero⁹ dicit sup Math. Ad primū q̄ dō q̄ ea q̄ pauperibus dant: sic non p̄ticipat i sacrificia dicunt tñ sacrificia inq̄tum eis dant p̄pter deū. ita etiā fm̄ eandē rōne oblationes dicit p̄nt: tñ non prope dicit qz nō imediate deo offerūt. oblatōes vero p̄ticipat dicit in vsu paup̄ez cedūt: nō p̄ dispensatiōne offerentiū: s. p̄ dispensatiōnez sacerdotū. Ad secundū dō q̄ monachi siue alij religiosi p̄nt oblatōes recipere tripliciter vno sicut pauperes p̄ dispensatiōnez sacerdotū uel ordinationē ecclie. 2. si sint ministri altaris. ⁊ tūc p̄nt accipere oblatōes sp̄ote oblatas. 3. si pochie sint eoz. ⁊ tūc ex debito p̄nt accipere oblatōes tāq̄ ecclie rectores. Ad t̄tū dō q̄ oblationes postq̄ fuerit secrate: nō p̄nt cedere i vsū laicorū: sicut vasa ⁊ vestimenta sacra. ⁊ h⁹ mō intelligit dictum Damasi pape. Illa vō q̄ nō sūt cōsecrata p̄nt i vsū laicorū cedere ex dispensatiōne sacerdotum: siue p̄ modū donatōis: siue p̄ modū venditiōis.

Ad tertium sic proce

ditur. **V**idef qd nō possit hō oblatōes facerē de oib⁹ rebus licite possessis: qz fm iura hu mana turpiter facit meretrix in hō qd ē mere trix: nō tñ turpē accipit. et ita licite possidet. s; nō licet de ea facē oblatōem: s; illō Deut^o 23^o. **N**ō offeres mercedē p̄stibi i domo dñi dei tui. q̄ nō licet facere oblatōes de oib⁹ lici te possessis. **¶** **I**bidē phibet qd precium canis nō offerat i domo dei. s; manifestū ē qd precii canis iuste venditi: iuste possidet qd nō h; de oibus iuste possessis oblatōes facē **¶** **M**alach p̄ dñ. **S**i offeratis claudū et languidū: nōne malū ē. s; claudū et languidū est aīal iuste possessū. q̄ videf qd nō de oī iuste possesso possit obla^o fieri. **¶** **S**ed qd dñ p̄. 3^o. **H**onora dñm deū tuū de tua sba. ad sbam at hoīs ptinet qd iuste possidet. qd oibus iuste possessis pōt fieri oblatio **¶** **D**icēdū qd sicut Aug^o dicit i li^o de v̄bis dñi: si d̄ pdaueris aliquē iualidū: et de spolijs ei⁹ da res alicui iudici si p te iudicaret: tāta vis est iusticie ut et tibi displiceret: nō ē talis de^o tu⁹ q̄lis nō debet eē nec et tu. **E**t iō dñ Eccl. 34^o. **I**molātis ex iūq obla^o ē maculata. vñ p̄ qd d̄ iuste acq̄sitis et possessis nō pōt oblatio fieri. **I**n v̄bi at lege in q̄ figur̄ scruebat. qd. i. ppter significatōem reputabant imūda: q̄ of ferre non licebat. s; i lege noua oīs creatura dei reputab⁹ imūda: ut dñ ad Titū p̄. 2. iō q̄ tū ē de se de q̄libet licite possessio pōt oblatio fieri. p̄ accis at d̄tigit qd aliq̄ licite possessio oblatio fieri nō pōt. puta si vergat i de trimentū alteri: ut si fil⁹ aliq̄ offerat dō id vñ d̄z patrē nutrire: qd dñs i p̄bat **M**ath. 15^o. vel p̄p̄ scandalū: vel p̄p̄ d̄tēptū: vel aliq̄ aliud h⁹ mōi **¶** **A**d primū q̄ dicēdū qd in veteri lege phibebat oblatio d̄ mercede p̄stibuli p̄p̄ imundiciā. i noua at lege propter scādaliū: ne videat ecclia facere pctā si de lu cro pcti oblatiōem recipiat. **¶** **A**d scdm dō qd canis fm legem reputabat aīal imūduz alia tñ aīalia imūda redimebant. et eoz pcti um pōtat offerri: s; illud **L**eu. 1. vlt. **S**i im mūdū aīal ērdimet q̄ obtuleris: s; canis nec offerebat nec redimebat. tuz qz idolatre canibus vtebant in sacrificijs idolorū. tū et qz significant rapacitatē: de q̄ nō pōt fieri oblatio. s; h⁹ phibitio cessat i noua lege **¶** **A**d t̄ti u; dō qd oblatio aīalis ceci vel claudi redde

batur illicita triplicif. **U**no rōne ei⁹ ad qd offerebat. **U**n dñ **M**alach. p̄. **S**i offerati ce cū ad imolandū: nōne malū ē. sacrificia aut oportebat eē imaculata. 2^o ex d̄tēptu. **U**n ibi dē subdit. **V**os polluistis nomē meū i eo qd dicitis. mēsa dñi otamiata ē. et qd supponit d̄tēptibile ē. 3^o mō ex voto p̄cedēti: ex q̄ ob ligat homo ut itegrū reddat qd vouerat. vñ ibidē subdit. **M**aledict⁹ oolofus q h; in gre ge suo masculū. et votū faciēs imolat debile dño. **E**t he cāe manent in lege noua. qd i cessantib⁹ nō ē illicitū.

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idef qd ad p̄mitias soluēdas hōies nō teneant. qz **E**xo. 13^o. data lege primogeni torū: subdit: erit q̄i signū i manu tua. et ita vi detur eē p̄ceptū ceremoniale. sed p̄cepta ceri monialia nō sūt seruanda in lege noua q̄ ne qz primitie sūt soluēde. **¶** **P**rimitie offe rebant dño p spāli b̄ficio illi p̄p̄o exhibito. **U**nde dñ **D**eut^o. 26^o. **T**olles de cunctis fru gibus tuis p̄mitias. accedesqz ad sacerdotē q fuerit i diebus illis. et dices ad eū: p̄fiteor hodie corā dño deo tuo q̄ igressus sū frā p q̄ iurauit p̄fibi⁹ n̄ris ut daret iā nob. q̄ aliea tiōes nō tenent ad p̄mitias soluēdas. **¶** **I**llud ad qd aliq̄ tenet debet esse de termina tum. s; nō iuenit nec i noua lege nec i veteri determinata quātitas p̄mitiarū. q̄ ad eas sol uēdas nō tenentur hōies ex necitate. **¶** **S**ed d̄e qd dñ. 16. q. 7. **O**portet decimas et p̄mitias quas iure sacerdotū eē sancimus ab oī p̄p̄o accipere. **¶** **I**bidē dicendum qd primitie ad qdā gen⁹ oblationū pertinet: qz deo ex hibent⁹ cū qdā p̄fessioe ut h̄ **D**eut^o. 26^o. **U**n et ibidē subdit. **S**uscipiens sacerdos cartal lū. s. p̄mitiarū de manu ei⁹ q̄ defert p̄mitias et ponat añ altare dñi dei tui. et p⁹ a mādat ei qd dicat: idcirco nūc offero p̄mitias frugū ēre quas dñs dedit mibi. **O**fferebātur aut p̄ mitie ex spāli cā. s. in recognitionē dñi b̄fii cy q̄si aliq̄. p̄fiteat se a deo fruct⁹ ēre p̄cipē et iō se teneri ad aliqd de h⁹ mōi deo exhibē dū fm illud. p̄. palipo. vlt. **Q**ue de manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. et qz deo debem⁹ exhibere id qd p̄cipiū ē. iō p̄mitias quasi p̄cipiū aliqd de fructibus ēre p̄ceptū fuit deo offeri et qz sacerdos constituit p̄p̄o i his q̄ sūt ad de um. iō p̄mitie oblate a p̄p̄o i vsū sacerdotū cedebāt. vnde dñ **N**umer. 18^o. **L**ocut⁹ ē dñs

ad Maro. ecce dedi tibi custodia pmitiaruz
 mearu. ptnet at ad ius nale ut ho ex rebus
 sibi datis a deo: aliqd exhibeat ad ei' hono
 re. s; q talib' psonis exhibeat: aut de pms
 fructib': aut in tali quantitate. h qd e fuit i ve
 teri lege iuf dno dcmnatu. i noua at lege
 diffinit p dcmnatodes ecclesie ex qua hoies
 obligant ut primitias soluat s; ciuetudine
 patrie z indigentia mlstroru ecclesie. **Ad**
 pnu g dicendu q cerimonialia pprie erat
 i signu futuri. z io ad pntia vitatit significare
 ceisauerit. oblatio at primitiaru fuit i signu
 pteriti bnficy: ex quo et debitu recognitiois
 causat fm dictame ronis nalis. z io i genali
 h' moi oblatio manet. **Ad** secudu d' q pri
 mitie offerebant i veteri lege: no solu ppter
 bnficy fructuu terre. pmissiois date a deo.
 s; et ppter bnficy fructuu tre a deo datoru
Unde dicit Deut. 26. Offero tibi primitias
 frugiu tre quas dñs de' dedit mibi. z h scda
 ca apud oes e cois. **Dot** et dicit q sicut spa
 li qda bnficy tra pmissiois contulit de'. ita
 conaturali bnficy toti humano generi con
 tulit tre dñi: fm illud ps. **Terra** autē dedit fi
 lys hoium. **Ad** tñ d' q sicut **Zero** dicit.
 ex maioru traditoe itroductum e q pluri
 mu quadragesima. pte dabant sacerdotib'
 loco primitiaru q mimu: sexagesima. vñ vi
 det q inter hos iminos sint primitie offerē
 de fm coisuetudine pte. **R**obabiliē tñ primi
 tiaru quantitas no fuit delimitata in lege: qz si
 cut dictu e. primitie datur p modu oblatiois
 de cui' rone e q sint volutarie.

Quando vide
 radu e de decimis. **Et** cir
 ea h qru' quatuor. **p** vñ
 hoies teneant ad soluendas
 decimas ex necitate pcepti.

2° de quibus rebus sint decime dande. 3°
 qbus debeant dari. 4° qb' opetat eas dar.

Ad primuz sic proce
 ditur. **V**idef q hoies no teneant dare deci
 mas ex necitate pcepti. **P**receptu. n. de solu
 tione decumaruz i lege veti dat: ut ps **Leuit.**
27. **D**es decime tre siue de frugibus siue d
 pomis arboru: dñi sut. z. i. **D**ium deciarum
 ouis z bouis z capre q sub pastoris vga tra
 seut qeqd decimū venerit: scificabis dño. n
 at pot coputari h iter pcepta moralia: qz ro

nalle no magis dicit q decima ps debeat
 magis dari q nona vel vndecima. g vel e p
 ceptu iud ciale v' cerimoniale s; sicut s ba
 bituz e: tpe gre no obligant hoies neq ad p
 cepra cerimonialia neq ad iudicialia vetis
 legis. g hoies nuc no obligatur ad decimarz
 solutione. **¶** Illa sola hoies seruare tene
 tur tpe gre q a xpo p plos sut madata: lectu
 duz illud **Matth. vlii.** **D**ocentes eos seruare
 oia qcucq mandau vob. z **Paulus** dicit **Ac**
tuu. 20. **N**o. n. subfugi q mun' annuncieam
 vob oe cofiliu dei. s; neq in doctrina xpi ne
 qz doctrina ap'oz aliqd cotinet de solutioe d
 cimarū. **N**a qd dñs de decimis dicit **Matth**
23. **T**e vob q deciatu. menta z rutā zc. hec
 oportuit facere ad tps pteritu legal obfua
 tie referendu videf: qz dicit **Dilari** sup **Ma**
th. **D**ecimatio illa oleru q i pfiguratoez futu
 rozu erat vtilis: no debebat obmitti. g hoies
 tpe gratie non tenent ad decimarū solutioez
¶ **D**oies tpe gre no magis tenent ad ob
 seruantiā legaliu qz ate lege. s; ante lege no
 dabat decie ex pcepto: s; solu ex voto. legis
 .n. **Ben. 28.** q **Jacob** vouit votuz dices. **S**i
 fuerit de' mecu z custodierit me in via qua
 abulo zc. cūctoruz q dederis mibi: decias
 offerā tibi. g et neq tpe gre tenent hoies ad
 decimarū solutione. **¶** **I**n veteri lege tene
 bant hoies ad triplices decimas soluendas.
 quaz quasda solvebat lenitis. dñ. n. **N**ucri.
18. **L**euite decimarz oblatoe pte erūt. quas
 i vñs eoz z necia sepau. erāt quoqz alie d
 cime de qb' legis **Deut. 14.** **D**ecimā partem
 separabis de cunctis frugib' tuis q nascunt
 terra p ānos singulos. z comedes in opectu
 dñi dei tui i loco que elegerit de'. erant qz z
 alie decime de qb' ibidē subditur **Anno** ter
 tio sepabis aliā decimā ex oib' q nascuntur
 tibi eo tpe. z repones itra ianuas tuas: uent
 qz leuites q aliā no h; pte neq possessioem
 tecu: z pegrin' ac pupill' et vidua q itra por
 tas tuas sunt: et comedent et saturabuntur.
 sed ad secundas et tertias decimas hoies n
 tenent tpe gre. g neq ad primas. **¶** **¶** qd sine
 determinatōe tps debet nisi stati soluat
 obligat ad pnti. si g hoies tpe gre obligarē
 tur ex necitate pcepti ad decias soluēdas in
 tris i qbus decime no solutif. oēs eent i pec
 cato mortali. et p dñs etiaz mlstri eccle disti
 mulā. qd v' icoueniēs. no g hoies tēpōf
 gre ex necitate tenentur ad solutioem deciaz

Sed est quod Augustinus dicit. et beatus Hieronymus. quod i. Decime ex debito requirunt. et que eas dare noluerint. res alienas inuadunt. **R**espondeo dicendum quod decime in veteri lege dabantur ad sustentationem ministrorum dei. **U**n de Malach. 3. Inferre oportet decimationem in horreum meum: ut sit sicut in domo mea. **V**n preceptum de solutio decimarum. primum quidem erat morale inditum naturali ratione. primum autem erat iudiciale ex divina institutione robur habens. **Q**uia enim eis que domino cultui ministrabant ad salutem populi totum populum necesse erat ministrare ratione naturalis dictata: sicut et his que communi utilitati iunguntur. scilicet principibus et militibus et alijs hominibus modis stipendia victus debentur a populo. **V**n et apostolus scribit. **A**d Cor. 9. pro humanas consuetudines dicentes. Quis militat suis stipendijs vivit: aut quis plantat vineam. et de fructibus eius non edit. **S**ed decimatio certe partis exhibende ministris divini cultus non est de iure naturali: sed est introducta institutione divina secundum additionem illi populo cui lex dabatur: quod cum in duobus tribus esset divisus. duodecima tribus. scilicet leuitica que tota erat ministerijs divinis mancipata. possessiones non habebat. **V**n convenienter institutus est ut reliqua decime tribus decimam partem suorum pventuum levitis daretur ut honorabiliter viveret. et quod est aliquid per negligentiam erat transgressores futuri. **V**n quantum ad determinationem decime partis erat iudiciale: sicut et alia multa spalius in illo populo instituta erant ad equalitatem inter homines ad invicem servandam sed populi illius additionem: que iudicialia precepta dicitur: sed ex sequenti aliquid significaret in futurum: sicut et omnia eorum facta: secundum illud. **A**d Cor. 10. **D**ia in figura contingebat illis: in quibus conveniebatur cum ceremonialibus preceptis que principaliter instituta erant ad significandum aliquid futurum. **V**n et preceptum de decimis solvendis significat aliquid in futurum. quia enim decima datur que est perfectionis signum: eo quod denarius est quoddammodo numerus perfectus qui primus limes numerorum: ultra quem numerum non procedunt: sed reveruntur ab uno nomine sibi tribus reservatis: prote statum qui in quodam signo ad se pertinet imperfectionem. perfectionem vero que erat futura per christum esse expectandas a deo. nec tamen propter hoc est ceremoniale preceptum sed iudiciale: ut dicitur. **E**st autem hec differentia inter criminalia et iudicialia legis precepta: ut si diximus: quod ceremonialia illicita sunt et observare tempore legis nove. iudicialia vero et si non obligent tempore gratie: tamen possunt observari absque peccato. et ad eorum observantiam aliquid obligant si statuat auctoritate eorum quantum est condere legem

sicut preceptum iudiciale veteris legis est: quod si furatus fuerit ovem: reddat quatuor oves: ut legitur **Exo. 22.** **Q**uod si ab alio rege statuat. tenentur eius subditi observare. **I**ta est determinatio decime partis solvendae de auctoritate ecclesie tempore nove legis instituta secundum quandam humanitatem: ut. si non minister populi nove legis ministris novi testamini exhiberet quod populus veteris testamini exhibebat. cum tamen populus nove legis ad maiora obligatus esset illud **Matth. 5.** **N**isi abundaverit iusticia vestra plusquam scribarum et phariseorum: non intrabitis in regnum celorum. et cum ministri novi testamini sint maioris dignitatis quam ministri veteris testamini: ut probat apostolus. **2. ad Cor. 3.** **S**ic ergo pro ad solutio decimarum homines tenentur. primum quidem ex iure naturali primum est ex institutione ecclesie: quod tamen pensatis oportunitatibus temporum et personarum possit aliam partem determinare solvendam. **E**t per hoc permissum ad primum. **A**d secundum dicitur quod preceptum de solutio decimarum quantum ad id quod erat morale datum est in evangelio a domino ubi dicit **Matth. 23.** **D**ignus est operari mercede sua. et est ab populo. ut per. **1. ad Cor. 9.** **S**ed determinatio certe precepti est reservata ordinationi ecclesie. **A**d tertium dicitur quod ante tempus veteris legis non erant determinati ministri divini cultus. sed dicitur quod progeniti erant sacerdotes que duplici portione accipiebatur. et id est non erat determinata aliqua pars exhibenda ministris divini cultus. sed ubi aliquid occurrebat unumquodque dabatur ei propria sponte quod sibi videbatur: sicut **Abraham** quodam prophetaico instinctu dedit decimas **Melechisedech** sacerdoti dei summi ut dicit **Hebr. 14.** **E**t similiter **Jacob** decimas vouit se daturum: quibus non videatur decimas vouisse quia aliquid ministris exhibendas. sed in divinum cultum. puta ad sacrificiorum consumationem. unde signanter dicit: offeram tibi decimas. **A**d quartum dicitur quod secunde decime que reservantur ad sacrificia offerenda: locum in nova lege non habent cessantibus legalibus victimis. tertie vero decime quas cum pauperibus comedere debebant in nova lege augentur per hoc quod dominus non solum decimam primum: sed omnia superflua pauperibus iure exhiberi: secundum illud **Luc. 11.** quod super dote elemosinam **Ipse** est decime que ministris ecclesie dantur: per eos debet in usus pauperum dispensari. **A**d quintum dicitur quod ministri ecclesie maiorem curam debent habere spiritualium bonorum in populo promouendorum: quam temporalium colligendorum. et id apostolus noluit uti primum sibi a domino tradita: ut. scilicet acciperet stipendia victus ab his quibus evangelium predicabat ne

daref aliqđ ipedimentū euāgelio xpi. nec tñ peccabant illi q ei nō subueniebant: aliogn ap̄s eos corrigere non omiffet. ⁊ filiū lau dabiliter mīstri ecclesie decimas ecclesie nō regrūt ubi sine scandalo regri nō possent. p pter dissuetudinē: uel pp̄t aliqua aliaz cām nec tñ sūt in statu dānatōis q nō soluit i lo cis illis in qbus ecclesia nō petit: nisi forte p pter obstinatōez ai hñtes uolūtātē nō solue di ēt si ab eis peterent.

Ad secunduz sic pro

cedit. **U**ides q nō de oibus teneant hōies decias dare. **S**olutio. n. decimarū uidet eē ex ueteri lege itroducta: s; i ueteri lege nlluz pceptū dat de psonalib⁹ decimis. q. s. soluit de his q aliq acqrit ex proprio actu: puta d mercationib⁹ uel de militia. g de talib⁹ deci mas null⁹ soluere tenetur. **S**. De male ac qstis nō oz fieri oblatio ut s dictū ē. s; obla tiones q immediate deo exhibentur magis vi detur ptine ad diuinū cultū q decie q exhi bentur mīstris. g ⁊ nec decie d male acqstis sūt soluēde. **S**. Leuit. vlti. nō mādatur sol ui decima nisi de frugib⁹ ⁊ pomis arboruz ⁊ aialib⁹ q trāseunt s; vga pastoris: s; pter h sūt qdā alia mīta q hōi. pueniūt: sic herbe q nascuntur in horto. ⁊ alia huiusmōi. g nec de illis hō decimas dare tenetur. **S**. Hō nō pōt soluere nisi id qd ē i ei⁹ ptāte. sed nō oia q pueniūt hōi de fructib⁹ agrorum aut aialiu remanent in ei⁹ ptāte: qz qdam aliqñ subtrahūp furtū uel rapinā. qdā vō qñq; in aliū transferūt p venditionē. qdā etiā alyf debētur: sicut pncipib⁹ debentur tributa. et operarijs debentur mercedes. g de his si te netur aliq decias dare. **S** ⁊ ē qd dicitur **Sen. 28.** Cūctoz q dederis mihi: decias of serā tibi. s; oia q hō h; sūt ei data diuit. g d oib⁹ oz decias dare. **S**. dicēdū q de vna qz re precipue ē iudicandū s; ei⁹ radicem. **R**adix aut solutōis decimarū ē debitū q se minantibus spūalia: obētur carnalia: s; illd apli. i. ad **Cori. 9.** Si nos vob spūalia semia tim⁹: nō magnū ē si carnalia vīa metamus. super h. n. debitū fundauit ecclesia determi nationē solutōis decimarū. oia at qñq; hō possidet sub carnalib⁹ cōtinētur. ⁊ iō de ol bus possessis decime sūt soluēde. **A**d pri mū g dō q spālis rō fuit qre i ueteri lege n fuit datū pceptū de psonalib⁹ decimis scdm

cōditionē ppli illi⁹: qz oēs alie tribus circa possessiones habebant de qb⁹ potant suffici ent⁹ puidē leuitis q carebāt possessiōib⁹. nō aut iterdicebatur eis qn de alyz opib⁹ hone stis lucraretur: sic ⁊ aly iudei: s; pplus noue legis ē vbiq; p mūdum diffusus qz plurimi possessiōes nō hñt: s; de aliqbus negocys vi uūt q nihil cōferrēt ad subfidū mīstrorum dei: si de eozū negocys decias nō soluerent **M**inistris et noue legis arti⁹ dicitur ne se igerāt negocys lucratiuis: s; illd. 2. ad **Thi moti. 2.** **N**emo militās deo iplicat se secu larib⁹ negocys. ⁊ iō i noua lege tenētur ho mies ad decias psonales s; ⁊ s; uetudinē p̄rie ⁊ idigētā mīstrorū. vñ **Aug.** dic ⁊ h. i. 6. q. i. .c. decie. **D**e militia: de negocio ⁊ d artificio redde decimas. **A**d scdm dō q aliq male acgruntur dupliciē. **U**nomō qz ipā acqstō ē iusta. puta qz acgrūtur p rapinā aut furtū aut vsurā. q hō tenetur restituē. nō at de eis decias dare. tñ si aliq ager sit ēptus de v̄sa de fructu ei⁹ tenetur vsurarius decias dare. qz fruct⁹ illi n sūt ex vsura: s; ex dei munere. **Q**uedā vō dicūtur male acqstia: qz acgrun tur ex turpi cā sic d meretricio ⁊ hiltriona tu ⁊ alyz h⁹ mōi: q n tenētur fstitūē. vñ d ta lib⁹ tenētur decias dare s; modū aliaz p̄soa liū deciaz. tñ ecclesia nō dz eas recipe qd diu sūt i pctō: ne videātur eoz pctis cōicare. sed postq; penituerit p̄nt ab eis de his recipi d cime. **A**d etiū dō q ea q ordinātur i finem sūt iudicanda fm q cōpetūt fini. decimarū at solutio ē debita n ppter se: s; pp̄ mīstros qz rū honestati nō cōuenit ut etiā minima ex acta diligentia regant. hoc. n. in vitiuz dpu tatur: ut p; p p̄m i 4.º ethicoz. ⁊ iō lex vet⁹ nō defmāuit ut de h⁹ mōi minutis reb⁹ dci me dentur. s; relinqt h arbitrio dare volētū qz mīma quasi nihil cōputātur. vñ pharisei quasi p̄fectā legis iusticiā sibi ascribētes: et d his mīutis dciinas soluebāt. nec d hoc re p̄hēdūtur a dño: s; soluz d hoc q maiora. i. spūalia p̄cepta cōtēbāt. magis at d h eos fm se cōmēdabiles eē oñdit: dicēs: hec opoz tuit facē. s. tpe legi: ut **Criso** expōit. qd ēt vi detur magis i quādā dētā sonare qz i obli gatōez. vñ ⁊ nūc d his minutis nō tenentur hōies dciias dare: nisi forte pp̄ s; uetudinē **A**d quartū dō q d his q furto uel ra pina tollūtur. ille a q auferuntur decias sol uere nō tenet anteq; recupet: nisi forte pp̄t

culpā ut negligentia suā dānū incurrit: qz et
B ecclesia nō dz dānificari. Si vero vendat
triticū non dānificari: pōt ecclesia decias exi
gē: et ab ēptore: qz hz rem ecclesie debitam:
et a venditore: qz qstū ē de se ecclesia dāu
dauit. vno tñ soluēte ali' nō tenet. Debenf
autē decime de fructib' frē inqstū pueniūt
ex dīno munere. et iō decime nō cadunt sub
tributo: nec ēt sunt obnoxie mercedi opera
riorū. et iō nō debēt prius deduci tributa et
pctū opariozū qz soluant decime s; an oia d
bent decie solui ex itegris fructib'.

Ad tertium sic proce

dit. Videt qz decime nō sunt clericis dande
Leuit. n. i. vti testō decime dabant: qz nō
habebāt aliquā pte in possessionib' ppli: ut
bñ. Nūeri. 18. s; clerici i nouo testō hnt pos
sessiones et primōiales: iterdū et ecclesiasticas
recipiūt i super pmitias et oblatiōes p viuis
et mortuis. supflūū g ē qz eis decime dentur
¶ Cōtingit qñqz qz aliqs hz domicilium
in vna parochia: et colit agros i alia: uel ali
qs pastor ducit gregē p vna pte anni in tmi
nis vnus parochie. et alia pte anni i terminis
alterius. uel hz ouile in vna parochia: et pas
cit oues in alia: in qbus et sitibus casib' non
videt posse distingui qbus clericis sint deci
me soluēde. g nō videt qz aliqb' clericis de
terminate sint soluēde decime. ¶ S. Sñal
cōsuetudo hz i qbusdā frīs qz milites decias
ab ecclesia in feudū tenēt. religiosi eriaz. qui
dā decimas accipiūt. nō g videt qz solū cleri
cis curā aiarū hntibus decie debent. ¶ S;
3 ē qd dñ. Nūeri. 18. Filys leui dedi omnes
decimas isrl' i possessionib' p misterio qz hntiūt
mibi i tabernaculo. s; filys leui succedūt cle
rici i nouo testō. g solis clericis decie debēt
¶ B. dicēdū qz circa decimas duo sūt cōside
randa. s. ipsū ius accipiēdi decimas. et ipse
res qz noie decime dant. Ius at accipiēdi
decimas spūale ē: cōsegtur. n. illud debitu
qz misteris altaris debet supstus de misterio.
et qz semināribus spūalia debet tpalia: qd ad
solos clericos pntet hntes curas aiaz. et iō
eis solū ppetit h ius hre. Res at qz noie dci
marū dant corpales sūt. vñ pnt i vsū qz libz
cedere. et sic pnt ēt ad laicos puenire. ¶ Ad
pmū g dicēdū qz i veti lege sicut dictū ē spā
les qdā decie deputabāt i buētōi paupuz: s;
i noua lege decie dāt clericis nō solū ppter

sui sustentatōne: s; et ut ex eis subueniāt pau
peribus. et iō nō supflūū. s; a B necie sunt
possessiōes ecclesiastice et oblatiōes et pmitie
simul cū decimis. ¶ Ad secūdū dō qz deci
me psonales debent ecclesie in cur' parochia
hō habitat. decime vō pdiales rōnabilit ma
gis vident prinē ad ecclesiā in cui' tminis
pdia sita sūt. An iura detminat qz i B seruet
cōsuetudo diu obtenta. Pastor at qz diuersis
tēporib' i duabus parochijs gregē pascit dōz
proportionalit vtriqz ecclesie decimas solue
re. et qz ex pascuis fruct' gregis pueniūt. ma
gis debet decima gregis ecclesie i cui' frico
rio greg pascit: qz illi in cur' territorio ouile
locat. Ad tñū dicēdū qz sicut res noie de
cime acceptas pōt ecclesia alicui laico tradē
ita ēt pōt ei cedere ut dandas decimas ipi ac
cipiāt iure accipiēdi ministris ecclesie refer
uato: siue p necitate ecclesie: sicut qbusdam
militib' decie debent i feudū p ecclesiā cō
cessit: siue ēt ad subuentiōne pauperuz: sic q
busdā religiosi laici: uel nō hntib' curā aia
rū: aliq' dcie s; cōsegt p modū elemosyne. q
busdāz tñ religiosi ppetit accipere decias ex
eo qz hnt curā aiaz.

Ad quartum sic pro

cedit. Videt qz et clerici teneant decimas
dare: qz de iure cōi ecclesia parochialis dōz
recipere decimas pdiozū qz in territorio ei' sūt
contingit autē qñqz qz clerici hnt in territorio
alic' parochialis ecclesie aliq' pdia ppa: uel ēt
aliq' alia ecclesia hz ibi possessiōes ecclesiasti
cas. g videt qz clerici teneat dare pdiales.
decimas. ¶ S. Aliq' religiosi sūt clerici qz tam
tenēt dare decimas ecclesiis rōne pdiozū
qz ēt manib' pps excolūt. g videt qz clerici
nō sūt imunes a solutiōe decimaruz. ¶ S.
Sic Nūeri. 18. pcpit qz leuite a populo d
cimas accipiāt. ita ēt pcpit qz ipi dent dci
mas sūmo sacerdoti. g qua rōe laici dōt da
re decias clericis. eadē rōe clericis debēt da
re decimas sūmo pōtifici. ¶ S. Sic decime
debēt cedere i sustentatōez clericoz: ita ēt dōt
cedē i subuentōez paupuz. s; g clerici excusa
tur a solutiōe deciaz: pari rōne excusatur et
paupes. h at ē falsū. g et primū. ¶ S; 3 ē qd
dicit decretalis Patialis pape. Noui gen'
exactōis ē ut clerici a clericis decias exigāt
¶ B. dicēdū qz idē nō pōt ēē cā dandi et re
cipiēdi: sicut nec causa agendi et patiēdi.

Cōtingit autē ex diuersis causis et respectu diuersorum eūdem esse dante et recipientē. Sic agentē et patientē. Clericis autē inq̄tū sūt mīstri altaris sp̄ualia pp̄lo seminātes. decie a fidelibus debētur. vñ tales clerici inq̄tū clerici sūt. i. inq̄tum hñt ecclīasticas possessiōes. decimas soluere nō tenent. Ex alia vō cā. s. pp̄f b qd possidēt pp̄o iure: uel ex successiōe parentū: uel ex ep̄nōe: uel q̄cumq; h' mōi mō: sūt ad decimas soluēdas obligati. Vñ p̄ rñsio ad primū: qz clerici de pp̄is pdiys tenēt soluere decimas parochiali ecclīe: sicut et alij. Et si ipsi sint eiusdē ecclīe clerici: qz aliud ē habere aliqd ut pp̄iū: aliud ut eccl. predia vō ecclīe nō sūt ad decimas soluēdas obligati: Et si sint infra tmios alteri' parochie. Ad secundū dicendū qz religiosi q sunt clerici si habeant curā aiarū sp̄ualia pp̄lo dispēsātes nō tenent decimas dare: s; pñt eas recipere. De alijs vō religiosi etiā si sint clerici q nō dispensant pp̄lo sp̄ualia est alia rō. ipsi. n. tenent d iure cōi decimas dare. hñt tñ aliquā imūitātē s; dīfas cōcessiōes eis a sede ap̄līca factas. Ad tñiū vō qz i veteri lege p̄mitie debebant sacerdotib'. decima autē leuiti. et qz sub sacerdotib' leuitē erat. dñs mandauit ut ipsi loco p̄mitiarū: soluerent sūmo sacerdoti decimā decime. vñ nūc eadē rōe tenentur clerici sūmo pōtīfici decimā dare si exigeret. nālis. n. rō dicit qz illis q hñt curā aiarū: de cōi multitudine statu p̄uideat. vñ d possunt ereg ea q p̄tinent ad cōem salutem. Ad quartū vō qz decie debēt cedē i subuentionē paup̄is p dispensatōez clericoy. et iō pauperes nō hñt cām accipiendi decias. s; tenent eas dare.

Quinde cōside
randū ē de voto p qd aliqd deo p̄mittit. Et circa b q̄rūt duodeci. p̄ qd fit votū. 2° qd cadat sub voto. 3° de obligatōe voti. 4° de utilitate uouendi. 5° cuius virtutis sit act'. 6° utz maglime ritozū sit facere aliqd ex voto q̄ sine voto. 7° d solēnitātē voti. 8° vtz possint uoueri q sūt ptāti alteri' subiecti. 9° vtrū p̄neri possint voto obligari ad religiōis igressū. 10° vtz votū sit dispēsabile vel cōmutabile. 11° vtrū i solēni voto cōtinētie possit dispensari. 12° vtrū regraf i dispensatōe voti superior

auctoritas.
Ad primum sic procedit. Videl qz votū cōsistat in solo p̄posito uoluntatis: qz s̄m qsdā votū ē cōceptio boni p̄positi cū ai deliberatione firmata qua quis ad aliqd faciendū uel nō faciendū se deo obligat. s; cōceptio boni p̄positi cū oib' q additur pōt i solo motu uolūtatis cōsistere. q̄ votū i solo p̄posito uolūtatis cōsistit. 3p̄ia nomen voti uidet a uolūtate affūptū. or. n. aliqs pp̄o voto facē q uolūtarie facit. s; p̄positū ē act' uolūtatis. p̄missio at rōis. q̄ votū i solo actu uolūtatis cōsistit. 4p̄. dñs dicit Luc. 9°. Nemo mittēs manū ad aratrū. et aspiciēs retro apt'. ē regno dei. s; aliqs ex b ipso qz b; p̄positū bñfaciēdi: mittit manū ad aratrū. q̄ si aspiciat retro desistēs a bono p̄posito. n. ē apt' regno di. Ex solo q̄ bono p̄posito aliqs obligat apud deū: et nulla p̄missiōe facta. et ita vñ qz i solo p̄posito uolūtatis votū cōsistat. 5p̄. dñs dicit Ecclīastes 5°. Si qd uouisti deo ne moreris reddē. displicet. n. ei infidelis et stulta p̄missio. q̄ uouet ē p̄mittere. et votū ē p̄missio. 6p̄. dicit dñs qz votū quādā obligatōez ipoztat ad aliqd faciendū uel dimittēdum. Obligat at hō se hōi ad aliqd p modū p̄missiōis: q ē rōis act' ad quā p̄tinet ordinare. sicut. n. bō iperādo uel deprecando ordiat quodāmod qd sibi ab alijs fiat. ita p̄mittendo ordiat qd ipse pro alio facē debeat. s; p̄missio q̄ ab hōe fit hōi: nō pōt fieri nisi p uerba uel q̄cumq; extiora signa. deo at pōt fieri p̄missio p solā intioze cogitatōne: qz ut dñs. p. Regl. 16: hōies uidēt ea q parēt: s; deus ituel cor. Expmuntur tñ qñz uerba extiora: uel ad sui ipsi' exatōez sicut circa ordē dicit dñs: Et ad alios cōtestandū: ut nō solū desistant a fractōe voti ppter timorē dei: s; et ppter reuerentiā hōiūz p̄missio at p̄cedit ex p̄posito faciēdi. p̄positum at aliquā deliberatōnem p̄erigit: cū sit actus uolūtatis deliberate. Sic q̄ ad uotum tria ex necitate regunt. p̄ qdē deliberatō. 2° p̄positū uolūtatis. 3° p̄missio i qua p̄fici tur rō voti. Supaddū vō qñz et alia duo ad quādā voti cōfirmatōez. s. p̄nuciatō oris: se cundū illd ps. Reddā tibi uota mea q̄ desierūt labia mea. et iterū. testimoniū aliozū. Vñ m̄gr dicit 38. dis. quarti libri s̄niaz: qz votū ē testificatio qdā p̄missiōis sp̄ōtāe q̄ dō

et de his que sunt dei fieri debent: quis testificatio
possit ad interiori testimonio proprie referri.
Ad primum ergo dicitur quod conceptio boni pro
fieri non firmatur ex alia deliberatione nisi promissi
one deliberatione consequente. **A**d secundum
dicitur quod voluntas mouet rationem ad promittendum ali
quid circa ea que ei voluntati subduntur. et per
tamen voluntate accipit nomen que sit a pro
mouente. **A**d tertium dicitur quod ille qui mittit manum ad
arandum iam facit aliquid: sed ille qui solum proponit non
dum aliquid facit: sed qui promittit iam capit se exhibere
ad faciendum: licet nodum impleat quod promittit:
sicut ille qui ponit manum ad arandum: nodum
arat. iam tamen ponit manum ad arandum.

Ad secundum sic procedit.

Vides quod votum non solum debet fieri de meliori bono. dicitur enim melius bonum quod ad supererogationem pertinet: sed votum non solum fit de his que sunt supererogatio: sed et de his que pertinent ad salutem. namque et in baptismo volunt homines abrenunciare diabolo: et pompis eius et fide seruare ut dicitur glo. super illud psalmi. **V**ouete et reddite domino deo vestro. **J**acob et uouit quod esset ei dominus in deum ut habetur Genesim 28. hoc autem est maxime de necessitate salutis. ergo votum non solum fit de meliori bono. **P**ropterea in cathalogo sacrorum ponitur ut patet **Deo**. xi. sed ipse filius innocente occidit propter votum: ut habetur **Judicium**. xi. cum ergo occisio innocens non sit melius bonum: sed sic finem se illi citum. uides quod votum fieri possit non solum de meliori bono: sed et de illicito. **P**ropterea que redunt dant in detrimentum persone: uel que ad nihil sunt utilia: non habent rationem melioris boni: sed que sunt aliquid vota de imoderatis uigiliis et ieiuniis: que uergunt in periculum persone. que et sunt aliqua vota de aliquibus indifferentibus: et ad nihil ualentibus. ergo non solum votum est melioris boni. **S**ed est quod dicitur **deum**. 23. **S**i nolueris polliceri absque peccato eris. **R**espondeo dicitur quod sicut dicitur est: votum est promissio deo facta. promissio autem est alicuius quod quis per aliquid uoluntarie facit. non enim esset promissio sed comminatio si quis diceret se aliquid facturum si licet uana esset promissio si aliquid alicui promittit id quod ei non esset acceptum. et ideo cuius de peccatum sit deus: nec aliquid opus sit deo acceptum nisi sit uirtuosum. consequens est quod de nullo illicito nec de aliquid indifferenti debeat fieri votum. sed solum de aliquid actu uirtuosum. sed quod votum promissio est uoluntaria importat necessitatem aut uoluntatem excludit. id quod est absolute necesse esse uel non esse: nul

lo modo sub voto cadit. stultum enim esset si quis ueretur se esse moriturum: uel se non esse uolaturum. **I**llud uero quod non habet absolutam necessitatem: sed necessitatem finis. puta quod sine eo non potest esse salus: cadit quod sub voto in quantum uoluntarie fit non autem in quantum est necessitatis. **I**llud autem quod neque cadit sub necessitate absoluta neque sub necessitate finis: omnino est uoluntarium. et ideo habet propriissime cadit sub voto. **H**oc autem dicitur esse magis bonum in comparatione ad bonum quod consistit in de necessitate salutis. ideo proprie loquendo votum dicitur esse de meliori bono. **A**d primum ergo dicitur quod si modo sub voto baptizatorum cadit abrenunciare populo diaboli et fide christi seruare: quod uoluntarie fit: licet sit de necessitate salutis. et sicut potest dici de voto **J**acob quis est possit intelligi quod **J**acob uouit se habere dominum in deum spirituale cultum ad quem non tenetur: sicut per decimarum oblationes. et alia habet modum que ibi sub dicitur. **A**d secundum dicitur quod quedam sunt que omnia euentum sunt bona: sicut opera uirtutis et alia bona: que possunt absolute cadere sub voto. quedam uero in omnibus euentum sunt mala: sicut ea que finem sunt peccati. et habent nullo modo possunt sub voto cadere. quedam uero sunt que de se considerata bona. et finem habent peccati sub voto. possunt tamen habere malum euentum in quo non sunt obseruanda. et sic accidit in voto. **J**ephte quod dicitur **Judicium**. xi. uotum uouit domino uices. **S**i tradideris filios amon in manus meas. quocumque primum egressus fuerit de foribus domus mee inibi que occurrit reuertenti in pace: enim offeram holocaustum domino. **H**oc autem poterat malum euentum habere si occurreret ei aliquid aial non imolandum: sicut asinum uel hominem: quod et accidit. **U**bi et **Zero** dicitur. **I**n uouendo fuit stultus: quod discretionem non habuit: et in reddendo ipius. promittit tamen ibidem quod factum est super eum spiritus domini: quod fides et deuotio ipsius ex quo motus est ad uouendum fuit a spiritu sancto: propter quod ponit in cathalogo secundum. et propter uictoria quam obtinuit: quod probabile est eum penituisse de facto iniunctum: quod tamen aliquid bonum figurabat. **A**d tertium dicitur quod maceratio propter corporis: puta per uigilias et ieiunia: non est deo accepta nisi in quantum est opus uirtutis. quod quidem est in quantum cum debita discretionem fit ut. scilicet concupiscentia refrenetur et non nimis grauetur. et sub tali tenore possunt haberi sub voto cadere: propter quod et apostolus **Rom.** 12. postquam dixerat. **E**xhibeatis corpora ustra hostiam uiuentem sanctam deo placere. addidit rationabile obsequium vestrum: sed quod in his que ad se ipsum pertinent de facili fallitur homo in iudicando: etiam

talia vota congruenti⁹ fm arbitriū supioris
sūt uel seruanda uel p̄mittēda. ita tñ q̄ si
ex obseruatiōe talis voti magnū r̄ māifestū
grauamen sentiret: r̄ nō eēt facultas ad su
periores recurrēdi nō d̄z hō tale votū seruare
vota uero q̄ sūt de reb⁹ uanis r̄ inutilib⁹: s̄t ma
gis deridenda q̄ seruāda.

Ad tertium sic proce

ditur. **V**idē q̄ nō oē votum obliget ad sui
obseruatiōē. **N**ō. n. magis indiget his q̄ p
aliū boiem sūt q̄ deus q̄ bonozū nostrorū
nō eget. s̄ pmissio simplex hōi facta nō obli
gat ad obseruandū fm institutionē legi hu
mane: q̄d eē vidē institutū pp̄ mutabilita
tē hūane uolūtatis. q̄ multo min⁹ simplex p
missio deo facta q̄ dicit votū obligat ad ob
seruandū. **P**. Null⁹ obligat ad impossibile. s̄
q̄z id q̄d q̄s uouit fit ei impossibile l⁹ q̄ depe
det ex aliēo arbitrio sicut cū q̄s uouet aliq̄d
monasterium intrare cuius monachi eū nō
lūt recipere: uel pp̄t emergētē defectū sic
mulier q̄ uouet uirginitatē seruare r̄ postea
corūpit: uel uir q̄ uouet pecuniā dār r̄ p⁹ ea
amittit pecuniā. q̄ nō sp̄ votū ē obligatorū
P. Illud ad cuius solutionē est aliq̄s ob
ligatus statū soluere tenet: s̄ aliq̄s nō sta
tim soluere tenet illud q̄d uouit precipue cū
sub conditiōe futura uouet. q̄ votū nō sp̄ est
obligatorū. **S**z ē q̄d d̄r **E**cl. 5^o. Quod
cumq̄ uoueris redde multoq̄ melius ē n̄ uo
uere q̄ p⁹ votū promissa nō reddē. **B**z d̄cē
dū q̄ ad fidelitatem hōis pertinet ut soluat
id q̄d p̄misit. vñ fm Aug⁹. fides d̄r ex hoc q̄
fuit dicta. maxime at̄ debet hō deo fidelita
tē: tū rōne d̄i: tū etiā rōne bñificij suscepti
r̄ iō maxime obligat hō ad h̄ q̄ implet uota
deo facta. hoc. n. p̄tinet ad fidelitatē quā hō
debet deo. fractō autē voti est quedā infideli
tatis sp̄s. vñ Salomō rōnē assiēt quār̄ sint
vota reddenda: q̄ displicet deo infidel⁹ pro
missio. **A**d p̄mū q̄ d̄cēdū q̄ fm honesta
tē ex qualibet p̄missione hō hōi obligat. r̄
hec ē obligatio iuris nālis: s̄ ad h̄ q̄ aliquis
obliget ex aliqua p̄missione obligatiōe ciui
li q̄dā alia regrūt. de⁹ at̄ r̄ si hōis n̄ris n̄ ege
at: ei tñ maxime obligamur. r̄ ita votū ei fac
tū ē maxie obligatorū. **A**d scōm d̄d q̄ si
illud q̄d q̄s uouit: ex q̄cūq̄ alia causa ipossi
bile reddatur: debet hō facere q̄d i se est: ut
salte habeat p̄mptā uolūtātē faciēdi quod

pōt. vñ ille qui uouit monasteriū aliq̄d intrā
debz dare operā quā pōt ut ibi recipiat. r̄ si
qdē intentō sua fuit se obligare ad religiōis
ingressū p̄cipaliē: r̄ ex cōiti eligit hāc religio
nem l⁹ hūc locū q̄i magis sibi congruetē: tenet
si nō pōt ibi recipi alia religione intrare. si at̄
p̄cipaliē intendit se obligare ad hanc reli
gionē uel ad hūc locū pp̄t sp̄alē oplacētā
hui⁹ religiōis uel loci: nō tenet aliaz religio
nem intrare si eū illi recipe nōlūt. **S**i uero i
cidit i impossibilitatē implendi votū ex p̄pa cul
pa: tenet usq̄ de p̄p̄ia culpa p̄terita p̄ntiam
ager: sicut mulier q̄ uouit uirginitatē si p⁹ ea
corūpat: nō solū debet seruare q̄d pōt. s. p
penā cōtinētā: s̄ etiā de eo q̄d amisit pec
cando penitē. **A**d t̄m d̄cēdū q̄ obligatio
voti ex propria uolūtate r̄ intentiōe causat
Vñ d̄cē Deut. 23^o. **A**d semel egressū ē de la
bys tuis obseruabis: r̄ facies sicut p̄misisti
d̄no d̄o tuo. r̄ propria uolūtate r̄ ore tuo lo
cutus es. r̄ iō si i itētiōe r̄ uoluntate uouē
tis ē obligare se ad statū soluēdū: tenet statū
soluē: si at̄ ad certū t̄ps uel sub certa conditiōe
n̄ statū tenet soluē. s̄ nec d̄z tardāē ultra q̄
intendit se obligare. d̄r. n. ibi d̄cē. **C**ū votū uo
ueris d̄no deo tuo: nō tardabis reddē: quin
requirit illud d̄ns de⁹ tu⁹. r̄ si morat⁹ fueris
reputabitur tibi i peccatū.

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idē q̄ nō expedit aliquid uouere.
Nō. n. alicui expedit ut p̄uuet se bono q̄d ei
deus donauit. s̄ libertas ē vnū de maximis
bonis q̄ hōi de⁹ d̄dit: q̄ uidē p̄uari p̄ necita
tē quā votū imponit. q̄ nō uidē expediēs hōi
q̄ aliq̄d uoueat. **P**. Null⁹ d̄z se periculis
iucere: s̄ q̄cūq̄ uouet: se piculo iucit: q̄ q̄d
an̄ votū sine piculo poterat p̄teriri. si nō ser
uatur post votū piculosū ē. vñ Aug⁹ dicit in
epla ad Armentariū r̄ Paulinā. **Q**uia iā uo
uisti. iā te obstringisti. aliud facere tibi nō li
cet. nō talis eris si nō feceris q̄d uouisti: q̄lis
mansisses si nihil tale uouisses. minor. n. tūc
esses: nō peior. modo aut̄ tantū q̄ abfit misē
rior: si fidē d̄o fregeris: quāto beatioz si p̄sol
ueris. q̄ nō expedit aliq̄d uouere. **P**. **A**po
stolus dicit. i. ad Cor. 4^o. **I**mitatores mei
estote: sicut r̄ ego xpi. s̄ non legif neq̄ xpm
aliq̄d uouisse neq̄ ap̄lōs. q̄ uidē q̄ nō expe
diat aliq̄d uouere. **S**z ē q̄d d̄r i ps. **U**o
uete r̄ reddite d̄no deo v̄ro. **B**z d̄cēdū

q̄ sicut s̄ dictū ē: votū ē pmissio deo facta. alia autē rōne pmittit aliqd hōi. ⁊ alia rōe deo. **H**omini qdē pmittit aliqd pp̄ eius utilitatē: cui vult ē ⁊ q̄ ei aliqd exhibeam ⁊ q̄ eū de futura exhibitōe p̄s certificem. **S**ed pmissiōe deo facim⁹: nō pp̄ ei⁹ utilitatē: s̄ ppter n̄ram. **U**n̄ **A**ug⁹ dicit i p̄dicta eplā. **B**enignus exactor ē: ⁊ nō egen⁹. ⁊ q̄ n̄ crescat ex redditib⁹: s̄ i se crescat faciat reddi tores. ⁊ sicut id qd̄ dam⁹ deo nō ē ei vtile: s̄ nob⁹: q̄ qd̄ ei reddit reddēti addit. ut **A**ug⁹ ibidē dicit. ita ē pmissio q̄ deo aliqd voue mus nō cedit i eius utilitatē q̄ a nob⁹ certifi cari nō idiget: s̄ ad utilitatē n̄ram iqtuz vo uendo volutatē n̄ram imobilē firmam⁹ ad id qd̄ expedit facere. ⁊ id expediēs ē vouer.

Ad primū ḡ dicēdū q̄ sicut nō posse pec care nō diminuit libertatē. ita ē necitas fir mate voluntatis in bonū: non diminuit lib tātē: ut p̄ i deo ⁊ i beatis. ⁊ tal⁹ ē necitas vo ti similitudinē quādā h̄is cū cōfirmatōe beato rū. **U**n̄ **A**ug⁹ dicit i eadē eplā q̄ felix necitas ē q̄ i melioza cōpellit. **A**d secūdū dō q̄ q̄n̄ periculū nascit ex ipso facto: tūc factū illud nō ē expediēs. puta q̄ aliqs p̄ potē ruinōsū trāseat stuitiū. s̄ si piculū imieat ex h̄ q̄ hō deficit ab illo facto: nō definit pp̄ h̄ eē expe diens: sicut expediēs ē ascēde equū q̄uis pi culū imineat cadenti de eq̄: aliqñ oportet ab oib⁹ bonis cessare: q̄ ē p̄ accēs ex aliquo euētū p̄nt eē piculosa. **U**n̄ d̄r ecclesiastel. xi. **Q**ui obfuar ventū: nō semiat. ⁊ q̄ cōsiderat nubes nūq̄ metet. piculū at̄ voueti n̄ imiet ex ipso voto: s̄ ex cl̄pa hois q̄ volutatē mutat trāsgrediēs votū. **U**n̄ **A**ug⁹ dicit in eadē eplā. **N**ō te vouisse peniteat. imo gaude iam tibi sic nō licē q̄ cū tuo detriento licuisset. **A**d tertiiū dicēdū q̄ x̄po s̄m se n̄ cōpetebat vo uere: tū q̄ de⁹ erat: tū ēt q̄ inq̄tū hō hēbat firmatā volutatē i bono q̄i cōprehēsoz ex̄nis q̄uis p̄ quādā similitudinē ex p̄sona ei⁹. dicit in ps. s̄m glo. **V**ota mea reddā i cōspectu t̄i mētū eū. loq̄r at̄ de corpore suo qd̄ ē eccla. **A**pl̄i at̄ intelligūt vouisse p̄tinētia ad p̄fectō nis statū q̄n̄ x̄pm̄ relictis oib⁹ sūt secuti.

Ad quintum sic pro

cedit. **V**idet q̄ votū nō fit act⁹ latrīe siue re ligionis. **D**ē. n. op⁹ virtutū cadit sub voto: s̄ ad eandē v̄tutē p̄tinē videt p̄mittere aliqd ⁊ facere illd̄. ḡ votū p̄tinet ad quālibz v̄tutez

⁊ nō spālī ad religionē. **S**ecm̄ **T**ulli um ad religionē p̄tinet cultū ⁊ cerimoniaz deo offerre: s̄ ille q̄ vouet nōdū aliqd deo of fert s̄ solū p̄mittit. ḡ votū nō ē act⁹ religio nis. **C**ult⁹ regiōis nō o3 exhiberi nisi dō s̄ votū nō solū fit deo: s̄ ēt scis ⁊ platis qd̄ religioi puidētes obedientiā vouēt. ḡ votū nō ē religiois act⁹. **S**3 ē qd̄ d̄r 3la. 19. **L**olēt eu in hostijs ⁊ munerib⁹ ⁊ vota voue būt d̄no ⁊ soluent: s̄ colere deū ē p̄pe fligio nis siue latrīe. ḡ votuz ē act⁹ latrīe siue religi onis. **R**⁹ dō q̄ sicut s̄ dictū ē: omne opus virtutis ad religioē seu latrīā p̄tinet p̄ mo dū ipery s̄m q̄ ad d̄inā reuerentiā ordinat: qd̄ ē pp̄a finis latrīe. ordinare at̄ alios act⁹ i suū finē p̄tinet ad virtutē iperantē: nō ad ipatas. et id ipsa ordinatio actū cuiuscūqz virtutis i h̄uitiū dei ē pp̄us act⁹ latrīe. **D**a nifestū ē at̄ ex p̄dictis q̄ votū ē qdā pmissio deo facta: et q̄ pmissio nihil ē aliud q̄ ordi natio qdā ei⁹ qd̄ pmittit i eū cui p̄mittitur vñ votū ē ordinatio qdā eorū q̄ qs vouet in d̄inū cultū seu obsequiū. et sic p̄ q̄ vouere p̄pe ē act⁹ latrīe seu religiois. **A**d pmū ḡ dō q̄ illud qd̄ cadit sub voto q̄iqz est actus alteri⁹ virtutis: sicut ieiunare ⁊ cōtinētia sua re. q̄iqz vero ē act⁹ religiois: sicut sacrificiū offerre vel orare: vtrorūqz tñ p̄missio deo facta ad religionē p̄tinet rōne iā dicta. vñ p̄ q̄ votozū quodā p̄tinet ad religionem rōne soli⁹ p̄missiois deo facte q̄ ē essētia voti. q̄iqz etiā rōe rei p̄missē q̄ ē voti mātia.

Ad secūdū dicēdū q̄ ille q̄ p̄mittit iqtū se obligat ad dandū: iā quodā mō dat: sicut dicit fieri aliqd cū fit cā ei⁹: q̄ effect⁹ v̄tu te cōtinēt i cā. et inde ē q̄ nō solū dātī: s̄ ēt promittēti grē agūē. **A**d t̄tiū dicēdū q̄ vo tū soli deo lit: s̄ p̄missio pōt ēt fieri hōi. ⁊ ipsa p̄missio boni q̄ fit hōi pōt cadere s̄b vo to iqtū ē qdā op⁹ virtuosū. et p̄ hūc modū itelligendū ē votū q̄ qs vouet aliqd scis uel platis: ut ipsa p̄missio facta scis l̄platī ca dat s̄b voto mālit: iqtuz. s. hō vouet deo se i pleturū qd̄ scis uel platī p̄mittit.

Ad sextum sic proce

dit. **V**idet q̄ magis fit laudabile et merito riū facere aliqd sine voto q̄ cū voto. **D**ic. n. **P**ros̄p in 2⁹ de vita cōtēplatiua. **S**ic abstinerē uel ieiunare debemus ut nō nos necitati iei unandi subdam⁹: ne iā n̄ deuoti s̄ iuiti rez

127

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible due to fading and angle.]

voluntaria faciam. s. ille q vouet ieiunium: subdit se necessitati ieiunadi. g meli' e' si ieiunaret sine voto. ¶ Apollolus dic. 2. ad Cor. 9. Unusq; s; put destinavit i corde suo no' ex tristitia aut ex necitate. Dilarez. n. da toze diligit de'. s; qda ea q vouet ex tristi- cia facit. r b videt procede ex necitate qua' votu' iponit: q; necitas contristat' e' ut or 5. metaph. g meli' e' aliquid face' sine voto q' cu' voto. ¶ Uotu' necitum e' ad b q' firme tur volu'tas ho'is ad re' qua' vouet: ut s' habi tu' e'. s; no' pot' firmari meli' voluntas ad ali qd faciendu' q' cu' actu facit illud. g n' meli us e' face' aliqd cu' voto q' sine voto. ¶ 3. 5 e' q' sup illd' ps. Vouete r' adite. dic' glo. vo uere volu'tati co'sulit. s; consiliu' no' e' nisi de meliori bono. g meli' e' face' aliqd meli' op' ex voto q' sine voto: q; q' facit sine voto implet tm' vnu' co'siliu'. s. de faciendo. qui aut' facit cu' voto implet duo co'silia. s. r vouedo r' facie do. ¶ 4. 2. do' q' triplici r'one: facere ide' op' cu' voto e' meli' r' magis meritozu' q' facere sine voto. p' qd' q' vouere sicut dictu' e' est actus latrie q' e' p'cipua inter vtutes morales nobilioris at' vtutis e' op' meli' r' magis me ritoriu'. vñ act' inferioris vtutis e' melior r' ma gis meritoz' ex b q' ipat a superiori vtute cui' act' sit p' iperiu': sicut actus fidei vel spei melior e' si iperet a caritate. r' io actus aliaz vtutu' moralium. puta ieiunare qd' e' act' ab stinentie. r' otine' qd' e' act' castitatis. iur me lioza r' magis meritoza si fiat ex voto: q; sic ia' pertinet ad diu' cultu' q' qda' dei sacrifi- cia. vñ Aug' dicit i li' de v'ginitate q' neq; ipsa v'ginitas q; v'ginitas e': s; q; deo dedica ta e': bonozat: qua' fouet r' co'seruat otinertia pieratis. 2' q; ille q' vouet aliqd r' facit: plus se deo subycit q' ille q' soluz facit. subycit. n. se deo no' solu' q' tu' ad actu' s; et q' tu' ad po testate: q; de cetero no' pot' aliud face'. sicut plus daret ho'i q' daret ei arborē cu' fructib' q' q' daret ei fruct' tm': ut dic' Anselm' i li' d' similitudinib'. r' inde e' q' etiā promittētib' gr'e agūf ut dictu' e'. ¶ 3. q; p' votuz imobilie vo lutas firmat i bonu'. face' aut' aliqd ex volun tate firmata i bonu': p'tinet ad p'fectionē vtu tis: ut p; p' p'm in 2' ethicoz: sicut etiāz pec ca' mente obstinata aggrauat p'ctm' r' dicit' p'ctm' i spm' sc'm: ut s' dictu' e'. ¶ Ad p'mū g' di cendu' q' auctozitas illa e' intelligenda de ne cessitate coactōis q' iuoluntariuz causat. r' de

uotione excludit. vñ signanter dicit: ne n' ia deuori s; iuiti re' voluntaria faciam. necitas at' voti p' imobilitate' sit volu'tatis. vñ r' vo luntate co'sfirmat. r' deuotione' auget. r' io r'o no' seqf. ¶ Ad secudu' do' q' necitas coactō nis inq'stu' e' co'traria voluntati tristitia' cau sat fm' phz. necitas at' voti in his q' sūt bene dispositi inq'stu' volu'tate' co'sfirmat: non causat tristitia' sed gaudiu'. vñ de Aug' dic' in epta ad Armentarium r' Paulina. No' te vouis se peniteat: imo gaude ia' tibi sic no' licef qd' cu' tuo detrimento licuisset. Si tm' ipsu' op' fm' se co'sideratu' triste r' iuoluntariuz redde ref post votu': du' tm' remaneat volu'tas votu' imple' di adhuc e' magis meritozu' q' si fieret si ne voto: q; impletio voti e' actus religiois: q' e' potior vtus q' abstinentia: cui' act' e' ieiunaf. ¶ Ad tertiu' dicēdu' q' ille q' facit aliqd sine voto h; imobilie volu'tate' respectu illi' opis singularis qd' facit. r' tuc qm' facit. no' autem manet volu'tas ei' o'io firmata i futurū sicut vouētis q' sua volu'tate' obligauit ad aliqd fa ciendu'. r' an' q' faceret illud singulare opus. r' fortasse ad pluries faciendu'.

Ad septimuz sic pro cedif. Videt q' votu' no' solēnizet p' suscep tionē sacri ordinis: r' p' p'fessioē ad certā re gula. Uotu'. n. ut dictu' e' promissio deo facta e: ea vero que exterius agunt ad solēnitatē punētia: no' videt ordiari ad deū s; ad homi nes. g' p' accidēs se hñt ad votu'. no' g' solēni tas talis e' propna co'ditō voti. ¶ 1. 7. 3. llo' qd' p'tinet ad co'ditōēz alicui' rei videt posse co' petere oib' illis i q' res illa iuenit: s; multa pñt sub voto cadere q' no' p'tinet neq; ad sa crū ordinē neq; p'tinet ad aliquā certā regu lā: sicut cu' q' vouet pegrinatōem aut aliqd b' mōi. g' solēnitas q' fit i susceptione sacri or dinis uel i p'fessione certe regule: no' p'tinet ad co'ditionē voti. ¶ 2. Uotu' solēne ide' vi det eē qd' votu' publicuz: sed multa alia vota pñt fieri i publico q' votu' qd' emittit i susce p'tioē sacri ordis: uel p'fessioē certe regule. r' huiusmodi etiā uota pñt fieri i occulto. g' n' solu' h' modi vota sūt solēnia. ¶ 3. 5. e' q' so lum huiusmodi uota ipediūt m'umoniū tra hēdū. r' dirimūt ia' d'ctū: qd' e' effect' uoti so lēnis: ut. i. dicit' in t'ria h' opis parte. ¶ 4. 2. dicēdu' q' vnicuiq; rei solēnitas adhibet fm' illi' rei co'ditionem: sicut militie alia est

Solēnitas noue mīlicie. s. in q̄dā apparatu eq̄
rum ⁊ armozū: ⁊ cōcursu militūz. ⁊ alia solē
nitas nuptiarū q̄ cōsistit i apparatu sponfi ⁊
spōse ⁊ cōuētū p̄p̄inquoꝝ votū āt ē p̄missio
deo facta. vñ solēnitas voti attendit̄ fm̄ ali
quid spūale qd̄ ad deū ptineat: ⁊ fm̄ aliqua
spūalē b̄ndictionē vel cōsecrationē q̄ ex isti
tutione ap̄toꝝ adhibet i p̄fessione certe re
gule secūdo gradu p̄ sacri ordinis susceptō
nē: ut dicit̄ **D**yo^o 2^o c^o. celestis ierarchie. Et b^o
ratio ē: qz solēnitates nō cōsueuerunt addi
beri nisi qñ aliqs totalit̄ mācipat̄ alicui rei:
nō .n. solēnitas nuptialis adhibet nisi i cele
bratione mīrimony qñ vterqz iugū sui cor
poris potestātē alteri tradit. ⁊ similr̄ voti so
lēnitas adhibet qñ aliqs p̄ susceptionē sacri
ordinis diuino misterio applicat̄: ⁊ in p̄fessi
one certe regule qñ p̄ abrenūciatōez seculi
⁊ p̄p̄rie volūtāt̄ aliqs statū p̄fessiōis assu
mit. **A**d p̄tinēz q̄ dō q̄ b^o mōi solēnitas p̄
tinet nō solū ad hoies: s; ad deū i q̄tū h; ali
quā spūalē cōsecrationē seu b̄ndictōez cui^o
deus ē actor ⁊ si hō fit mīster: fm̄ illud. **N**ūe
ri 6^o. **I**nuocabūt̄ nomē meū sup̄ filios isrl̄: ⁊
ego benedicā eis. ⁊ iō votū solēne habet for
tiorē obligationē apud deū q̄ votū simplex
⁊ gran^o peccat q̄ illud transgreditur. qd̄ au
tem dicitur q̄ votum simplex non minus
obligat apud deū q̄ solēne: itelligendū ē q̄
tū ad b^o q̄ vtriusqz transgressor peccat mor
taliē. **A**d secūdū dō q̄ particul^orib^o acrib^o
nō cōsueuit solēnitas adhiberi: s; assūp̄tōe
nouī stat^o ut dictū ē. et iō cū qz uouet aliq̄
pticularia opa: sicut aliquā pegrinatōem vl̄
alq̄ spūale ieiuniū. tali voto nō cōgruit solē
nitas: s; solū voto q̄ aliqs totalit̄ se subycit
diuino misterio seu famulatui. in q̄ tñ voto
q̄i vñ multa particularia opa cōprehendūt̄
Ad t̄tiuz dō q̄ vota ex b^o q̄ fiūt i publico
p̄nt̄ h̄re quādā solēnitātē humanā. non aut̄
solēnitātē spūalē et dīnā: sicut h̄nt̄ vota p̄e
missa: etiā si corā paucis fiāt. **U**nde aliud est
votū eē publicū: et aliud eē solēne.

Ad octauum sic pro

cedit̄. **V**ides q̄ illi q̄ sūt alii^o pt̄ati subiecti
nō ipediānt̄ a vouēdo. **D**in^o. n. vinculu^z
supat̄ a maiorē. s; obligatio qua qz subycit̄
hōi ē min^o viculū q̄ votū p̄ qd̄ aliqs obliga
tur deo. q̄ illi q̄ sūt aliene pt̄ati subiecti nō ipe
diūt̄ a vouēdo. **S**ily sūt i pt̄ate p̄ris: s; filij p̄nt̄ p̄fiteri i aliqua rēligiōe ēt sine volū
tate parentū. q̄ nō ipedit̄ aliqs a vouēdo p̄
b^o q̄ ē subiect^o pt̄ati alteri^o. **P**. **M**ai^o est
facē q̄ p̄mittē. s; religiosi q̄ sūt sub pt̄ate p̄e
latorū p̄nt̄ aliqua facē sine licentia suoz p̄la
torū. puta dicē aliqs psalmos: uel facere ali
quas abstinētias. q̄ vñ q̄ m̄to magis p̄nt̄ b^o
mōi deo vouēdo p̄mitterē. **Q**uicūqz fa
cit qd̄ de iure facerē nō pōt peccat: s; subditi nō
peccāt vouēdo: qz h̄ nūq̄ iuenit̄ p̄hibitu^z. q̄
vñ q̄ de iure p̄nt̄ vouere. **S**ed d̄ ē qd̄ **N**ūe
ri. 30. mādaf: q̄ si mulier in domo p̄ris sui: ⁊
ad huc i puellari etate aliqd̄ vouerit. nō tenet̄
rea voti. nisi p̄r ei^o cōsenserit. et idē dicit̄ de mu
liere h̄ntē virū. q̄ pari rōne nec alie p̄sone al
teri^o pt̄ati subiecte possunt se voto obligare.
R. dō q̄ sicut s̄ dictū ē: votū est p̄missio
qd̄ deo facta. null^o autē pōt p̄ p̄missiōez
se firmis obligare ad id qd̄ ē i pt̄ate alterius.
s; solū ad id qd̄ ē oīo. in sua pt̄ate. quicūqz
āt est subiect^o alicui q̄tū ad id in quo est sub
iectus nō ē sue pt̄atis facere qd̄ vult: s; depē
det ex volūtate alteri^o. et iō nō pōt se p̄ votū
firmis obligare i his i q̄b^o alteri subycit̄: sine
cōsensu sui supioris. **A**d p̄mū q̄ dicendū
q̄ sub p̄missiōe deo facta nō cadit nisi qd̄ ē
v̄tuolu^o ut s̄ dictū ē. ē at̄ s̄ h̄ntē ut id qd̄ est
alteri^o hō offerat deo ut s̄ dictū ē. et iō non
pōt oīo saluāi rō voti cū qz i pt̄ate alteri^o cō
stituit̄ vouet id qd̄ ē i pt̄ate alteri^o: nisi sub
cōditōe si ille ad cui^o pt̄atē p̄tinet nō cōtradi
cat. **A**d secūdū dō q̄ ex q̄ hō venit ad an
nos pub̄tatis si sit libere cōditōis ē sue pt̄atis
q̄tū ad ea q̄ p̄tinet ad suā p̄sonā. puta q̄ ob
liget se religioni p̄ votū: uel q̄ m̄rimoniū cō
trahat. nō at̄ ē sue pt̄atis q̄tū ad dispensatō
nē domesticā. vñ circa hoc nō pōt aliqd̄ vo
uere qd̄ sit ratū sine cōsensu p̄ris. **S**u^o at̄ qz ē
i pt̄ate dñi etiā q̄tū ad p̄sonales opatōnes
nō pōt se voto obligare ad rēligiōe per quā
ab obsego dñi sui abstraheret. **A**d t̄rtiū
dō q̄ religiosus subdit^o ē p̄lato q̄tū ad suas
opatōes fm̄ p̄fessionē regule. et ideo etiā
si aliqs ad orā aliqd̄ facerē possit qñ ad alia
nō occupat̄ a p̄lato: qz tñ nullū t̄ps est excep
tū i q̄ p̄latus nō possit eum circa aliqd̄ oc
cupare. nullū votū religiosi est firmū nisi sit
de cōsensu p̄latis: sicut nec votū puelle ex̄t̄it̄
i domo nisi sit de cōsensu p̄ris: nec vxoris ni
si sit de cōsensu viri. **A**d q̄rtū dō q̄ licz vo
tum eozū q̄ sunt alteri^o pt̄ati subditi: non sit

firmū sine cōsensu eorū qbus subyiciūt: non tñ peccāt vouēdo: qz in eorū voto intelligit debita cōditio. s. si suis supiorib⁹ placuerit: vel nō renitantē.

Ad nonum sic proce

ditur. **V**idetur q pueri nō possint voto se obligare ad religiōis ingressū. **Cū**. n. ad uotū re grat animi deliberatio: nō cōpetit vouē nisi illis q hñt vsū rōnis. sed h deficit in pueris sic z i amētib⁹ l furiosis. sic q amētes z furio si nō pñt se ad aliqd voto astringē: ita ē nec pueri vt vñ pñt se voto obligare religiōi.

Illud qd rite pōt ab aliq fieri: nō pōt ab aliq irritari. s. votū religiōis a puero vel puella factū añ ānos pubrtatis pōt a parētib⁹ reuo cari: vel a tutore: vt hñ. 20. q. 2. c. Puella. g. vñ

q puer vel puella añ quatuordecim ānos nō possit rite vouere. **R**. Religionē intranti bus ānus pbatōis cedit: s. m regulam beati benedicti: z s. m statutū Innocentiū qrti ad h q pbatō obligatōem voti pcedat. g. illi citū vñ eē q pueri voto obligent ad religiō nē añ pbatōis annū.

Sed qd nō ē rite factū: nō ē validū etiā si a nullo reuocet. sed votū puelle añ ānos pubrtatis emissum va lidū ē si ifra añū a parētibus nō reuocet: vt hñ. 20. q. 2. c. Puella. g. licite z rite possūt pu eri voto obligari ad religiōnē ē añ ānos pubrtatis.

Rōd q sicut ex s. dictis p3 du plex ē votū. s. simplex z solēne. z qz solenni tas voti in qdā spūali bñdiciōe z cōsecratōe cōsistit: vt dictū est: que fit p misterii ecclie. iō solēnizatio voti sub dispensatōe ecclie ca dit. votū aut simplex efficacā hēt ex deliba tōe animi q qz se obligare intendit. **A**utē talis obligatio robur nō hēat: duplr pōt cō tingere. Uno qdem mō ppt defectū rōis sic p3 in furiosis z in amētib⁹ q se voto non pñt obligare ad aliqd dū sūt in furia vl amētia.

Aliō qz ille q vouet ē alteti⁹ ptāti subiectus vt s. dictū ē. z ista duo cōcurrūt in pueris āte ānos pubrtatis: qz z patiunt rōis defectuz: vt in plurib⁹: z sūt nātr sub cura parētū vel tutoz q se eis loco parētū: z iō eorū vota ex duplici cā robur non hñt. cōtingit tñ ppt nāe dispositōez q legib⁹ humanis nō subdit: i ali qbus lz paucis accelerari rōnis vsūm q ob h dicunt doli capaces: nec tñ ppt h i aliquo eximū a cura parentū q subiactē legi huma ne respiciētī ad id qd frēqntius accidit. **A**st

g. dō q si puer vl puella añ pubrtatis ānos nōdū hēat vsū rōnis nullo mō pōt ad aliqd se voto obligare. **S**i vō añ pubrtat ānos attī git vsū rōis: pōt qdē qstuz i ipō ē se obligare: sed votū ei⁹ pōt irritari per parētes quoz cu re remanet adhuc subiect⁹. qstūcunqz tñ sit doli capax añ ānos pubrtatis: nō pōt obliga ri voto solēni religiōis ppt ecclie statutum qd respicit id qd in plurib⁹ accidit. post ānos āt pubrtatis pñt iā se voto religiōis obligare vel simplici vl solēni absqz volūtate parētuz.

Ad primum g. dō q rō illa pcedit de pue ris q nōdū attigerunt vsū rōis: quoz vota sūt inualida: vt dictū ē. **A**d secundum dicēdū qz vota eorū qui sūt in ptāte alioz habēt cōdi tōem implicitā. s. si nō reuocet a supiori ex q licita reddūtur z valida si cōditio extat: vt di ctū est. **A**d tertium dō q rō illa pcedit d voto solēni: qd fit p pfectionē.

Ad decimum sic pro

cedit. **V**idetur q i voto dispensari nō possit. **M**inus. n. ē cōmutari votū qz in eo dispēsa ri. sed votū nō pōt cōmutari. **D**r. n. Leuit. 27.

Aial qd imolari pōt dñō si qz vouerit faciū erit: z mutari nō poterit: nec melius malo: nec peius bono. g. multo min⁹ pōt dispēdari i voto.

In his que sūt de lege nāe: z in pceptis diuinis: nō pōt per hoīem dispēdari: z pceptis in pceptis pñte tabule q ordinant directe ad dilectōem dei q ē vltim⁹ pcepto rū finis: sed implere votū ē de lege nāe: z ē cō pceptū legis diuine: vt ex s. dictis p3: z ptnet ad pcepta pñte tabule cū sit actus patrie. g. in voto dispēdari nō pōt.

Obligatio voti fundat sup fidelitatē quā hō d3 deo: vt dēm ē: sed in hac nullus pōt dispēdare. g. nec i vo to. **S**ed s. Maioris firmitatis eē vñ qd p cedit ex cōi volūtate qz qd pcedit ex singula ri volūtate alicui⁹ psonē. s. in lege q hēt ro bur ex cōi volūtate: pōt per hoīem dispēdari g. vñ q etiā in voto p hoīem dispensari pos sit.

Rūdeo dō q dispēdatio voti itē ligē da ē ad modū dispēdatōis q fit i obseruātia alicuius legis: qz ut s. dictū ē lex ponit respi ciendo ad id qd ē vt in pluribus bonū. sed qz cōtingit huiusmōi in aliquo casu nō eē bonū oportuit per aliqūē dēterminari in illo pticu lari casu legē nō ē suādā. z h ppe ē dispēsa re in lege. nā dispēdatio vñ ipoztare quādam cōmēsuratā distributōem: vl applicationem

cois alicuius ad ea q̄ sub ip̄o continetur: p̄ que
modū d̄r aliq̄s disp̄sare cibū familie. **P**it̄
aut̄ ille q̄ vouet quodāmodo sibi statuit: le
gē: obli: gās se ad aliqd̄ qd̄ ē fm̄ se ⁊ vt in pl̄i
bus bonū: p̄t̄ tñ contingere q̄ in aliq̄ casu sit
vl̄ simpl̄r malū vl̄ inutile: l̄ maioris boni im
peditiuum: qd̄ ē rōem ei⁹ qd̄ cadit sub vo
to: vt ex p̄dictis p̄z: ⁊ iō necesse ē q̄ deſmie
tur ī tali casu votū nō eē seruādū: zñ qd̄ ab
sol̄ute deſmineſt aliqd̄ votū nō eē seruādū:
d̄r eē disp̄satio voti. si at̄ p̄ h̄ qd̄ suādū erat
aliqd̄ aliud imponat̄ d̄r cōmutatio voti. vñ
min⁹ ē votū cōmutare q̄ in voto disp̄sare.
vtrūq̄ tñ in pt̄ate eccl̄e cōſiſtit. **A**d p̄mūz
q̄ dicendum q̄ aīal qd̄ imolari poterat: ex h̄
ip̄o q̄ vouebat̄ sc̄m̄ reputabat̄: q̄i d̄ino cul
tūi mācipatū: ⁊ h̄ erat rō q̄re nō potat̄ cōmu
tari: sicut nec mō posset aliq̄s rē quā vouit
iā cōſecratā: puta calicē vel donū: cōmutare ī
melius vl̄ in pei⁹. aīal aut̄ qd̄ nō poterat s̄a
ctificari: qz nō erat imolatiū redimi pote
rat ⁊ debebat sicut ibi d̄ lex dicit: ⁊ ita etias
nūc cōmutari p̄t̄ vota si cōſecratio nō intue
niat. **A**d secūdū dō q̄ sicut ex iure nālī ⁊
p̄cepto diuino tenet̄ hō implere votū: ita eē
tenet̄ ex eisdē obedire sup̄ior̄ legi vl̄ manda
to: ⁊ tñ cū disp̄sant̄ in aliq̄ lege hūana: non
fit vt legi hūane nō obediat̄: qd̄ ē lēgē nāe
⁊ mādatū d̄ini: s̄ fit vt h̄ qd̄ erat lex non fit
lex ī h̄ casu: ita eē auctoritate sup̄ior̄is disp̄
santis fit vt h̄ qd̄ t̄iebat̄ sub voto: nō contine
bat̄ in q̄rū deſminat̄ in h̄ casu h̄ non eē cō
gruā māim̄ voti. ⁊ iō cum p̄lat⁹ eccl̄e disp̄s
sat in voto nō disp̄sat in p̄cepto iuris nālīs
vl̄ diuini: s̄ deſminat̄ id qd̄ cadebat sub obli
gatōe deliberatōis hūane que nō potuit oīa
circūſpicere. **A**d tertiu⁹ dō q̄ ad fidelita
tē deo debitā nō p̄tinet q̄ hō faciat id qd̄ ad
vitādū ē malū: vel inutile: vel maioris boni
impeditiuū: ad qd̄ t̄dit̄ voti disp̄satio ⁊ iō
disp̄satio voti nō ē f̄idelitatē deo d̄bitaz.

Ad vndecimū sic pro

cedit̄. **V**t q̄ in voto solēni continētie possit
fieri disp̄satio. **U**na. n. rō disp̄sadi ī voto
ē si sit ipeditiuū melioris boni sicut dictū est
s̄z votū continētie etiā si sit solēne p̄t̄ eē ipedi
tiuū melioris boni. nā bonū cōe ē diuinius
q̄ bonū vni⁹. p̄t̄ aut̄ p̄ continētiā alicuius im
pediri bonū ton⁹ mltitudinis: puta si qñ per
d̄ctū mltimōny aliq̄rū p̄sonaz q̄ continētiā vo

uerint posset pax p̄rie pcurari. **g** v̄ q̄ ē ī so
lēni voto continētie possit disp̄sari. **P**. La
tria est nobilior v̄tus q̄ castitas: sed si q̄s vo
uerit aliq̄e actuz lat̄rie: puta offerre deo sa
crificiū: p̄t̄ in illo voto disp̄sari. **g** mltō ma
gis p̄t̄ disp̄sari in voto continētie: qd̄ est hoc
actu castitatis. **P**. Sic votū abstinētie ob
seruatū p̄t̄ vergere ī piculū p̄sone: ita etiā
obſeruatō voti continētie: sed ī voto abstinētie
si v̄gat ī corpale piculū vouentis p̄t̄ fieri
disp̄satio. **g** pari rōne ī voto continētie p̄t̄
disp̄sari. **P**. Sic sub p̄fessione religionis
ex q̄ votū solēni zaf̄ cōtief̄ votū continētie: ita ē
votū paupertatis ⁊ obediētie: sed ī voto pau
ptatis ⁊ obediētie p̄t̄ disp̄sari sic p̄z ī ill⁹ q̄ p̄
p̄fessionē ad ep̄atu assumū. **g** v̄ q̄ ī solēni
voto continētie possit disp̄sari. **S**ed h̄
ē qd̄ d̄r **Eccl̄. 26.** Dis p̄deratio nō ē digna
aīe continētis. **P**. Extra de statu monacho.
in fine illi⁹ decretal. Cū ad monasteriū: d̄r.
Abdicatio p̄petatis: sic ē custodia castitat̄
adeo ānera ē regule monachali: vt h̄ eā nec
sumus p̄t̄ifer possit indulgere. **P**. d̄ q̄
ī solēni voto continētie tria possūt cōsiderari.
p̄ qd̄ mā voti. 1. ip̄a continētia. 2. perpetuitas
voti. 3. cū aliq̄s voto se astringit ad p̄petuam
obſeruatā continētie. 3. ip̄a solēnitas voti. Di
cūt̄ **g** qd̄ q̄ votū solēne. ē indisp̄sabile rōe
ip̄ius continētie q̄ nō recipit cōdignā recōp̄sa
tōem: vt p̄z ex auctoritate iudicta. Cui⁹ rōem
qd̄ assignat̄: qz per continētiā hō triūphat̄ d̄
domestico inimico: vl̄ qz p̄ continētiā hō p̄fe
cte cōformat̄ x̄po fm̄ puritatē aīe ⁊ corpoū
Sz h̄ nō v̄ efficacif̄ dicit̄: qz bona aīe v̄pote
t̄replatio ⁊ oīo s̄ mltō meliora hōis corpo
ris: ⁊ magis nos dō cōformāt̄: ⁊ tñ p̄t̄ disp̄
sari in voto orōnis vel cōtēplatiōis: vnde non
v̄ eē rō q̄re nō possit disp̄sari ī voto continē
tie si respiciat̄ absolute ad ip̄am continētie di
gnitatē: p̄fertiz cū apl̄s. i. ad **Cor. 7.** ad continē
tiā inducat̄ p̄p̄ cōtēplatiōez: dicēs qz mulier
inupta cogitat que dei sūt. finis aut̄ potior ē
his que sūt ad finem. **E**t iō aly rōem huius
assignat̄ ex p̄petuitate ⁊ v̄litate h̄ voti. Dicit̄
n. qz votū continētie nō p̄t̄ p̄mitti nisi per
id quod ē oīo d̄niū: qd̄ nunq̄ licet in aliquo
voto. **S**ed h̄ est manifeste falsum: qz sic vti
carnali copula ē cōtinētie cōtrariū: ita come
dere carnes vel bibere vinū: ē d̄niū abstinē
tie a talib⁹: ⁊ tñ in huiusmōdi votis p̄t̄ disp̄
sari. **E**t iō aly v̄ q̄ ī voto solēni continētie

possit dispensari propter aliquam eodem utilitatem seu necessitatem: ut patet in exemplo premissis de pacificatione terrarum ex aliquo matrimonio habendo. Sed quod decretalis inducta expressè dicit quod nec summus pontifex potest custodiam castitatis monacholice dante. Hoc aliter videtur quod sicut dicitur in cruce. et beatus Hieronymus. vlt. illud quod semel scificatum est domino non potest in alios usus commutari. non autem potest facere aliquis ecclesie prelatum ut id quod est scificatum scificatum committat et in rebus iactat: puta quod calix consecratus destinatus est consecratus si maneat intactus: unde in libro ministerii potest fieri facere aliquis prelatum ut homo deo consecratus quod diu vivit: consecratus esse desistat. sollemnitas autem voti consistit in quodammodo consecratus seu benedictione vouentis ut dicitur: et id non potest fieri pro aliquo prelatu ecclesie quod ille quod votum sollemniter emisit desistat ab eo ad quod est consecratus: puta quod ille quod est sacerdos non fit sacerdos: sed possit prelatum ob aliquam causam executionem ordinis inhibere. Et si ratio papa non potest facere quod ille quod est presbiter religionem non fit religiosus: sed quodammodo iniuste contra dicitur. Est ergo considerandum utrum continentia sit essentialiter annexa eiusdem quod votum sollemnizatum: quod si non est essentialiter annexa potest manere sollemnitas consecratis sine debito continentie quod non potest contingere si sit essentialiter annexum ei ad quod votum sollemnizatum. sed non est essentialiter annexum debitum continentie ordini sacro sed ex statuto ecclesie: unde videtur quod per ecclesiam possit dispensari in voto continentie sollemnizato pro susceptorem sacri ordinis. Est autem debitum continentie essentialiter statui religionis per quem homo abrenunciat seculo: totaliter dei habitum mancipat: quod non potest simul stare cum matrimonio in quo incumbit necessitas procurande uxoris et plura et familie et rerum que ad hoc requiruntur. Unde apostolus dicit. i. ad Cor. 7. quod qui est cum uxore sollicitus est qui sunt mundi quomodo placeat uxori: et diuisus est. Unde nomen monachi ab unitate sumitur pro oppositum ad diuisionem predictam: et idem in voto sollemnizato pro professione religionis non potest per ecclesiam dispensari: et rationem assignat decreta quod castitas est annexa regule monachali. Ad primum ergo videtur quod periculis rebus humanarum est obuiandum pro rebus humanis. non autem pro hoc quod res diuine auertant in usum humanum. presbiter autem religionem mortui sunt mundo et viuunt deo. unde non sunt reuocandi ad vitam humanam occasione cuiuscumque euentus. Ad secundum dicitur quod in voto temporalis continentie dispensari potest: sicut et in voto temporalis ordinationis: vel temporalis abstinentie: sed quod in

voto continentie pro professione sollemnizato non potest dispensari: sed non est in quantum est actus castitatis: sed in quantum incipit ad latram pertinere pro professione religionis. Ad tertium videtur quod cibum directe ordinatum ad conseruationem persone. et idem abstinentia cibi directe potest vergere in periculum persone: unde ex hac ratione recipit votum abstinentie dispensationem. sed coitus non ordinatur directe ad conseruationem persone: sed ad conseruationem speciei: unde nec directe abstinentia coitus pro continentia viget in periculum persone: sed si per accidens ex ea aliquod periculum personale accideret: potest aliter subueniri. s. pro abstinentia vel alia corporalia remedia. Ad quartum dicitur quod religiosus quod fit episcopus: sicut non absolute soluitur a voto continentie: ita nec a voto paupertatis: quod nihil videtur habere tanquam proprium: sed sicut dispensator coium bonorum ecclesie. sicut etiam non absolute soluitur a voto obedientie. sed per accidens obedire non tenet si superior non habeat: sicut nec abbas monasterii: quod non est ab obedientie voto absolutus. Auctoritas vero ecclesie que in christum obicit intelligenda est quantum ad hoc quod nec secunditas carnis nec aliquod corporale bonum est comparandum bono continentie: quod inter bona anime putatur: ut Augustinus dicit in libro de sancta virginitate. Unde signantur de anime continentie non carnis continentie.

Ad duodecimum sic

precedit. Videtur quod ad commutationem vel dispensationem voti non requiratur prelati auctoritas. Alii quod non potest intrare religionem absque auctoritate alie superioris prelati: sed pro introitu religionis absolute soluitur homo a voto in seculo factis: et a voto tre sancte. ergo voti commutatio vel dispensatio potest esse absque auctoritate superioris prelati. Si dispensatio voti in se consistere videtur quod determinat in quod casu votum non sit obseruandum. sed si prelatum male determinat: non videtur esse vouens absolute a voto: quod nullus prelatum potest dispensare preceptum diuini de implendo voto ut dicitur. sicut et si aliquis propria auctoritate determinet in quo casu votum non sit implendum non videtur voto teneri: quod votum non obligat in casu in quod habet peiorum euentum ut dicitur: ergo dispensatio voti non requirit auctoritatem alie prelati. Si dispensare in voto pertinet ad potestatem prelatorum: pari ratione pertinet ad omnes: sed non pertinet ad omnes dispensare in quolibet voto. ergo non pertinet ad potestatem prelatorum dispensatio voti. Sed si lex obligat ad aliquid faciendum: ita et votum: sed ad dispensandum in precepto legis requirit superioris auctoritas: ut dicitur in

¶ pari rōne ē in dispēsatōe voti. ¶ **R**ideo
dō q̄ sicut s̄ dicitū ē: votū ē pmissio deo fa-
cta de aliquo qd̄ sit deo acceptum. Quid sit
aut̄ i aliqua pmissione acceptū ei cui pmit-
tit̄: ex eius p̄det arbitrio. Plat̄ at̄ in eccl̄a ge-
rit vicē dei: r̄ iō in om̄tatōe v̄l dispēsatōe
votoz regr̄if̄ plati auctoritas q̄ in p̄sona dī
determinat qd̄ sit deo acceptū: s̄m̄ illud. 2 ad
Cor. 2. **N**ā r̄ ego qd̄ donavi s̄i qd̄ donavi p̄-
pter vos in p̄sona xp̄i. r̄ signat̄er dicit̄: pp̄e
vos: q̄ oīs dispēsatō petita a plato: debet si-
ri ad honozē xp̄i: in cuius p̄sona dispēsat̄ v̄l
ad utilitatē eccl̄e que est ei⁹ corpus. ¶ **A**d
p̄mūz q̄ dicendum q̄ oīa alia vota s̄t q̄rūdā
particulariū opoz: s̄z per religionē hō totaz
vitā suā dei obsego deputat. particulare aut̄
in v̄l includit̄: r̄ iō decretal̄ dicit q̄ reus vo-
ti fracti nō h̄r q̄ tpale obsequium in p̄petuam
religionis observatiā mutat. **N**ec t̄n̄ in re-
ligionez ingrediēs tenet̄ implere vota v̄l ieiu-
niz v̄l orozum v̄l alioz huiusmōdi q̄ eris̄ i se-
culo fecit̄: q̄z religionē ingrediēs moriē por̄i
vite. r̄ t̄n̄ singulares observatiē religioni nō
cōpetunt: r̄ religionis onus satis hoīem one-
rat: ut alia sup̄addere nō oporteat. ¶ **A**d se-
cūdū dō q̄ qdā dixerūt q̄ iō plati possūt in
votis p̄ libito dispēfare: q̄a in q̄libet voto in-
cludit̄ addit̄ionalit̄ volūtas plati sup̄ioris: sic
s̄ dicitū ē q̄ in votis subditoz pura fui v̄l si-
ly intelligit̄ addit̄io si placuerit p̄ri v̄l dño: v̄l
si nō remitant̄. r̄ sic subdit̄ absq̄ oī remozsu
p̄scie possēt votū p̄mittere q̄ncūq̄z sibi a
plato diceret̄. **S**z̄ d̄dicta positio falso inicit̄:
q̄z cū p̄rās plati sp̄ualis q̄ non ē dñs s̄z dispē-
sator: sit in edificatōem data r̄ nō in destru-
ctōez: vt p̄z. 2. ad Cor. 10. sicut platus nō pōt
imperare ea q̄ s̄m̄ se deo displicēt. s̄ p̄ctā: ita
nō pōt p̄hibere ea que s̄m̄ se deo placēt. s̄.
r̄ t̄ntis opa: r̄ iō absolute pōt hō vouere ea.
Ad plati t̄n̄ p̄tinet̄ diiudicare qd̄ sit magis
r̄tuosū r̄ deo magis acceptū: r̄ iō i manife-
stis dispēsatōe plati non excusaret a culpa:
puta si platus dispēsaret cū aliq̄ sup̄ voto de
ingressu religionis nulla apparētī cā obstā-
te. **S**i at̄ eēt cā apparēs p̄ quā saltē i dubiū
r̄teret̄: poss̄z stare iudicio plati dispēsāt̄ v̄l
om̄tat̄is: nō t̄n̄ iudicio p̄po: q̄z ip̄e nō gerit
vicē dī: nisi forte i casu i q̄ id qd̄ vouit eēt ma-
nifeste illicitū: r̄ n̄ poss̄z oportune ad sup̄io-
rē fcurrē. **A**d tertiūz dō q̄ q̄z s̄m̄ pōtifer
gerit plenarie vicē xp̄i: i tota eccl̄a ip̄e h̄z ple-

ntendinē p̄ratis dispēsāt̄i i oīb⁹ dispēsabilib⁹
votis. alijs at̄ iteriorib⁹ platis om̄ittit̄ dispē-
satio i votis q̄ cōit̄ s̄iūt r̄ idigēt̄ frequēti dispē-
satōe: vt hēant de facili boies ad quē recur-
r̄t̄: sicut s̄t̄ vota pegrinationū r̄ ieiunioz r̄
alioz huiusmōdi. vota r̄o maiora: puta crinē-
tie r̄ pegrinatōis t̄re scē referuntur summo
pontifici.

¶ **S**inde cōside

Orādum ē de actib⁹ exteriorib⁹
bns lat̄ie q̄bus aliqd̄ dñū
ab hoīb⁹ assumit̄: qd̄ ē v̄l sa-
c̄m̄ aliqd̄ v̄l ip̄m nomē di-
nitū. s̄z de sacri assumptōe loc⁹ erit tractandū
in tertiā h⁹ opis parte. de assumptōe at̄ nomis
d̄nitini nūc agēdū ē. **A**ssumit̄ at̄ dñū nomē
ab hoīe tripl̄. **1**o p̄ modū iuramēti ad p̄pa-
v̄ba cōfirmāda. **2**o p̄ modū adiuratiōis ad
alios inducendum. **3**o p̄ modū iuocatōis
ad orādū v̄l laudādū. **4**o p̄ de iuramēto agē-
dum ē. **C**irca qd̄ q̄runt̄ decē. **1**o qd̄ sit iura-
mētū. **2**o v̄t sit licitū. **3**o qui sint comites
iuramēti. **4**o cui⁹ v̄tutis sit act⁹. **5**o v̄t sit
appetēdū r̄ frequētādū tanq̄z v̄tile r̄ bonum.
6o v̄trū liceat iurare per creaturā. **7**o v̄t iu-
ramētū sit obligatoriū. **8**o q̄ sit maior obli-
gatio v̄trum iuramēti v̄l voti. **9**o v̄trū in iu-
ramēto possit dispēsari. **10**o quando r̄ i qui
bus liceat iurare.

¶ **A**d primum sic pro

cedit̄. **U**t q̄ iurare nō sit testē deū iuocare.
Quicūq̄z. n. inducit auctoritatē sacre scriptu-
re inducit deū in testimoniū: cuius v̄ba p̄po-
nun̄t̄ i sacra scriptura. si q̄ iurare ē testē deus
iuocare: quicūq̄z iducit auctoritatē sacre scri-
pture iuraret. **H** aut̄ ē falsū. **g** r̄ p̄mū. **¶** **S**. **E**t
hoc q̄ aliq̄s iducit aliq̄ue in testem: nihil ei
reddit̄: s̄z ille q̄ p̄ deū iurat̄: aliqd̄ deo reddit̄:
v̄r. n. **M**at̄h. 5. **R**eddes dño iuramēta tua
St Aug⁹ dicit q̄ iurare ē ius vitatis deo red-
dere. **g** iurare n̄ ē deū testē iuocare. **¶** **A**li-
ud ē officii iudicis: r̄ aliō test̄: vt et s̄ dicit̄
p̄r: s̄z q̄n̄z iurādo ip̄ozat hō dñū iudiciū s̄m̄
illud ps̄. **R**eddidit̄ retribuentib⁹ mibi mala:
decidā merito ab inimicis meis inanis. **g** iu-
rare nō ē testē deū iuocare. **¶** **S**z̄ qd̄ Aug⁹
dicit̄ i qdā s̄m̄ d̄ piurio. **Q**uid ē iurare p̄
deū nisi testis ē d̄s. **¶** **R**o dō q̄ sic ap̄t̄ dicit̄
ad **Debr.** 6. iuramētū ad cōfirmatōez ordiāf

confirmatio aut in scibilibus propter hoc fit: quod procedit ex aliquibus naturaliter notis: quod scilicet infallibiliter verum: sed particularia facta contingentia hominum non possunt per rationem necessitatem confirmari. et ideo ea que de his dicitur solent confirmari per testes. Sed humanum testimonium non est sufficiens ad hoc in confirmandum propter duo. primum quod de defectu veritatis humane: quod plerumque in mendacium labuntur: secundum illud psalmi. Deus est occultus locutus est mendacium. 2. propter defectum cognitionis: quod homines non possunt cognoscere neque futura neque cordium occulta vel et absentia: de quibus tamen homines loquuntur et expedit rebus humanis et certitudine aliquod de his habent. et ideo necessarium fuerit recurrere ad dominum testimonium: quod deus neque mentiri potest: neque eum aliquid latere. assumere autem deum in teste dicitur iurare: quod quod per iure introducitur est. ut quod sub iuramento domini testimonium dicitur per hoc habent. dominum autem testimonium quicquid id est ad asserendum presentia vel preterita. et hoc dicitur iuramentum assertorium: quicquid autem inducit dominum iuramentum ad confirmandum aliquid futurum. et hoc dicitur iuramentum commissorium. Ad ea vero que sunt necessaria et per rationem investiganda: non inducitur iuramentum. verisimile. non videtur si quis in disputacione alicuius scilicet vellet propositum per iuramentum probare. Ad primum quod dicitur quod aliud est testimonium dei uti ias datur: quod fit cum aliquis auctoritatem sacre scripture inducit: et aliud est testimonium dei ipso re ut exhibetur: quod fit in iuramento. Ad secundum dicitur quod dicitur aliquis reddere iuramentum deo ex hoc quod implet illud quod iurat: vel quod in hoc ipso quod innocat deum teste: recognoscit eum habere omnium cognitionem: et infallibilem veritatem. Ad tertium dicitur quod alicuius testimonium innocat ad hoc quod testis innocat veritatem manifestet circa ea que dicitur. De autem manifestat an verum sit: quod dicitur duplex. Uno simpliciter revelando veritatem: vel per inspiracionem: vel et per facti dominum dationem: dicitur. s. producit in publicum ea que erant occulta. Alio per penam meretricis: et tunc simul est iudex et testis: dum puniendo mendacem manifestat mendacium. Et ideo duplex est modus iurandi. Uno quidem simpliciter dei testatorem: sicut cum aliquis dicit: est mihi deus testis: vel coram deo loquor et vel per deum: quod ideo dicitur Augustinus. Alius modus iurandi est per execrationem: dicitur. s. aliquis se vel aliquid ad se pertinens: ad penam obligat: vel sit verum quod dicitur.

Ad secundum sic pro
cedit. Quod non sit licitum iurare. Nihil enim.

quod prohibetur in lege divina est licitum: sed iuramentum prohibetur in lege divina. Math. 5. Ego dico vobis non iurare oio. et cetera. Et Jaco. 5. dicitur. Ante oia fratres mei nolite iurare. quod iuramentum est illicitum. 1. per hoc quod est a malo videtur esse illicitum: quia ut dicitur Math. 7. non potest arbor mala fructus bonos facere. sed iuramentum est a malo. dicitur enim Math. 5. Sit autem sermo vestrum: est est: non non. quod autem his abundanti est: a malo est. sed iuramentum verum est illicitum. 2. per hoc quod exgere signum divine providentie: est tetare deum: quod est oio illicitum secundum illud Deuter. 6. Non tetab dominum deum tuum: sed ille qui iurat verum exgere signum divine providentie dum perit divinum testimonium: quod est per aliquem eum detere effectum. sed verum quod iuramentum sit oio illicitum. Sed est quod dicitur Deuter. 6. Dominus deus tuum timebis: et per nomen eius iurabis. 3. per hoc quod nihil prohibet aliquid esse secundum se bonum: quod tamen cedit in malum eius quod non verum est eo venienter: sicut sumere eucharistiam est bonum: et tamen quod indigne sumit iudicium sibi maleducatur et bibit: ut dicitur in 1. ad Cor. xi. Sic ergo in proposito dicitur est quod iuramentum secundum se est licitum et honestum. quod per ex origine et ex fine. Ex origine quod quod iuramentum est introductum ex fide que homines credunt deum habere infallibilem veritatem: et verum omnium cognitionem et provisionem. Ex fine autem quod iuramentum inducitur ad iustificandum homines: et ad finiendum controversias: ut dicitur ad Hebr. 6. Sed iuramentum cedit in malum alicui ex eo quod male utitur eo. i. sine necessitate et cautela debita. ut enim parva reverentia habere ad deum et eum ex levi causa teste inducit: quod non presumeret et de aliquo viro honesto. Imminet et periculum piurii: quod de facili habet in verbo delinquit: secundum illud Jaco 3. Si quis in verbo non offendit: hic perfectus est vir. Unde et eccl. 23. dicitur. Juratorem non assuescat os tuum: multi enim casus in illa. Ad primum ergo dicitur quod dicitur Hiero. super math. dicitur. Considera quod saluator non per deum iurare prohibuerit: sed per celum et terram: habet enim pelemeta iurandi pessimam consuetudinem habere iudei noscunt: sed ista ratio non sufficit: quia Jacobus addidit: neque per aliud quod cumque iuramentum. Et ideo dicitur quod sicut Augustinus dicit in li. 3. mendacium: quod apertus in epistolis suis iurans offendit quod accipiendum esset quod dicitur est: dico vobis non iuratur oio: ne. i. iurando ad facilitatem iurandi perveniat. et ex facilitate iurandi ad consuetudinem. et a consuetudine in piurium decedat. et ideo non invenit iurasse nisi scribens ubi consideratio cautior non habet linguam dicitur ipse. Ad secundum dicitur quod sic Augustinus dicit in

li. de fmonone dñi in monte si iurare cogeriſ :
ſcias de neccitate venire infirmitates eoz q-
bus aliqd ſuades: que utiq; iſirmitas maluz
ē. itaq; nō dixit: qđ amplius ē: malum eſt: tu
.n. nō malū fateris q bñ vteris iurātōe: vt al-
teri pſuadeas qđ vtr̄ pſuades. ſed a malo ē
illius cui iſirmitate iurare cogeriſ. ¶ Ad
tertium dō q ille q iurat nō tētat deū: qz nō
īplozat dñū auxiliū abſq; vtilitate z neccita-
te. z p̄terea nō exponit ſe alicui piculo ſi de-
teſtimoniū adhibere noluerit i p̄nti. adhibe-
bit autē p certo teſtimōiū i futuro qñ illumi-
nabit abſcōdita tenebrarū: z māſteſtabit cō-
ſilia cordiū: vt dñ. i ad Cor. 4. z illud teſtio-
niū nulli iurātū deſiciet: v̄l p eo: v̄l ſ eum.

Ad tertium ſic proce-

d. ¶ Uideſ q icōueniēter ponant̄ tres comi-
tes iuramēti: videlicet iuſticia: iudiciū: z veri-
tas. ¶ Ea. n. qz vnū includit̄ in alſo nō ſūt cō-
numerāda tanq; dñſa: ſz hoz triū vnuz inclu-
dit̄ in altero: qz v̄itas ē p̄ iuſticiae ſz Tullii
iudiciū autē ē ac iuſticiae vt ſ bitum ē. ¶ In
cōueniēter ponunt̄ tres comites iuramenti
¶ P̄. Multa alia regrunt̄ ad iuramentū. ſ.
deuono z fides p quā credem̄ deū oia ſcire
z mētiri nō poſſe. ¶ V̄ q iſufficiēter tres co-
mites iuramēti enumerētur. ¶ P̄. Dec tria
i quibet ope humano regrēda ſūt: nihil. n. qz
fieri ſ iuſticia: aut v̄itate: aut ſine iudicio ſz
illud. i. ad Abimo. 5. Nihil faciēs ſine piudi-
tio. i. ſine p̄cedēti iudicio. ¶ H̄ tria nō magis
debēt aſſociari iuramēto q̄ alyſ humanis
actib;. ¶ H̄z ſ ē qđ dñ. Jere. 4. Iurab: v̄init
dñs in v̄itate i iudicio z iuſticia: qđ exponēs
Diero dicit. Anima duertē dū ē q iuſuran-
dū hoz hēt comites. ſ. v̄itate iudiciū z iuſti-
ciā. ¶ P̄. dō q ſic ſ dictū ē: iuramētū non
ē bonū niſi ei q bñ vtr̄ iuramēto. Ad bonuz
aut v̄lū iuramēti duo regrūtur. p̄ quidem q
aliqs nō leuiter ſz ex neccia cā z diſcrete iu-
ret: z q̄tū ad h̄ requirit̄ iudiciū. ſ. diſcretōis
ex pte iurātis. ¶ 2. q̄tū ad id qđ p iuramētū
oſfirmat̄: vt. ſ. neq; ſit falſū: neq; ſit aliqd illi-
citū: z q̄tū ad h̄ regrit̄ veritas p quā aliqs
iuramēto oſfirmat̄ qđ ver ē: z iuſticia p quā
oſfirmat̄ qđ licitū eſt. iudicio aut caret iura-
mētū incautū: v̄itate aut iuramētū mēdax:
iuſticia aut iuramētū iniquū ſine illicitum.
¶ Ad primū qđ dñ. q iudiciū non ſumit̄ h̄ p
executōe iuſticiae: ſed p iudicio diſcretōis: vt

dictū ē: neq; ēt veritas h̄ accipit̄ ſm qz ē p̄
iuſticiae: ſed ſm qz ē quedā cōditio locutiōis.
¶ Ad ſecūdū dō q deuotio z fides z oia h̄
modi q̄ exigunt̄ ad debitū modū iurādi: itel-
ligūt̄ in iudicio: alia n. duo prinēt̄ ad rē de
qua iurat̄ vt dictū ē: q̄nis poſſz dici q iuſti-
cia p̄tinet ad cām p quā iurat̄. ¶ Ad tertium
dicendum q i iuramēto ē periculū magnū
tū p̄pter dei magnitudinē cui teſtimoniū
inuocatur: tum etiam p̄pter labilitatem lin-
gue humane: c̄ vba iuramēto oſfirmātur. z
iō huiusmōi magis regrunt̄ ad iuramētum
q̄ ad alios humanos actus.

Ad quartum ſic pro-

cedit̄. ¶ Uideſ q iuramētū nō ſit actus reli-
gionis ſue latrīe. Actus. n. latrīe ſūt circa ali-
qua ſacra z oina: ſed iuramēta adhibētur cir-
ca p̄trouerſias hūanas: vt ap̄ls dicit ad Hebr.
.6. q̄ iurare nō ē act̄ religionis ſue latrīe. ¶ P̄.
Ad religionē p̄tinet cultum deo offerre: vt
Tullius oicit. ſz ille q iurat nihil deo offert:
ſed deū inducit in teſtē. q̄ iurare nō ē actus
religionis ſue latrīe. ¶ P̄. Finis religionis ſue
latrīe ē reuerētiā deo exhibere. hoc aut nō
eſt finis iuramēti ſz potius aliqd v̄bum oſfir-
mare. q̄ iurare nō ē act̄ religionis. ¶ H̄z ſ ē
qđ dñ. Deut. 6. Dñm deū tuū timebis: z ipſi
ſoli ſeruis: ac p nomē illi iurabis. loq; autēz
ibi de ſeruitute latrīe. q̄ iurare eſt act̄ latrīe.
¶ R̄ ſideo dō q ſic ex dictis p̄: ille q iurat
inuocat dñū teſtimoniū ad oſfirmādū ea q̄
dicit. nihil aut oſfirmat̄ niſi p aliqd qđ certi-
ē z pot̄: z iō in h̄ ipō q hō p deūz iurat p̄fi-
teſ deū potiorē: vt pote cui v̄itas ē indeſe-
ctibilis z cognitio v̄lſis. z ſic deo aliq̄ mō re-
uerētiā exhibet. ¶ V̄n z ap̄ls dicit ad Hebr. 6.
qz hoies p maiores ſe iurat̄. Et Diero dicit ſi
p Math. qz q iurat: aut venerat̄: aut diligit
eū p quē iurat. ¶ P̄ h̄ ēt dicit i p̄ metaph. qz
iuramētū ē honorabiliſſimū. exhibere aut re-
uerētiā deo p̄tinet ad religionē ſue latrīe.
¶ V̄n manifeſtū ē q iuramētū ē act̄ religionis
ſue latrīe. ¶ Ad p̄mū q̄ dicendum q in iu-
ramēto duo oſsiderant̄. ſ. teſtimoniū qđ iud-
cis z hoc ē dñū: z id ſup quo inducit̄ teſti-
moniū: v̄l qđ facit̄ neccitate teſtimoniū iud-
cēdi: z h̄ ē hūanū. p̄tinet q̄ iuramētū ad reli-
gionē rōe p̄mi: nō aut rōe ſecūdi. ¶ Ad ſcōs
dō q i h̄ ipſo q̄ aliquis aſſumit̄ deū i teſtē
p modū iuramenti p̄fitet̄ eum maiorē: qđ

ptinet ad dei reuerentiā: et sic aliqd offert do
.f. reuerentiā et honore. Ad tertiu dō q oia
que facim⁹ debemus in dei reuerentiā facere
et iō nihil phibet si in hoc ipō q intēdimus
hoiem certificare: deo reuerentiā exhibeam⁹
sic. n. debem⁹ aliqd in dei reuerentiā facere vt
ex hoc utilitas pximis pueniat: quia etiam
deus operatur ad suam gloriā et nostraz
utilitatem.

Ad quintum sic pro

cedit. **U**t q iuramētū sit appetēdū et frequē
tandū tanq̄ utile et bonū. Sicut. n. votū est
act⁹ latric: ita et iuramētū: sed facere aliqd ex
voto est laudabili⁹ et magis meritoriu⁹: qz vo
tū est act⁹ latric vt supra dictū ē. ḡ pari rōne
facere et dicere aliqd cū iuramēto est lauda
bilis: et sic iuramētū ē appetēdū tanq̄ p se
bonū. **P**. Diero dīc sup Math. q qui iu
rar: aut venerat: aut diligit eū per quē iurat:
sed venerari aut diligere deū ē appetēdum
tanq̄ p se bonū. ḡ et iuramentuz. **P**. Jura
mētū ordiā ad cōfirmatōez seu certifiatōez
f; q hō cōfirmat suū dēz bonū ē. ḡ iuramētū
ē appetēdū tāq̄ bonū. **S**z ē qd dī Eccl.
23. **U**t multum iurās replebit iniquitate. **Et**
Aug dicit in li. 5. mēdaciu: q pceptū dñi de
phibitōe iuramēti ad h̄ positū est: vt quātū
in te est nō affectes vt q̄i p bono cū aliqua
delectatōe appetas insinradū. **R**o dō q
id qd nō querit nisi ad subueniēdum alicui
defectui: nō numerat inter ea que sūt per se
appetēda: sed inter ea que sūt necia: sicut p3
de medicina que queritur ad subueniēdum
infirmitati. iuramētū aut q̄ritur ad subueni
endū alicui defectui: q. s. vn⁹ hō alteri disere
dit: et iō iuramētū nō ē hēndū int̄ ea que sūt
p se appetēda sed int̄ ea que sūt huic vite ne
cessaria: qbus indebite vti⁹ qcumqz eis vti⁹
vltra terminos necitatis. **U**nde **Aug** dicit i
li. de finone dñi i mōte. **Q**ui intelligit non i
bonis. i. p se appetēdis: s; in necessarys iura
tōem hñdā: refrenat se q̄tum pōt vt non ea
vtat nisi necitas cogat. **A**d p̄mū ḡ dō q
alia rō est d̄ voto et iuramēto: nā p votū ali
qd in dei reuerentiā ordinam⁹: vnde ex h̄ ipō
fit religionis act⁹: sed in iuramēto eoz reuerē
tia diuini nois assumit ad pximi cōfirmatōez
et iō illud qd iuramēto cōfirmat nō pp̄ h̄ fit
religionis act⁹. qz fm finē morales act⁹ sp̄s
soutiunt. **A**d secūdum dicēdū q ille qui

iurat vti⁹ qdē veneratōe aut dilectōe ei⁹ p
quē iurat: nō aut ordinat iuramētū ad vene
radū aut diligēdū eū p quē iurat: s; ad aliqd
aliud qd ē necium p̄nti vite. **A**d tertium
dō q sicut medicina ē utilis ad sanādū: et tū
q̄to magis ē vtuosior: tanto mai⁹ nocumen
tū inducit si non debite sumat: ita et iuramē
tū vtile qdem est ad cōfirmatōem: tū q̄to
ē magis venerādū tanto ē magis piculoluz
nisi debite inducatur: qz vt dī Eccl. 23. **S**i
frustraerit. i. decepit fratrem: delictū ip̄ius ē
ip̄sū erit: et si dissimulauerit q̄i p simulatōez
iurādo falsū delingit dupl̄r. qz. s. simulata eg
tas est duplex iniquitas: et si in vanū iurauerit
.i. sine debita cā et necitate nō iustificabit.

Ad sextum sic proce

dit. **U**t q nō liceat p creaturas iurare. **P**icif
.n. **Math. 5.** Ego dico vob nō iurare dō: n3
p celū neq; p̄trā: neq; p hierosolymā: neq;
p caput tuū: qd exponēs **Diero** dicit **Consi**
dera q hic saluator: nō p deū iurare phibuit
sed p celū et terrā. **P**. **P**ena non dbe
tur nisi culpe: sed iurati p creaturas adhibe
tur pena. dī. n. 22. q. i. **C**lericū p creaturas iu
rantē acerrime obiurgādū si p̄stiterit i vitio
excōicandū placuit. ḡ illicitū ē p creaturas
iurare. **P**. **J**uramētū ē actus latric sic dī
ctū est. sed cult⁹ latric nō debet alicui crea
ture: vt p3 **R**o. p. ḡ non licet iurare p aliquā
creatura. **S**z ē q **Joseph** iurauit p salu
tē **Pharaonis**: vt legit **Gen. 42.** **E**x cōsuetudi
ne et iurat p euāgelii et p religas et per scōs.
Ro dō q sicut s̄ dictū est duplex ē iuramē
tū. **U**nū qdē qd sit per simplicē cōstatōem:
in q̄tū. s. testimoniū dei inuocat. et hoc iura
mētū iurit dīne v̄itati sicut et fides. fides at
ē p se qdē et p̄ncipalr de deo q est ip̄a v̄itas.
secūdario aut de creaturis i qbus v̄itas dei
relucet: vt supra bitū est. et s̄ iuramētū p̄n
cipalr refer̄ ad ip̄m deū cui⁹ testimoniū in
uocat. secūdario aut assumūtur ad iuramē
tū aliq̄ creature: nō fm se: sed in q̄tū in eis
diuina veritas manifestat: sicut iuram⁹ per
euāgelii. i. per deū cui⁹ v̄itas in euangelio
manifestat: et p sanctos q hāc v̄itates credi
derūt et obseruauerūt. **A**lius aut modus iu
radī ē p execratōem. et in h̄ iuramēto indu
cit creatura aliq̄ vt in qua diuinū iudiciū ex
erceat. et sic solet hō iurare p caput suū aut
p filiū suū: aut p aliquā aliā rē quam diligit.

scut 7 ap'ls iurauit. 2. ad Cor. p. dicens. Ego
testē deū innoco i aiaz meā. Q' aut' Joseph
p salutē Pharaonis iurauit: vtroq; mō itel
ligi p' r' v' p modū execratōis q' salutē Pha
raonis obligauerit deo: v' p modū testatio
nis q' testādo v'itatē dīne iusticie ad e' exe
cutōez p'ncipes terre cōstituūtur. Ad p'mū
g' dō q' dñs p'hibuit iurare p' creaturas: ita
q' eis adhibeat reuerētia dīna. Q' Hiero'
ibidē subdit: q' iudei p' angelos 7 cetera b' i
iurātes: creaturas venerabāt dei honore. 7
eadē rōne puniēt fm canones c'icus p' crea
turā iurās: qd ad blasphemā infidelitatis p'ri
net. Q' in seqnti cap. d'f. Si q's p' capillū dei
v' caput iurauerit: vel alio mō blasphemā
d' deū vsus fuerit: si in ecclastico ordine ē de
ponat. Et p' hoc p' r'issio ad scdm. Ad ter
tium dō q' cultus latrie adhibetur ei c' te
stimōiū iurādo iuocatur. 7 iō p'cipitur Exo.
.23. p' nomē ext'noz deoz nō iurabitis. non
aut' exhibet cultus latrie creaturis q' iuramē
to assumūtur fm modos p'dictos.

Ad septimum sic pro

cedit. Videt' q' iuramētū nō hēat vim obli
gandi. Inducit. n. iuramētū ad cōfirmādum
v'itatē ei' qd d'f. sed q' aliq's dicit aliqd de
futuro: v' dicit et si nō eueniat qd dicit sic
Paulus quis nō iurēt Corinthū sicut dixe
rat: nō tñ ē mēt' v' p' 2. ad Cor. p. q' v' q'
iuramētū nō sit obligatoriu. P. Virt' nō
ē v'ituti dīna: v' d'f in p'dicamētis. sed iuramē
tū ē act' v'itutis: v' dicitū ē. q' nō aut' esset v'
v'ituti: aut in aliqd ei' impedimētū si q's sua
ret id qd iurauit: sicut cū aliq's iuret se facē
aliqd p'ctm: v' cū iuret desistere ab aliq' ope
v'itutis. g' iuramētū nō sp' ē obligatoriu. P.
Q' aliq's iur' opellit ad b' q' sub iuramē
to aliqd p'mittat: sed tales a iuramenti nexi
bus sūt per romanos pōtīfices absoluti: v' t'
h' ex de iureiur. c. v'ez in ea. q. 2c. g' iuramē
tū nō sp' est obligatoriu. P. Nullus pōt
obligari ad duo opposita: s' q' nō oppositū ē
qd itēdit iurās: 7 qd itēdit ille cui iuramē
tū p'stat. g' iuramētū nō pōt sp' ē obligatoriu
S' d' qd d'f. Math. 5. Reddas v'no iu
ramēta tua. R' dō q' obligatio refer' ad
aliqd qd ē faciēdū v' dimittēdū. vnde non
v' respicere iuramētū assertoriū qd ē de p'ri
ti v' de p'terito: neq; ē iuramētū de his q' s'c
p' alias cās fiēda: sic si q's iuramēto assereret

q' cras pluria eēt futura s'z solū i his q' sunt
fiēda p' illū q' iurat. Sic at iuramētū asserto
riū: qd ē de p'terito v' de p'nti v'z h'ē v'itatē:
ita ē 7 iuramētū de his q' sūt fiēda a nob' in
futur: 7 iō v' r'ūq; iuramētū h'z q'daz obliga
tōem: diuersimode tñ: q' in iuramēto qd ē
de p'terito v' p'nti: obligatio ē nō resp'cū rei
q' iā fuit v' ē: s'z respectu ipsi' act' iurādi: v' s'
iuret id qd iā v'ez ē v' fuit. s'z i iuramēto qd p'
stat de his q' sūt fiēda a nob': obligatio cadit
e' sup' rē quā aliq's iuramēto firmauit. Te
nes. n. aliq's v' faciat v'ez eē id qd iurauit: ali
ogn' d' est v'itas a iuramēto. Si at ē talis res
q' in ei' p'rate nō fuit: d' est iuramēto discre
tōis iudiciū: nisi forte qd erat ei possibile q' n'
iurauit f' d' d' ei impossibile p' aliq' euentū: pu
ta cū aliq' iurat se pecuniā soluturū q' ei post
modū v' l' furto subtrahit: tūc. n. v' excusat'
eē a faciēdo qd iurauit: s'z teneat facē qd i se
ē: sicut etiā ē circa obligatōem voti dixim'
Si vero sit qdem possibile fieri: sed fieri nō
debeat: vel q' ē p' se malū: vel q' est boni im
peditiuū: tūc iuramēto d' est iusticia: 7 ideo
iuramētū nō ē seruādū in eo casu quo ē pec
catū v' boni impeditiuū. fm. n. Aug. v' r'ūq;
eoz v'git in deteriorē exitū. Sic g' dō ē q' q'
cunq; iurat aliqd se facturū: obligat ad id fa
ciēdū ad b' q' v'itas impleat: si tñ alij duo co
mites assint. s. iudiciū 7 iusticia. Ad p'mū
g' dicendū q' aliud ē de simplici v'bo: aliud
d' iuramēto i q' d' nū testimoniū iplorat. sus
fiē. n. ad v'itatē v'bi q' aliq's dicat id qd p'po
nit se facturū: q' b' iā v'ez ē in sua cā. s. i. p'posi
to faciētis: s'z iuramētū adhiberi nō v'z nisi i
re de qua aliq's firmē cert' ē. 7 iō si iuramen
tū adhibeat p'p' reuerētia diuini testimony
quod iuocaf: obligatur hō v' faciat eē v'ez
id qd iurauit fm sua possibilitatē: nisi i dete
riorē exitū vergat: v' dicitū ē. Ad scdm dō
q' iuramentū pōt vergere in deteriorē exitū
dupl'r. Vno modo q' ab ipō p'ncipio habet
peiorē exitū: v' q' est fm se malū: sicut cū ali
quis iurat se patratū adulteriū: siue q' est
maioris boni ipeditiuū: puta cū aliq's iurat
se nō intraturū religionē: vel q' nō fiet c'icus
aut q' nō accipiet platōem in quo casu expe
dit eū accipere: vel si qd aliud ē huiusmodi. b'
modi. n. iuramētū a p'ncipio ē illicitū: disse
renter tñ: q' si quis iuret se facturū aliquod
peccatū: 7 peccat iurando: 7 peccat iuramen
tum seruando. si quis aut' iurat se nō facturū

aliq̄ melius bonū: qđ tñ facē nō tenet. peccat qđ iurādo inq̄tū ponit obicē spūi scō q est boni ppositi inspirator: nō tñ peccat iuramētū seruādo: s; mltō melius facit si nō seruet. **Alio** vergit in deteriorē exitū ppter aliqđ qđ de nouo emerferat: qđ fuit ip̄remediātū: sicut pz in iuramēto **Derodis** q iurauit puelle saltanti se datur qđ petisset. **H. n.** iuramētū poterat eē a p̄ncipe licitū intellecta de bita dōtōe. s. si peteret qđ dare deceret: sed impletio iuramētū fuit illicita. vñ **Amb:** dicit i p̄ de officys. **Est** 3 officū nōnūq̄ pmissū soluere sacrm: sicut **Derodes** q necē **Johānis** p̄stauit: ne pmissū negaret. **Ad** t̄tū dicit qđ in iuramēto qđ gs coact⁹ facit duplex ē obligatio. **Una** qđe qua obligat hōi cui aliqđ p̄mittit: ⁊ talis obligatio tollit per coactōem: quia ille q vim intulit: hic meref vt ei p̄missū nō seruet. **Alia** ē at obligatio q gs deo obligat ut impleat qđ p nomen eius p̄mittit: ⁊ talis obligatio non tollit i foro cōsciētie: q; magis d; dānū tpale sustinere q̄ iuramētū violare. pōt tñ repetere in iudicio qđ soluit: vñ **plato** denunciare: nō obstat q̄ d̄tū iurauit: q; tale iuramētū vergeret in deteriorē exitū: esset. n. 3 iusticia publicā. **Rōmani** aut̄ pontifices ab huiusmodi iuramētis hoīes absoluerūt: nō q̄i decernētes hui⁹ modi iuramēta nō eē obligatoria: s; q̄i hui⁹ modi obligatōes ex iusta causa relaxātes. **Ad** quartū dicit qđ qñ nō ē eadē iurātis itētio ⁊ ei⁹ cui iurat: si h̄ p̄t̄it ex dolo iurantis: d; iuramētū suari fm sanū intellēm ei⁹ cui iuramētū p̄staf. **Vñ** **Jfido** dicit. **Qua** cunq; arte v̄bor; gs iuret: d; tñ q̄ scie testl ē ita accipit sicut ille cui iurat intelligit. **Et** q̄ h̄ intelligat de dolo iuramēto p; id qđ subdit: dupl̄ reus fit: q; ⁊ nomē dei i vanuz assumit: ⁊ primū dolo capit. si aut̄ iuras doli nō adhibeat: obligat fm intērdem iurātis. **Vñ** **Greg** dicit. 27. moral. **Humane** aures talia v̄ba n̄ra iudicāt: q̄lia foris sonāt. diuina v̄o iudicia talia foris audiūt: q̄lia ex int̄mis p̄ferūtur.

Ad octauum sic pro
cedit. **Vñ** q̄ maior sit obligatio iuramētū q̄ voti. **Votū** n. ē simplex pmissio: sed iuramētū supra pmissionē adhibet diuinū testimonium. q̄ maior ē obligatio iuramētū q̄ voti.

3. **Debili** solet p̄ fortius confirmari: sed vo

tū interdū confirmat iuramēto. q̄ iuramētū ē fortius q̄ votū. **3.** **Obligatio** voti causat ex animi delibatoe vt s̄ dictū ē. obligatio at iuramētū cāt ex diuina v̄itate cuius testio nū inuocat. cū q̄ v̄itas dei excedat delibatoem hūanā: vñ q̄ obligatio iuramētū sit fortior q̄ obligatio voti. **3.** **Sed** 3. **Per** votuz obligat aliqs deo. p iuramētū aut̄ obligat aliqs in dū hōi: magis aut̄ obligat hōi deo q̄ hōi. q̄ maior ē obligatio voti q̄ iuramenti.

3. **dicendū** q̄ v̄traq; obligatio. s. voti et iuramētū causat ex aliq̄ diuino: aliē tñ ⁊ aliē. nā obligatio voti cāt ex fidelitate quā deo debem⁹: vt. s. ei p̄missū soluam⁹. obligatio at iuramētū cāt ex reuerētia quā debem⁹ ei ex q̄ tenemur q̄ verificemus id qđ per nomē ei⁹ p̄mittim⁹. ois aut̄ infidelitas irreuerētia cōtinēt. sed nō ouertit. vñ n. infidelitas subiecti ad d̄m eē maxima irreuerētia. ⁊ iō votū ex rōne sua magis ē obligatoriu q̄ iuramētuz.

Ad p̄mū qđ d; q̄ votū est pmissio non q̄ cunq; sed deo facta: cui infidelē esse grauissimū est. **Ad** secūndū dicit qđ iuramētū nō adhibet voto q̄ aliqđ firmius: sed vt per duas res imobiles maior firmitas habeatur. **Ad** tertiu dō q̄ deliberatio ai dat firmitatem voto q̄tum ex pte vouētis est: hēt tñ maiorē firmitatis cām ex pte dei cui votū offertur.

Ad nonum sic proce
dit. **Vñ** q̄ nullus possit disp̄sare i iuramēto. **Sicut** n. v̄itas regit ad iuramētū asserozū qđ ē de p̄terito vel p̄nti: ita ad iuramētū p̄missozū: qđ ē de futuro. s; nullus pōt cū aliq̄ disp̄sare q̄ de p̄ntib⁹ vel p̄teritis iuret 3 v̄itate. q̄ etiā nullus pōt disp̄sare q̄ nō faciat aliqs eē v̄ez id qđ cū iuramēto i futuz p̄mittit. **3.** **Iuramētū** p̄missozū inducū ad v̄tilitate eius cui sit pmissio: sed ille vt vñ nō pōt relaxare: q; ē 3 reuerētia d̄nā. q̄ mltō miu⁹ p̄ aliq̄ pōt sup h̄ dispensari. **3.** **In** voto qlibet eps pōt disp̄sare: exceptis q̄ busdā votis que soli pape reseruātur: vt s̄ h̄tū est. q̄ pari rōne in iuramēto si esset disp̄sabile qlibet eps posset dispensare: qđ tamē vñ eē 3 iura nō q̄ vñ q̄ in iuramēto possit disp̄sari. **Sed** 3 ē q̄ votū ē maioris obligationis q̄ iuramētū: vt s̄ dictū est. sed i voto pōt disp̄sari. q̄ in iuramēto. **3.** **3.** dō q̄ sic 3 dictū ē: necitas disp̄satois tā in iuramēto

q̄ in voto ē ppter b̄ q̄ id q̄ in se v̄l v̄r cōfi-
deratū ē v̄tile z honestū: z fm̄ aliquē p̄icu-
larē euetū p̄t eē inonestū z nociuū: q̄d nō
p̄t cadere nec sub lege nec sub voto. **¶** At
aliqud sit inonestū v̄l nociuū repugnat h̄is q̄
debēt attēdi i iuramēto. nā si sit inonestū re-
pugnat iusticie: si sit nociuū repugnat iudi-
cio. z iō pari rōe ēt i iuramēto disp̄sari p̄t
¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ disp̄satio q̄ sit i iu-
ramēto nō se extēdit ad hoc q̄ aliqd i iura-
mētū fiat. hoc. n. ē ip̄ossible cū observatio
iuramēti cadat sub p̄cepto d̄ino: q̄d ē idisp̄-
sabile. sed ad b̄ se extēdit disp̄satio iuramē-
ti vt id q̄d sub iuramēto cadebat sub iuramē-
to nō cadat q̄i nō ex̄is debita mā iuramēti
sicut z de voto s̄ dixim⁹. mā aut iuramenti
assertorū q̄d ē de p̄terito v̄l p̄nti: in quādam
nccitate iā trāsit: z imutabilis facta est. z iō
disp̄satio nō refer̄ ad mān: s̄ refer̄ ad ip̄s
actū iuramēti. v̄n talis disp̄satio directe ef-
fet i p̄ceptū diuinū: s̄ mā iuramēti p̄missio-
ri ē aliqd futuz q̄d variari p̄t: ita. s. q̄ i aliq̄
euetū p̄t eē illicitū z nociuū: z p̄ sequēs
nō eēt debita mā iuramēti. z iō disp̄sari
p̄t i iuramēto p̄missorio: q̄ talis disp̄satio
respicit mān iuramēti z nō d̄iat p̄cepto di-
uino de iuramēti obsuatōe. **¶** Ad sc̄d̄z d̄d̄
q̄ hō p̄t alteri p̄mittere aliqd sub iuramē-
to dupl̄r. **¶** Uno q̄ p̄mittit aliqd pertinens
ad v̄tilitatē ip̄s: puta si sub iuramēto p̄mit-
tat se seruituz ei v̄l pecuniā datuz: z a tali p̄-
missione p̄t absoluere ille cui p̄missio facta
ē. intelligit̄. n. iā ei soluisse p̄missū q̄n facit d̄
eo fm̄ eius v̄tilitatē. **¶** Alio p̄mittit aliq̄s alci
q̄d p̄tinet ad honorē dei: vel v̄tilitatē aliorū:
puta si aliq̄s iuramēto p̄mittat alicui se in-
tratuz religionē l̄ aliqd opus pietatis factu-
rū. z tunc ille cui p̄mittit nō p̄t absoluere
p̄mittētē: q̄ p̄missio nō est facta ei p̄ncipali-
ter: sed deo: nisi forte sit interposita d̄ditio ra-
tione cuius possit. s. si illi videbit̄ cui p̄mitti-
tur v̄l aliqd aliud tale. **¶** Ad tertium d̄d̄ q̄
quādoq̄ illud quod cadit sub iuramēto p̄-
missorio ē manifeste repugnās iusticie: vel
q̄ est p̄tū: sicut cū aliquis iurat se facturū
homicidiū: v̄l q̄ ē maioris boni impeditiū
sicut cū aliq̄s iurat se non intratuz religionē
z tale iuramētū disp̄satio non indiget. s̄
in p̄ casu tenet̄ aliq̄s tale iuramētuz nō fua-
re. in 2^o aut casu licitū est z seruare z nō ser-
uare: vt s̄ dictū ē. **¶** Quōq̄ vero aliqd sub iura-

mēto p̄mittit̄ de quo dubiū ē v̄trū sit licituz
v̄l illicitū: p̄ficiū vel nociuū aut simpl̄r aut
in aliquo casu. z in b̄ p̄t q̄libet ep̄s disp̄sa-
re. **¶** Quōq̄ vero sub iuramēto p̄mittit̄ aliqd
q̄d ē manifeste licitū z v̄tile: z i tali iuramē-
to nō v̄l h̄re locū disp̄satio v̄l cōmutatio:
nisi aliqd melius occurrat ad cōm v̄tilitatē
faciēdū: q̄d maxime videt̄ p̄tinerē ad p̄tātē
pape q̄ hēt curā v̄lis ecclē v̄l etiaz absoluta
relaxatio: q̄d etiaz ad papā pertinet: z in oib⁹
general̄r q̄ ad disp̄satiōem rex ecclēsticārū
p̄tinet sup̄ quas hēt plenitudinē p̄tātis: sic
z ad vnūquēq̄ p̄tinet irritare iuramētū q̄d
a sibi subditis factū ē circa ea q̄ eius potesta-
ti subditur. sicut p̄t p̄t irritare iuramētum
puelle: z vir vxoris: vt dicit̄ Nūeri. 30. sicut z
sup̄ra de voto dictū est.

Ad decimum sic pro

cedit̄. **¶** Videt̄ q̄ iuramētū non ip̄ediat per
aliquā cōditōem p̄sone v̄l t̄pis. **¶** Iuramētuz
.n. ad cōfirmatiōem iudicis: vt p̄z per aplm̄ ad
Hebr. 6. s̄ cuiuslibet uenit cōfirmare dictū su-
um: z quolibz t̄pe. ḡ v̄l q̄ iuramētū nō impe-
diat p̄ aliquā cōditōem p̄sone v̄l t̄pis. **¶** P̄.
P̄ius ē iurare p̄ deū q̄ p̄ euāgelia. **¶** Unde
Christo dicit̄. Si aliq̄ cā fuerit: modicū vide-
tur facere q̄ iurat per deū: s̄ q̄ iurat p̄ euāge-
lia maius aliquid fecisse v̄l: q̄bus d̄d̄ est. **¶** Iul-
ti. scripture p̄t deū facte sūt: nō d̄s p̄t scri-
pturas: sed cuiuslibet d̄ditōis p̄sone z quoli-
bet t̄pe in cōi locutōe cōsueuerūt iurare per
deū. ḡ m̄to magis licitū est eis iurare p̄ euā-
gelia. **¶** P̄. Idē nō catur ex cōtrariis causis:
q̄ d̄ie cāe sūt d̄ioz. sed aliq̄ excludunt̄ a iu-
ramēto p̄pter defectū p̄sone sicut p̄ueri añ
q̄tuordeciz ānos: z etiaz illi q̄ semel fuerunt
piuri nō ḡ v̄l q̄ aliq̄ pbibeant iurare: vel p̄-
pter dignitatē: sicut c̄lici: aut etiaz p̄pter t̄pis
solēnitatē. **¶** P̄. Nullus hō viuēs i hoc mū-
do est tante dignitatis sicut angelus. **¶** d̄r. n.
Matth. xi. q̄ qui minor ē i regno celoz: ma-
ior est illo. s. Johanne baptista adhuc i mū-
do viuētē. sed āgelo cōuenit iurare: dicit̄. n.
Apoc. 10. q̄ āgelus iurauit p̄ viuētē in secta
seclorū. ḡ nullus hō p̄pter dignitatē debz ex-
cusari a iuramēto. **¶** S̄z s̄ ē q̄d hēt. 2. q. 5.
p̄resbyter vice iuramēti p̄ scām cōsecratio-
nē introget̄. **¶** Et. 22. q. 5. d̄r. Nullus ex ecclē-
stico ordine cuiq̄ laico q̄c̄q̄ super sancta
euāgelia iurare p̄sumat. **¶** P̄. d̄d̄ q̄ in iura-

quiritur. Ad primū gō dō q̄ Origenes loq̄
de adiuratōe q̄ aliq̄s alicui necitatē iponere
itendit: sicut iponit sibi ipsi iurādo. sic. n. prin
ceps sacerdotū p̄sumpsit dñm Jhm xps ad
iurare. Ad secundū dō q̄ illa rō p̄cedit
de adiuratōe q̄ necitatē iponit. Ad tertium
dō q̄ adiurare nō est aliq̄e ad iurādū idu
cere: s; p̄ quādā silitudinē iuramēti a se idu
cti ad aliqd agēdū puocār. alr tñ adiuratōe
ytimur ad hoīem: r aliter ad deū. nā adiurā
do hoīem: eius volūtate per reuerentiā rei
sacre imutare itendim: qd̄ qdem nō inten
dim: circa deū cui volūtas ē imutabilis. sed
q̄ a deo p̄ eternā ei volūtate aliqd obtinea
mus nō ē ex meritis nris: sed ex ei bonitate

Ad secundū sic pro

cedit. Ut q̄ nō liceat demones adiurare.
Dicit. n. Origenes sup̄ Math. Nō ē fm̄ po
testatē datā a saluatore adiurare demonia:
iudaicū. n. ē h. nō aut̄ debem⁹ iudeoz ritus
imitari: sed poti⁹ vti ptāte a xpo data. ḡ nō
ē licitū demones adiurare. ¶ S. Multi ni
gromāticis icātātōibus demōes iuocāt p̄
aliqd dñm qd̄ ē adiurare. si licitū ē demōes
adiurare: licitū ē nigromāticis icātātōibus
vti: qd̄ pz ē falsū. ḡ r̄ p̄mū. ¶ S. Quicūq; ad
iurat aliq̄e ex h̄ ipso aliq̄a societate cum
ipso facit. s; non licet cū demonib⁹ societatez
facere: fm̄ illud i. ad Cor. o. Nolo vos so
cios fieri demonioz. ḡ nō licet demones ad
iurare. S; h̄ ē qd̄ d̄r Mar. ult. In nomine
meo demonia eyciēt: s; iducē aliū ad aliqd
agēdū ppter nomē dñi: h̄ ē adiurare. ḡ lici
tū ē demones adiurare. ¶ R̄ n̄deo dō q̄ sic
dictū ē: duplex ē adiurādi modus. vn⁹ qd̄ez
p̄ modū deprecātōis vel inductōis ob reuerē
tiā alicui facri. alius aut̄ p̄ modū cōpulsōis
p̄ aut̄ modo nō licet demones adiurare: ga
ille modus adiurādi vt̄ ad quādā beniuolē
tiā vl̄ amicitia ptinere q̄ nō licet ad demōes
vti. 2⁹ aut̄ adiuratōis modo q̄ ē p̄pulsione
licet nobis ad aliqd vti: r ad aliqd nō licet.
demones. n. i cursu h̄ vite nob̄ aduersary
ostituitur: nō aut̄ eoz act⁹ nre dispositioni
subdūtur: s; dispositōi diuine r scōz āgeloz:
qz vt̄ Aug⁹ dicit in 3. de trini. spūs d̄sertoz re
giē p̄ spūm̄ instū. possum⁹ ḡ demones adiu
rādo p̄ vtutē dñi nois tanq; inimicos repel
lere ne nob̄ noceāt vel spūalr vel cozpalr: fm̄
ptātē dñā datam a xpo: fm̄ illud Luc. io.

Ecce dedi vobis ptātē calcādi supra sp̄etes
r scorpiones: r supra oēm vtutē inimici: r ni
hil vobis nocebit: nō tñ licitū ē eos adiu
rare ad aliqd ab eis ad discēdū: vel etiā ad ali
quid p̄ eos obtinēdū: qz h̄ ptinet ad aliq̄az
societate cū ipis h̄sdā: nisi forte ex sp̄ali insti
ctu vl̄ reuelatōe dñā aliquid sci ad aliquos
effect⁹ demonū operatōe vtātur: sicut legis
de beato Jacobo q̄ p̄ demones fec̄ Dermo
genē ad se adduci. Ad primū gō dō q̄ Ori
genes loq̄tur de adiuratōe q̄ nō fit potesta
tute p̄ modū cōpulsōis: sed magis p̄ modū
cuiusdā beniuolētie l̄ deprecātōis. Ad secū
dū dō q̄ nigromāticis vtunt̄ adiuratōibus r
iuocatōibus demonū ad aliqd ab eis addi
scēdū vl̄ adipiscēdū: r h̄ ē illicitū: vt dictum
ē. vn̄ Christo dicit Mar. p̄ exponēs illd̄ ver
bū dñi qd̄ spūi immūdo dixit. Obmutesce r
exi ab hoīe. Salutifey h̄ nob̄ dogma dat̄ ne
credam⁹ demonib⁹ q̄stucunq; denuncient
vitātē. Ad tertium dō q̄ rō illa p̄cedit d̄
adiuratōe qua iplozāt auxiliū demonū: ad
aliqd agēdū vl̄ cognoscēdū. h̄. n. vt̄ ad quā
dā societate ptinere: s; q̄ aliq̄s adiurādo re
mōes repellat. h̄ ē ab eoz societate recedere

Ad tertium sic proce

dit. Videt q̄ nō liceat adiurare irrōnalē cre
aturā. Adiuratio. n. s̄t p̄ locutōem: sed fru
stra s̄mo dirigit ad eū q̄ nō intelligit q̄lis ē
irrōnalis creatura. ḡ vanū ē r illicitū irrōna
lē creaturā adiurare. ¶ S. Ad eū vt̄ cōpetē
adiuratio: ad quē ptinet iuratio. sed iuratio
nō pertinet ad creaturā irrōnalē. ḡ vt̄ q̄ ad
eā nō liceat adiuratione vti. ¶ S. Duplex ē
adiuratōis modus: vt̄ ex s̄ dictis pz. Un⁹ q̄
dē p̄ modū deprecātōis q̄ nō possumus vti
ad irrōnalē creaturā q̄ nō ē oña sui act⁹. Alia
āt adiuratio ē p̄ modū cōpulsōis q̄ etiā vt̄
vt̄ ad eā nō possum⁹: qz nō ē n̄fuz creatu
ris irrōnalib⁹ iperare: sed solū illius d̄ q̄ dicit
Math. s. Qui venti r mare obediūt ei. ḡ n̄
lo mō vt̄ videt licet vti adiuratōe ad irrōna
les creaturas. ¶ Sed h̄ ē q̄ Simon r Ju
das legunt̄ adiurasse diacones: r eis p̄cepit
se vt̄ in desertū locū discederēt. ¶ R̄ dō q̄
creature irrōales ab alio agūt ad p̄pas ope
ratōes: eadē aut̄ actio ē eius qd̄ agit r mo
uetur: r eius qd̄ agit r mouet: sicut mot⁹ sa
gitte ē est qdā opatio sagittātis. r iō opera
tio irrōnalis creature n̄ solum ipi attribuitur

Et dicitur

Ad primū sic pro

Ad secundū

sed principaliter deo cuius dispositione omnia mouentur, pertinet et ad diabolum qui permissioe diuina vti aliquid irrationalibus creaturis ad nocendum hominibus. Sic quoque adiuratio quae quis vti ad irrationalem creaturam potest intelligi dupliciter. Uno modo et adiuratio refertur ad ipsam irrationalem creaturam secundum se: sic vanum est irrationalem creaturam adiurare. Alio modo refertur ad eam quae irrationalis creatura agit et mouetur: et sic dupliciter adiuratur irrationalis creatura. Uno quidem modo per modum deprecationis ad deum directe: quod pertinet ad eos qui diuina inuocant miracula faciunt. Alio modo per modum compulsionis: quae refertur ad diabolum qui in nocendum tuum vti irrationalibus creaturis: et talis est modus adiurandi in ecclesie exorcismis: per quos demonum praesentia excludit ab irrationalibus creaturis. adiurare autem demones ab eis auxilium implorare non licet. Et per hoc patet responsum ad obiecta.

Deinde de fide
Randum est de assumptione diuina nominis ad inuocandum per orationem vel laudem. Et de ordine quidem iam dictum est. vnde nunc de laude restat dicendum. Circa quam queruntur duo. primum vtrum deus sit ore laudandus. 2o vtrum in laudibus dei sint cantus adhibendi.

Ad primum sic procedit. Videlicet quod deus non sit ore laudandus. dicitur enim per prophetam in per ethi. Optimorum non est laus: sed maius aliquid et melius. scilicet deus est super omnia optima ergo deo non debet laus: sed aliquid maius laude. vnde et Ecclesiae 43. dicitur quod deus maior est omni laude. 1o. Laus dei ad cultum ipsius pertinet. est enim religio nis actus: sed deus mente colitur magis quam ore. vnde dicitur Matthei 15. Quosdam inducit illud Isaias. Populus habebit me honorat: cor autem eorum longe est a me. ergo laus dei magis consistit in corde quam in ore. 2o. Homines ad hoc ore laudantur ut ad meliorem puocentur: sicut enim mali ex suis laudibus superbiunt: ita boni ex suis laudibus ad meliorem puocantur. Vnde dicitur per prophetam 27. Quomodo probatur in oratione argenti: sic probatur homo ore laudatum. scilicet deus per verba hominum non puocat ad meliorem tuam quae inmutabilis est. tu quae sume bonum: et non habet quo crescat. ergo deus non est laudandus ore. 3o. Sed quod in per prophetam dicitur. Labijs exultatis laudabit os meum. 4o. Ratione dicitur quod vobis alia ratione vti mur ad deum: et alia ratione ad hominem. Ad homines

non vti vobis vti deceptum nostri cordis quae si potest cognoscere nisi vobis nostris ei exprimamus et ideo laude oris ad hominem vti vti vti ei vel alijs innorescat quod bona opinionem de laudato habemus: ut per prophetam et ipsam quae laudat ad meliorem puocem: et alios apud quos laudat in bona opinionem et reuerentiam et imitacionem ipsius inducimus. Sed ad deum vobis vti vti non quod vti ei quod est inspector cordium nostros deceptum manifestem: sed ut nos ipsos et alios audientes ad eum reuerentiam inducamus. et ideo necesse est laus oris: non quidem propter deum: sed propter ipsum laudate enim affectus excitat in deum ex laude ipsius: secundum illud per prophetam. Sacrificium laudis honorificabit me et illic iter quo omda illi salutare dei. et in quantum homo per diuinam laudem affectu ascendit in deum: intantum per hoc retrahit ab his quae sunt contra deum: secundum illud Isaias 48. Laude mea ifrenabo te ne iter eas. Prodest et laus oris ad hoc quod aliorum affectus puocet in deum. Vnde dicitur in per prophetam. Spes laus eius in ore meo. et postea subdit. Audiens mansueti et letens: magnificate dominum mecum. Ad primum ergo dicitur quod deo dupliciter possumus loqui. Uno modo quantum ad eius essentiam. et sic cum sit incomprehensibilis et ineffabilis maior est omni laude. debet autem ei secundum hanc comparacionem reuerentia et laetitia honor. Vnde et in per prophetam. secundum translationem Hieronimo dicitur. Tibi silet laus deus: quantum ad personam. et tibi reddet votum: quantum ad secundum. Alio modo secundum effectum ipsius quod in nostram vtilitatem ordinant: et secundum hoc debet deo laus. Vnde dicitur Isaias 63. Miserationem domini recordabor laudem domini annuntiabo super omnibus que reddidit nobis dominus. Et Dionysius dicit per eum de diuino nomine. Deum sanctum theologorum hymnum. id est diuinam laudem inuenies ad beatos tharchie. id est diuinitatis processus manifestatiue et laudatiue dei nominatiōes diuidēt. Ad secundum dicitur quod laus oris inutilis est laudanti si sit sine laude cordis. tunc enim loquitur deo laudem dum magna opera eius recogitat cum affectu: valet tamen exterior laus oris ad excitandum interiorē affectum laudantis: et ad puocandum alios ad dei laudem sicut dictum est. Ad tertium dicitur quod deum non laudamus propter vtilitatem suam: sed propter vtilitatem nostram: ut dictum est.

Ad secundum sic procedit. Videlicet quod cantus si sint assumendi in laudem diuinam. dicitur enim apostolus ad Colossenses 3. Docentes et comonentes vos in psalmis et in hymnis et canticis spiritualibus: sed nihil debemus

assumere in diuinū cultū p̄ter ea q̄ nob̄ an
ctoitate scripture tradūf. ḡ v̄ q̄ non debe
mus v̄t in diuinis laudib⁹ cāticis corp̄alibus:
sed solū sp̄ualib⁹. ¶ **P̄.** Diero⁹ super illud ad
Eph. 5. 2. h̄ i. d̄ cref. di. 20. c. Cātātes ⁊ psallē
tes ī cordib⁹ v̄ris d̄no: dicit. Audiāt hic ado
lescētuli qb⁹ in ecclā ē psallēdi officii: deo
nō voce: sed corde cātādū ē: nec tragediarū
modis guttur ⁊ fauces medicamie liniende
sūt: vt in ecclā theatrales moduli audiātur
⁊ cantica: nō ḡ in laudes dei sūt cant⁹ assūm̄
di. ¶ **P̄.** Laudare deum conuenit paruis ⁊
magnis fm̄ illud Apoc. 19. Laudē dicite deo
n̄ro oēs sc̄i eius: ⁊ timetis deū pusilli ⁊ ma
gni: s̄ maiores q̄ sunt in ecclā non decet cā
tare. dicit. n. **Heg⁹:** ⁊ h̄ in decre. di. 13. c. In
scā romana ecclā p̄nti decreto instituo: vt in
sede hac sacri altar̄i m̄stri cantare nō obe
ant. ḡ cant⁹ nō oueniūt diuinis laudib⁹. ¶
In veteri lege laudabat̄ d̄s ī musicis instru
mētis ⁊ humanis cātib⁹: fm̄ illud ps. Confi
temini d̄no in cithara: in psalterio decē chor
daz psallite illi: cātate ei cāticiū nouū. sed in
strumēta musica sicut citharas ⁊ psalteria n̄
assūmit ecclā in diuinis laudes ne videat̄ iu
dicare. ḡ pari rōne nec cantus in diuinis lau
des sūt assūmēdi. ¶ **P̄.** Principalior est laus
mētis q̄ laus oris: sed laus mētis ip̄edit per
cātus. tum q̄ cantantiū intentio abstrahit
a cōsideratōe eoz q̄ cātāt: dū circa cantū stu
dent. tū ēt q̄ ea q̄ cātāt min⁹ ab alijs intel
ligi p̄nt q̄ si sine cantu p̄ferant. ḡ cātus nō s̄
in diuinis laudib⁹ assūmēdi. ¶ **Sed** ē qd̄
brūis Amb⁹. in ecclā Mediolan̄. cant⁹ institu
it: vt Aug⁹ refert in. 9. c. s̄. ¶ **P̄.** dicendū q̄
sicut dictū ē: laus vocalis ad h̄ necia ē vt af
fect⁹ hoīs puocet in deū. ⁊ iō q̄cunq; ad h̄
vtilia eē possūt: in diuinis laudes cōgruent̄ as
sumūt. Manifestū ē aut̄ q̄ fm̄ diuisas melo
dias sonoz ai hoīum diuersimode disponun
tur: vt p̄ p̄bm̄ in. 8. polit. ⁊ p̄ Boetiū i. plo
go musice: ⁊ iō salubrit̄ fuit institutū: vt in di
uinis laudes cant⁹ assumerēt vt ai ifirmoz
magis puocarēt ad deuotōem. ¶ **Un̄** Aug⁹ di
cit in. 10. c. s̄. Adducor cātādū cōsuetudinez
approbare in ecclā vt p̄ oblectamēta auriz
ifirmoz aīus in affectū pietatis assurgat. Et
de seip̄o dicit in. 9. c. s̄. Fleui in hymnis ⁊
canticis tuis suauē sonantis ecclē tue voci
bus cōmētus acriter. ¶ **Ad** p̄mū ḡ d̄ q̄ cā
tica sp̄ualia p̄nt dici nō solū ea q̄ interi⁹ canū

tur sp̄u: s̄ ēt ea q̄ exteri⁹ ore cātātur inq̄stū p̄
h̄i cātica sp̄ualia deuotio puocaf. ¶ **Ad** se
cūdum d̄o q̄ Diero⁹ nō simplr vitupat cātū
sed rephēdit eos q̄ in ecclā cātāt more thea
trico: nō p̄pter deuotōem excitādā: sed p̄p̄
ostētatōem vel delectatōem puocādā. ¶ **Un̄**
Aug⁹ dicit in. 10. c. s̄. Cūz mihi accidit vt me
ampli⁹ cantus q̄ res q̄ cantaf moueat: pe
nafr me peccare cōfiteor: ⁊ tūc mallē non au
dire cātātē. ¶ **Ad** t̄rium d̄o q̄ nobilior mo
dus ē puocādi hoīs ad deuotōez p̄ doctri
nā ⁊ p̄dicatōem q̄ p̄ cantū. ⁊ iō diaconi ⁊ p̄
lati qb⁹ cōpetit p̄dicatōem ⁊ doctrinā aīos
hoīum puocare in deū. nō debēt cātib⁹ infi
stere ne p̄ h̄ a maiorib⁹ retrabant. ¶ **Unde** ibi
dē **Heg⁹** dicit. Cōsuetudo ē valde rephēn
sibilis vt in diaconat⁹ ordine cōstituti modu
latōi vocis inferuiāt qd̄ ad p̄dicatōis officii
⁊ elemosynaz studium vacare congruebat.
¶ **Ad** quartū dicēdum q̄ sicut p̄hs dicit in
. 8. polit. neq; fistulas ad disciplinaz ē addu
cēdū neq; aliqd̄ aliud artificiale organū: pu
ta citharā: ⁊ si qd̄ tale altez est: s̄ quecunq;
faciūt auditores bonos. huiusmōi. n. musica
ist̄ra magis aīum mouēt ad delectatōem q̄
p̄ ea formez interi⁹ bona dispositio. ¶ **In** veri
aut̄ testam̄to v̄sus erat taliū ist̄roz. tū q̄ po
pulus erat magis dur⁹ ⁊ carnalis. v̄t erat p̄
huiusmōi instrumēta puocādus: sicut p̄ p̄m̄
siones t̄renas. tū etiā q̄ huiusmōi instr̄a
corp̄alia aliqd̄ figurabāt. ¶ **Ad** q̄ntū dicen
dū q̄ p̄ cantū q̄ q̄s studiose ad delectādum
vtitur: abstrahitur aīus a cōsideratōe eoz q̄
cātātur: s̄ si aliqs cātet p̄p̄ deuotōez: attē
ti⁹ cōsiderat q̄ dicitur. tū q̄ diuini⁹ moratur su
per eodē. tū q̄ vt Aug⁹ dicit in. 10. c. s̄. oēs affe
ct⁹ sp̄ūs n̄ri p̄ sua diuersitate h̄nt p̄pos mōs
ī voce atq; cātū: q̄rū occulta familiaritate
excitātur. Et eadē ē rō de audic̄tib⁹: in
q̄bus r̄si aliqñ nō intelligāt q̄ cātātur: itelli
gūt tñ p̄p̄ qd̄ cātātur. s. ad laudē dei: et hoc
sufficit ad deuotionem excitandam.

Quinde cōside
randum est de vitis religio
ni oppositis. Et primo de
illis que cum religione con
ueniunt in hoc q̄ exhibent
cultum diuinū. 2. de vitul
manifestam cōrietatē ad religionem h̄ntibus
p̄ cōtēptū eoz q̄ p̄tinet ad diuinū cultū. **Primū**

creature repñitate p aliquā sensibile formaz
seu figurā q̄ idolū dī. **D**iuersimode tñ cult⁹
dīnus hīs idolīs exhibebat. **Q**uidā .n. p quā
dā nephariā artē imagines quasdā cōstitue
bāt: q̄ vtute demonū aliqs certos effect⁹ ha
bebāt: vñ putabāt in ipīs imaginibus eē ali
qd dīnitatis: z p cōsequēns dīnus cult⁹ eis de
beret. z h̄ fuit opinio **H**ermetis terinegiti:
ut **A**ug⁹ dicit i. 8. de ciui. dei. **A**ly dō nō exhi
bebāt cultū dīnitatis ipīs imaginib⁹: sed
creaturis q̄rū erāt imagines. **E**t vtrūq; hoz
tangit ap̄ls ad **R**o. i. **N**ā q̄stū ad p̄mū dicit.
Mutauerūt glām icorruptibilis dei i flitu
dīnē imaginis corruptibilis hoīs z uolucrū
z q̄drupedū z spentiū. **Q**uātū āt ad scōz sub
dit. **C**oluerūt z fūierūt poti⁹ creature q̄ cre
atori. **H**oz tñ fuit triplex opinio. **Q**uidā .n.
estimabāt quosdā hoīes deos fuisse quos p
eoz imagīes colebant: sicut iouē mercuriū
z alios h̄i. **Q**uidā dō estimabāt totū mūdū
eē unū deū: nō pp̄ corpalem subām: sed p
pter aīam quā deū eē credebāt: dicētes deū
nihil aliud eē q̄ aīam motū z rōne mūdum
gubnantē. sic hō dī sapiēs pp̄ aīam n̄ ppter
corp⁹. vñ putabāt toti mūdū z oīb⁹ ptib⁹ ei⁹
esse cultū dīnitatis exhibēdū celo: aeri: aq; z
oīb⁹ huiusmōi ptib⁹: z ad h̄ referēbāt noīa
z imagines suoz deoz: sicut **C**laro dicebat
z narrat **A**ug⁹ i. 7. de ciui. dī. **A**ly dō. s. pla
tōici posuerūt vñ eē sūmū deū eāz oīnz: p
q̄ ponebāt eē subas q̄dā spūales a summo
deo creatas q̄s deos noīabant p̄ticipatōe. s.
dīnitatis: nos āt eos āgelos dicim⁹: p⁹ q̄s
ponebāt aīas celestīū cozpoz: z sub hīs de
mones quos dicebāt eē aerea q̄dā aīalia. z
sub hīs ponebāt aīas hoīum q̄s p vtutis me
ritū ad deoz vñ demonū societatem assumi
credebāt: z hīs oīb⁹ cultū dīnitatis exhi
bebāt: vt **A**ug⁹ narrat in. 8. de ciui. dei. **D**as
āit duas vltimas opiniones dicebāt vtinē
ad physicā theologiā: quā p̄bi cōsiderabāt in
mūdū: z docebāt in scholis. **A**liā dō de cul
tu hoīum dicebāt p̄tinere ad theologiā fabu
larē: q̄ fm signēta poetaz repñtabat i thea
tris. **A**liā dō opinionē de imaginib⁹ dicebāt
p̄tinere ad ciuīlē theologiā q̄ per pōtīfices
celebrabāt in tēplīs. **O**īa aī t̄ hec ad sup̄stī
tōem idolatrie p̄tinebāt. **V**ñ **A**ug⁹ dicit i. 2. dō
doc. xp̄iana. **S**up̄stītiōsū ē q̄cqd institutum
ab hoīb⁹ ē faciēda z colēda idola vñ p̄tinēs
ad colēdū sicut deū creaturā partē ve ullam

creature. **A**d p̄mū ḡ dō q̄ sicut religio n̄
ē fides s; fidei p̄statio p aliq̄ extiora signa:
ita sup̄stītiō ē q̄dam infidelitatis p̄statio
p extiorē cultū: quā quidē p̄statio nō
mē idolatrie siḡt: nō aut̄ nomē heresis: s; so
lū falsā opinionē: z iō heresis ē spēs infideli
tatis: sed idolatria ē spēs sup̄stītiōis. **A**d
secundū dō q̄ nomē latrīe dupl̄ pōt accipi
Uno .n. mō pōt siḡre hūanū actū ad cultū
dei p̄tinētē: z fm h̄ nō variabilē siḡtio h̄ nō
minis latrīa cuiusq; exhibeat: q̄ illud cui ex
hibet nō cadit fm h̄ in ei⁹ dīffinitōe. z fm
h̄ latrīa vniuoce dicit fm q̄ p̄tinet ad verā
religionē: z fm q̄ p̄tinet ad idolatriā: sic so
lutio tributi vniuoce dī: siue exhibeat dō re
gi siue falso. **A**liō accipit latrīa put ē idem
religioni: z sic cū sit vtus de rōne eius ē q̄
cultus dīnus exhibeat ei cui dō exhiberi: z
fm hoc latrīa equoce dicit de latrīa h̄e reli
gionis z de idolatriā sicut prudētia equoce
dī de prudētia q̄ ē vtus: z de prudētia q̄ est
carnis. **A**d tertium dō q̄ ap̄ls intelligit
idolū nihil eē in mūdū: q̄ imagines ille que
idola dicebant nō erāt aīate: aut aliquā vir
tutē dīnitatis h̄ites. sicut **H**ermetes ponebat
q̄i eēt aliqd p̄positum ex spū z corpore. z s̄lt
intelligēdū ē q̄ idolis nō ē aliqd imolatur:
q̄ p̄ hūis mōi imolatiōem carnes imolati
cie aliquā scificatiōem cōsequant vñ gentiles
putabāt: neq; aliquā imunditiā vt putabāt
iudei. **A**d quartū dicēdum q̄ ex cōi cōsue
tudine qua creaturas quasq; colebāt gē
tiles sub quibusdā imaginib⁹ impositus ē h̄
nomē idolatria ad siḡndū quēcūq; cultū cre
ature: ēt si sine imaginib⁹ fieret.

Ad secundum sic pro
cedit. **V**ñ q̄ idolatria nō fit pct̄n. **N**ihil .n.
ē pct̄n qd̄ vā fides i cultū dei assumit. s; ve
ra fides imagines quasdā assumit ad dīnus
cultū. nā z in tabnaculo erāt imagines che
rubin: vt legī **E**xo. 25. z in ecc̄a qdā imagi
nes ponunt quas fideles adorāt. ḡ idolatria
fm quā idola adorant nō ē pct̄n. **P**. Cui
libet sup̄iori ē reuerētia exhibēda: s; angeli
z aīe scōz sūt nob sup̄iores. ḡ si eis exhibeat
reuerētia p aliquē cultū vñ sacrificiōz: vñ ali
quoz hūis mōi: nō erit pct̄n. **P**. **F**im⁹
dō interiori cultū mētis ē colēdus: fm illō
Joh. 4. **D**eū o; adorare in spū z vitate. **E**t
Aug⁹ dicit in enchiridion q̄ dō colit̄ fide spe

affinebatur i cultu idoloru: sicut occisiones
hoiuz z mutilationes mebrozu z alia hmoi.
et tm aliqua pctā pnt idolaia pcedē q ad ip
sam hoiez disponit. Ad scdm dicendū q
i prima etate n fuit idolatria ppf recētē me
moziā creatōnis mundi: ex q ad huc vigeat
cognitio vni dei i mente hoium. in sexta at
etate idolatria ē exclusa p vritē z doctrinaz
xpi q de diabolo triūphavit. Ad tertiū di
cendū q rō illa pcedit de cā consumatiua
idolatrie.

Deinde cōside

Rādū est de supstitiōe dina
tiua. Et circa b qruē octo
p vtrū dinatio sit pctm. 1^o
vtrū sit spēs supstitiōis. 3^o
de spēbus dinatiōis. 4^o de dinatiōe q sit p
mones. 5^o de dinatiōe q sit pastra. 6^o de
dinatiōe q sit p somnia. 7^o de dinatiōe q sit
per auguria z alias hmoi obseruatōes. 8^o
de dinatiōe q sit per sortes.

Ad primū sic proce

dū. Videt q dinatio nō sit pctm. Dinatio.
.n. ab aliq dno noiaf: s3 ea q sūt dina magis
ad scitatē prinēt q ad pctm. g videt q diui
natio nō sit peccatū. **Aug^o** dic in li^o de
libe. ar. Quis audeat dicere diciplinaz esse
malū. Et iterū. Nullo mō dixerim aliquam
intelligentiā malā eē posse. s3 aliq artes sūt
dinatiue: ut p3 p h m in li^o de memoria. vid
tur at ipsa dinatio ad aliquā intelligentiaz
vitatis ptinē. g videt q dinatio nō sit pctm
Naturalis iclinatio nō ē ad aliq d ma
lū: qz nā nō iclinat nisi ad simile sibi: s3 ex nā
li icliatōe hoies sollicitant pnosce futuros
euentus: qd pnt ad dinatiōez. g dinatio nō
ē pctm. **3^o** ē qd d^r Deut. 18^o Non sit q
phitones cōsulat neqz dnos. Et i decret. i6.
q. 5. d^r. Qui dinatiōes expetūt sub regulis qn
quēny iaceant fm gradus pntē diffinitos.
R^o dicendū q i noie dinatiōis intelligit
qdā pnuiciatio futurozū. Futura at dupliciē
pnosci pnt. vno qdē mō i suis causis. alio^o i
seipsis. Cause autē futurozū tripliciē se hnt.
Quedam. n. producūt ex necessitate z sp suos
effect^o. z hmoi effect^o futuri p certitudinez
pnosci z pnuiciari possūt ex cōsideratōe suaz
causarū: sicut astrologi prenunciāt eclipses
futuras. Quedā vō cāe pducūt suos effect^o

n ex necessitate z sp: s3 ut i plurib^o. raro tm d^rficiūt
z p hmoi cās pnt pnosci effectus futuri nō
gdē per certitudinē s3 p quādā cōiecturam
sicut astrologi p cōsideratōem stellarum
qdā pnoscere z pnuiciat pnt de pluuijs z sic
citatibus. z medici de sanitate l morte. Que
dam cāe sūt q si fm se cōsiderent se hnt ad
vtrūlibet. qd pncipue videt de potentijs rōa
libus q se hnt ad opposita fm phm. z tales
effect^o vel ēt si g effect^o ut i pauciorib^o casu
accidūt. ex nālib^o cās p cōsideratōez causaz
pnosci nō pnt: qz eozū cāe nō hnt iclinatōez
detmātā ad hmoi effect^o. z iō effect^o hui^o
moi pnosci nō pnt nisi in seipsis cōsiderent.
hoies at in seipsis hmoi effectus cōsiderare
pnt solū dū sūt pntes: sicut cum hō videt sor
tē currere z ābulare. s3 cōsiderare hmoi in
seipsis anteqz fiāt ē dei ppriū: g solus in sua
etnitate videt ea q futura sūt q pntia: ut i p
habitu ē. **Uñ d^r 3^o Sa. 41^o**. Annunciate que vē
tura sūt i futurū. z sciem^o qz v3 estis vos.
Sigs g hmoi futura pnuiciare aut pnosce
quocunqz mō p^rsūperit nisi deo reuelante:
manifeste vsurpat sibi qd dei est. z ex b^o aliq
dini dicūt. **Uñ d^r 3^o Idorus i li^o ethimolo
giarū.** Dini dicti qī deo pleni. dinitate. n. se
plenos simulant z astucia qdā fraudulentie
hoibus futura cōiectat. Dinatio g nō dicit
si q pnuiciet ea q ex necessitate eueniūt uel ut
i plurib^o q hūana rōne pnosci pnt. neqz etiā
si q futura alia cōtingentia deo reuelante
cognoscat. tūc. n. nō ipse dinat. i. qd dīnū ē
facit. s3 magis qd dīnū ē suscipit. tūc at soluz
d^r dinare qn sibi idebito mō vsurpat pnu
ciationē futurozū euentū. hoc at cōstat eē
pctm. vñ dinatio sp ē pctm. z ppf b^o 3^o d^ro
cit sup **Dicheā** q dinatio sp i malā ptez ac
cipit. **Ad primū** g dō q dinatio nō dicit
ab ordinata. participatōe alicui^o dini: s3 ab i
debita vsurpatōe vt dictū ē. **Ad secundum**
dō q artes quedā sūt ad pnoscedū futu
ros euentus q ex necessitate vel frequenter
proueniūt. qd ad diuinationem non pertiet
sed ad alios futuros euentus cognoscendos
nō sūt aliq vere artes seu discipline. sed fal
laces z vane ex deceptiōe demonū introdu
cte ut dicit **Aug^o** in. 21^o. de ciu. dei. **Ad tūū**
dō q homo habet naturalez inclinationem
ad cognoscendum futura secūdm moduz
humanū. nō aut fm idebitū diuinatiōis mo
dum.

Ad secunduz sic pro

cedit. **V**ides q̄ diuinitio nō sit spēs iustiti-
tionis. **I**dē. n. nō pōt eē spēs diuersorū gene-
rū: s; diuinitio v̄r eē spēs curiositatū: ut Aug^o
dic̄ i li^o de vera religioe. ḡ v̄r q̄ nō sit species
supsticiōis. **P**. Sic religio ē cultus dōbit^o
ita supsticio cult^o idebit^o: s; diuinitio nō vid-
tur ad aliq̄ cultū idebitū p̄tinē. ḡ diuinitio
nō p̄tinet ad supsticionē. **P**. Supsticio re-
ligiōi opponit^o: s; i v̄a religioe nō iuenit ali-
qd̄ diuinitio p̄ h̄rū r̄ndens. ḡ diuinitio nō est
spēs supsticiōis. **S**z̄ ē qd̄ Origenes dic̄
i piarchon. **E**t q̄dā opatio demonū i misse-
rio p̄scientie q̄ artib^o q̄busdā ab his q̄ se de-
monibus mācipauerūt: nūc p̄ sortes: nūc per
auguria nūc p̄ r̄p̄latōez ymbray op̄reben-
di videt^o. **H** āt oīa opatōe demonuz fieri non
dubito. s; ut Aug^o dic̄ in 2^o de doctria xp̄p̄ana
ḡc̄gd̄ p̄cedit ex locietate demonuz z homi-
nū supsticiōsū ē. ḡ diuinitio ē spēs superstitio-
nis. **P**. **D**icēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: supsticio
sportat idebitū cultū d̄nitatis. **A**d cultum
autem pertinet aliqd̄ duplici. **U**no cūz ali-
quid deo offerit: uel sacrificiū uel oblatio: v̄l
aliqd̄ h̄mōi. **A**lio cū aliqd̄ d̄nū a sumitur:
sicut s̄ dictū ē de iuramento. z iō ad supsticio-
nē p̄tinet nō solū cū sacrificiū demōio offer-
tur p̄ idolatriā: s; et cū aliqs̄ assumit auxiliū
demonū ad aliqd̄ faciendū uel coḡscendū
Dis āt diuinitio ex opatōe demonū puenit:
uel qz̄ exp̄isse demones iuocāt ad futura ma-
nifestanda: uel qz̄ demones igerūt se vanis i-
ḡstitiōib^o futurozū ut mentes hoīum ip̄licēt
vanitate. de q̄ vanitate d̄r in pl̄. **N**ō repperit
i vanitates z i sanias falsas. **V**ana at̄ i ḡstitio
furozū ē q̄n aliqs̄ futurū p̄noscē r̄p̄t̄at v̄a
de p̄nosci nō pōt. **M**anifestū ē ḡ q̄ diuinitio
spēs supsticiōis ē. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄
diuinitio p̄tinet ad curiositatē q̄tuz ad finē i-
tentū ḡ p̄cognitio futurozū: s; p̄tinet ad su-
p̄stitionē q̄tuz ad modū operatōis. **A**d se-
cūdū dō q̄ h̄mōi diuinitio p̄riet ad cultuz
demonū i q̄tū aliqs̄ v̄t̄ qdā pacto tacito l̄
exp̄resso cū demōib^o. **A**d t̄tuz dō q̄ in no-
ua lege mens hoīs arces a t̄p̄aliū sollicitudī-
ne. z iō nō ē i noua lege aliqd̄ institutum ad
p̄cognitōez futurozū euentuz de t̄p̄alib^o re-
bus. **I**n veteri autē lege q̄ p̄mittebat t̄rena
erāt cōsultatiōes de futuris ad religionē p̄ri-
nentes. **U**n̄ d̄r **I**sa. 8^o. **E**t cū dixerint ad vos

querite a p̄bitonib^o z a dinis q̄ stridēt incā-
tationibus suis. **S**ubdit q̄i r̄ñionē. **N**ūgd̄
nō popul^o a deo suo regret visionē. p̄ viuis z
mortuis. **S**uerūt t̄n̄ i nouo testō ēr aliq̄ pio-
pbete sp̄m̄ h̄ntē ḡ multa de futuris euentib^o
p̄dixerūt.

Ad tertiuuz sic proce-

dit. **V**ides q̄ nō sint defmiate plures diuina-
tiōis spēs. **U**bi. n. ē v̄na rō peccādi nō viden-
tur plures eē p̄cti species: s; i oī diuinitio est
v̄na rō peccādi: qz̄. l. v̄t̄ aliqs̄ pacto demo-
nū ad cognoscendū futura. ḡ diuinitio nō sit
d̄r̄se spēs. **P**. **A**ct^o human^o sp̄m̄ sortit̄ ex
fine ut s̄ habitū ē. s; oīs diuinitio ordinat̄ ad
v̄nū finē. s. ad p̄nunciatōez futurozū. ḡ oīs di-
uinitio ē v̄nū sp̄i. **P**. **S**igna nō d̄r̄ficant
sp̄m̄ p̄cti. siue. n. aliqs̄ detrahāt v̄bis l̄ scrip-
to uel nutu ē eadē spēs p̄cti: s; diuinitioes
nō vident^o differre nisi fm̄ d̄r̄sa signa ex q̄b^o
accipiūt p̄cognitio futurozū. ḡ nō sit d̄r̄se di-
uinitiois spēs. **S**z̄ ē qd̄ **I**sidor^o i lib^o et̄bi
mologiariū enumerat d̄r̄sas spēs diuinitiois
P. **D**icēdū q̄ sicut dictuz ē: oīs diuinitio
v̄t̄ ad p̄cognitōnē futuri euent^o aliq̄ d̄mo-
nū cōsilio uel auxilio: qd̄ ḡdē uel exp̄isse im-
plozaf: uel p̄ter intētiōnē hoīs se occulte. de
mō igerit ad p̄nuncianduz futura qdā q̄ hoīb^o
sūt ignota: eis āt cognita p̄ modos de q̄bus
in p̄ dictū ē. **D**emonēs āt exp̄isse inuocati so-
lent futura p̄nunciare multiplici. **M**ōqz̄ ḡdēz
p̄stigiōis q̄busdā apparitōibus se aspectū z
auditū boīum ingerētes ad p̄nunciandū futu-
ra. z hec spēs vocaf̄ p̄stigiū: ex eo q̄ oclū ho-
minū p̄l̄ringūf. q̄nqz̄ āt p̄ somnia. z h̄ voca-
tur diuinitio lōniorū. q̄nqz̄ vero p̄ mozuozū
aliqz̄ apparitōez uel locutōez. z hec spēs vo-
catur nigromātia: qz̄ ut dic̄ **I**sidor^o i li^o et̄bi
mologiaz. nigron grece. mozu^o. māchia v̄o
diuinitio nūcupaf̄: qz̄ q̄busdā p̄cātatiōib^o ad
bibitū sanguine videt̄ suscitati mortui diui-
nare: z ad interrogata r̄ndere. q̄nqz̄ vero futu-
ra p̄nunciāt p̄ hoies viuos: sic i arrepticys p̄-
z hec ē diuinitio p̄ p̄bitōes. z ut **I**sidor^o o. at
p̄bitones a p̄bitone apolline sūt dicti q̄ dice-
bat eē auctor diuinitio. q̄nqz̄ v̄o futura p̄nūci-
ant p̄ aliqs̄ figuras uel signa: q̄ i reb^o inatit̄
apparēt: q̄ ḡdē si appareāt i aliq̄ corpe terre
stri. puta in igne uel ferro uel lapide polito
uocaf̄ geomātia: si aut̄ i aq̄ idromātia. si aut̄
i aere aeromātia. si aut̄ in igne. piromātia

Increpauit illuz: dicēs: obmutefce. dicit. **D**e
 uera fateret demō. p̄ferebat tñ x̄ps ei?
 iermonē: ne simul cū v̄itate ēt suā im̄gitez
 p̄mulg3: ut nos etiā assuefaciat ne curemus
 de talib3: 7 si v̄a loq̄ videat. nephas. n. est ut
 cū alit nob̄ scriptura dīna a diabolo iſtrua
 mur. **A**d p̄mū ḡ dō q̄ sicut Beda dicit
 Lucj. 8. nō velut insci^o dñs igr̄it: s3 ut cōfēs
 sa peste quaz tolerabat v̄tus curantis ḡtior
 emicaret. aliud at̄ ē inquirē aliquid a d̄mo
 ne iponte occurrēte: qd̄ q̄q̄ licet p̄p̄t v̄tili
 tate alioz: maxie cū dīna v̄tute p̄t spelli ad
 vera dicenda. 7 aliud d̄mone iuocare ad co
 gnitiōē ocul̄toz iquirēo ab ipso. **A**d
 secūdū dō q̄ sicut Aug^o dīc ad Simplicia /
 nū. nō ē aburdū credē aliqua dispētiatōē
 p̄missū fuisse: ut nō dominante arte magica
 uel potētia: s3 dispētiatōē occultā q̄ p̄bitō /
 nūfiaz 7 saulē latebat se ostēderet sp̄s iusti
 aspectibus regis: dīna eū snia p̄cussur^o: ut n̄
 vere sp̄s Samueles a rege sua excitat^o: ē: s3
 aliqd̄ fantasia 7 illusio imaginaria diaboli
 machinatōib3 facta: quā scriptura Samue
 lē appellat: sicut solēt imagines rerū suarū
 noib3 appellari. **A**d t̄tū dō q̄ nulla v̄tili
 tas sp̄alis p̄t cōparari detrimento sp̄ual̄ sa
 lutis. qd̄ iminet ex igr̄itōē occultozū per de
 monū iuocatōez.

Ad quintum sic pro

cedit. **V**idēt q̄ dīnatio q̄ fit p̄ astra nō fit il
 licita. **L**icitū ē. n. ex cōsideratōē causalurū p̄
 nunciare effect^o: sicut medici ex dispositōē
 egritudis p̄nūciāt mortē: s3 corpora celestia
 sūt cā eozū q̄ sūt i b̄ mūdo: ut et Dio^o dicit
 4. ca. de diu. no. ḡ dīnatio q̄ fit p̄ astra nō
 ē illicita. **S**. Scia hūana ex experimētis
 originē suū: ut p3 p̄ h3 i p̄ metaph. s3 per
 multa expimēta aliq̄ cōperūt ex cōsideratio
 ne siderū aliq̄ futura posse p̄nosci. ḡ nō vide
 tur eē illicitū tali dīnatōē v̄ti. **S**. Dīnatio
 d̄r eē illicita inq̄tū inrit̄ pacto cū demōib3
 inito. s3 nō fit i dīnatōē q̄ fit p̄ astra. s3 solū
 cōsiderat̄ dispositio creaturarū dei. ḡ v̄f q̄ b3
 mōi dīnatio nō fit illicita. **S**3 ē est qd̄ Au
 g^o dīc i 4. cōfēs. Nilos planetarios q̄s mathe
 maticos vocāt consulere nō desistebā: q̄i n̄
 lū eēt eis sacrificiū. 7 nulle p̄ces ad aliq̄ez
 sp̄m ob dīnatōz dirigerēt. qd̄ n̄ xp̄iana 7 ve
 ra pietas expellit 7 dānat. **R**. dīcēdū q̄ si
 cut dictū ē: dīnatōi q̄ ex opiniōē falsa vel va

na p̄cedit igerit se opatō demonis ut hōitū
 aios iplicet vanitati aut falsitati. vana autēz
 aut falsa opiniōē v̄tis: si q̄s ex cōsideratione
 stellarū futura velit p̄noscer^o: q̄ p̄ ea p̄cog: o
 sci n̄ p̄t. **E**st ḡ cōsiderādū q̄ p̄ celestiu cor
 porū iſpectionez de futuris possit p̄nosci. 7
 de his qd̄ q̄ ex necitate eueniūt māifestū ē
 q̄ p̄ cōsideratōez stellarū p̄t p̄nosci: sicut
 astrologi p̄nūciāt eclipses futura. **C**irca pre
 cognitiōē v̄o futurorū euentū ex cōsidera
 tione stellarū d̄r si d̄rfa dixerūt. **S**uerūt. n. ḡ
 dicerent q̄ stelle poti^o signū q̄ faciāt ea q̄ ex
 earū cōsideratōē p̄nūciāt. **S**3 b̄ irrōabiliter
 d̄r. oē. n. corporale signū vel ē effect^o ei^o cui^o
 ē signū: sicut fum^o signū ignē a q̄ causat: uel p̄
 cedit ab eadez cā. 7 sic desiḡt cām. 7 p̄ d̄ns
 signū effectū: sicut iris q̄nq̄ h̄ḡt serenitate iq̄
 tu cā ei^o ē cā serenitat]. **N**ō at p̄t dici q̄ dis
 positiones celestiu corporū 7 mot^o sint effect^o
 futurorū euentū. nec iterū p̄t reduci in ali
 quā iſupiorē cām cōez q̄ fit corporalis. p̄t at̄ r̄
 duci in vnā cām cōez q̄ ē p̄uidētia dīna. sed
 alia rōne disponūt a dīna p̄uidētia mot^o et
 situs celestiu corporū. 7 alia rōne euenēt conti
 gentiū futuroz: q̄ illa disponūt fm rōnem
 nccitatis: ut sp̄ 7 eodē mō pueniāt. h̄ at fm
 rōne cōtingētie ut variabilē cōtingat. vñ n̄
 p̄t eē q̄ ex iſpectōē siderū accipiat p̄cogni
 tiō futuroz: nisi sicut ex causis p̄nūciūt effe
 ct^o. **D**uplices at̄ effect^o subtrahūt causalita
 ti celestiu corporū. p̄ qd̄ oēs effect^o p̄ accis
 contingentes: siue i reb3 humanis: siue in re
 bus nātūb3: q̄ ut p̄bat i 6. metaph. eni p̄ acci
 dens nō h3 cām: 7 p̄cipue nāt. cui^o mōi est
 h̄us celestiu corporū: q̄ qd̄ p̄ accis fit neq̄ ē
 ens p̄p̄ie neq̄ v̄nūz: sicut q̄ lapide cadente
 fiat terremot^o: uel q̄ hōie fodite sepulchū
 iueniāt thesaurus. hec. n. 7 b^o mōi nō sunt
 simplicit̄ v̄nū: s3 simpliciter multa. opatio at
 nāe sp̄ eminat i aliqd̄ v̄nū: sicut 7 p̄cedit ab
 vno principio qd̄ ē forma rei nātū. 2^o at sub
 trahitur causalitati celestiu corporū act^o li
 beri arbitry: qd̄ ē facultas volūtatis 7 rōnis
 itellect^o. n. siue rō nō ē corp^o nec act^o organi
 co: porē. 7 p̄ cōsequēs nec volūtās q̄ ē i rōe:
 vt p3 p̄ h3 i 3^o de aīa. nullū at̄ corp^o p̄t imp
 mere i rē icorporēā. vñ i possibile ē q̄ corpa
 celestia directe iſprimant i itellectū 7 volun
 tatē. **B**. n. eēt ponē itellectū nō differre a sē
 su. qd̄ Ap. in li^o de aīa iſponit bis q̄ dicebant
 q̄ talis volūtās ē i hōib3 q̄lē i die iducit pat

[Marginal notes in a smaller script, partially legible. Some words like 'proce' and 'voluntas' are visible.]

virorum deorum. s. sol vel celum. vñ corpora celestia non pnt esse p se ca opationu liberi arbitri pnt tñ ad b dispositiue inclinare inqñtum ipmunt i corp^o humanu. et pñs i vires sensitivas q snt act^o corporaliu organoz q iclinant ad humanos act^o: qz tñ vires sensitivae obediunt rñi ut p3 p phm in 3^o de aia. et p ethicoz: nulla necitas ex b libero arbitrio iponit. s3 i iclinatõz celestiu corpus homo pot p rñe opari. Si qñ g consideratõe astroz vñ ad p cognoscendos futuros casuales t fortuitos enet^o: aut et ad cognoscẽdu p certitudinẽ futura opa hoium. pcedit b ex falsa et vana opinione. et sic opatio demõis se i miscet. vñ erit dinatio supsticiosa et illicita. Si vñ aliqñ vtatur consideratõe astroz ad p cognoscẽdu futura q ex celestibus causantur cozpib^o. puta siccitates et pluuia et alia h^o. n erit illicita dinatio: nec supsticiosa. Et fm b p3 rñio ad pñm. ¶ Ad scõm dicend^o q b q astrologi ex consideratõe astroz frequẽt v ea pñnciat cõrigit duplicif. Uno qdẽ mō qa plures hoium passioes corpales sequunt. et iõ act^o eozu disponit ut i plurib^o fm iclinationẽ celestiu corpus. pauci at snt. i. soli sapiemes q rñe h^o mõi inclinatões moderent et iõ astrologi i multis vera pñnciat. et pcepte in cõib^o enetib^o q dependet ex multitudine. Alio^o ppter demões se imiscetes. vñ Aug^o i 2^o sup bñ. ad lram dic. Satendũ e qñ a mathematicis vera dicunt: istinctu qdã occultissimo dici: qd nescietes humane mtes patiunt: qd tñ ad decipiẽdos hoies fit spũz imudoz et seductoz opatõe. q qdã vera õ tpalibus rebus nosse pñmittit. vñ concludit q ppter bono xpiano sine mathematici siue glibet ipse diuinatus. et maxime dicetes vacauendi snt: ne cõsortio demonioru aiam õ cepta pacto qdã societatis irretiant. Et p b p3 rñio ad fñu.

Ad sextum sic proce

dit. Videt q dinatio q fit p somnia non sit illicita. vñ. n. instructõe dina nõ e illicitu. sed i sonyz hoies instruit a deo. or. n. Job. 33^o Per sonyu i visioe nocturna qñ irruit sopoz sup hoies et dormiut i lectulo: tunc aperit. e. deus aures viroz. et erudiẽs eos instruit disciplina. g. vñ dinatõe q e p somnia nõ e illicitum. ¶ Illi q interpretant somnia: ppe vtũtur dinatõe sonyz. s3 sci viri legũt somnia

interpretari: sicut Joseph e interpret^o sonyia pñcerne. Pharaõis et mñri pistoruz: ut legitur Gen. 41^o. et Daniel interpret^o e somniu regis babilonis ut hñ Daniel. 2^o. et 4^o g dinatio somniorum non e illicita. ¶ Illud qd cõter hoies experiũt irrõnabile e negare. sed oes experiunt sonyia hñe aliquã signonẽ futuroz. g vanu e negare somnia hñe vim õ natõis. g licitu e eis intedẽ. S3 iõ e qd dicitur Dent. 18^o. Nõ iueniat in te q obseruet somnia. vñ dicẽdu q sicut dictu est. dinatio q initif false opiniõi e supsticiosa et illicita. iõ considerare opozt q sit veru circa pognitionẽ futuroz õ somnys. Snt aut somnia futuroz euentu qñqz quidẽ ca. puta cuz mens alicuius sollicita ex bis q videt i somnys inducit ad aliqd faciendũ vel vitandũ. Qñqz vero sonyia snt signa aliqz futuroz. n euentu iqñtu reducunt ad aliquã cam cõez somnys et futuris enetib^o. et fm b plimũ p cognitões futuroz ex somnys fiunt. Est g considerandũ q sit ca sonyoz. et an possit eẽ ca futuroz euentu: l ea possit cognoscẽ. Sciedum e g q somnioru qdẽ qñqz e ca iterius. qñqz exteri. Interior at sonyoz causa e duplex. Una qdẽ aialis: inqñtu. s. ea occurrunt hois fantasia in dormiendo. circa q eius cogitatio et affectio snt imozata i vigilado. et talis ca sonyoz n e ca futuroz euentu. vñ h^o mõi sonyia p accñs se hñt ad futuros euent^o. et si qñz simul cõcurrat erit casuale. qñz vero ca intrinseca somnioru e cozpalis. nã ex iteriori dispositõe cozpis format aliqz motus in fantasia cõueniẽs tali dispositõi: sicut hõi in q abundat frigidu humores occurrũt i sonyf q sit uel in aqua vel niue. et ppter b medici dicũt eẽ intendẽdu sonyz ad cognoscendũ iteriores dipositiões. Causa at sonyozum exterior hñr e duplex. s. cozpalis et spũalis. Cozporalis qdem iqñtu imaginatio dormiẽtis imutat vel ab aere cõtinenti uel ex ipressione celestis cozpis. vt sic dormienti aliq fantasia appeant cõformes celestiu dispositionuz. Spũalis at ca e qñz qdẽ a deo q ministro agelozu aliq hoib^o reuelat in somnys: fm illud Nũeri 12^o. Sigs fuerit inter vos ppheta dñi: i visitõe apparebo ei: ul p sonyu loquar ad illũ. qñz hõ opatõe demonu aliq fantasia dormientibus apparent: ex qb^o qñz aliq futura reuelat bis q cũ eis hñt pacta illicita. Sic g dicẽdu q si qs vñ somnys ad

pcognoscenda futura s; q; somnia pcedit
ex reuelatiōe dīna: uel ex cā nāli intrinseca
sive extrinseca q̄tū pōt se v̄r' talis extēdere
nō erit illicita dīnatio. si at h' modi dīnatio
causet ex reuelatiōe demonū cū qb' pacta
bitur expressa q; ad hoc iuocāf l' tacita: q; h'
h' mōi dīnatio extēdit ad qd se nō pōt extē
dere erit dīnatio illicita ⁊ supstitiosa. Et per
hoc p; nō ad oba.

Ad septimuz sic pro

ceditur. **V**idetur q; dīnatio q̄ fit per auguria
⁊ omina ⁊ alias h' mōi obfuatiōes extioruz
re; nō sit illicita. **S**i. n. eēt illicita sci. viri ea
non vterent. s; de Joseph legit q; augurijs
intēdebat. legit. n. Gen. 44. q; dispesator
Joseph dixit. **C**ypbū quē furari estis ipse ē ī
quo bibit v̄s meus ⁊ in q̄ augurari solet. ⁊
ipse p' ea dixit fratrib' suis. An ignoratis q;
nō sit simil' mei ī auguriādi scia. ḡ vti tali di
uinatōe nō ē illicitū. **P**. Aues aliq; circa fu
turos euēt' tēporū nāliē cognoscūt aliq; s;
illud Jere. 8. **M**ilū' ī celo cognūit tēp' suū
turtur ⁊ hirūdo et ciconia custodierunt tps
aduent' sui. s; nālis cognitio ē ifallibil' et a
deo. ḡ vti cognitōe auūz ad pcognoscēduz
futura qd ē augurari nō v̄r' eēt illicitū. **P**
Hedeō ī numero scōrū pōit ut p; ad Heb.
xi. sed Hedeon vsus fuit omie ex hoc q; au
diuit recitatōem et īterpratiōz cuius: a som
ny: ut Judic. 7. d' et filiter Heliezer seruus
Abrahe ut legit Gen. 24. ḡ videt q; tal' di
uiniatio nō sit illicita. **S**z d' qd d' Deut.
18. No iueniatur in te q; obseruet auguria
P. d' d' d' d' q; mot' uel garrir' auūz uel
q; cunq; dispositiōes h' mōi ī reb' cōsiderate
manifestū ē q; nō sūt causa futuroz euētūū
vt ex eis aliq; futura cōgscāf: nec cōgsci pōt
fiē ex cāis. **R**elinquit' ḡ q; si ex eis aliqua fu
tura cognoscāf. hoc erit iqtū sūt effect' ali
quarū cāz q̄ ē sūt cāntes l' pcogscētes futu
ros euēt'. **C**ā at operatiōz brutoz aīaliū ē ī
stinct' qdā q̄ mouēt ī motū nāe. non. n. hnt
dominiū sui act'. **D**ic at īstinct' pōt ex du
plici cā pcedē. **U**no qd mō ex cā corpali. cū
.n. bruta aīalia nō habeant nisi aīaz lēsiuā
cuius oēs potētie sūt act' corpaliū organo
rū: subiacet eoz aīa dispositiōi cōtinētū cor
porū. ⁊ pmo: dīaliē celestū. ⁊ iō nihil p̄hibz
aliq; eozū opatōes eē futurozū signa iqtūz
ofo: man' dispositiōib' corporū celestū ⁊ ac

ris continētis: ex q; pueniūt aliq; futuri euē
tus. **I**n h' tū duo cōsiderari o; **P**rimū qdē
ut opatōes h' mōi non extendantur: nisi ad
pcognoscenda futura q̄ cāntur p mot' cele
stūū corporū ut s̄ dictū ē. 2. v̄t nō extēdāt ni
si ad ea q̄ aliq; p̄nt ad h' mōi aīalia p̄tine: cō
sequit'. n. p celestia corpora cognitiōē qm
dam nāle ⁊ īstinctū ad ea q̄ eoz vite sūt ne
cessaria: sicut sūt imutatiōes q̄ sūt p pluuias
⁊ v̄tos ad alia h' mōi. **A**lio īstinct' h' mo
di causātur ex cā spūali. s. vel ex deo ut p; in
colūba sup xpm descendēte. ⁊ ī cono q; pa
uit **H**eliā. ⁊ in cete q; euomit ⁊ eiecit Jonas
uel ēt ex demonib' q; v̄tūf h' mōi operatiōi
bus brutoz aīaliū ad iplicādos aīos hōiūz
vanis opōnib'. **E**t eadē rō videt eē de oib'
alijs h' mōi p̄terq; de hōib': q; v̄ba hūana
q̄ accipiūt p omie nō subdūf dispositiōi stel
larū. disponūt tū fm dīnā puidētiā. ⁊ q̄nq;
fm demonū opatōez. **S**ic ḡ dicēduz q; ois
h' mōi dīnatio si extēdat ultra illud ad qd
pōt ptingere fm ordinē nāe vel dīne puidē
tie. est superstiosa ⁊ illicita. **A**d primū ḡ
dō q; h' qd Joseph dixit nō eē aliq; sibi si
milē ī scia auguriādi: fm Aug. ioco dixit ī
serio. referens forte h' ad illud qd vulg' de
eo opinabat'. ⁊ sic ēt dispesator ei' locut' est
Ad scūdū dicēduz q; illa auctoritas logē
de cognitōe auūz respectu eoz q̄ ad eas per
tinet. ⁊ ad h' pcogscēda cōsiderate earuz vo
ces ⁊ motus nō ē illicitū. puta si q; ex h' q;
comicula ferequēter crocitat: p̄dicat pluuiā
cito eē futurā. **A**d tūūz dō q; Hedeō obf
uauit recitatōem ⁊ expositiōem somny ac
cipiētis ea p omie q; ordiata ad sui instruc
tiōē a dīna puidētiā. ⁊ sicut Heliezer atten
dit v̄ba puelle orōe p̄missa ad deū.

Ad octauum sic pro

cedit. **V**idetur q; dīnatio sortūū nō sit illicita.
q; sup illud ps. **I**n manib' tuis sortes mee.
dic glo Aug. **S**ors nō ē aliqd mali: s; res ī
hūana dubitatiōe dīnā idicās volūtātē.
P. **E**a q; a scis ī scripturis obfuata legūf
nō videt eē illicita. s; sci viri tam ī veteri q;
ī nouo testō iueniūt sortib' vsi eē. legitur. n.
Josue 7. q; Josue ex p̄cepto dñi iudicio sor
tūū puniuit Achā q; d' anathemate surripi
erat. **S**aul ēt sorte deprehendit filium suūz
Jonathan mei comedisse ut h' p. **R**egl. 14.
Joas ēt a facie dñi fugiēs sorte dephensus

ē. et in mare deiecit^o ut legit^r Jone. p. Zacharias ē forte exyt ut incensū ponēt ut legit^r Lucā p. **M**atthias etiā ē forte ab aplis i apostolatu elect^o ut legit^r Act. p. g. videt^r qd diuinitatio sortiu non sit illicita. **S**. Pugna pugilū qd monomachia dicitur. i. singularis conuercatio: et indicia ignis et aq̄ que dicitur vlgaria vident^r ad sortes pertinere: qz p h^o mōi aliqua exgruntur occulta: s; h^o mōi nō videtur esse illicita: qz et David cū philisteo singulari in se certamē legitur: ut dicit^r p. Regl. 17. g. v^o qd diuinitatio sortiu nō sit illicita. **S**z ē est qd i decretis. 26. q. 5. dicit^r. **S**ortes qd cūcta vos vestris discriminatis puitis: quas p̄res dā nauerūt: nihil aliō q̄ dīnatiōes et maleficia decernim^o: quāobrē volum^o oīo illas dānari. et vltra int xp̄anos nolum^o noiari: et ne exerceatur anathematis interdicto. p̄hibem^o.

Red dicendū qd sicut ē dictū ē: sortes p̄pe dicuntur cū aliquid sit ut ei^o euētū p̄sideraro aliquid occultū inotescat. et quidē si q̄ratur indicio sortiu: quid cui sit adhibendum siue illud sit res possessa siue sit honor seu dignitas seu pena aut actio aliq̄. vocatur sors diuinitio. si autē inquiratur qd agere oportet: at vocatur sors consultoria. si hō q̄rat qd sit futurū vocatur sors diuinatoria. Actus autē hōium q̄ requiritur ad sortes n̄ subdūf dispositioni stellarū: nec ēt euēt^o ipsoꝝ. vñ si q̄ ea intētiōe sortib^o vtrā q̄ h^o mōi act^o b̄iani q̄ regrunt ad sortes: s̄m dispositionē stellarū sortiant^r effectū. vana et falsa ē opinio. et p̄ oīs nō carēt demonū īgestiōe: ex q̄ talis diuinitatio erit supstitiosa et illicita. hac autē cā re mota nec ē qd sortialiū actiū expectet euētus vel ex fortuna vel ex aliq̄ sp̄iali cā diri gente. et si qdē ex fortuna qd locū h̄re p̄t solū in diuina sorte: nō v̄ h̄re nisi forte vitii vanitatis: sicut si aliq̄ nō valentes aliq̄ scorditer diuidē: velint sortib^o ad diuisiones uti q̄i fortune exponentes q̄s quā p̄t accipiat. **S**i vō ex sp̄iali cā expectet sortiu iudiciū. q̄nq; qdē expectatur ex demonib^o: sicut legitur Ezech. 21. qd rex babilonis stetit i biuio i capite duarū viarū: diuinitatiōem q̄rens: cōmiscens sagittas: interrogauit idola. et exta consuluit. et tales sortes sūt illicite. et s̄m canones p̄hibent. **Q**uāq; vero expectat a deo s̄m illud p̄. 16. **S**ortes mittūt i sinū: sed a dño tēperant. et talis sors s̄m se nō ē maluz ut Aug^o dicit. **P**ōt tñ i h̄ q̄druplicē p̄ctū i

cider^o. p̄ si qdē absq; vlla necessitate ad sortes recurrat^r. h. n. v̄ ad dei tēptatiōē p̄tinē. **U**n Amb^o dicit sup Lucā. **Q**ui sorte eligūt: hūano iudicio nō cōprehendūt. 2. s; q̄s ēt i necessitate absq; reuerētia dei sortib^o vtrā. **U**n sup Act^o aploꝝ dicit Beda. **S**z si q̄ necessitate aliq̄ opulsi dei putant sortib^o exēpio aploꝝ eē. **S**ulendū videant h̄ ipsos aplos nō nisi collecto s̄m cetū et p̄cib^o ad deū suis egisse. 3. si dīna oracula ad trena negocia conuertant. vñ Aug^o dicit ad īgītōes January. **H**is qd paganus euangelicis sortes legūt. et si oprandū sit ut id poti^o faciāt q̄ ad demonia cōsulēda cōcurrāt. tñ ista mihi displicet consuetudo: ad negocia secularia et ad vite h^o vanitates dīna oracula velle conuertē. 4. si in electiōibus ecclesiasticis q̄ spūs sci īspiratiōe fieri debent aliq̄ sortibus vtrā. **U**n sicut Beda dicit sup Act^o aploꝝ. **M**atthias antepente costen ordinar^o sorte q̄rit: qz. s̄m nū dum erat plenitudo spūs sci i ecclia effusa. septē autē dī aconi p̄ ea nō sorte s; electiōe discipuloꝝ s̄ ordinati. **H**ec autē ē i tēporalib^o dignitatib^o q̄ ad trena dispositionē ordināt: i quaz electione plerūq; hōies sortib^o vtrā: sic et i sp̄ialiū rerū dīsiōne. **S**i vō necessitas imineat licitū ē cū debita reuerētia sortib^o dīnū iudiciū implorā. vñ Aug^o dicit i eplā ad Honoratū. **S**i intē dī mīstros sit disceptatō q̄ eoz p̄secutiōis tpe maneāt ne fuga fiat oīuz. et q̄ eoz fugiāt ne morte oīuz delectat^r ecclia. si h̄ disceptatō aliter nō potuerit tēminari: q̄tū mihi videt^r q̄ maneant et q̄ fugiāt sorte eligendi sūt. **E**t i p̄ de doctrina xp̄ana dicit. **S**i cui abūdaret aliq̄ qd oporteret dari eis q̄ nō haberent: nec duob^o dari potuisset si tibi occurrant duo q̄ rū neuter aliū vel indigentia vel vrgēte aliqua necessitate supar: nihil iusti^o faceres q̄s vt sorte eligeres cui dandū eēt qd dari vtriq; n̄ posset. **E**t p̄ h̄ p̄ r̄sio ad p̄mū et scd̄. **A**d t̄riū dicendū qd iudiciū ferri cādētis vel aq̄ feruentis ordinat^r qdē ad alicui^o p̄cti occultū īgītōne p̄ aliq̄ qd ab hōie fit. et i h̄ cōuēit cū sortib^o. īq̄tū tñ expectat aliq̄ miraculo sus effectus a deo. excedit cōem sortiu rōne vñ h^o mōi iudiciū illicitū reddūt: tū qz ordiatur ad iudicāda occulta q̄ dīno iudicio refuāt. tū ēt qz h^o mōi iudiciū nō ē auctoritate dīna factū. vñ. 2. q. 5. i decreto Stephani pape dicit. **F**erri cādētis vel aq̄ feruentis examinatōe cōfessionē extorq̄ri a q̄libz sacri n̄ censent

canōnes. et qđ scō:ū patrū documētō faciū
nō ē. supstitiosa adiuētiōe nō ē psumēduz.
spontanea. n. cōfessiōe vel testiū approbatōe
publicata delicta habita p̄ oculis dei timore
cessa sūt nō regimini iudicare. occulta vō
et icognita illi sūt relinquēda q̄ solus nouit
corda filiozū hoīum. Et eadē rō videt eē de
lege duellozū: nisi q̄ pl' accedit ad cōem rō
nē sortū iqtū nō expectatur ibi miraculo
sus effect': nisi forte qñ pugiles sunt valde ī
pares virtute uel arte.

Deinde cōside
Randū ē de supstitōib' obf-
uantiarū. Et circa h' q̄rūf
quoz. ¶ p̄ de obseruantys
ad sciam acqrendā: que tra-

duntur in arte notoria. 2° de obseruatys q̄
ordinant ad aliq̄ corpora imutanda 3° de
obseruantys q̄ ordinant ad cōiecturas sumē-
das fortūiozū vel īfortūiozū. 4° de suspen-
sionib' sacroz vboz ad collū

Ad primū sic proce-

dit. Videt q̄ vti obseruantys artis notorie
nō sit illicitū. Dupliciter ē. n. aliqd̄ illicitū vno.
fm̄ genus opis. sicut homicidiū vel furtum
alio ex eo q̄ ordinat ad malū finē: sicut cū
aligs dat el' ynā. pp̄t inanē gloriā: s̄ ea q̄ ob-
seruantur in arte notoria fm̄ genus opis nō
sunt illicita. sūt. n. qđ dā ieiunia et orōnes que
ad deū ordinant: et ad bonū finē. s. ad sciam
acqrendā. q̄ vti h' mōi obseruatōnib' nō est
illicitū. ¶ Danielis. p̄ legit: q̄ pueris absti-
nentib' de die de' sciam et disciplinā ī oi lib'
et sapia. s̄ obseruantie artis notorie sūt scōz
aliq̄ ieiunia et abstinentias qđ dā. q̄ vti q̄ dīni-
tus sortias ars illa effectū. nō q̄ illicituz ē ea
vri. ¶ Ideo v' eē īordinatū a demōibus
ingrere de futuris: q̄ ea nō cognoscūt. s̄ h' ē
ppriū dei ut dictū ē. s̄ vitates sciaz demōes
sciūt: q̄ scie sūt de his que sūt ex necitate et
sp̄: q̄ subiacent humane cognitioni. et multo
magis demōnū q̄ sūt p̄spicatiozes ut Aug'
dic. q̄ nō videt eē pctm̄ vti arte notoria: et si
p̄ demones sortias effectū. ¶ Sed ē qđ d'r
Deut'. is' Nō inueniat in te q̄ q̄rat a mo: tu
is vitatē. q̄ qđē īgnitio īnitif auxilio demo-
nū. s̄ p̄ obseruantias artis notorie ingrif co-
gnitio vitatis p̄ qđā pacta significatōm cū
dīmōib' ūta. q̄ vti arte notoria nō ē illicituz.

¶ dicendū q̄ ars notoria ē et illicita et ī
efficax. Illicita qđē ē: q̄ utif q̄busdā ad sci-
entiā acqrendā q̄ nō hnt fm̄ se vturē causā
di sciam: sicut īspectōe quartidā figurarū. et
platoe q̄rudā īgnozū vboz et alyz h' mōi. et
iō h' mōi ars nō utif his tr̄ causis: s̄ ut signis
nō at ut signis diuinit' institutis: sicut sunt
sacramentalia signa. vñ relinquit q̄ sint sup
natura signa: et p̄ cōis p̄tinētia ad pacta qđā
significatōz cūz demōib' placita atq̄ fede-
rata. et iō ars notoria penit' est repudianda
et fugiēda xp̄iano: sicut et alie artes nugato-
rie vel notie supstitōis ut Aug' dicit in 2°.
de doctria xp̄iana. Et est h' mōi ars inefficax
ad sciam acqrendā. cum. n. p̄ h' mōi artes
nō itēdat acq̄sitiō scie p̄ modum hōi onā
lem. s. adiuētiōe uel addiscēdo. cōsequēs
ē q̄ iste effect' vel expectet a deo uel a deo
uiel a demōib'. Certum ē autē aliq̄s a deo sa-
piētia et sciaz p̄ īfufidēz habuisse: sic d' Halo-
mōe legit 3° Regl. 3°. et 2° palipo. p̄. Dñs ēt vi-
scipul suis die Luc. 21°. Ego dabo vobis os
et sapiam cui nō poterūt resistē et dīcē oēs
aduersary v'ri. s̄ h' donū nō dat q̄buscunq̄:
aut cū certa obseruatōe: s̄ fm̄ arbitriū sp̄is
sci: fm̄ illud. i. ad Cor. 12. Alij qđēz datur p̄
sp̄m̄ sermo sapientie. alij sermo scie s̄z eūdē
sp̄m̄. et p̄ ea subdit. Nec oia opaf vnus atq̄
īdē sp̄s: diuidēs singulis. put vult. Ad dīmō-
nes autē nō p̄tinet illuminare intellectum ut ha-
bitū ē ī p̄ma h' opis p̄te. acq̄sitiō autē scie
et sapie fit p̄ illuminatōez intellect'. et iō null'
vnq̄z p̄ dīmōnes sciaz acq̄sūt. vnde Aug' di-
cit i. x'. d' citi. dei Porphiriū fateri theurgi-
cis thelatis ī opatōib' demōnū aie intellectu
ali nihil purgatōis accidere qđ eam faciat
idoneā ad videndū deū stū: et p̄cipienda ea
q̄ vera sūt: q̄ia sūt oia sciaz theozemata. pos-
sent tñ demones verb' hoībus colloquentes
exp̄imē aliqua sciarū documenta. s̄ h' nō q̄-
rif partē notoriā. ¶ Ad primū qđ d' q̄ acq̄-
re sciam bonū ē. s̄ acq̄re eā modo īdebito
non est bonum. et adhuc finez intendit ars
notoria ¶ Ad scūdū dicendū q̄ pueri illi nō
abstinebāt fm̄ vanā obseruatōez artis noto-
rie: s̄ fm̄ auctoritatē legis dīne nolētes ing-
nari cibus gentiliū. et iō merito obedientie cō-
secuti sūt a deo sciam: fm̄ illud ps. Super se-
nes intellexi q̄: mādāta tua q̄sui ¶ Ad t̄tius
dō q̄ exgrēf cognitōez futurozū a dīmōib'
nō solū ē pctz pp̄ h' q̄ ip̄i futura nō cognoscāt

sed propter societate cum eis inita que etiam in proposito non habet locum.

Ad secundum sic pro

ceditur. Vides quod observationes ordinate ad corporum imutationem puta ad sanitatem vel ad aliquid habentur non sunt illicite. Licet enim est uti naturalibus virtutibus corporum ad proprios effectus inducendos. res autem naturales habent quasdam virtutes occultas quarum ratio ab homine assignari non potest: sic quod adamas trahit ferrum. et multa alia que Augustinus enuclerat 21. de ciuitate dei. et videtur quod uti habentur rebus ad corpora imutanda non sit illicitum. ¶ **S.** Sic corpora naturalia subduntur corporibus celestibus: ita et corpora artificialia. scilicet corpora naturalia sortiuntur quasdam virtutes occultas spiritum consequentes ex impressione celestium corporum. et corpora artificialia. puta imagines sortiuntur aliqua virtute occultas a corporibus celestibus ad aliquos effectus causando. et uti eis et alijs habentur non est illicitum. ¶ **S.** Demones et preter naturaliter tripliciter corpora transmutare ut dicit Augustinus 3. de trinitate. scilicet eorum virtus a deo est. et habent eorum virtute ad aliquos habentur imutationes faciendas. Et hoc est quod Augustinus dicit in 2. de doctrina christiana. quod ad superstitionem pertinet volumina magicarum artium et ligature et remedia que medicorum queque disciplina condonat. siue in precantationibus: siue in quibusdam notis que characteres vocant: siue in quibusdam rebus suscipiendis atque signandis. ¶ **S.** Sed quod in his que sunt ad aliquos effectus particulares inducendos considerandum est verum naturaliter videatur posse tales effectus causare. sic enim non erit illicitum. licet enim. causas naturales adhibere ad proprios effectus. dum autem aliter non videatur posse tales effectus causare. consequens est quod nec adhibeantur ad hos effectus causando tales causas: sed solum que signa. et sic pertinet ad pacta significandum cum demonibus inita. vnde Augustinus dicit 21. de ciuitate dei. Allicium demones per creaturas que non ipsi sed deo condidit. delectationibus per sua virtute dedit: non ut aialia crearet: sed ut spiritus signis. que cuiusque delectationi congruit per varia genera lapidum: herbarum: lignorum: aialium: carminum rituum. ¶ **A.** Ad primum ergo dicitur quod si simpliciter adhibeantur res naturales ad aliquos effectus producendos ad que putantur naturaliter habere virtutes non est superstitiosum vel illicitum. Si vero adiungantur vel characteres aliqui: vel aliquid nominis: vel alie quecumque varie obseruationes que manifestus est naturaliter efficaciam non habere: erit superstitiosum et illicitum. ¶ **A.** Ad secundum dicitur quod virtutes naturales corpo-

rum naturalium consequuntur eorum formas naturales que sortiuntur ex impressione celestium corporum. et ideo ex eorumdem impressione sortiuntur quasdam virtutes actiuas: scilicet corporum artificialium forme procedunt ex conceptione artificis: et cum nihil aliud sint que compositio ordo et figura: ut dicitur in philosophico non preter habere naturaliter virtute ad agendum. et ideo est quod ex impressione celestium corporum nulla virtutem sortiuntur in quantum sunt artificialia: sed solum secundum materiam naturalem. ¶ **S.** Falsum est ergo quod Porphyrio videbatur: ut Augustinus dicit in 1. de ciuitate dei. de verbis et lapidibus et aiantibus et sonis certis quibusdam ac vocibus et figuratibus atque significationibus quibusdam et obfuitatis in celi conuersione motibus fieri. scilicet a brucari in terra ab hominibus. preter idoneas fidei rum varijs effectibus exequendas: quasi effectus magicarum artium ex virtute celestium corporum pueniret. sed sic Augustinus ibidem subdit. Totum hoc ad demones pertinet ludificatores aiaz sibi subditay vnde et imagines quas astronomicas vocat: ex operatōe demonum habent effectus: cuius signum est quod necesse est eis inscribi quasdam characteres que naturaliter ad nihil operantur. non enim est figura actōis naturalis principium. Et in hoc distat astronomicas imagines a nigromanticis: quod in nigromanticis sunt expresse inuocatores et prestigia quedam. vnde pertinent ad expressa pacta cum demonibus inita: sed in alijs imaginibus sunt quedam tacita pacta per figuram seu characterum quedam signa. ¶ **A.** Ad tertium ergo dicitur quod ad omniū digne maiestatis pertinet cui demones subseruiunt ut eis vtaf deo ad quodcumque voluerit sed homini non est preter sup demones commissa ut eis licite possit uti ad quodcumque voluerit: sed ei hoc demones bellum indictum. vnde nullo modo habet homini omnino auxilio uti per pacta tacita uel expressa.

Ad tertium sic proce

dit. Vides quod obseruationes que ordinantur ad per cognoscendum aliqua fortuna vel infortunia non sunt illicite. Inter alia enim infortunia hominum sunt et infirmitates: sed infirmitates in hominibus que da signa procedunt que et a medicis obseruantur. et obseruare habentur morum significationes non videtur esse illicitum. ¶ **S.** Irrationale est negare illud quod quasi cōiter oēs expiunt. sed quasi oēs expiunt quod aliqua repta uel loca uel verba audita vel occurrentibus hominum siue aialium siue distorti aut iordati actus aliquod prestigium habent boni vel mali futuri. et obseruare ista non videtur esse illicitum. ¶ **S.** Actus hominum et euentus ex divina prouidentia disponuntur secundum ordinem quedam. ad que pertinet vnde

¶ Precedentia sunt subsequentiū signa. vñ ea q̄
antiquis patribus cōtulerūt: signa sūt eorū q̄ i
nob̄ cōplent: ut p̄ per apl̄. i. ad Lori. x. ob
seruare aut̄ ordinē ex vīna puidētia pcedē
tē nō est illicitū. q̄ obfuarē h̄ modi p̄fagia n̄
vidēf eē illicitū. ¶ 3. ē q̄b̄ Aug^o dicit i 2. d.
doctrina xp̄iana q̄ ad pacta cū demonibus
inita p̄tinēt milia inaniū obseruationū. pu
ta si mēbrū aliq̄d salierit. si iunctim ambulā
tibus amicis. lapis aut canis aut puer medi
us interuenerit. limen calcare cū añ domuz
suā aliq̄s transit. redire ad lectū si qs̄ cuz se
calciat sternutauerit. redire domū si pcedēf
offenderit: cū vestis a foricib^o rodif: p̄ timē
supstitiones malū futuri q̄ p̄is dānū dolere.
¶ 4. dicitur q̄ boies h̄ modi obseruatōes
attēdūt nō ut q̄sdā cās: s; ut signa q̄daz futu
rorum euentū bonorū vel malorū. nō obser
uant autem sicut signa a deo tradita. cū nō
sint introducta ex auctoritate dīna. s; magi
ex vanitate humana coopante demonū ma
licia q̄ nūf aīos hoīum h̄ modi vāitatib^o im
plicare. et iō manifestū ē oēs h̄ modi obfua
tiones eē supstitionosas et illicitas. et vidēf eē q̄
dā flige idolatrie: s; quam obfuarēf augu
ria et q̄dā dies fausti uel infausti: q̄b̄ q̄dā nō
p̄tinet ad dīnatōem q̄ fit p̄ astra s; m̄ q̄ d̄fif
cant dies. vñ q̄ h̄ modi obfuaritōes sūt sine
rōne et arte. vñ sūt magis vane et supstitione
¶ Ad primū q̄d q̄ infirmitatū cāe pcedūt
i nobis ex q̄bus aliqua signa pcedunt futu
rorū morborū q̄ licite a medicis obseruant.
vñ et si qs̄ p̄fagiū futurozū euentū cōsidēt
ex sua cā: nō erit illicitū: sicut si seru^o timeat
flagella iudicis vidēs irā dñi sui. et n̄lē ēt eē
posset si qs̄ timeret nocuentūz alicui pue
ro ex oculo fascināte: d̄ q̄ dictū ē i p̄ li. sic at̄
nō ē i h̄ modi obseruatōib^o. ¶ Ad secūdū dī
cendū q̄ h̄ q̄ a principio i istis obseruatōi
bus aliq̄d veri hoies experti sūt. h̄ accidit ca
sū. s; p̄ modū cū hoies icipiūt suū aīuz hui^o
mōi obseruantys ip̄licare: multa s; h̄ modi
obseruationes eueniūt p̄ d̄ceptōez d̄monū
vt i his obseruatōib^o hoies ip̄licati curioso
res fiāt. et se magis iſerant multiplicib^o laq̄if
pernitiosi erroris ut Aug^o dicit in 2. de doc
trina xp̄iana. ¶ Ad t̄tiū dīcendū q̄ in p̄p̄o iu
deorūz ex q̄ x̄ps erat nasciturus: non solum
dicta s; ēt facta fuerunt p̄phetica ut Aug^o
dicit 3. Faustū. et iō licitū ē illa scā assumē ad
ad n̄fam iſtructionē: sicut signis diuinit^o da

zis nō at̄ oīa q̄ agunt: p̄ dīnā puidētia sic or
dināf ut sint futurū signa. vñ rō nō seq̄.

Ad quartum sic pro

cedif. ¶ Vidēf q̄ suspendē dīna v̄ba ad collū
nō sit illicitū. Nō n. dīna uerba mīoris sunt
efficacie cū scribunt q̄ cū p̄ferunt. s; s; aliq̄
sacra uerba dicere ad aliq̄s effectus. puta ad
sanandū iſirmos: sicut p̄ n̄: uel at̄e maria:
uel quicūq̄ nomē dñi iuocet: s; illō Mar.
vlt. i. noīe meo d̄mōia eyciēt: liguis loq̄nē
nouis: p̄pentes tollēt. q̄ videtur q̄ licitū sit
aliqua sacra scripta collo suspendē i remedi
um infirmitatis vel cuiuscūq̄ nocuenti

¶ 1. Verba sacra nō min^o opantur i corpib^o
hoīum q̄ in corpib^o serpentū et alioz aīali
um. s; incantatōes quādā efficacīā h̄nt ad f̄
primēdū serpētes: uel ad sanādū q̄dā aīa
lia. vnde dicitur i ps. Sic aspidis surde et ob
turantis aures suas q̄ nō exaudiet vocē icā
tātū et venenifici icātātis sapiēt. q̄ s; suspen
dere sacra v̄ba ad remediū hoīuz. ¶ 2. Ver
bū dei nō ē mīoris sanctitatis q̄ relige san
ctorū. vñ Aug^o dicit q̄ nō minus ē v̄bū dei
q̄ corp^o xp̄i. s; religas scōrum licet hōi collo
suspendē uel qualicūq̄ portare ad suā p̄te
ctiōē. q̄ pari rōe licet hōi verbo uel scripto
uerba sacre scripture ad suā cautelā assumē

¶ 3. ē q̄b̄ Criso^o dicit sup̄ Math. Quidaz
aliquā p̄tē euāgely scriptā circa collūz por
tāt. s; nōne q̄tidie euāgeliū i ecclia legitur et
audif ab oib^o. cui q̄ i aurib^o posita euāgelia
nihil p̄sūt. q̄mō p̄tē eū circa collū suspēsa
saluare. Deinde ubi ē v̄t euāgely i figurā irāz
an i intellectu s̄sū: si i figuris: bñ circa collū
suspendif. si i intellectu. q̄ meli^o i corde posita p̄
sūt q̄ circa collū suspēsa. ¶ 4. R̄ideo oō q̄ i
oib^o icātātōib^o ul^o scripturis suspēsis duo ca
uēda uidētur. p̄ q̄dē qd̄ sit q̄b̄ p̄fertur l̄ scri
bit: q̄ si ē aliq̄d ad iuocatōes demonūz p̄i
nens. māifeste ē supstitionū et illicitū. sicut ēt
v̄t eē cauēdū si cōtineat ignota noīa: ne sub
illis aliq̄d illicitū lateat. ¶ 5. Criso^o dicit super
Math. q̄ phariseorū magnificantū s̄mbri
as suas exemplo: nunc multi aliqua nomīa
hebraica angelozū confingunt et scribunt
et alligant: que non intelligentibus metuen
da uidētur. Est etiam cauēdū ne aliq̄d
falsitatis contineat: q̄ sic e^o effect^o n̄ poss;̄
expectari a dō q̄ nō ē testis falsitatis. Deinde
cauēdū ē scōdo: ne cū uerb̄ sacris contineāf

aliqua vana puta alig caracteres iscripti p
 ter signu crucis: aut si spes habeat i mo scri
 bedi aut ligadi aut i quacung h moi vanita
 rate q ad oina reuerentia non pteat: qz hoc
 iudicare supstitiosu at at e licitu. **¶** In i de
 cretis or 26 .q. 6. c. **N**o liceat xpianis zc. nec
 i collectoib herbar q mediciales sut aliqs
 obfuaroes aut icaratoes licz attede nisi tui
 cu simbolo dino aut dnica orde: ut tui cre
 ator: z de oiu honoref. **¶** Ad primu q od q
 eti pferre dina verba .aut iuocare dnum
 nome: si respect habeat solu ad dei reuerē
 tia a q expectat effect: licitu erit. si vero ha
 beat respect ad aliqd aliud vane obseruatū
 illicitu erit. **¶** Ad secudu dicendu q et in in
 cantatioib serpentū vel qruicūqz aialiu si re
 spect habeat solu ad verba sacra z ad vntē
 dina: nō erit illicitu. sz plerunqz tales icāta
 tiones hnt illicitas obseruārias. z p demōef
 forniū effectuz. z pcpue in serpentib: qz p
 pens fuit pmū demonis istrumētū ad hoiez
 decipiendū. **¶** In dic glo. ibidē norandū: qz n
 laudat a scripura vndecūqz dat i scriptura
 silitudo vt pz d iniq indice q rogantē viduā
 vir audiuit. **¶** Ad tēuz od q eadē etiā rō ē
 de portatōe reliquiariuz: qz si portent ex fidu
 cia dei z scōū qru sūt relige: nō erit illicituz
 si at circa h attendere aliqd aliud vanū. pu
 ta q vas eet triangulat: aut aliqd aliū hui
 moi qd nō pneret ad reuerentiā dei z scō
 rū eet supstitiosū z illicitū. **¶** Ad qrtū od q
 Lriso loqz qn respectus habet magis ad fi
 guras scriptas qz ad vboz intellectū.

Quinde ofide
 randuz ē de vituz religioni
 oppositis p religiois dfectū
 q manifestam hnt drietatē
 ad religionē. vnde sub irre
 ligiofitate continet. h moi aut sūt ea q pri
 nent ad contemptū siue ad irreuerentiā dei
 z rerum sacrarum. **¶** p q considerandum ē
 de vituz que pertinent ad irreuerentiā dei.
 2° de his q pertinent ad irreuerentiā sacra
 rum rerum. Circa primū considerandū oc
 currit de temptatioe qua deus temptatur
 z de perituro in quo noimen dei irreuerentē
 assumit. Circa primū queruntur quoz.
 1° i q cōfistit del tēptatio. 2° vtrū sit peccū.
 3° cui virtuti opponatur. **¶** 4° de cōparatōe
 eius ad alia vitia.

Ad primuz sic proce
 dit. **¶** Videt q tēptatio dei nō cōfistat i aliqb
 factis in qbus soli dīne prātis expectat ef
 fect. sicut. n. de tēptat ab hoie: ita ē hō tē
 ptat z a deo z ab hoie z a demōe: sz nō quē
 cunqz tēptat hō expectat aliqs effect pāt
 iph. g ēt neqz per h q deus tēptat expectat
 solus effect pātis iph. **¶** **D**ēs illi q p in
 uocatōez dīni nois miracula operāt expec
 tans aliqē effectū solius dīne prātis. si g in
 factis h moi cōfisteret dina tēptatio: qz qz
 miracula facerēt deū tēptarent. **¶** **A**d p
 sectōnē hois pntē vī vt pmissis hūanis au
 riluz i solo deo spē ponat. vñ **Amb.** sup illū
 Luc 9°. **N**ihil tulerit in via zc. dic. **Q**ualis
 dbeat eē q euāgelizat regnū dī: pceptis euā
 gelicis designat. **¶** **E**t ut subfidy secularis ad
 minicula nō regrat fideiqz tot iberēs putz
 quo min ista requireret magis posse suppetē
¶ **E**t brā **Agatha** dixit. **M**edicinā corporalē
 corpi meo nunqz exhibui: sz habeo dūz iēfū
 xpm qui solo sermone restaurat vniuersa sz
 dei tēptatio nō cōfistit in eo qd ad pfectōez
 pntet. g tēptatio nō cōfistit in h moi factis
 i qbus expectat solu dei auxiliū. **¶** **S**z ē
 qd **Aug.** dic. 22°. **S**ausū: q xps q palā do
 cendo z arguēdo z tū inimicōzū rabiē valef
 i se aliqd nō finendo. dei demōstrabat pātē
 idē tū fugiēdo z latēdo hois instruebat i fir
 mitatē: ne deū tēptare audeat qn hz qd faci
 at uel qd cauere oportet euadat. ex q vī in h
 del tēptationē cōfistere: qn ptermittit hō
 face qd pōt: ad picula euadēda: respiciēs so
 lū ad auxiliū dīnū. **¶** **B** dicendū q tēptare
 ē pprie expimētū sumē de eo q tēptat. **S**u
 mimus at expimētū de aliq z vbis z factis.
¶ **V**erb quidē ut experiamur an sciat qd que
 rimus: uel possit aut velit illud iplere. **F**act
 at cū p ea q facim exploram alci puidētā
 uel volūtātē vel prātē. vtrūqz at hoz vtingit
 dupliciē. **¶** **U**no qdē mō apre: sicut cū qs tem
 ptatozē se pfitef: sicut **Samson** **Judic.** 14.
 pposuit philisteis pbleuma ad eos tēptādū
¶ **A**lio vō mō i fidiose z occulte: sicut pharisei
 tēptauerūt xps: ut legis **Math.** 22°. **R**ursus
 qnz qdē expisse. puta cū qs dicto vel facto f
 redit expimētū sumē de aliq. qnz vō iterpta
 tiue qn. s. z si h nō itē: dat ut expimētū sumat
 id tū agit uel dicit qd ad nihil aliud videtur
 ordinabile nisi ad expimētū sumdū. **¶** **S**ic g

hō tēptat deū qñq; verbis qñz factis. **U**erb
g lē deo collogmur orādo. vñ in sua petitōe
exp̄sse aliqs deū tēptat qñ ea itentiōe aliqd
a deo postulat ut explozet dei sciam ptātes
uel volūtātē. Factis autē exp̄sse aliqs deuz
tēptat qñ p ea q̄ facit intendit exp̄mentū su
mē dīne ptātis siue pietatis atq; scie. **S**z qñ
īterpretatiue deū tēptat q̄ r si nō intēdit ex
perimētū de deo sumē: aliqd tñ in b̄ petit l
facit qd̄ ad nihil aliud ē vtile nisi ad pbādā
dī ptārē uel bonitatē uel cognitionem: sicut
cū qs exp̄mētū currere facit ut euadat hostes. **B**
nō ē exp̄mētū de eq̄ sumē. s; si equū curref
facit absq; aliqua vtilitate. **B** nihil aliud eē
videt q̄ exp̄mētū sumere de eq̄ velocita
te. r idē ē i oib; alyis reb; qñ ḡ pp̄t aliqua;
necitatē seu vtilitatē omittit se aliqs diuio
auxiliū i suis petitōib; uel factis: h̄ nō ē de
um tēptare. dī. n. 2. palipo. 20. **C**ū ignozam;
qd̄ agē debeam. **B** solū hēm; f̄sdū ut oco
los nostros dirigamus ad te. qñ vero b̄ agi
tur absq; vtilitate r necitate **B** ē īterptatiue
tēptare deū. vñ sup̄ illud Deut. 6. **N**ō tem
ptab; dñz deū tuū. dicit glo. deū tēptat q̄ hñf
qd̄ faciat sine rōe cōmittit se piculo. exp̄iens
vix possit libari a dō. **A**d p̄mū ḡ dō q̄ hō
etiā qñq; factis tēptat vtrū possit vel sciat l
velit h̄ mōi factis auxiliū uel īpedimentuz
p̄stare. **A**d scdm̄ dicendū q̄ sci suis p̄cib;
miracula facientes ex aliqua necitate v; vti
litate mouent ad petēdū dīne ptātis effectū.
Ad t̄tū dicendū q̄ p̄dicatores regni dei
ex magna necitate r vtilitate b̄s̄dia tp̄alia
p̄termittūt ut verbo dei expediti vacent. et
iō si soli deo initant: nō ex h̄ tēptāt deū. s; si
absq; vtilitate uel necitate humana b̄s̄dia d̄
s̄fererēt tēptarēt deū. vñ Aug; dīc. 22. 5. **S**au
stū q̄ Paul; n̄ fugit quasi nō credendo i de
um: s; ne deū tēptaret si fugere noluisset. cū
sic fuger potuisset. btā vero Agatha experta
erat erga se dīnā benivolentiā: ut vel īfirmi
tates nō pateret. p̄ qb; corporali medicina
īdigeret: uel statū sentiret diuine sanationis
effectū.

Ad secunduz sic pro
cedit. **V**idēt q̄ tēptare deū nō sit pctm̄. de
us. n. n̄ p̄cepit aliqd̄ pctm̄. p̄cepit at̄ vt hoies
eū pbēt qd̄ ē eū tēptare. dī. n. Malach. 3.
Inferte oēm decimā i horreū meū ut sit ci
b; i domo mea. r pbate me sup̄ b̄ dīc dñs. s̄

non apucro vobis cataractas celi. q̄ vidēt q̄
tēptare deū nō sit pctm̄. **S**ic aliqs tē
ptat ex h̄ q̄ exp̄iētia sumat de scia uel potē
tia ei. ita ē de bonitate r volūtate ipsius. s; **S**
licitū ē q̄ aliqs exp̄mētū sumat diuine bo
nitatis siue ē voluntatis. dī. n. pl. 33. **S**ulta
te r videte qm̄ suauis ē dñs. **E**t ad Ro. 12.
Probetis q̄ sit volūtas dei bona r bñplacēs
r p̄fecta. ḡ tēptare deū nō ē pctm̄. **S**ic. **N**
lus vitupat i scriptura ex eo q̄ a pcto cessat.
s; magis si pctm̄ cōmittit. vitupat at̄ **A**chaz
q̄ dñō dicente: **P**ete tibi signū a dñō dō tuo
rīdit: nō petā r nō tēptabo dñm. r dictum
ē ei. **N**ūqd̄ paz ē vob; molestos eē hoib; q̄
molesti estis et deo meo: ut dī. **I**sa. 7. **D**e
Abrabā at̄ legit **B**en 15. q̄ dixit ad dñz vñ
scire possum q̄ possessurus sim eam. s. rerrā
repromissā a deo. **S**imilr̄ ē **H**edeon signuz
a deo petut de victoria repromissā: ut legit
Judic. 6. qui tñ ex h̄ nō rephēdūt. ḡ tēpta
re deū non ē pctm̄. **S**z est qd̄ phibet in
lege dei. dī. n. Deut. 6. **N**ō tēptabis dñm d
um tuū. **R** dicendū q̄ sicut s̄ dictū ē. tē
ptare est exp̄mētū sumere. nullus at̄ exp̄i
mētū sumit d̄ eo d̄ q̄ ē cert;. r iō ois tēptatō
ex aliqua ignozatiā uel dubitatōe. p̄cedit v; **E**
ei q̄ tēptat: sic cū qs exp̄mētū de aliqua re
sumit ut ei; qualitātē cognoscat: siue ahozū
sicut cū qs exp̄mētū de aliq̄ sumit ut alyis
oñdat: p̄ quem modū deus dicitur nos tem
ptare. **I**gnozare at̄ uel dubitare de his que
ptinēt ad dei p̄fectionē est pctm̄. vñ manife
stum ē q̄ tēptare deū ad hoc q̄ ipse tēptas
cognoscat dei virtutē ē pctm̄. **S**i qs at̄ ad h̄
exp̄mētū sumat eozū q̄ ad dīnā p̄fectōez
ptinēt nō ut ipse cognoscat: s; ut alyf demō
stret. hoc nō ē tēptare deū: cū b̄ h̄t iusta ne
cessitas seu pia vtilitas. r alia q̄ ad hoc cur
rere debēt. **S**ic. n. apli petiuerūt a dñō ut in
noīe iesu xpi fierēt signa: ut dī. **A**ct. 4. ad h̄
.s. q̄ virtus xpi ī fidelib; māifestaret. **A**d
p̄mū ḡ dicendū q̄ solutio decimarū erat īle
ge p̄cepta: ut s̄ habitū ē. vñ hēbat necitates
ex obligatōe p̄cepti r vtilitatē q̄ ibi dī: ut sit
cibus i domo mea. vñ soluendo decimas nō
tēptabāt deū. **A**t ibidem subdīf: r pbate
me. nō ē itelligendū causalit̄ quasi ad h̄ sol
uere deberēt decimas: ut pbarent si de; eis n̄
aperiat cataractas celi: s; p̄secutiue: qz. s. si d
cimas soluerēt exp̄mētō pbaturi erāt bñfi
cia q̄ eis de; cōferret. **A**d secundū dicēdū

omplex e cognitio dine bonitatis l voluta
 tis. Una quide speculatiua. r qru ad hac fi
 licet dubitare nec pbare vtru dei volutas fit
 bona vel vtz deus fit suatus. Alia at e cognti
 tio dine volutatis siue bonitatis affectiua si
 ue expimentalis du gs expif i seipso gustuz
 dine dulcedinis. r coplacentia dine volutat
 ficat de Jerotheo dic h y o . 2 . ca . de vini.
 no q vidicit dina ex copassione ad ipa. r B
 mo mouemur vt pbemus dei volutate: r gu
 stemus e suauitate. Ad tciuz od q deus
 volebat signu dare regi Abaz no p ipso so
 lu s p totu ppli instructoe. r io reprehendis
 qi ipeditoz cois boni r salutis q signu pete
 nolebat. nec petendo teptasset deu. tu qz ex
 madata dei potuisset. tu qz h pertinebat ad
 vtilitate coez. Abrahā at signu petyt ex isti
 cu diuino. r io no peccauit. Sedeo vero ex
 debilitate fidei signu petysse vñ. r io a pctō
 no excusatur: sicut ibi de glo. dic. sicut r Za
 charias peccauit. dicēs Luc. p ad angeluz.
 vnde B sciam. vñ r ppē hanc incredulitatez
 punie fuit. Sciendū tñ q dupliciē aliquis fi
 gnū petir a deo. Vno ad explozandā dīnaz
 ptatē aut vītate dicti eius. r B de se ptiet ad
 dei teptatōez. Alio ad B q istruat qd sit cir
 ca aliqd factū placitū deo. r B nullo modo
 ptinet ad dei teptatōez.

Ad tertiu sic proce

dis. Uidet q teptatio dei no opponat vnti
 religionis. Teptatio. n. dei hz rōnez pcti ex
 B q hō de deo dubitat ut dictū ē s dubita
 re de deo ptinet ad pctm infidelitatis qd op
 ponitur fidei q teptatō dei magis opponi
 tur fidei qz religioni. B Ecl. 18. dī. An
 rōne ppara aīam tuaz. r noli eē qñ hō qui
 teptat deū. ubi dic glo. inflinealis: quasi. s.
 t. ptas deū orat qd docuit: si nō fac qd inffit
 s hoc ptiet ad psuptōez q opponit spei. q vñ
 q teptatio dei sit pctm oppositū spei. B.
 Sup illud ps. et teptauerūt deū i cordibus
 suis. dic glo. q teptare deū ē volo'e postula
 re: ut in vbis sit simplicitas cū sit i corde ma
 licia. s. dolus opponit vnti veritatis. q tem
 ptatio dei nō oppōit religiōi: s. vītati. B
 dē q sic ex pdicta glo. hētur: teptare deū ē i
 ordiate postulare. s. debito mō postulare ē
 act' religiōis ut s habitū ē. q teptare deū ē
 pctm religiōi oppositū. B dicēdū q sicut
 ex s dictis pz: finis religiōis ē deo reuerētiā

exhibere. vñ oīa illa q directe ptinet ad irre
 uerētiā dei religiōi opponit. manifestuz est
 aut q teptare aliqū: ad irreuerentiā eius p
 tinet. nullus. n. presumit teptare eū de cuius
 excellētia cert' ē. Vñ manifestū ē q teptat
 deū ē pctm religiōi oppositū. Ad primū g
 od q sicut s dictū ē: ad religiōe pertinet p
 testari fidē per aliqua signa ad diuinā reue
 rentiā ptinetia. et io ad religiositatem perti
 net q ex icertitudine fidei hō aliqua faciat
 q ad dinā irreuerētiā ptinet: cuius ē teptat
 deū. et io est religiositatis species. Ad secū
 dum dō q ille qui ante orōne aīam suā nō
 preparat dimittendo si qd aduersū aliqūez
 bz: uel al' ad deuotionē se nō disponendo: si
 facit qd i se ē ut exaudiat a deo. et io quasi i
 terptatiue teptat deū. et quīs h' mōi iterp
 tatiua teptatio videat ex presuptiōe seu idif
 cretiōe puenire: tñ hoc ipsū ad irreuerētiāz
 dei ptinet ut hō psuptuose et sine debita dilī
 gentia se habeat i his q ad deū ptinet. dicē
 .n. i. Pet. 5. Humiliamini sub potēti manu
 dei. et 2 ad Timot. 2. Sollicite cura te ip
 suz pbabilē exhibē deo. vñ h' mōi temptatō
 irreligiōsitas species est. Ad tciū dicēdū
 q i coparatōe ad deū q nouit cordis abfco
 dita: nō dicat aliqz dolose postulare. s. p ref
 pectū ad hoies. vnde dolus per accidens se
 hz ad teptatōez dei. et ppē hoc nō o3 q tem
 ptatio dei directe oppōat veritati dei

Ad quartum sic pro

cedit. Uidet q teptatio dei sit grau' pctm
 qz superstitio. Maior. n. pena p maiori pec
 cato iserf. s. grau' ē punitū i iudeis pctm tē
 ptationis dei qz pctm idolatrie. qd tñ est pci
 puū inf supstitōez: qz p pctō idolatrie inise
 cti sūt ex eis viginti: ia milia hoīuz: ut legitur
 Exo. 32. p pctō at teptatōis oēs vliē i deo
 perierūt terrā pmissiōis nō intrantes: s. illō
 ps. Teptauerūt me ptes vñ. et p' ea subdit:
 quibus iuravi i ira mea si introibūt i regies
 meā. q teptare deū ē qñ' pctm qz supstitō
 B. Tanto aliqd pctm videt eē grau' quā
 to magis virtuti opponit. s. religiositas cui'
 spēs est teptatio dei: magis opponit virtuti
 religiōis qz supstitio q hz aliqua similitudinez
 cū ipsa. q teptatio dei est grau' pctm qz sup
 stitio. B. Maius pctm videt eē irreuerē
 ter se hēre ad parētes qz reuerētiā pentib' d
 bitā alijs exhibere. s. de' ē bonozand' a nob

falsū iurat qđ putat eē verū. sicut ille q verū iurat qđ putat eē falsū. dicit. n. ibi Aug. Inest que admoduz vbu pcedat ex aio: q: reaz lingua nō facit nisi rea mens.

Ad secunduz sic procedit.

Uideť q nō oē piuriū sit pctm: Quicū qz. n. nō implet qđ iuramēto cōfirmat: piurū eē videt. sed qñqz aliqs iurat se facturuz ali qđ illicitū. puta adulteriū vel homicidium qđ si faciat peccat. si ġ etiā nō faciendo peccaret pctō piury: sequeret q eēt pplex. ¶ Nullus peccat faciedo qđ meli' e. s. qñqz ali quis piurando facit qđ meli' est: sicut cū qs iuravit se nō intraturz fligione vel qēciqz opa virtuosa nō facturz. ġ nō oē piuriū ē peccatū. ¶ Ille q iurat facere alterius volūtatē nisi eā faciat videt icurrere piuriū. s. qñqz pōt cōtingere q nō peccat si ei' nō implet voluntatē. puta cū pcepit ei aliqd nimis durū z iportabile: ġ videt q nō oē piuriū sit pctm.

¶ Juramentū promissōrium se extēdit ad futura: sicut assertōriū ad pterita z pntia sed pōt cōtingere q tollat obligatio iuramti p aliqd qđ in futurū emergat: sicut cū ali qua ciuitas iurat se aliqd seruaturū. z p' ea supueniūt noui ciues q illud nō iurauerūt. v' cū canonic' aliqs iurat statuta ecclie alie' se seruaturū. z p' modū aliqua sūt d nouo. ġ videt q iste q transgredit iuramentū nō peccet. S. d. e. qđ Aug' dicit de verb apli Jacobi i smone de piurio loquēs. Videtis q ista detestāda sūt belua z de rebus hūanis extimanda. ¶ Dicēdū q sicut s dictū ē: iuraf ē deū teste iuocare. p̄tinet at ad dei reuerētiā q aliqs eū teste iuocet falsitatis: qā p b dat i intellige uel q de' vitatē nō cogscat q falsitatē testificari velit. z iō piuriū māifeste ē pctm religioi dñi cui' ē deo reuerētiā exhibere. ¶ Ad primū ġ dō q ille q iurat se facturū aliqd illicitū: iurādo icurrit periuriū ppter defectū iusticie. s. si nō implet qđ iurauit i b periuriū nō icurrit: qz b non erat tale qđ qđ sub iuramēto cadē possz. ¶ Ad scđm dicēdū q ille q iurat se nō intraturū religione: vel nō daturū elyam: uel aliqd h' mōi iurando piuriū icurrit ppter defectū iudicij z iō qñ facid qđ meli' ē nō ē piuriū. sed per iurio dñi. s. n. eius qđ facit sub iuramento cadē nō potat. ¶ Ad tñū dō q cuz aliqs iurat vel promittit se facturū voluntatem al

teri' intelligenda est debita additio: s. i. id qđ ei mandaf licitū sit z honestū z portabile si ue moderatū. ¶ Ad quartū dō q qz iuramti est actio psonalis. ille q de nouo fit ciuis alicui' ciuitatis nō obligat q iuramēto ad obseruanda illa q ciuitas se seruaturū iuravit tenet tñ ex quadā fidelitate ex qua obligat. vt sic sit soci' bonoz ciuitatis. ita ē fiat particeps onez. Canonic' qo q iurat se seruaturū statuta edita i aliq collegio: nō tenet ex iuramento ad seruādū futura: nisi itēderit se obligare ad oia statuta pterita z futura: tenet tñ ea seruare ex ipsa vi statutorū q hnt coacti uā vritutē vt ex s dictis h'.

Ad tertiu' sic procedit.

Uideť q nō oē piuriū sit pctm mortale. v' n. e. de iureiuran. in ea qōne q ponit an a sacri vinclo absoluat q illō iurati p vita et reb' seruādis fecerūt. Nihil aliō arbitramur qz qđ antecessores nostri romani pontifices arbitrati fuisse noscūt q tales a iuramēti nexib' absoluerūt. Ceterū vt agaf consulti' z auferat mā deierandi: non eis ita expresse dicat vt iuramēta nō seruet. s. si ea nō attēderint. nō ob h' sūt tanqz p mortali crimine puniendi. nō ġ oē piuriū ē pctm mortale.

¶ Sic Criso' dicit. magis ē iurare p deū qz p euāgelii. s. nō sp peccat mortalit' q p dūm iurat aliqd falsū. puta si ex ioco vel lapsu lingue aliqs tali iuramēto i cōi smōe vraf. ġ nec ēt si aliqs frangat iuramēti qđ solēni ter p euāgelii iurat sp erit pctm mortale.

¶ Scđz iura ppi piuriū aliqs icurrit ifamia: vt h' b. 6 q. i. c. ifames. nō at v' q ppi qđ libet piuriū aliquis ifamiā icurrit: sic d' de assertorio iuramēto violato p periuriū. ġ v' q nō oē periuriū sit pctm mortale. S. d. d.

De pctm qđ dñi pcepto dno ē pctm mortale. s. periuriū dñi pcepto dno. v' n. Leuit. 19. Nō piurab i noie meo. ġ ē pctz mortale. ¶ R' dō q fm doctrinā phi. propf qđ vniūqz tale illud magis. videm' at q ea q ex te sūt pctā venialia vel ēt bona ex gener: si i cōtēptū dei fiāt sūt pctā mortalia. vñ m' to magis quicquid ē qđ d sui rōe p̄tinet ad cōtēptū dei est pctm mortale. piuriū at de sui rōe iportat cōtēptū dei. ex b. n. h. rōne clpe vt dictū ē: qz ad irreuerētiā dei p̄tinet. vñ māifestū ē q piuriū ex sui rōe est peccatuz mortale. ¶ Ad primū ġ dō q sicut s dictuz

est: coactio, nō aufert iuramēto pmissorio
vini obligādi respectu ei⁹ qd licite fieri pōt
z iō si alius nō impleat qd coact⁹ iuravit: nihil
ominus peritūū icurrit: z mortalit̄ peccat.
pōt tñ p auctoritatē sūmi pontificis ab obli
gatiōe iuramenti absolui. p̄sertim si coactus
fuerit tali metu q cadē posset i cōstantē viꝝ
¶ At dicif q tales nō sūt puniendi tanq̄ p
mortali crimie: nō h̄ iō dicif qz nō peccent
mortaliter: s̄ qz pena eis minor: s̄ fligit. ¶ Ad
secundum dō q nō p̄op̄ qdlibz pctm̄ moz
tale alius infamit̄ efficit ipso iure. vñ nō se
quit si ille q iurat falsū iuramēto assertorio
nō ē infamis ipso iure s̄ soluz p̄ iniam diffi
nitūā latā s̄ eū in accusatiōe q̄ p̄op̄ h̄ nō
peccet mortalit̄. iō at magis reputatur inia
mis ipso iure q̄ frangit iuramentū pmissori
um solēniter factū: qz i ei⁹ p̄tate remāet p̄
q̄ iuravit: ut det suo iuramēto veritatē: qd
nō cōtingit i iuramēto assertorio. ¶ Ad ter
tium dō q ille q iocose piurat: nō emittat di
uinā irreuerentiā s̄ q̄tū ad aliqd magis augz
z iō nō excusat a pctō mortali. ille at q ex la
p̄u lingue falsū iurat. si qdē aduertat le iura
te z falsū eē qd iurat nō excusat a pctō moz
tali sicut nec a dei cōtēptu. si at h̄ nō aduer
tat nō v̄ h̄re itētiōz iurādi. z iō a crimine p
iury excusat. ē ḡ ḡui⁹ pctm̄ si qs solēniter
iuret p̄ euangeliū q̄ si p̄ deū i cōi sermōe iu
ret. tñ p̄p̄ sca dalū. tñ p̄p̄ maiore delibatiōz
qb̄ eq̄lr hinc inde p̄fatis ḡui⁹ ē si qs p̄ denz
iurās piuret q̄ si piuret iurās p̄ euangeliū.

Ad quartum sic pro

cedit. ¶ Videt q ille peccet q iniungit iuramē
tū ei q piurat. Aut. n. scit eū v̄p̄ iurare: aut
falsū. si scit eū v̄p̄ iurare: p̄ nibilo ei iuramē
tū iniungit. si at credit eū falsū iurare: q̄tum ē
de se iducit eū ad peccādū. ḡ v̄ q nullo mo
do debeat qs alicui iuramentū iniūgē. ¶ Ad
¶ Ad i⁹ ē accipe iuramētu ab aliq̄ q̄ iuramē
tū iniungere alicui. s̄ recipe iuramētu ab aliq̄
nō videt eē illicitū. z p̄cipue si piuret: qz in h̄
v̄ cōsentire pctō. ḡ videt q multo min⁹ lice
at exigē iuramētu ab aliq̄ q piurat. ¶ Ad
¶ Si peccauerit aīa z atuerit
vocē iurantis falsū: testisqz fuerit q̄ ip̄e vidit
aut conscius est: nisi indicauerit: portabit i
iquitatē suā. ex q̄ v̄ q̄ aliqs sciens aliquem
iurare falsū teneat eū accusare. nō igitur lz
ab eo exigere iuramētu. ¶ S̄ s̄ sicut peccat

ille q falsū iurat: ita ille q p̄ falsos deos iurat
ut Aug⁹ dic̄ ad Publicolā. ḡ licet iuramen
tū exigere ab eo q falsū iurat. ¶ R̄ dō q cir
ca eū q̄ exigit ab alio iuramētu distiguēdū
videt. aut. n. exigit iuramētu p̄o seip̄o p̄p̄a
sponte. aut exigit iuramētu p̄ alio ex. neces
sitate officij sibi cōmissi. z si qdē aliqs p̄ se
ip̄o exigit iuramentuz tanq̄ p̄sona p̄uata
distiguēdū v̄r ut Aug⁹ dic̄ in sermone de
piuris. si. n. nescit eū iuraturz falsū. z ideo di
cit. iura mihi ut fides ei sit: nō ē pctm̄. tñ est
hūana tēptatio: qz. f. p̄cedit ex q̄dam infir
mitate q̄ h̄o dubitat verū eē dicituruz. z hoc
ē illud iuramētu d̄ q̄ dñs dic̄ Mat̄. 5. Qd
āpl⁹ ē a malo ē. si at scit eū fecisse. s̄. s̄rū ei⁹
qd iurat: z cogit eū iurare: hom̄ r̄da est. il
le. n. de suo piurio se iterimit. z iste manum
iterficiētis ip̄essit. si at aliqs exigit iuramē
tū tanq̄ p̄sona publica fm̄ q̄ exigit ordo iu
ris ad p̄ntionē alteri. nō v̄r esse in culpa si
iple iuramētu exigit: siue sciat eū falsū iura
re: siue v̄p̄: qz nō videt ille exigere. s̄ ille ad
cui⁹ instantiā exigit. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄
obiectio illa p̄cedit q̄n p̄ se aliqs exigit iura
mentū. z tñ nō sp̄ scit eū iurare verū l̄ falsū
s̄ q̄iqz dubitat de facto z credit eū verū iu
raturū. z tūc ad maiore certitudinem exigit
iuramentū. Ad scdm̄ dicēdū q̄ sic Aug⁹
dic̄ ad Publicolā. q̄uis dicitur fit: ne iurem⁹
nūq̄ me i scripturis scis legisse memini ne
ab aliq̄ iurationē accipiam. vñ ille q iuratiō
nē recepit nō peccat nisi forte q̄n p̄p̄ia spon
te ad iurandū cogit eū quē scit falsū iuraturz
¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ sicut Aug⁹ dic̄. Moy
ses nō exp̄ssit i p̄dicta auctoritate cui fit idi
candū piuriū alteri. z iō itelligit q̄ debeat
idicari talibz q̄ magis p̄rit p̄desse q̄ obesse
piuro. si sit et nō exp̄ssit q̄ ordine deat ma
nistari. z iō videt seruand⁹ ordo euāgelic⁹
si sit pctm̄ piury occultū. z p̄cipue q̄n n̄ ver
ret locū ordo euāgelic⁹: ut s̄ dictū ē. ¶ Ad
quartū dō q̄ licet malo uti p̄pter bonū: sic
et de⁹ v̄t̄. nō tñ licet aliq̄ ad malū iducē
vñ licet ei⁹ q̄ per falsos deos iurare paratus
ē iuramētu recipe. nō tñ lz eū iducē ad h̄ q̄
p̄ falsos deos iuret. alia tñ rō videt eē in eo
q̄ per verū deū falsū iurat: qz i tali iuramen
to deest bonū fidei. q̄ utif aliqs i iuramēto
illi⁹ q̄ verū per falsos deos iurat. ¶ Un̄ Aug⁹
dic̄ ad Publicolā. vñ i iuramēto ei⁹ q̄ falsū

per deū deū iurat nō videt eē aliqđ bonuz
quo vti liceat.

Deinde cōside
randū ē de vitys ad religio
sitate ptinentib⁹ qb⁹ rebus
sacris irreuerentia exhibet
¶ Et p̄ de sacrilegio. 2º de
simonia. Circa primū querit̄ quatuor. p̄
qd sit sacrilegiū. 2º vtrū sit spāle pctm̄. 3º
de spēbus sacrilegy. 4º de pena sacrilegy.

Ad primuz sic proce

dit. ¶ Videl q̄ sacrilegiū nō sit sacre rei viola
tio. d̄. n. i. 7. q. 4. Comittit̄ sacrilegiū q̄ d̄pn.
cipis iudicio disputant: dubitantes an is vi
gnus sit honore quez princeps elegerit. s̄z b̄
ad nullā rē sacā pertinere v̄. ḡ sacrilegiū n̄
ipozat sacre rei violatōem. ¶ 3. Vidē sub
ditur q̄ si qs p̄miserit inde of officia publica
exercere: uelut i sacrilegiū excoicatio p̄ferat̄
s̄ officia publica nō vidētur ad aliqđ sacru
ptinē. ḡ v̄ q̄ sacrilegiū nō ipozat violatio
nem alicuius sacri. ¶ 4. Maior ē v̄tus dei
q̄ v̄ homis. s̄z res sacre a deo sc̄itate obti
nēt. ḡ nō p̄t p̄ hoies violari. z ita sacrilegiū
nō v̄ eē sacre rei violatō. ¶ 5. 3. ē qđ Judo
rus dic̄ i liº et̄imologiarū q̄ sacrilegus d̄r
ab eo q̄ sacra legit. i. iurat. ¶ 6. d̄ d̄cedū q̄
sicut ex s̄ dictis p̄z. sacruz d̄r aliqđ ex eo q̄
ad diuinū cultū ordinatur: sicut at̄ ex eo q̄
aliqđ ordinat̄ i finē bonū sortit̄ rōnez boni.
ita et̄ ex h̄ q̄ aliqđ d̄putat̄ ad cltū di efficit̄
qdā d̄inū. z sic ei qđ reuerētia debet̄ q̄ re
fertur i deū. z iō oē illud qđ ad irreuerētiāz
rep sacraz p̄inet ad iuriā dei p̄inet. z habz
sacrilegy rōnē. ¶ Ad primū ḡ d̄ q̄ fm̄ phz
i p̄ ethicozū: bonū cōe gentis ē qđdā d̄inuz
z iō antiquitus rectores reipublice d̄ini vo
cabant̄ q̄ d̄ine puidētie ministri. fm̄ illud
Sap. 6. Cū essetis ministri regni illi nō f̄cte
indicastis. z sic p̄ quādā nois extēsiōe illd̄
qđ pertinet ad irreuerētiā principis. s̄. dis
putare de eiº iudicio an oporteat eū sequi
fm̄ quādā similitudinē sacrilegiū d̄r. ¶ Ad se
cūdū d̄ q̄ p̄pls xpian⁹ p̄fidē z sacra xpi sci
ficat̄ ē: fm̄ illud. i. ad Cor. 6. 3. Abluti estis
sed sanctificati estis. z iō. i. Pet. 2. d̄r. Vos
estis genus electū. regale sacerdotiū: gēs s̄a
cta: p̄pls acq̄sitōis. z iō id qđ sit i iuriāz po
puli xpiani. s̄. q̄ ifideles ei p̄ficiat̄ pertinet ad

irreuerētiā sacre rei. v̄n̄ rōnabiliter sacrilegi
um d̄r. ¶ Ad t̄ciū d̄ q̄ violatio h̄ lāge dici
tur q̄cūq̄ irreuerentia uel ex bonozatō: sicut
at̄ honor ē i honozate nō at̄ in eo q̄ honora
tur ut d̄r i p̄ ethicozū. ita et̄ irreuerētia ē i eo
q̄ irreuerenter se b̄z. q̄uis et̄ nihil noceat ei
cui irreuerentiā exhibz. q̄tū ḡ ē in ipso rem
sacra violat: licet illa nō violet.

Ad secunduz sic pro

cedit. ¶ Videl q̄ sacrilegiū nō sit pctm̄ spāle.
d̄. n. i. 7. q. 4. Comittit̄ sacrilegiū q̄ i diuine
legis sc̄itate aut nesciendo comittit̄ aut ne
gligendo violat̄ z offendit̄. s̄z b̄ sit p̄ oē pctz
nā pctm̄ ē dictū uel factū l̄ cupitū 3. leges
dei ut Aug⁹ dicit. 22. 3. Faustū. ḡ sacrilegiū
ē gnāle pctm̄. ¶ 1. Nullū spāle pctm̄ cōtine
tur sub d̄f̄sis generib⁹ pctōz. s̄z sacrilegiū s̄b
d̄f̄sis gnēibus pctōz cōtinet̄. puta sub homi
cidio si qs sacerdotē occidat. sub luxuria si
qs h̄ginē sacratā violet uel quācūq̄ mulie
rē in loco sacro. sub furto si qs rē sacra fura
tus fuerit. ḡ sacrilegiū nō ē spāle pctm̄. ¶ 2.
D̄ spāle pctm̄ iuenit̄ distinctuz ab alijs pec
catis ut de iusticia spāli p̄hs dic̄ in 3º ethico
rū. s̄z sacrilegiū nō videt̄ iueniri absq̄ alijs
pctis s̄z q̄nz iungit̄ furto. q̄nz homicidio:
ut d̄ictū ē. n̄ ḡ ē spāle pctm̄. ¶ 3. 3. ē q̄ op
ponit̄ spāli v̄tuti. s̄. religiōi ad quaz p̄tinet
reuereri deū z d̄ina. ḡ sacrilegiū ē spāle pec
catū. ¶ 4. 3. dicendū q̄ v̄bicūq̄ iuenit̄ spālis
rō deformitatis. ibi necē ē q̄ sit spāle pctm̄
q̄ spēs cuiuslibz rei p̄cise attēdit̄ fm̄ rōem
formalē ipsiº: nō at̄ sc̄bz māz uel sbiectū. i. sa
crilegio at̄ iuenit̄ spālis rō deformitatis q̄. s̄.
violat̄ res sacra p̄ aliquā irreuerentiā. z ideo
ē spāle pctm̄ z opponit̄ religiōi: sicut enim
Damaf. dic̄ i 3º liº. purpura regale idūnetū
facta honozat̄ z gloriāficat̄. z si qs h̄ac perfo
rauerit morte d̄anatur: q̄si 3. regē agens. ita
et̄ si qs rē sacram violat̄ ex h̄ ipso 3. dei reue
rētiā agit. z sic p̄ irreligiōsitate peccat. ¶ Ad
p̄mūz ḡ d̄ q̄ illi d̄icitur sacrilegiū i diuine
legis sc̄itate cōmittē q̄ legē di ipugnant sicut
h̄ctici z blasfemi: q̄ ex h̄ q̄ deo nō credunt̄
i currūt ifidelitat̄ pctm̄. ex h̄ v̄o q̄ d̄ine legi
v̄ba puertit̄: sacrilegiū icurrūt. ¶ Ad sc̄dm̄
d̄ q̄ nihil p̄hibet̄ vnā spālē rationem pcti
in pluribus pctōrū gnibus iueniri: sc̄bz q̄ di
uersa pctā ad finē vniº pcti ordinēt̄. put̄ et̄
i v̄tutib⁹ appz qb⁹ ipaf ab vna v̄tute. z h̄ mō

quodcumque genere peccati aliquis faciat in reuerentia
debita sacris rebus sacrilegium formaliter commit-
tit: licet materialiter sint ibi diuersa genera peccatorum.
Ad tertium dicendum quod sacrilegium interdum
iuenitur separatum ab alijs peccatis eo quod actus non
habet aliam deformitatem: nisi quod res sacra viola-
tur. puta si quis index rapiat aliquem de loco sa-
cro quem in alijs locis licite capere possit.

Ad tertium sic proce-

ditur. **V**ides quod species sacrilegij non distinguatur
secundum res sacras. **M**aterialis enim distinctio non disti-
ngit speciem si sit eadem ratio formalis. sicut violatio
ne crucis rerum sacrarum videtur esse eadem ratio
formalis peccati. et quod non sit distinctio nisi materialis.
ergo per hoc non diuersificantur sacrilegij species. **P**er
hoc videtur esse possibile quod aliqua sint eiusdem speciei
et cum hoc differant specie. sicut homicidium et furtum et illi-
citum concubitus sunt distincte species peccatorum. ergo non potest
uenire in una specie sacrilegij. et ita videtur quod sacri-
legij species distinguantur secundum diuersas species aliorum pecca-
torum: et non secundum distinctio rerum sacrarum. **I**tem res
sacras enumerantur personae sacre. si ergo una species
sacrilegij esset qua violaretur persona sacra. sequeretur quod
omne peccatum quod persona sacra committeret esset sacrile-
gium: quod per quodlibet peccatum violaretur persona peccatis
non ergo species sacrilegij accipiuntur secundum res sacras.
Sed hoc est quod actus et habitus distinguuntur secundum ob-
iecta. sicut res sacra est obiectum sacrilegij ut dictum est. ergo spe-
cies sacrilegij distinguuntur secundum differentiam rerum
sacrarum. **R**espondeo quod sicut dictum est peccatum sacri-
legij in hoc consistit quod aliquis irreuerenter se habet ad
res sacras. debet autem reuerentia rei sacre ratione sa-
cralitatis. et ideo secundum diuersam rationem sacralitatis rerum sacra-
rum quibus irreuerentia exhibetur necesse est quod sacri-
legij species distinguantur. tamen non sacrilegium est genus
quod res sacra in qua peccat maioris obiecti
sacralitatis. attribuitur autem sacralitas et personis sacris. i.
vino cultui dedicatis: et locis sacris et rebus quibus
sacralitas habetur. scilicet aut loci ordinantur ad
distinctionem. **M**achab. 5. Non propter locum gerit. sed
propter gerit omnis locum elegit. et ideo genus peccati est sa-
crilegium quod peccat in personam sacram quod quod peccat
in locum sacrum. sunt tamen in utraque sacrilegij specie
distinctione gradus secundum differentiam personarum et locorum sacrorum
sicut est et tria species sacrilegij quod circa alias res
sacras committitur: distictio habet gradus secundum differen-
tiam rerum sacrarum. iterum qualis sumum locum obtinent
ipsa sacra quibus habet distinctio. quod precipuum est eu-
charistie sacramentum quod obicit ipsum christum. et ideo sacra

legium quod est in sacris committitur gravissimum est inter
omnia. per sacra autem secundum locum tenentur vasa consecrata
ad sacramentorum susceptionem. et ipsae imagines
sacre et reliquie sanctorum: quibus quamvis personae sanctorum
venerant et dehonozant. deinde quod pertinet ad
ornatum ecclesie et missarum. deinde ea quod sunt ob-
putata ad sustentationem missarum siue sint mo-
bilia siue imobilia. quocumque quod quocumque predictorum
peccat. crimine sacrilegij incurrit. **A**d primum ergo
dicendum quod non est in omnibus predictis eadem ratio
sacralitatis. et ideo differentia sacrarum rerum non solum est dif-
ferentia materialis: sed formalis. **A**d secundum
vero quod nihil prohibet aliqua duo esse secundum aliquid
vnius speciei: et tamen aliud distinctum: sicut fortis et pla-
to conveniunt in specie animalis. differunt autem in spe-
cie colorati si vni sit albus et alii niger. et similiter
est possibile est aliqua duo peccata differere specie
secundum materiales actus. convenire autem in specie
secundum unam rationem formalem sacrilegij. puta si quis
scimoniale violaverit verberando vel scudendo.
Ad tertium dicendum quod omne peccatum quod sacra per-
sona committit. materialiter quidem et quasi per actus est
sacrilegium. vni zero dicitur quod nuge in ore sacer-
dotis sacrilegium sunt verberatio. formaliter
autem per proprietatem illius solum peccatum sacre personae sacri-
legium est quod agit directe in eius sacralitatem. puta si vir-
go deo dedicata fornicetur. et eadem ratio est in alijs

Ad quartum sic pro-

ceditur. **V**ides quod pena sacrilegij non debeat esse
pecuniaria. **P**ena enim pecuniaria non solet po-
ni pro culpa criminali. sed sacrilegium est culpa
criminalis. vni capitali finis puniri secundum leges ci-
viles. ergo sacrilegium non debet puniri pena pecunia-
ria. **R**espondeo quod peccatum non debet duplici pena puniri
secundum illud **N**avium. per. Non constituitur duplex tri-
bulatio: sed pena sacrilegij est excoicatio. ma-
ior quidem si violentia inferatur in personam sacram: si
aliquis incendat vel frangat ecclesiam. minor autem
in alijs sacrilegijs. ergo non debet sacrilegium puniri
pena pecuniaria. **P**er. **A**pi. s. dicitur. **I**n **T**he. sal.
2. Non suum aliquem in occasione avaritie. sed hoc
videtur ad occasionem avaritie pertinere quod pena pe-
cuniaria exigatur per violationem rei sacre. ergo non
videtur talis pena esse veniens sacrilegij. **S**ed hoc
est quod dicitur. **I**ob. 4. **S**i quis trunax vel supb. fu-
gitiuum seruum de atrio ecclesie per vim extraxe-
rit: nongentos solidos proponat. et ibidem per ea
subditur: quod si quis inveniatur fuerit reus sacrilegij tri-
ginta libras argenti examinati purissimi componat. **R**espondeo dicendum quod in penis infligendis duo

sunt consideranda. p̄ qd̄ e q̄litas ad B q̄ pena sit iusta: ut. s. in q̄ q̄s peccat p̄ B torq̄at ut dicit Sap. xi. ⁊ B mo cōueniens pena sacrilegi q̄ sacris iuriā isert ē excoīcatio p̄ quā a sacris arcef. ⁊ at cōsiderat utilitas. nā pene q̄si medicine q̄dā isigūf: ut his triti hōies a pctō desistant. sacrileg⁹ aut q̄ sacra nō reueret: n̄ sufficiēter videt a peccādo arceri p̄ B q̄ sacra ei iterdicunt de qb⁹ nō curat. ⁊ iō fm leges humanas adhibet capitalis pena. fm ecclēsie vō statuta q̄ mortē corpalem n̄ isigūf adhibet pena pecūiaria: ut saltez penitē tpali bus hōies a sacrilegys reuocēt. Ad primū q̄ dō q̄ ecclia mortē corpale nō isigūf: s; lo co ei isigūf excoīcatōez. Ad secūdu dō q̄ necē est duas penas adhiberi q̄n p̄ vnā non sufficiēter reuocat aliqs a peccādo. ⁊ iō oportuit s̄ penā excoīcationis adhiberi ali quā tpale pena ad coercendū hōies q̄ spūa lia stēnūt. Ad tertiū dō q̄ si pecunia serige ref absq̄ rōabili cā h̄ videt ad occasiōez auar tie ptinere. s; q̄n exigit ad hōiūm cor rectionē h̄z māifesta vtilitatē. ⁊ ideo nō p̄tinet ad occasiōē auaritie.

Et deinde cōside

randū ē de simōia. Et cir ca B q̄rūt sex. p̄ qd̄ sit simo nia. 1. vtrū liceat pzo sa cramētis pecūiā accipe. 2. vtrū liceat accipe pecūiā p̄ spūalib⁹ acrib⁹. 3. vtrū liceat vēdere ea q̄ sūt spūalib⁹ an neta. 4. vtrū solū mun⁹ a māu faciat simo niaciū an ēt mun⁹ a ligua ⁊ ab obsego. 5. de pena simoniaci.

Ad primū sic proce

dit. Videt q̄ simonia non sit studiosa volū tas emēdi ⁊ vēdēdi aliqd̄ spūale vl spūali an netū. Simonia. n. est heresis q̄dā dī. n. i. q. i. Tolerabilior ē macedony ⁊ eoz q̄ circa ip̄z sunt scī spūs ipugnatorū unpiā heresis q̄ si moniacorū. illi. n. creaturā ⁊ seruūz dei p̄ris ⁊ filij spm̄ scm̄ delirādo fatēt. isti vero eūdē spm̄ scm̄ efficiūt seruūz suū. oīs. n. dñs quod habet si vult vendit siue seruūz siue aliquod aliud eozū q̄ possidet. s; ifidelitas nō cōsistit i volūtate: s; magis i intellectu: sicut ⁊ fides vt ex s̄ dictis p̄z. q̄ simonia nō debz p̄ volūtate diffiniri. 6. Studiose peccare ē peccar ex malicia qd̄ ē peccare i spm̄ scm̄. si q̄ simonia

ē studiosa volūtas peccādi. seq̄ q̄ sp̄ sit pec catū i spm̄ scm̄. 7. Nihil aliud ē magis spi rituale q̄ regnū celoz: s; licet emere regnūz celozū. Dīc. n. Greg⁹ i qdā omel. Regnū ce lozū tātū valer q̄trū hēs. q̄ nō ē simonia uelle emere aliqd̄ spūale. 8. Nomē simonie a Simone mago acceptū ē. de q̄ legit Act. 8. q̄ obtulit aplis pecuniā ad spūale p̄atez emēdā: ut. s. q̄buscūq; man⁹ iponeret scipe rēt spm̄ scm̄: nō at legit q̄ aliqd̄ voluerit vē dere. q̄ simonia nō ē volūtas vendēdi aliqd̄ spūale. 9. Multe alie sūt volūtarie cōmu tatōes p̄ter ēptionē uel uēditōem: sicut p̄mu tatio transactō. q̄ uidetur q̄ insufficient dis finiat simonia. 10. De qd̄ ē spūali āneruz ē spūale. sup̄flue q̄ addit uel spūali annexū. 11. Papa fm̄ qdā nō pōt cōmittere simo niam. pōt at emer uel vendere aliqd̄ spūale. q̄ simonia nō ē volūtas emēdi uel uēdēdi aliqd̄ spūale uel spūali ānerū. 12. H̄z d̄ est qd̄ Greg⁹ dīc i tegistro. Altare uel decimas ul spm̄ scm̄ emere l̄ vēdere: simoniaciā heresim eē nullus fidelīū ignoret. 13. dicendūz q̄ sicut s̄ dictū ē: act⁹ aliqs ē mal⁹ ex gener eo q̄ cadit sup̄ māū idebitā. Emptōis at ⁊ vē ditōis ē mā idebita res spūalis triplici rōne p̄ qd̄ qz res spūalis nō pōt aliq̄ t̄reno precio cōp̄sari ut de sapia dī. p̄v. 3. p̄ciosior ē cūcti opib⁹. ⁊ oia q̄ desiderat huic nō valēt cōpari iō etiā Petr⁹ i ipsa sui radice simoniacam p̄auitate cōdenans dixit. Pecunia tua tecū sit i p̄ditōez. quoniā domū dī exististi pecu nia possidēre. 2. qz id pōt eē debita vēditōis mā cui⁹ vēditōr ē dñs ut p̄z i auctoritate s̄ i ducta. p̄elat⁹ at ecclēsie nō ē dñs spūaliū re rum: sed dispensator: fm̄ illud. i. ad Cor. 4. Sic nos existimet homo ut ministros xp̄i ⁊ dispensatores ministerioz dei. 3. qz vēditō r̄pugnat spūaliū origi q̄ ex ḡtuita volūtate dei pueniūt. Un̄ ⁊ dñs dīc Math. x. Gra tis accepistis. ḡtis date. ⁊ iō aliqs emendo l̄ uēdēdo rē spūale irreuerctiā exhibet deo ⁊ reb⁹ dñis. p̄p̄ qd̄ peccat pctō irreligiosita tis. 4. Ad primū q̄ dō q̄ sicut religio confis tit in quadam fidei p̄statōe quā tamē ali qs iuerdū nō h̄z i corde. ita ēt uirta opposita religiōi h̄nt quandā p̄statōem ifidelitatis s; quicq; nō sit ifidelitas i mēte. fm̄ h̄z simo nia heresis dicit fm̄ extiorē p̄testatōez: qz in B q̄ aliquis uendit donum spūs sancti q̄ dāmodo p̄statatur se esse dñz spūalis doni

qđ ē hereticū. Sciēdū tñ qđ **S**imon mag⁹
pter b̄ qđ ab aplis spūs sc̄i gr̄am pecūia emē
voluit. dixit qđ mūdus nō erat a deo creat⁹:
s̄a quādā supna virtute ut dicit **I**sidorus in
li^o ethimologiariū. z sic scđm b̄ iter alios hē
ticos simoniaci cōputant: ut p̄z i li^o **A**ugl. d̄
hētibz. **A**d secūdū dō qđ sicut s̄ dicitur ē
iusticia z oēs ptes ei⁹. z p̄ oīs oia vitia oppo
sita sūt i voluntate sicut i subiecto. z iō z ueniē
ter simonia p voluntatē diffinit. **A**ddit autē
studiosa ad designandū electōez q̄ principa
liter ptinet ad virtutē z vitium. nō at oīs q
peccat electōe peccat pctō i spm̄ sc̄m: s̄z solu
q peccatū eligit p cōtēptū eoz p q̄ hoies so
lent retrahi a peccādo ut s̄ dicitur ē. **A**d ter
tium dō qđ regnū celozū d̄r emēdū qñ quis
dat qđ h̄z p̄tē deū: large sup̄to noīe ēptōis
fm̄ qđ accipit p merito: qđ tñ nō ptingit ad
pfectā rōnē ēptōis: tū qz nō sūt digne pas
siones huius ip̄ is nec aliq̄ nra dona vel opa
ad futurā gloriā q̄ reuelabit in nobis ut d̄r
R. o. s̄: tū qz meritū nō cōsistit p̄cipalit̄ in
exteriori dono vel actū vel passiōe: s̄z in inte
riori affectu. **A**d quartū dō qđ **S**imō ma
gus ad b̄ emē voluit prātē spūales ut eā p̄ a
vēderet. d̄r. n. i. q. 3. qđ **S**imon magus donūz
spūs sc̄i emē voluit: ut ex venditiōe signoz q
p eū fierent: multiplicatā pecuniā lucraret.
z sic illi q spūalia vendit z formanē **S**imōi
mago in itentione. in actu vō illi q emē vo
lūt. illi at q vendūt i actu imitat̄ **S**iezi disci
pulu **H**elisei de q̄ legit 4^o regl. 5^o. qđ accepit
pecūiā a le. p̄so mūdato. vñ vēditores spūali
um p̄tē dicit nō solū simoniaci: s̄z et̄ giezite.
Ad quintū dō qđ noīe ēptōis z venditō
nis intelligit̄ oīs d̄r nō ḡtuit⁹. vñ nec p̄mu
tatio p̄bēdarū uel eccl̄alticorū beneficiorū
fieri p̄t auctoritate partuz absqz piculo si
monie: sicut nec trāfactō: ut iura d̄termināt
p̄t tñ plat⁹ ex officio suo p̄mutatōes h̄mo
di facere. p̄ cā vtili vel necia. **A**d sextuz di
cendū qđ sicut aīa viuit fm̄ seipsā. corpus at
viuit ex vnione aīe. ita et̄ qđā sūt spūalia s̄z
seipsa: sicut sacra z alia h̄mōi. qđā autē d̄
cūtur spūalia ex b̄ q talibus adbent. vñ. i.
q. 4. d̄r. **S**igs obiecit q spūalia sine corpa
lib⁹ reb⁹ nō p̄ficiūt: sicut nec aīa sine corpe
corpaliē viuit. **A**d septimū dō qđ papa p̄t
icurrere vitū simōie sicut z q̄libet alius hō
peccatū. n. tanto i aliq̄ p̄sona est graui⁹ quā
to maiorē obrinet locū. q̄nia. n. res eccl̄e

sint eius ut p̄cipalis dispensatoris: nō tñ s̄
ei⁹ ut dñi z possessoris. z iō si recipet p aliq̄
re spūali pecuniā de redditib⁹ eccl̄e alicui⁹
nō careret vitio simonie. z sicut et̄iaz possit
simoniā cōmittere recipiēdo pecūiā ab ali
q̄ laico nō de bōis eccl̄e.

Ad secunduz sic pro

cedit. **V**idef qđ nō sp̄ sit illicituz p sacris pe
cuniā dare. **B**aptismus. n. ē ianua sacroruz
ut in et̄ia pte dices: s̄z licet ut videf i aliq̄. ca
su dare pecuniāz p baptis̄mō. puta qñ sacer
dos puerū moriētē sine p̄cio baptizare n̄ vel
let. qđ nō sp̄ ē illicitū emē uel vēdere sacra
ta. **P**. **M**aximū sacrorū ē eucharistia q̄ in
missa cōsecraf. s̄z p missis cārādis aliq̄ sacer
dotes p̄bēdā vel pecuniā accipiūt. q̄z mul
to magis alia sacra emere vel vendere. **P**.
Sacr̄z p̄nē ē sacrm̄ necitatis qđ p̄cipue in
absolutōe cōsistit: s̄z qđā absolutes ab excōi
catōe pecuniā exigūt. qđ nō sp̄ ē illicitū sacrz
emere vel vendere. **P**. **C**ōsuetudo fac ut n̄
sit pctm̄ id qđ al̄ pctz eēt: sic **A**ug⁹ d̄ic qđ b̄re
plures vxores qñ mos erat: crimē non erat:
s̄z apud q̄sdā ē cōsuetudo qđ i cōsecratiōibus
epozū: b̄ndictōib⁹ abbatū z ordinib⁹ clerico
ru: p crismate vel oleo sc̄o z alijs h̄mōi ali
quid d̄f. qđ videf qđ b̄ n̄ sit illicitū. **P**. **C**ō
tingit qñqz qđ aliq̄ maliciose ipedit aliq̄ez
uel ab ep̄atu obrinēdo uel ab aliqua alia di
gnitate. sed licet vnicuiqz redimet̄ suā vexa
tionē. qđ licitū videtur in tali casu pecuniā
dare pro ep̄atu ul̄ aliqua alia eccl̄eastica di
gnitate. **P**. **M**atrimōiū ē qđdā sacrm̄: s̄z
qñz dat̄ pecūia p m̄rionio. qđ licituz ē sacrm̄
vēderē. **S**z ē qđ d̄r. i. q. i. qui p pecuniā
quēqz cōsecrauerit alien⁹ sit a sacerdotio.
Bz d̄icēdū qđ sacra noue legl sūt maxie spūa
lia i q̄tū sūt cā spūalis gr̄e q̄ p̄cio extiari nō
p̄t. z ei⁹ rōni repugnat qđ nō ḡtute detur.
dispensant̄ at sacra p eccl̄e m̄stros q̄s opoz
ter a p̄p̄lo sustētari: fm̄ illud apli. i. ad **C**orl.
9^o. **N**escit qm̄ q i sacratio opant̄: qđ de sacra
rio sūt edūt. z q altario deseruiūt: cū altario
p̄cipiāt. **S**ic q̄ dicendū ē qđ accipe pecuni
am p spūali sacrorū gr̄a: ē crimē simonie:
qđ nulla cōsuetudie p̄t excusari: qz cōsue
tudo nō p̄iudicat iuri nālī l̄ d̄ino. p pecūiaz
at̄ intelligit̄ oē illud cuius p̄ciū p̄t pecūiā
extimari ut p̄hs d̄ic i 3^o et̄bi cor. accipe at̄ ali
q̄ ad sustētatoez eoz q sacra xpi ministrant

sz ordinatione ecclesie r cosuetudines ap-
probatas no e symonia neqz pctiu. no aut
sumis taqz pciu mercedis sz taqz stipendiuz
necitat. **¶** In super illud. i. ad **Thimoti**. 5.
Qui bn psut psbyteri r c. die glo. **Augl.** Ac
cipiat sustentatidz necitat a pplo: mercede
dispensatidz a dno. **¶** Ad pmu g dicendu q i
cau necitat qlibz pot baptizare. r qa nll'o
e peccadu: peode e hnduz si sacerdos absz
pcio baptizare no velit ac si no eet q bapti-
zaret. vii ille qui gerit cura pueri i tali casu
licite pot eu baptizare ul' a qcunqz alio facere
baptizari. possit tñ licite aquaz a sacerdote
eme q e pure elei: tñ cozpale. si aut eet adul-
tus qui baptismu dsideraret r iminet mor-
tis piculu: nec sacerdos eu vellet sine pcio
baptizare: debet si possit p aliu baptizai. q
si no possit ad aliu hre recursu: nll'o mo de-
beret pciu p baptizato da sed poti' absqz
baptizato rceder. supplēt. n. ei ex baptizato
flamis qd ei ex sacro deesset. **¶** Ad secudu
dicendu q sacerdos no accipit pecuniaz qd
pciu cōsecrationis eucharistie aut misse de
cantade: b. n. eet symoniacu: sz qd stipendiū
sue sustentatidz ut dcm est. **¶** Ad tertiu di-
cendu q: pecunia si exigat ab eo q absoluit
qñ pciu absolutidz: b. n. eet symoniacum
sz qñ pena culpe pcedet p q fuit excoicat.
¶ Ad qrtu dicendu q sic dictu est: osuetudo
non pūdicat iuri nali uel dno q symonia
pbibet. r iō si aliq ex osuetudine exigat qñ
pciu rei spūalis cu intētiōe emēdi ul' uēdē/
di: est maifeste symōia: r pcipue si ab iuuto
erigat. si vō erigat qñ qdā stipendia p osue-
tudine approbatā: nō est symōia: si tñ desit
itētiō emēdi l' uēdēdi: sz itētiō referat
ad solā osuetudinis obseruātiā r pcipue
qñ aliqz nolūtariē soluit. in his tñ oib' sol-
licite cauēdū ē qd hz speciē symonie ul' cu
peditat: fm illud apli. i. ad **Thessal** vlti. Ab
oi specie mala abstiete vos. **¶** Ad gntū di-
cēdū q anqz alicui acgrat ius i epatu ul' q/
cūqz dignitate ul' prebenda p electionez uel
prouisiōne sine collationē: symoniacuz eet
aduersantū obstacula pecunia r dimer: sic
n. p pecuniaz pararet sibi viā ad rē spūalē ob-
tinēdā: sz postqz ius alicui acqstū ē: sz p pe-
cuniā iuusta ipedimēta r mouer. **¶** Ad sextū
dicēdū q qdā dicūt q p mrimōio licet pe-
cuniā dare: qa i eo nō ofert gra: sz b nō est
vsqzqz vey ut i tta pte hnt' opis dicef. Et

iō allē dicēdū ē q mrimoniū non solū ē ec-
clesie sacm sz etiaz nāe officiū. r iō dare pe-
cuniā p mrimōio iqtū ē nāe officiū licituz
est: inqtū vō ē eccleie sacm ē illicitū: r iō
fm iura pbibet ne p benedictiōe nuptiaz
aliqd exigatur.

Ad tertiu sic proce-

dit. **¶** Videt q licitū sit da' r accipere pecuniā
p spūalib' actib'. **¶** Usus. n. pphetie ē spūal'
actus. sz p usu pphetie oli aliqd dabat ut
p3 p **Regl.** 9. r 3. **Regl.** 13. g vōt q liceat
da' r accipere pecuniaz p actu spūali. **¶** P.
¶ Pro: pdicatio: laus dina: sunt actus maxie
spūales. sz ad ipetrādū ofonuz suffragia pe-
cūia da' scil' viris: fm illud **Lucl.** 16. Facite
vob amicos d mamona iqtat. pdicatorib'
etiā spūalia seminātib' tpalia debent: fm
aplm. i. ad **Cor.** 9. celebrātib' etiā diuinas
laudes i ecclesiastico officio r pcessiōes sa-
ciētib' aliqd da': r qñqz annui reddt' ad b
assignat. g licituz est p spūalib' actib' ac-
cipe aliqd. **¶** P. Scia n ē min' spūalis qz
ptat. sz p usu scie licet pecuniā accipe sic ad
uocato h uendē iustu pociuū: r medico
osiliū sātat: r mgro officii doctrine. g pa-
ri rōne videt q liceat plato aliqd accipe p
vsu spūalis sue ptatis: puta p correctiōe ul'
dispensatiōe ul' aliq h' mōi. **¶** P. Religio
ē stat' spūalis pfectiōis. sz i aliqb' mōalte-
rys aliqd ab his q recipiūt exigat. g licet p
spūalib' aliqd exigat. **¶** Sz ē q dr. i. q. i.
Quicqd iuisibil' gre osolatiōe tribuit: nūqz
qstib' ul' qbuslibet pmys vendari pēt'
ōbet. sz oia h' mōi spūalia p iuisibilē gratiā
tribuit. g nō licet ea qstib' ul' premys ve-
nūdari. **¶** R. dicēdū q sic sacra dicūt spi-
ritualia: qa spūalē ofertū grāz: ita etiā qdaz
alia dicūt spūalia: qa ex spūali grā pcedūt
r ad eā disponunt que tñ p hoiuz misterii
exhibēt qz o3 a pplo sustentāi cui spūalia ad-
mistrāt: sz illd. i. ad **Cor.** 9. Quis militat
suis stipendys vñqz: qz pascit gregē r d lac-
te gregi n māducat: r iō uēdē qd spūale ē
i h' mōi actib' aut emē: symoniacu ē: sed
accipe aut da' aliqd p sustentatiōe mstrā-
tiū spūalia sz ordinationē eccleie r osuetu-
dinē approbatā licitū est: ita tñ q desit itē-
tiō empiriōis ul' uēditiōis r q ab iuut non
erigat p spūaliū subtractōz q se exhibēda.
b. n. haberēt quādā uēditiōis speciē. gtis

vo spūalib⁹ p^o exhibit⁹: licite p^o statute z
osiere oblatiōes z q^oq^oq^o alij p^ouēt⁹ erigi a
nolētib⁹ z valentib⁹ soluere auctoritate su
pior⁹ iūueniēte. ¶ Ad p^omū g^o dicēdū q^o sic
Zer^o dic sup⁹ Micheaz. mūera q^odā spōte
exhibebāt bonis p^ophetis ad sustētationez
ipsoz: nō q^oi ad emēdū p^ophetie usū: quē tū
p^oseudo p^ophē r^oozābant ad q^ostū. ¶ Ad se
cūdū dicēdū q^o illi q^o dāt elyas paupibus
ut orōnū ab ipsis suffragia ipetrēt: nō eo te
nore dāt q^oi itēdētes orōnes emer⁹: s³ p^o gra
tuitā b^onificētā paupz aīas puocāt ad b^o q^o
p^o eis g^otis z ex caritate orēt. p^odicātib⁹ etiāz
tpalia debēt ad sustētationez p^odicātū nō
aut ad emēdū p^odicatiōis v^obū. ¶ Un sup⁹ illō
ad Abimol. 5. Qui b^on p^osūt p^osbyteri rē.
dic glo. Necessitatē accipe vnde viuitur:
caritatē ē p^ober. nō tū venale ē euāgelijz ut
p^o his p^odicet. si. n. sic vēdūt magnā rez vili
vēdunt p^ocio: sicut etiā aliq^o tpalia dant deuz
laudātib⁹ i celebratiōe ecclesiastici officij
p^o viuis siue p^o mortuis nō q^oi p^ociū: s³ q^oi su
stētatiōis stipēdiū: z eo etiā mō p^o p^ocessio
nib⁹ faciēdis i aliq^o funere aliq^o elye r^ocipiūt.
si at b^o mōi pacto iūueniēte fiāt aut etiā cū
intentōe emptionis vel nēditiōis: symōia
eēt. vñ illicita eēt ordinatio si i aliq^o ecclesia
statueret q^o nō fieret p^ocessio i fune alicui⁹
nisi soluerz certā pecunie q^otitate: q^o p^o tale
statutū p^ocluderet via gratis officij pietatē
alig^o ipēdēt. mag^o autē licita eēt ordina
tio si statueret q^o oib⁹ certā elyam dātibus
talis honor exhiberet: q^o p^o b^o nō p^ocluderet
via alyz exhibēdi. z p^oma ordinatio h³ spe
ciē exactiōis. secūda at h³ speciē g^ouite re
cōp^osatiōis. ¶ Ad t^omū dicendū q^o ille cui
cōmittit spūal⁹ p^oras: ex officio obligat⁹ ad
vsū p^oras sibi cōmisse i spūaliū dispēsatiōe
z etiā p^o sua sustētatiōe statuta stipēdia h³
ex redditib⁹ ecclesie: z iō si aliq^od accipet p^o
vsū spūalis p^oras: nō intelligeretur locare
opas suas q^os ex debito suscepti officij d^obet
ipēdere: s³ intelligeret nēder ipsū spūalis grē
vsū. z p^o b^o nō licet p^o q^oq^o dispēsatiōe ali
qd accipe nec ēt p^o b^o q^o vices suas cōmittāt
nec etiā p^o b^o q^o subditos suos corrigāt: ul⁹
a corrigēdo desistāt. licet tū eis accipe pecu
ratiōes q^o subditos visitāt: nō q^oi p^ociū cor
rectiōis: s³ q^oi debitū stipēdiū. ille at q^o h³ sci
entiā z nō suscipit cū b^o officij ex q^o obliget⁹
alys vsū scie ipēder: licite p^ot p^ociū sue voc

trine l'osily accipe: nō q^oi vitatē aut sciam
vēdens sed q^oi opas suas locās. si aut ex offi
cio ad b^o teneret itelligeret ipaz vēder vita
tē. vñ g^ouit pecaret: sic p^o i illis q^o i^ostituūt in
alig^o ecclesijs ad docēdū clericos eccle
z alios paupes p^o q^o ab ecclesia b^onificiū recipi
ūt: a q^o nō licet eis aliqd recipere: nec ad b^o
q^o doceāt: nec ad b^o q^o aliq^o festa faciant l' p^o
mittāt. ¶ Ad q^ortū dicēdū q^o p^o ingressu
monasterij nō licet aliqd exiger l' accipe q^oi
p^ociū: licet tū si monasterij sit tenue q^o nō
sufficiat ad tot p^osonas nutriēdas: grat⁹ q^odē
igressū monasterij exhibet: s³ accipe aliqd
p^o victu p^osoe q^o i mōastēio fuerit recipiēda
si ad b^o nō sufficiat mōastery opes. sicut ēt
licitū ē si p^o deuotiōez quā aliq^os ad mona
sterij ostēdit largas elyas faciēdo facilius
i mōastēio recipiat: sic etiā licitū ē aliq^one
e^o puocare ad deuotiōez mōastery p^o tem
poralia b^onificia ut ex b^o iclinef ad mōastery
igressū licz nō sit licitū ex pacto aliqd dāt
uel recipere pro ingressu monasterij: ut h³
i. q. i. c. de pio.

Ad quartuz sic pro

cedit. ¶ Vides q^o licitū sit pecuniā accipe p^o
bis q^o se spūalib⁹ anera. ¶ Dia. n. tpalia viden
ē spūalib⁹ eē anera: q^o tpalia se p^o spūalia
q^oreda. si q^o nō licet uēder ea q^o se spūalibus
anera: nihil tpale uēder licebit: quod p^o eē
falsū. ¶ P. Nihil videt mag^o esse spūalib⁹
anexū q^o vasa cōsecrata. s³ calicē licz uēdere
p^o redēptiōe capitinoz ut Amb^o dic. ¶ G^olici
tū ē uēder ea q^o sunt spūalibus anera. ¶ P.
Spūalib⁹ anera dicit⁹ ius sepulture ius pa
tronat⁹ z ius p^omogeniture s³ aliq^os: q^o pri
mogeniti an legē sacerdotij officio sūgebā
t: z et ius accipiēdi decias. s³ Abrahā emit
ab Ephrō spelūcā duplicē i sepulturaz ut
h³ Beñ. 22. Jacob at emit ab Esau i^o p^om
geniē ut h³ Beñ. 25. Ius et p^oronat⁹ tran
sit cū re vēdita: z i feudū cōcedit. decime et
cessē sūt q^obusdā militib⁹ z redimi p^ont. p^o
lati etiā interdū retinēt sibi ad t^os fruct⁹ p^o
beday q^os offerūt: cū tū p^obēde sint spūalib⁹
anera. ¶ G^o licet emer z uēder ea q^o se spūalib⁹
anera. ¶ S³ ē q^od dic⁹ P^oascal papa z h³
i. q. 3. c. Si qs obiecerit. q^osq^o eoz uendide
rit alter sū q^o nec alter puenit: neutz iūcū
tū dereligt. nullus g^o emat ecclesiaz l' p^obēda
l' aliq^od ecclesiasticū. ¶ P^o dicēdū q^o aliqd

pōt eē ānerū spūalibus duplici. Uno° sicut
er spūalib° depēdēs: sicut hīc bñficia eccle
siastica dicūt spūalib° ānerū: qā nō cōpetit
nisi hīc officii cōlicale. vñ hōmōi nullo mō
pōt eē sine spūalib°. z pp hoc ea nllō mō vē
dere licz: qā eis uēditū itelligūt ēt spūalia
veditioni subycti. Quedā aut sūt ānera spi
ritualib° inq̄stum ad spūalia ordināt: sic ius
patronat° qd̄ ordinat ad p̄fētādūz clericos
ad ecclesiastica bñficia: z vasa sacra q̄ ordi
nant ad sacrorū vsū: vñ hōmōi nō p̄suppo
nūt spūalia: s; magi ea ordie t̄p̄is p̄cedūt. z
ideo aliq̄ modo uēdi p̄nt: nō aut inq̄stū sūt
spūalib° ānera. ¶ Ad p̄mum q̄ dicendū q̄
oīa t̄p̄alia ānerctū spūalibus sicut fini. z iō
ipsa qd̄ t̄p̄alia uēdē licet: sed ordo eoz ad
spūalia sub uēditōe cadere nō debz. ¶ Ad
secundū dicēdū q̄ etiā vasa sacra sunt spū
tualibus ānera sicut fini. z iō eoz cōsecratio
uēdi nō debz: tñ p̄ necitate ecclesie z paupe
mā eoz vendi pōt: dūmō p̄missa occasione
pus cōfringant: qā p̄ cōfractōne n̄ itelligūt
eē vasa sacra: s; purū metallū. vnde si ex ea
dē mā filia vasa iterū itegrarēt: indigerent
iterū cōsecrari. ¶ Ad t̄tū dicēdū q̄ spelūca
duplex quā Abrahā emit i sepulturaz: nō le
gis q̄ tra erat cōsecrata ad sepeliēdū. z iō li
cebat Abrahā e trā illā emē ad vsū sepulture
ut ibi ititueret sepulchrū. sicut etiā nūc licet
emē aliq̄e agz cōem ad itituedūz ibi ci
miteriū uel etiā ecclesiam. tñ qā apud gētilēs
loca sepulc̄e deputata religiosa reputabāt:
si Ephrō p̄ loco sepulc̄e itēdit p̄ciū accepe:
peccauit uēdēs: licz Abrahā nō peccauerit
emēs: qā nō itēdebat emē nisi trā cōez. licz
etiā nūc trā ubi quōdā fuit ecclesia nēdere
aut emere i casu necitatis: sic d̄ mā sacrorū
vasoz dictū est. uel excusat Abrahā qā i h
redemit suā uerationē: q̄uis. n. Ephron gra
tis ei sepulturā offerret: p̄pendit tñ Abrahā
q̄ gratis recipe sine ei° offensa non posset.
Ius aut p̄mogenitē d̄bebat Jacob ex d̄ina
electōe: s; illud Malach. p̄. Jacob dilexi
Esau aut odio habui. z iō Esau peccauit p̄
mogenita uendens. Jacob aut nō peccauit
emendo: qā itelligit suā uerationē redemit
se. Ius aut p̄onāt° p̄ te uēdi nō pōt: nec in
feudū dari: s; trāsit cū villa q̄ uēdit l̄ cōcedit
Ius aut spūale accipiēdi decimas non con
cedit laicis: s; t̄n modo res t̄p̄ales q̄ noie d̄
cime dant ut s̄ dictū est. Circa collationes

bñficiarū sciēdū est q̄ si ep̄s anq̄ bñficiū ali
cui cōferat: ob aliquā cām ordinauerit aliqd
subtrahēdū de fructib° bñficij cōferendi: z
i pios vsus expēdēdū: n̄ ē illicitū. Si vō ab
eo cui bñficiū confert req̄rat aliqd sibi exhi
beri d̄ fructib° illi° bñficij: idēz ē ac si aliqd
mun° ab eo exigerz: z n̄ caret vitio symonie.

Ad quintū sic proce

cedit. ¶ Vides q̄ liceat spūalia dare p̄ mūere
qd̄ est ab obsequo l̄ a liguā. Dic. n. Greg° i re
gistro. Ecclesiasticis utilitatib° d̄seruiētes:
ecclesiastica dignū ē remuneratione gaudē
s; d̄seruire ecclesiasticis utilitatib° p̄tinz ad
mun° ab obsequo. q̄ vides q̄ licitū sit p̄ obse
quio accepto ecclesiastica bñficia largiri.

¶ Sic carnalis videt eē itētio si qs̄ alicui
det bñficiū ecclesiasticū p̄ suscepto bñficio:
ita etiā si qs̄ det ituitu cōsanguinitatis. s; h̄ n̄
videt eē symoniaci: qā nō ē ibi emptio uel
uēditio. q̄ nec p̄mū. ¶ Ad qd̄ soluz ad p̄
ces alicui° sit: ḡtis fieri videt. z ita n̄ videtur
locū h̄re symonia q̄ i emptione uel uēditōe
cōsistit. s; mun° a liguā itelligit si qs̄ ad p̄ces
alicuius ecclesiasticū bñficiū cōferat. q̄ h̄
nō ē symoniaci. ¶ Ypocrite spūalia opa
faciūt ut laudē hūanā cōsequat q̄ ad mun°
ligue p̄tinere videt: nec tñ ypocrite dicūt sy
moniaci. nō q̄ p̄ mun° a liguā symonia d̄bit.

¶ S; ē qd̄ Urban° papa dic. Quisq̄ res
ecclesiasticas nō ad qd̄ institute sūt s; ad p̄
pria lucra munere lingue uel obsequij uel pe
cunie largit uel adipiscit: symoniacus est.
R° dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: noie pecunie
itelligit cuiuscūq; p̄ciū qd̄ pecunia cōmēsu
rari pōt. manifestū est aut q̄ obsequiū hoīs
ad aliquā utilitatē ordinat q̄ pōt p̄cio pecu
nie estimari: vnde pecuniaria mercede mi
nistri cōducūt. z iō idē ē q̄ aliqs̄ det rē spūa
lem p̄ aliq̄ obsequo t̄p̄ali exhibitō uel exhibē
do: ac si darz p̄ pecunia data uel p̄missa q̄
id obsequiū estimari posset. sicut ēt q̄ aliqs̄
satisfaciat p̄ciū alicui° ad t̄p̄alē grām q̄ren
dam: ordinat ad aliquā utilitatē q̄ pōt pecu
nie p̄cio estimari. z ideo sicut d̄bit symonia
accipiēdo pecuniā uel quālibet aliā rē erte
riorē qd̄ p̄inet ad mun° a manu: ita etiā cō
trahit p̄ mun° a liguā uel ab obsequo. ¶ Ad
p̄mū q̄ dicēdū q̄ si aliqs̄ clericus alicui° pla
to ipendat obsequū honestū ad spūalia ordi
natū: puta ad ecclesie utilitatē uel ministroz
f. 2.

eius auxiliū: ex ipsa deuotiōe obsequy red-
dit digno ecclesiastico bñficio sicut ⁊ pp̄ alia
bōa opa: vñ nō itelligit eē mun⁹ ab obsego
⁊ i b̄ casu loq̄ Greg⁹. si vō sit i b̄ oestū obse-
quū uel ad carnalia ordinatū: puta q̄a sui
uit prelato ad utilitatem consanguineozuz
suozum uel patrimony sui uel ad aliquid
huiusmōi: erit mun⁹ ab obsego. ⁊ ē symōia
cū. ¶ Ad secūdu dīcēdu q̄ si aliq̄ aliqd spi-
rituale alicui offerat grati pp̄ s̄āguinitatē l'
quācūq; carnalē affectōz: ē qd ē illicita ⁊ cā-
nal' collatio: n̄ tñ symoniaca: q̄a nihil ibi ac-
cipit: vñ b̄ n̄ priet ad s̄ctū eptiōis ⁊ uēditio-
ē q̄ sū dat symonia. si tñ aliq; dat bñficiū ec-
clesiasticū alicui b̄ pacto l' itētiōe ut ex ide
suis s̄āguineis p̄uideat: ē maifesta symōia
¶ Ad tētiū dīcēdu q̄ mun⁹ a lingua dicitur
ut ipsa laus pertīnēs ad fauorem humanuz
q̄ sub precio cadit: ul' etiā p̄ces ex q̄bus ac-
q̄rit fauor human⁹ ut s̄riū euitel' ⁊ iō si ali-
q; principalit' ad b̄ itēdit symoniā omittit.
videt' aut ad b̄ principalit' itēdē q̄ p̄ces p̄ in-
digno portetas exaudit: vñ ipsuz factū est
symoniacū: si aut p̄ces p̄ digno porrigatur:
ipsū factū nō ē symoniacū: q̄a subest obita
ē ex q̄ illi p̄ q̄ p̄ces porrigit spūale aliquid
cōfert: tñ pōt eē symonia i intētiōe si non
actēdat ad dignitatē p̄sonē s; ad fauorē hu-
manū. Si vō aliq; p̄ se rogat ut obtineat cu-
ram aiāz: ex ipsa p̄sūptiōe reddid' idigno: et
sic p̄ces sūt p̄ digno: licite tñ pōt aliq; si sit
idigēs p̄ se bñficiū petere ecclesiasticū sine
cura aiāz. ¶ Ad quartū dīcēdu q̄ ypocrita
si dat aliqd spūale pp̄ laudem: s; solū demō-
strat. ⁊ simulādo magis furtiue surripit lau-
dem humanā q̄ emat: vñ nō videt' p̄tinere
ad vitiiū symonie.

Ad sextum sic proce-

dit. Videt' q̄ nō sit ueniēs symoniaci p̄ca
ut p̄uet eo qd p̄ symoniā acq̄sūt. Symōia
n. cōmittit' ex eo qd alicui' muner' itēruētū
spūalia agrūt. s; qdā sūt spūalia que semel
adepta nō p̄nt amitti: sicut oēs characteres q̄
p̄ aliquā cōsecrationē sp̄munt. s; non ē uen-
iēs pena ut qd p̄uet eo qd symoniace acq̄-
sūt. ¶ Cont' igit q̄nq; q̄ ille qd ep̄atus p̄
symoniā adeptus: p̄cipiat' subdito ut ab eo
recipiat ordines. ⁊ videt' q̄ ei debeat obedi-
re q̄s dū ab ecclia tolerat'. s; null⁹ d̄bz aliqd
recipe ab eo q̄ nō b; p̄ratē offerēdi. s; ep̄s nō

amittit ep̄alē p̄ratē si eā symoniace acq̄sūt
¶ Null⁹ d̄bz puniri p̄ eo qd nō ē factū eo
sciēte ⁊ uolēte: q̄a pena d̄bet p̄ctō: qd ē uo-
lūtariū ut ex s̄ dicti p̄. ⁊ t̄git at q̄nq; q̄ aliq; symōiace
seget' aliqd spūale p̄curatib' ali-
is eo nesciēte ⁊ nolēte. s; nō debz puniri p̄ p̄-
uationē ei' qd ei collatus ē. ¶ Null⁹ de-
bz portare cōmodū de suo p̄ctō. s; si ille qd cō-
secut' ē bñficiū ecclesiasticū p̄ symoniā resti-
tueret qd p̄cepit: q̄nq; b̄ redūderet i utilita-
tē eoz qui fuerūt symonie p̄ticipes: puta q̄n
platus ⁊ totū collegiū i symoniā consensit.
nō sp̄ ē restituēdu qd p̄ symoniā acq̄ritur
¶ Quāq; aliq; p̄ symoniā i aliq; mona-
sterio recipit ⁊ votū sollēne ibi facit. p̄fite-
do. s; null⁹ debet absolui ab obligatiōe voti
pp̄ culpam cōmissāz. s; nō debz mōdā qd
symoniace acq̄sūt amittē. ¶ Exterior
pena i b̄ mūdo nō itelligit' p̄ interiori motu
cordis: de q̄ soli' dei ē iudicare. s; symonia
omittit' ex sola itentiōe uel uolūtate: vñ ⁊ p̄
uolūtate diffinit' ut dictū ē. s; nō debz aliq; p̄-
uari eo qd symōiace acq̄sūt. ¶ Mul-
to magi ē p̄moueri ad maiora q̄ i susceptis
p̄manere. s; q̄nq; symoniaci ex disp̄satione
p̄mouēt' ad maiora. s; nō sp̄ d̄bet suscepti p̄-
uari. ¶ S; qd d̄r. i. q. i. c. Si q; ep̄s. Qui
ordinat' ē: nihil ex ordinatiōe l' p̄mouione
q̄ ē p̄negotiatiōez facta p̄ficiat: s; sit alieno
a dignitate l' sollicitudine quā p̄ pecūiā acq̄-
sūt. ¶ Dīcēdu q̄ null⁹ pōt licite retinere
id qd vō uolūtate d̄ni acq̄sūt: puta si aliq; disp̄sator
de reb' d̄ni sui daret alicui vō
lūtate ⁊ ordiatiōez d̄ni sui: ille qd accipet lici-
te retinere n̄ possit. d̄ni at cui' eccliaz plati-
sūt disp̄satores ⁊ mīstri: ordiāuit ut spūa-
lia gratis daret: s; illud Mat. x. Grat' ac-
cepist' grati date. ⁊ iō qd mūer' itēruētū spū-
ritualia q̄cūq; assēq̄t: ea licite retinere n̄ po-
test. Insup aut symōiaci tā uēdētes q̄ emē-
tes spūalia aut etiā mediatores: alius penis
puniūt'. s. ifamia ⁊ d̄positiōe si sint clerici: ⁊
excoicatiōe si sint laici: ut h̄r. i. q. i. c. Si q; ep̄s.
¶ Ad p̄mū dīcēdu qd ille qd symōiace
recipit sacriū ordinē: recipit qdēz characterē
ordinis pp̄ efficaciam sacri: nō tñ recepit gra-
tiā neq; ordinis executionē: eo qd q̄i furtiue
suscepit characterē p̄ncipalit' d̄ni uolūtate
zīō ē ip̄so iure suspēsus: ⁊ quo ad se: ut. s. d̄
erecutionē sui ordinis se si itromittat: ⁊ qd ad
alios: ut. s. null⁹ ei coicet i ordīs executionē

